

B. KLOTCHKOFF
Libraire.
PETERSBOURG.

HYPEROTOPHICUS

HYPEROTOPHICUS is a genus of the family
HYPEROTOPHICIDAE, and is characterized by
the following features: the body is elongate,
the head is small, the eyes are large, and the
antennae are long and segmented.

130

IV

The following are the characters of the
genus HYPEROTOPHICUS:

Предостереженіе.

Экземпляры настоящаго труда, безъ моей подписи, должны считаться подложными; почему лица, участвующія въ распространении таковыхъ экземпляровъ, подвергнутся преслѣдованію по закону.

AVIS.

Tout exemplaire de cet ouvrage non revêtu de la griffe de l'Auteur sera réputé contrefait.

К. Коссовичъ

MAGNO RUSSORUM AUTOCRATORI

PETRO PRIMO

EXTERIORI
ARCHITECTURA
P. 100

ORIENTALIVM LITERARVM FACULTATIS

CAESARAEAE VNIVERSITATIS PETROPOLITANAE

NOMINE

DUCENTESIMI ANNIVERSARIJ DIEI SOLEMNIBVS

AC AUCTORI VENERABENDO

SACRVM

INSCRIPTIONES PALAEO-PERSICAE

ACHAEMENIDARUM

QUOT HUCUSQUE REPERTAE SUNT

ad

APOGRAPHA VIATORUM

CRITICASQUE CHR. LASSENI, TH. BENFEYI, J.
OPPERTII NEC NON FR. SPIEGELII EDITIONES

ARCHETYPORUM TYPIS

PRIMUS EDIDIT ET EXPLICAVIT

commentarios criticos adjecit glossariumque comparativum
Palaeo-Persicum subjunxit

Kossowich, Kaïtan Andreewich.

" **Dr. CAJETANUS KOSSOWICZ,**

SANSCRITARUM LITERARUM IN CAESAREA LITERARIA UNIVERSITATE PETRO-
POLITANA PROF. P. ORD. CHARKOWIENSIS UNIVERSITATIS ET SOCIETATUM
ARCHAEOLOGICAE PHILOLOGICAE PETROPOLITANARUM, ASIATICAE PARISIENSIS
ET GERMANICAE ORIENTALIS SODALIS, STATUS A CONSILO ACTUALI ORDI-
NUMQUE S. STANISLAI I-MAE, S. WLADIMIRI 3-AE NEC NON PERSICI LEONIS
ET SOLIS I-MAE CLASSIS EQUES.

PETROPOLI

EXCUSUM IN TYPOGRAPHEO WLADIMIRI GOLOWIN
(VIA WLADIMIRSKAJA, № 15).

CAESAREAE UNIVERSITATIS IMPENSA.

MDCCCLXXII.

P943
.A5K6

104837
08

ADMONITIO.

Tabula geographica archæologica, ichnographiae topographicae ceteraque, quae Typographus in Relatu suo proprio Marte efficienda promiserat atque in subsequenti Titulo nec non in variis operi nostro adjunctis Indicibus notaverat quaeque delineata vidi. quum hucusque non excuderentur tresque jam fere anni ex quo id excudi coeperit essent elapsi, absque his additamentis, ne longius protraheretur, publico usui et iudicio emittendum censui; neque aliquid damnum libro afferri puto, quum ipse philologicum opus concinnandum voluerim utque tale, quod ad laborem meum huic insumptum, pro virili absolutum minimeque mancum lectoribus meis offero.

C. K.

Sitarum atque antiquitatem
imagines selegit et disposuit, ornamen-
tas, antiquorum monumentorum reli-
quias exhibentibus, instruxit, tabulas
geographicas, ichnographias variosque
carmen, explicatione indices, adiecit, li-
broque typis exprimendo affuit

VLADIMIRUS GOLOWIN.

Caesareae literariae Universitatis Petropolitanae
historico-philologicae Facultatis Candidatus, Colle-
gii a Consiliis, ordinumque S. Annae et S. Stanislai
seculi classis eques.

IMAGINES.

ornamenta, tabulas geographicas atque
ichnographias delineavit

A. ADAMOW,

Caesareae artium Academiae artifex classicus
hasque signo incidit.

I. GERASIMOW, I. MATIUSZYN, F. SZYNBORSKI, C. WEYERMAN

ALIIQUE PETROPOLITANI XILOGRAPI

Typos, in J. LEHMANNI maximam partem officinam

excisos atque fidos, posuit

M. DRESSER,

EX ALUMNIS GOLOWINIANI TYPOGRAPHI-TYPOTHECA

Печатать дозволяется по опредѣленію Факультета Восточныхъ
языковъ Императорскаго С.-Петербургскаго Университета. Сентября
2-го дня 1871 г.

Исправляющій должность Декана Факультета Восточныхъ языковъ Д. Чубиновъ.

PRAEFATIO.

Fauces montium Pir-à-Zan (Pirizen), ad f. Flandinii.
FARS.

PRAEFATIO.

uum antiqua Persarum dialectus, quam nobis, cum Achæmenidarum palatiorum et monumentorum reliquiis, in potentissimorum quondam regum monumetariis characteribus exaratis inscriptionibus benigna utique fata servatam voluissent, jam non solum, nostra aetate, archæologorum et palæographorum facta sit ditionis, sed etiam in philologica, quam *comparativam* dicunt, scientia inter Airyanam et Sanscritam linguam debitum sibi locum occupaverit, necessitati omnium harum inscriptionum ad philologicas explicandarum leges unoque comprehensarum volumine editionis ador-

nandae primus accuratissime, ut solet, subvenit Spiegelius. Sed quamvis nunc etiam, decem jam, ex quo Spiegeliana editio lucem vidit, annis praeterlapsis, vel ipse vir clarissimus nisi pauca, quum rerum, tum grammaticarum legum explicationi, additurus esset, desiderari nihilominus videbatur talis inscriptionum nostrarum editio, in qua omnes typis genuinis perpetuo essent expressae; quum enim aliquarum in his vocum enunciatio non potest quin adhuc dubia atque ambigua permaneat, archetyporum fidelis imago, ipsa per se ambiguitate vacua, certe amplissimum viris doctis datura esset locum semper aliquid, in recte Palæo-Persicis vocibus enunciandis, vel asciscendi, vel stabiliendi. Hac rerum philologicarum necessitate motus ad clarissimas inscriptiones genuinis typis edendas, vereor, ne nimium audacter, post tot maximas easque optimas in his elucidandis a tot illustribus viris positas curas, accessi; quumque solis archetypis, quamvis ad accuratissima exemplaria in uno corpore vulgatis, parum Iranicarum literarum studiosorum juvenum utilitati conducere videretur, tum archetypa, tum omnia, quae ad haec vel recte legenda, vel intelligenda necessaria viderentur, simul conjungere atque sic publici juris facere statui, elegantissimoque apud nos Golowiniano typographo operis hujusmodi provinciam excudendi demandando, etiam aliquot situs atque rerum, quae inscriptiones portant, ut Naqširustamensis et Behistanensis montium, nec non Alvandensis saxi, ad Flandinii fidem, imaginibus hoc ornare animo concepi. Dum haec pararentur, eruditus typographus, postquam sic Ker Porteri,

Flandinii, Texieri, ceterorum viatorum notitiam ceperit, mihi quasi somnianti, si unicuique inscriptioni locus, ubi est incisa, depictus adjungeretur, non solum facillime haec ab eo perficienda, sed etiam uniuscujusque generalis talium locorum situs nec non regionum, ubi inscriptiones inveniuntur, ichnographias, cum harum topographicis atque archæologica geographica antiqui Persici imperii tabula, concinnandas accuratissime, secundum uberrimos, quos ad manus habuit, fontes animo paratissimo, operi nostro debiter exornando, promisit atque ad effectum perduxit; neque his, Palæo-Persicarum antiquitatum amore incensus, supersedit, sed alia etiam ornamenta, quibus lector bellissime ubique librum nostrum instructum atque decoratum videt, omnia e Persicis antiquitatibus desumpta, maxima animi contentione nullisque impedimentis cedendo, efficienda operique nostro adjicienda curavit. Sed de Golowino ipsius verbis postea; nunc vero ad meam huic libro insumptam operam redeundo, satis notare fuerit imagines huic inclusos non solum archæologorum vel maxime interesse, sed quod sensus etiam inscriptionum, absentibus illis, ut Behistanensis I, 14, ubi de ignicolis sacellis, et Naqsi-rustamensis a), 4, ubi de throno, qui a populis, Darii imperio subjectis, sustinetur agitur, interdum prorsus obscurus, mea quidem sententia, mansisset.

Palæo-Persica itaque *archetypa*, graphicis et philologicis illustrationibus instructa, quum editurus essem, classicum Spiegelii opus, ut exemplum ad imitandum propositum, imprimis continenter ante oculos habere debui, quum omnibus fere numeris et partibus suis quasi

viatorum operum recensum infra, quum de archæologica operis parte agetur, in Golowini relatu benignus lector inveniet.

Omnes inscriptiones ad reges Achæmenidas pertinent, breviuscula Arsacis excepta. Quisnam hic Arsaces fuerit, mihi plane ignotum est: ceterum, Auramasdae in sigillo ejus insignia (operis nostri archet. p. 136) Sassanidam esse demonstrant, inscriptiunculaque sic unicum, quantum scio, e Sassanidarum tempore cuneatarum literarum exemplum exhibet. Quum autem non solum Palæo-Persicas inscriptiones, sed etiam harum vestigia edenda voluerim, hæc in saxo sic dicto *nigro* incisa, a Teitho (p. 123), et in alio a Bode (p. 125) descripta, excudenda curavimus. Quod ad duas quasi Palæo-Persicas inscriptiones attinet, quarum una *Zeitſchr. der Deutsch. Morgenl. Gesellsch.* VI, 379, altera ibidem XIV, 555 publici juris est facta, utramque consilio omisi, quum illa nisi recentioris viatoris lusum, hæc, ut recte monuit Holtzmannus, jam editarum inscriptionum fragmenta exhibet.

Latina *interpretatio* strictissime etymologico vocum sensui atque grammaticis legibus innititur. Si quid innovavi, in annotationibus semper ratio est apposita, quae etiam omnem criticam operis partem continent. Si Darii H. nobilis facies, quae in ejus inscriptionibus in æternum viva et quasi spirans remansit, etiam meis lucubrationibus vel aliquantulum clarior atque serenior est facta, oleum, quod in hoc opere adornando consumpsi, minime perditum a me putabo.

Quoniam historiam Palæo-Persicarum inscriptionum

detectionis et explicationis a tot doctissimis viris jam enarratam (vide imprimis H. Rawlinsonium in «The Roy As. Soc.», vol. x., pp. 1—18, et Spiegelium in *Die altperf. Keilschr.* pp. 119—132) ideoque notissimam putem, aliena hic etiam repetere plane supervacaneum censi. Quum autem primus Lassenus fuit, qui, post Grotefendum, in tenebris latentibus inscriptionibus nostris philologicum lumen admovit, Rawlinsoniusque, qui, magna Behistanensi inscriptione a se detecta atque explicata, etiam Palaeo-Persicae grammaticae posuit fundamanta, horum quique hos, idque in *omnibus* inscriptionibus nostris explicandis cura adhibita, sunt secuti, premere vestigia contentus sum, singularium locorum, atque adeo inscriptionum, a clarissimis viris, ut a Bollenseno, Holtzmanno elatis explicationibus prætermisissis; quae enim rectae sunt necessario in universarum inscriptionum interpretum atque enarratorum opera transierunt, Kernio, ceterum, atque Oppertio, qui doctissimorum virorum, inscriptiones nostras explicantium, seriem, temporis conditione, concludunt, exceptis. At Kernii quidem præcipuas explicationes in commentariis nostris benevolus lector inveniet; commentatio vero Oppertii, in doctissimi Hovelaquii ephemeridarum novissimo fasciculo (*Revue de linguistique*, t. IV, 3 fasc.) nuper sub titulo *Mélanges Perses* edita, postquam toto hoc libro typis jam plane absoluto ad manus meas pervenisset, nil mihi aliud fuit nisi, vel hic, de ea, quamvis breviter et succincte, lectorum commodo aliquot verba proferre.

Et quidem litera Z, etiam post uberrima ex Neo-

persica ceterisque huic cognatis dialectis a doctissimo viro prolata exempla, antiquos Persas nunc ut antea cum Spiegelio caruisse puto, minimeque hujus rei argumentum, quod operis nostri in *Literarum Palæo-Persicarum Enunciationis* sectione p. 10 (Annot.) exhibui, hisce exemplis infirmatum puto.

Certe gravioris, mea quidem sententia, sunt momenti quae ad illustrandas aliquot Naqširustamensis inscriptionis a) voces et sententias in hac sua commentatione doctissimus vir affert quaeque carptim, auctorem sequendo, hic percensere liceat.

1. In explicatione vocis šiyâti vir clarissimus ad opinionem Spiegelii inclinatur, hanc vocibus «satisfaction morale, bonheur» vertendo (Spiegelius: Wohlbefinden, Annehmlichkeit). Explicatio duabus Assyricis, quibus Palæo-Persica vox redditur, nempe nuhsu «l'abondance» (Alvand), et, alias «dumuq, la joie, la satisfaction» (a r. damaq, se réjouir) confirmari videtur. Notatu dignum est inscriptionem H. Persepolitana, quae, ut notum, Palæo-Persico archetypo caret, usitatissimam phrasin hya šiyâtim adâ martiyahyâ, Assyrice, ad auctoritatem Oppertii, reddere sequentibus: *qui a donné le dumuq pour tous les êtres vivants*, quae antiqua vocis šiyâti explicatio optime, puto, cum hac, quam in Glossario et in Addendis (p. 7) dedimus quadrat, neque ab hoc etiam *praestantiae* sensus (*intelligentia* enim homo praestat ceteris animantibus), quem in Interpretatione ubique expressi, prorsus alienus esse videtur.

2. Vocem patiakšaiy s. patiyakšiy (3) clariss. vir, ut nos etiam, ad r. kšî refert idque Assyrica, huic in inscriptionis versione coeva, voce 𐎧𐎶𐎵 bene mihi confirmare videtur. Legantur tamen sagacissimi Spiegelii de hac voce ex recentissime scriptis ad me literis verba: «...auch meine Ableitung von patiyakhsaiy (a r. akhs) halte ich fest. Die Differenz

zwischen Oppert und mir ist übrigens nur sichtbar. Aus der Bedeutung «übersehen, überwarten, in Acht nehmen» leitet sich ganz naturgemäss die Bedeutung «regieren» ab, wie altb. aiwyâkhstâ beweist. Die Ableitung von khshi halte ich auch für zulässig» (Conf. Die altp. Keilinschr. pp. 103—104).

3. Sub hoc \$-pho Sacarum duo epitheta haumavargâ et tigrakhaudâ (3) explicantur. Et profecto lectio haumavargâ tum Graeco Ἀμύργωι, tum Assyrico Amurga', in quarum lectionum utraque litera g (quum super saxo nisi <ε< <𐎶> <𐎶> >𐎶 superest) sonat, confirmatur, vocemque sic in Archetypis <ε< <𐎶> <𐎶> >𐎶 <𐎶> <𐎶> pro <ε< <𐎶> <𐎶> >𐎶 <𐎶> <𐎶> (p. 77), in transcriptione haumavargâ pro haumavarkâ, in Glossario itidem <ε< <𐎶> <𐎶> >𐎶 <𐎶> <𐎶> (haumavarga) pro <ε< <𐎶> <𐎶> >𐎶 <𐎶> <𐎶> (Humavarka) (p. 51), ubi etiam in 1-ma annotationis l. vox *etymologicam* delenda est, nunc corrigendam velim.

De *Amyrgiis* doctissimus vir sequentibus disserit:

«Le mot Haumavarga... se compose de deux mots Hauma et varga. Le dernier est le persan moderne barg, feuille. Le Hauma, à son tour, est sûrement le zend haoma, le persan hûm, le fameux arbre hôm. Le mot Haumavargâ veut donc dire «les Saces qui se servent des feuilles du Hom». Nous laissons à d'autres le soin de déterminer ce qu'est ce hôm, s'il ressemble à un tamarisque; par hasard, y aurait-il ici une première mention du thé? En tous cas, les Saces en question ne seraient pas des Chinois; mais les Perses ont connu la Chine. Encore aujourd'hui, on y nomme la porcelaine fagfûr, Chine, et fagfûr est aussi le titre de l'empereur chinois, fils de Dieu. On sait que ce mot dérive de bagpûr, et ceci nous conduit au perse bagaputhra, fils de Dieu. Or, le perse seul parmi les langues éraniennes employait le mot бага pour Dieu, et le terme qui aujourd'hui désigne la porcelaine, ne peut provenir que d'une forme de la Perse antique. Dès lors, il n'y aurait rien d'extraordinaire

que l'arbre fabuleux haoma, qui n'est identique avec le sanscrit sôma, que pour la forme philologique, tirât son origine de la plante de l'extrême orient».

Quod ad alterum Sacarum epithetum, doctissimus Oppertius legiſt Tigrakhandâ vertitque, ad Assyricam interpretationem: *Sacae pileis acuminatis induti*, les Saces aux bonnets pointus», quae versio, itidem in Glossario nostro expressa (vide s. v.), bene a doctissimo viro etiam sequentibus Herodoti citatis verbis confirmatur (VII, 64): Σάκαι δὲ οἱ Σκόθαι περὶ μὲν τῆσι, κεφαλῇσι κυρβάσιαις ἐπ' ὅξιν ἀπηγγιμέναις ὀρθάας εἶχον πεπηγυίας. «On remarquera, ajit vir doctissimus, que le mot dont se sert le traducteur de l'inscription (Assyricus scil.), karbasat, est juste le mot même d'Hérodote; karbalti est une déformation assyrienne au lieu de karbasti».

Quod ad Putiyâ, Kušiyâ et Karkâ in his biblicos Kush et Put, atque Carthaginem, pergît vir clariss. agnoscere, negatque Kušiyâ Cossacos esse, hos partem Cissiae s. Susianae olim effecisse afirmando; in qua re fugisse doctissimum virum videtur Cossacos a Graecis scriptoribus nusquam, quantum scio, expressim cum Susianis, quamvis his vicini essent, ἐθνικῶς confusos fuisse. Conf. ex. gr. apud Diod. Sic (19, 19): Κοσσαῖα ἔθνη. Fuit gens montana in septentrionibus Cissiae s. Susianae (Strabo, 16, 742). De *Carcis* vide p. 78 annotationem 6 (in Interpr.); de *Putiis* in Addendis, pp. 8—9.

4. Mancam sententiam: Auramašdâ yaſâ avaina imâm bumim yû... pašâva (4) cet., clariss. vir, unam lineam a se supplendo, legiſt: yaſâ avaina imâm bumim yao[dam, haruvataçea aniyataraisâm]. Pašâva cet., vertitque: quum viderit istam terram, bellum (vidit) omninoque alterorum discordiam, quam interpretationem e versionibus Scythica (s. ad ejus sententiam, Medica) et Assyrica eruit, quae, apud virum clariss., sonant:

Versio Medica: pirra varpipamar halru sini..., bellum omnino alterorum... Assyrica: Ahuramazdâ ki imuru

mâti anniti nikrava ana gabbi (il y a dû avoir gabbi au lieu de libbi), ahaê summuhi arki anaku iddanas-siniti; Oromazes quum aspexerit terras istas rebellio erat et omnium in alteros inimicitia, tunc mihi dedit eas.

Quod ad sensum, quem vir clariss. nunc voci 𐬕𐬀𐬎... tribuit, hic itidem non adeo isti, quem in annot. 7 Interpret. (pp. 78—79) expressi, contrarius esse videtur.

5. Ibidem 𐬕𐬀𐬎 𐬕𐬀𐬎 𐬕𐬀𐬎 𐬕𐬀𐬎 𐬕𐬀𐬎 𐬕𐬀𐬎 vir clariss. ciyakaram vel ciyankaram legit recteque, mea quidem sententia, Kernii correctionem cithrakaram refellit.

6. Adataiy ašdâ bavâtiy Pârsâhyâ martiyahyâ duray arštis paragmatâ; adataiy ašdâ bavâtiy, Pârsâ martiya duray hacâ Pârsâ hamaram pati-yagatâ (ibid.), alors il te sera manifeste, que la lance du Perse alla loin! alors il te sera manifeste, que le Perse fit la guerre loin de son pays. Plane similiter et nos vocem ašdâ reddidimus (NRA, Interpret. p. 80; Behist. I, 10, pp. 10—11). In Behist inscriptione ante vocem ašdâ elapsum esse 𐬕𐬀𐬎 cum Rawl. et Kernio esse censet, cui tamen voci in saxo, ut jam Bollensenus notavit, nullus locus fuisse animadvertitur. Cum voce ašdâ Neop. 𐬕𐬀𐬎 confert.

Commentatio cnncluditur ultimarum Naqšîrustamensis inscriptionis linearum explicatione, quam pariter e versionibus huic coaevis clariss. vir eruisse putat. Hanc ejus recentissimam antiquarum versionum interpretationem ipsius Palæo-Persici archetypi versioni hic praemittere placet:

Versio Assyrica:

Nisu sa Ahuramazdâ yuta'îma ina elika la immarrus uruh sa (isarti la) tumassera lapanisu ana yana hablu tasuru, Homo, quod Oromazes imperavit, tibi non malum videatur. Via quae justitiae, ne cedas ab ea, ad nullum scelus eas.

Medica:

Ruhirra appa Hauramasdana tanyim huppa âny

vusnyka ummanti var appa varturakka äny vastainti äny anturdainti. Homo, quae Oromazis doctrina, eam ne malam putes, viam quam rectam ne delinquas, ne pecces.

His versionibus perpensis, Palæo-Persici archetypi sententias vir clariss. disponit vertitque sequentibus:

Martiyâ, hyâ Auramaşdâha framânâ hauvtaiy gastâ, mâ tadaya; paîm tyam râstâm mâ avarada, mâ ştrava, Homo, quae Oromazis doctrina ea tibi revelata, ne spernas (eam); viam rectam ne delinquas; ne pecces.

In his valorem lectionis ştrava e duabus literis Beh. IV, 𐬰𐬀𐬎𐬌 , quas cum Spiegelio tar legimus, quum aliter 𐬎𐬌 scriptum ibi, ni fallor, esset, deducit, mancam Behistanensem vocem ştravaka legendo, quam Gallice «scélérat» reddit, huic proxime praecedentis vocis draugana ratione habita.

En operum universarum Palæo-Persicarum interpretum recens.

I. Die Altperſiſchen Keilinschriften nach Hrn. N. L. Westergaard's Mittheilungen. Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes, herausgegeben von Dr. Christian Lassen. VI Band. Leipzig, 1845, pp. 1—188.

II. THE JOURNAL OF THE ROYAL ASIATIC SOCIETY OF GREAT BRITAIN AND IRELAND. Volume the *tenth*, Lond. 1847.

Totum volumen paginis LXXI, 349 constans unice Behistanensis ceterarumque Palæo-Persicarum inscriptionum recensione atque explicationi auctore H. C. RAWLINSONIO est devotus. Praecedunt archetyporum tabulae cum Behistanensis caelaturae imaginibus, ab itineris Rawlinsonii socio Jonesio delineatis. His adde:

III. EJUSDEM: VOCABULARY OF THE ANCIENT PERSIAN LANGUAGE containing all the words which occur in the

Persian Cuneiform Inscriptions, accompanied with a few brief Etymological Explanations,—in XI-mi earundem ephemeridarum voluminis parte *priori*, London, 1849.

IV. Die persischen Keilinschriften mit Uebersetzung und Glossar von Theodor Benfey. Leipzig, 1847.

V. MÉMOIRE SUR LES INSCRIPTIONS DES ACHÉMÉNIDES, conques dans l'idiome des anciens Persans, par M. OPPERT. (Journal Asiatique ou recueil de mémoires d'extraits et de notices relatifs à l'histoire, à la philosophie, aux langues et à la littérature des peuples orientaux. Paris. t. XVII, MDCCCLI, t. XVIII, MDCCCLI et XIX, MDCCCLII).

VI. MÉMOIRE SUR LES RAPPORTS DE L'ÉGYPTÉ ET DE L'ASSYRIE DANS L'ANTIQUITÉ éclaircis par l'étude des textes cunéiformes, par M. JULES OPPERT. Paris, 1869, pp. 123—127, in quo opere Suezensis Palæo-Persica primum a doctissimo viro edita et explicata est inscriptio.

VII. Die altpersischen Keilinschriften im Grundtexte mit Uebersetzung, Grammatik und Glossar von Fr. Spiegel, Leipzig, 1862.

VIII. Zur Erklärung der altpersischen Keilinschriften. Von Dr. H. Kern. (Zeitschrift der Deutschen morgenländischen Gesellschaft. XXIII. Band. 1869. pp. 122—239).

IX. J. OPPERT. MÉLANGES PERSES. (Revue de linguistique et de philologie comparée. Recueil trimestriel

de documents pour servir à la science positive des langues, à l'épigraphie, à l'ethnologie, à la mythologie et à l'histoire, t. IV, 3 Fascicule. Paris).

Unamquamque fere Palæo-Persicam inscriptionem, ut notum, Assyrica et Scythica, sic dicta, versiones comitantur. Quum etiam hae doctissimorum virorum herculeis laboribus explicatae sint, multumque certo archetyporum sensui stabiliendo conducant, has etiam bene perspexisse unicuique Palæo-Persico interpreti religionis fuerit. In Assyricis primus haec avia aperuit idem clarissimus vir H. Rawlinsonus, in Scythicis Edv. Norrisius, quos sequitur Assyricarum etiam rerum sagacissimus enarrator J. Oppertius. Eorum proxime huc spectantia opera sunt:

ANALYSIS OF THE BABYLONIAN TEXT AT BEHISTUN by H. C. RAWLINSON. (The Roy. As. Soc., I pars XIV voluminis. 1851).

XI. MEMOIR ON THE SCYTHIC VERSION OF THE BEHISTUN INSCRIPTION. By EDWIN NORRIS. (The Journ. of the Roy. As. Soc. Vol. the XV. 1855).

XII. EXPÉDITION SCIENTIFIQUE EN MÉSOPOTAMIE exécutée par ordre du Gouvernement de 1851 à 1854 par MM. Fulgence FRESNEL, FÉLIX THOMAS et JULES OPPERT. T. II, pp. 154—256.

Suezensem insuper Aegyptiaca, adhuc, quantum scio, inedita, versio inscriptionem comitatur; similiter quadrilingues sunt in vasis Xerxis (operis nostri archet. p. 111) et Artaxerxis (p. 116), utpote ex Aegypto promanantibus, inscriptiunculae, neque magni ad Persici

tectus sensum elucidandum breviusculae versiones momenti esse possunt.

Post interpretationem omnes Inscriptiones etiam Latinis literis, tironum commodo, repetendas visum est, transcriptionalesque sic dictas literas ad Boppii Sanscritis et Sendicis accomodatam normam¹, adhibui; quumque *syllabicam* scribendi rationem, cujus in Palæo-Persica scriptura multa vestigia manent (Liter. Palæo-Pers. enunciatio, § 8), ex *ideographis*, cujus itidem restant reliquiae (ibid. §§ 14 et 15), fluxisse sat constat, syllabam autem >⟨⟨ in antiquissima Cyri Palæo-Persica inscriptione non *syllabice* (§ 8), sed *composita* (>⟨⟨ ⟨⟨⟨) scriptam invenimus, cuneatas Persarum literas jam ante Cyrum, inter Persas et Medos, quamvis scripta documenta vel adhuc latent, vel jam penitus evanuerint, in usu fuisse syllabasque ibi initio, ut apud Assyrios, cum ideographis mixtas viguisse mihi maxime veri simile videtur; labente autem tempore, quum ideographi, tum solidae syllabae, singulis consonantibus syllabica forma servata, vocalibus adjectis, antiquo scribendi modo passim utique servato (ut ex. gr. persaepe apud Darium in syllaba 𐎱 et adeo in ideographo 𐎱𐎠, *regem* designante) exprimi cœperunt, donec serioribus temporibus, quum genius, ut ita dicam, Palæo-Persicae linguae avolaverit, haec tum ideographis (𐎱𐎱𐎱, 𐎱𐎠𐎱), tum obsoleta syllabica scribendi ratione (𐎱𐎠) decrepitam aetatem suam obtegere atque

¹ Vergleichende Grammatik des Sanskrit, Send, Armenischen, Griechischen, Lateinischen, Litauischen, Altlavischen, Gothischen und Deutschen von Franz Bopp. 3. Ausgabe. 1. Band. 1868. pp. 43—44; 91—92.

quasi aliquo fuco exornare voluisset (Vide Inscriptiones Artaxerxis Mnemonis et Artaxerxis Ochi).

Scio enunciationis legibus etiam totam linguae nostrae grammaticam, systematico ordine enarratam, perutile esset si adjecissem. Sed haec tam plene tamque luculenter a Spiegelio nostro est enarrata, ut mihi nil restaret nisi hanc totam et integram in librum meum transferre. Quumque, sine Spiegelii opere, nullam magnam utilitatem librum meum tironibus allaturum certissimus sim, ad hoc omnes, qui Palæo-Persicae linguae leges ac ritus penitus perdiscere velint, universis ceterum linguae formis Glossario meo inclusis, confugere suadeo.

Quod ad Glossarium, quum, operis progressu, multa melius, quam initio ejus edoctum me putem, ut ex. gr. in vocibus *apariyâyan*, *ašabâra*, *šiyâti*, hoc vel maxime, Interpretationem perlustrando, lectores meos tenere velim. Idem et de Addendis. In Glossario radices Palæo-Persicas cum Sendicis et Sanscritis imprimis comparabam, aliarum etiam affinium linguarum, quarum mihi notitia est, adjectis. Armenicas radices amicissime mihi contulit Professor Patkanoff. Inscriptionum locos, ubi quaelibet Palæo-Persica forma occurrit, nisi rarissime indicavi, quum hi itidem in Spiegelii opere accuratissime sunt designati.

Restat, ut de typographi in librum meum eximiis meritis, ut in initio Præfationis promisi, lectores certiores faciam, nilque melius existimo, quam hic ipsius relatum, quem, me postulante, officiosissime de opera atque industria, in librum meum (quod artificium et ex-

polationem atque topographiam spectat, nec non diversis ejus adornandis Indicibus) a se insumptis conscripsit, apponere; quæque hic referuntur etiam erudita uxor ejus, Helena Gregoris, e Polanski gente, Golowin sibi plenissimo jure, maximam partem, vindicare potest, quippe quæ, tum in eligendis imaginibus, tum in titulis atque ornamentis libri concinnandis, ipsa picturae peritissima, optimam operam navavit. Adjiciendae sunt his perpetuae curae, quas in accuratissime perficiendis imaginibus nec non in his rite ad archetypa, monumentis incisa, vel ad quæ referuntur, disponendis nunquam alacri atque indefesso animo adhibere destitit.

Relatus Wladimiri Ioannidae Golowin.

«Quum *Archetypa* primam atque praecipuam libri partem efficiunt, in hoc plane auctori ejus astipulando, alias imagines atque ornamenta, nisi quæ Achæmenidarum temporibus pertinent, admittendas abstinui; in ceteris vero sectionibus, ejusdem assensu, tum ex antiquioribus temporibus, tum e serioribus, tum etiam e recentioribus Persicae artis monumentis, elegantia et venustate ducibus, eligenda et disponenda curavi, ita ut, a Sassanidis ordiundo usque ad recentiora tempora, in his architectonicae atque sculpturatae Persarum artis ob oculos sibi posita exemplaria lectores habeant. Neque ejusmodi ornamenta plane a re aliena esse putem, quippe in nobilissimarum Asiae inscriptionum atque monumentorum editione, si temporum finibus, quod ad inscriptiones, typographus adstrictus esset, certe, in eligendis ceteris talis operis ornamentis, ex amœnissimo inscriptionum dominio minime, puto, excedere debuit. Sic factum est, ut in opere nostro ab aureis cuneatis literis—quæ, Chardino et Kämpfero testibus, auri reliquias, etiam illorum tempore, super aliquot Persepolitans

monumentis, servabant — in fronte ejus involucri, a cupresso, arbore, quae caelaturas Persepolitanarum scalarum distinguit, a variis coloribus picto, libri involucrum decorante, lemnisco, qui Persis adamatos colores, nempe *purpureum*, *caeruleum*, nec non *argenti* et *aurei* adunat¹, incipiundo, procedendoque per parvas Ahuramasdae imagines, rosas, parvulos boves atque unicornes, per Sassanidarum temporis arcuatam concamerationem, quae in Takht-i-Rustamo est conservata, usque ad Meidan-i-Shah, pulchrum forum Ispahanense, fasciamque ex antiquitatibus compositam, quae Glossarii columnas distinguit, et denique Saadii sepulchrum, nullum aliud quoddam inveniatur ornamentum, quod non Persicae artis reliquias et monumenta exhiberet».

«Fontes praecipui et adjuncta, quorum notitiam, quod ad antiquitates, atque ipsos libros, mecum communicatos, benignitati operis auctoris debeo, quique mihi operis sic exornandi facultatem dederunt, secundum chronologicum ordinem, sunt:

I. VOYAGES DE M-R LE CHEVALIER CHARDIN, en Perse, et autres lieux de l'orient. A Amsterdam, MDCCXI. Tome *neuvième*, contenant le premier voyage de l'Auteur d'Ispahan à Bander-Abassi, & son retour à Ispahan².

II. CORNELIS DE BRUINS REISEN OVER MOSCOVIE, DOOR PERSIE EN INDIE: verrykt met driehondert konstplaten, vertoonende de beroemste lantschappen en steden, ook de byzondere dragten, beesten, gewaffen en planten, die daer gevonden

¹ ESTHER, I, 5—7: — 5. Et praeteritis diebus istis instruebat rex (Ahasverus i. e. Xerxes) omni populo habitanti in Susa, urbe regia, a magno usque ad parvum, convivium per septem dies in porticu hortorum palatii regis.

6. Lintea, carbasa caeruleaeque purpura (aulaea) substinebantur ibi funibus e bysso et purpura rubra per cylindros argenteos et columnas marmoris albi.

7. Lectuli ibi erant ex argento et auro, super pavimento ex molochitide et albo marmore rubicundo. Et convivio excipiebantur in vasis aureis cet.

(Versio auctoris).

² Prima Chardinii editio excusa est Londini 1865, sub titulo: «Chevalier Chardin: Journal du voyage en Perse et aux Indes Orientales».

worden; voor al derselver outheden, en wel voor namentlyk heel uitvoerig, die van het heerlyke en van oudts de geheele werzelt door befaemde Hof van *Persepolis*, by de Persianen *Thilminar* genaemt, t'Amsterdam, 1711 ¹.

III. AMOENITATUM EXOTICARUM POLITICO-PHYSICO-MEDICARUM FASCICULI V, quibus continentur variae relationes, observationes et descriptiones rerum Persicarum et ulterioris Asiae, Auctore ENGELBERTO KAEMPFFERO, D. Lemgoviae, 1712.

IV. Carsten Niebuhr. Reisebeschreibung nach Arabien und andern umliegenden Ländern. Kopenhagen und Hamburg. 1774—78 ².

V. DENON. VOYAGE DANS LA BASSE ET HAUTE ÉGYPTÉ pendant les campagnes du général Bonaparte. Paris, an X (1802). 2 vol. très gr. in F^o avec 141 pl.

EJUSDEM — an X (1802). 2 voll. 4° et atlas in F^o.

EJUSDEM — editio 3, Paris, 1820, 2 voll. 8° et Atlas in F^o.

VI. MALCOLM: THE HISTORY OF PERSIA. 2 vol. London, 1815.

VII. DESCRIPTION DE L'ÉGYPTÉ, ou Recueil des observations et des recherches, qui ont été faites en Égypte pendant l'expédition de l'armée française. S-de édition. Par PANCOUCKE. Paris, 1820—1830, 24 tom. en 26 voll. in 8° et 12 voll. in F^o de planches.

¹ Idem liber Gallice editus est Parisiis a 1725 sub titulo: «Voyages de Corneilles Le Bruyn par La Moscovie, en Perse, et aux Indes Orientales. Ouvrage enrichi d'un grand nombre de Figures en Taille-Douce, des plus curieuses, représentant les plus belles vues de ces païs; leurs principales Villes; les différents habillements des Peuples, qui habitent ces Régions éloignées; les Animaux, les Oiseaux, les Poissons & les Plantes extraordinaires qui s'y trouvent. Avec les Antiquitez de ces Païs, & particulièrement celles du fameux Palais de Perse'polis, que les Perses appellent Chelminar. (Tome IV).

² In versione gallica: Voyage en Arabie & en d'autres pays circonvoisins par C. Niebuhr. Tome second, à Amsterdam, MDCCLXXX. Est etiam editio ¹Hollandica.

VIII. TRAVELS IN GEORGIA, PERSIA, ARMENIA, ANCIENT BABYLONIA &c. &c. During the years 1817, 1818, 1819, and 1820. By Sir ROBERT KER PORTER. In two volumes. London, 1821—1822.

IX. AN HISTORICAL AND DESCRIPTIVE ACCOUNT OF PERSIA. By James B. FRASER, Esq. Second Edition. Edinburgh. MDCCCXXIV.

X. L'UNIVERS. Histoire et Description de tous les peuples. ARMÉNIE, par M. BORÉ, orientaliste. Paris, MDCCCXXXVIII.

XI. NARRATIVE OF A JOURNEY TO THE SITE OF BABYLON IN 1811, NOW FIRST PUBLISHED: Memoir on the Ruins; with Engravings from the original sketches by the Author: Remarks on the Topography of ancient Babylon. By Major Rennel; in reference to the Memoir: Second Memoir on the Ruins; in reference to Major Rennel's Remarks: with Narrative of a Journey to *Persepolis*: now first printed, with hitherto unpublished Cuneiform Inscriptions copied at Persepolis: by the late CLAUDIUS JAMES RICH, Esq., formerly the Resident of the Hon. East India Company at Bagdad. Edited by his widow. London, MDCCCXXXIX.

XII. MÉMOIRES DE L'INSTITUT ROYAL DE FRANCE. Académie des Inscriptions et belles lettres. T. XII. 1839. (Nouvelles observations sur les Inscriptions de Persepolis par M. SAINT-MARTIN).

XIII a) VOYAGE EN PERSE de MM. EUGÈNE FLANDIN, peintre, et PASCAL COSTE, architecte, attachés à l'ambassade de France en Perse, pendant les années 1840 et 1841. Paris. Tomes I—IV: *Perse Ancienne*; tome V: *Perse Moderne*; tome VI: *Perse Ancienne*, texte par E. Flandin.

b) RÉLATION DU VOYAGE par EUGÈNE FLANDIN. Deux tomes. Paris, 1851—1852.

XIV a) L'ARMÉNIE, LA PERSE ET LA MESOPOTAMIE. Géographie, Géologie, Monuments anciens et modernes, mœurs et coutumes. Par CHARLES TEXIER. Paris, MDCCCXLII.

b) DESCRIPTION DE L'ARMÉNIE, LA PERSE ET LA MESOPOTAMIE, publiée sous les auspices des ministres de l'intérieur et de l'instruction publique. Par CHARLES TEXIER. Deuxième partie. Paris, 1852.

XV. THE PALACES OF NINEVEH AND PERSEPOLIS RESTORED. An essay on ancient Assyrian and Persian architecture. By JAMES FERGUSON, Esq. London, 1851.

XVI. CAYLUS. RECUEIL D'ANTIQUITÉS ÉGYPTIENNES, ETRUSQUES, GRECQUES ET ROMAINES. Paris. 1852—67. 7 voll. in 4°.

XVII. DISCOVERIES IN THE RUINS OF NINEVEH IN CHALDÆA AND BABYLON. By Austin H. LAYARD. M. P. London, 1853.

XVIII. ՏԵՂԵԳԻՐ ՀՈՅՈՑ ՄԵԾԵՑ. Ի Ս. Ղազար. (1855) Հ. ՂԵՒՈՆԻ Ղ. ԱԼԻՀԱՆԵՍԵՐ.

XIX. TRAVELS AND RESEARCHES IN CHALDÆA AND SUSIANA. By WILLIAM KENNET LOFTUS, F. G. S. London, MDCCCLVII.

XX. ILLUSTRATED LONDON NEWS. 14 Febr. 1857. pp. 138—139.

XXI. Archäologische Zeitung, herausgegeben von Eduard Gerhard. Berlin, 1857, №№ 103, 104. S. 50—55, 59. Die große Darius-Base in Neapel, v. F. G. Welcker. S. 55. Gräber zu Canosa, Taf. CIV, und Inschriften der Darius-Base v. F. Acherson, Taf. CIII.

XXII. NEWTON'S DISCOVERIES AT HALICARNASSUS, CNIDUS AND BRANCHIDAE. 1862. 2 voll. 8°, Atlas F^o Plate 7.

XXIII. THE FIVE GREAT MONARCHIES OF THE ANCIENT EASTERN WORLD. By GEORGE RAWLINSON, M. A. London, 1867. Vol. IV.

«In generali imaginum et ornamentorum Indice, a me composito, librorum, e quibus sunt desumptae, locos religiosissime

designandos curavi, qui Index plane, ut autumo, demonstrat me maximas curas adhibuisse, ut omnia, quae artem typographicam artificiumque spectant, in universum, ipsi textus valori atque significationi aptissime responderent; neque typographi mei facultatibus atque subsidiis ullo modo peperci, quum unum in votis habuerim *scientiae* conjunctim et *artificio* debitum cultum laboribus meis praestare».

«Iisdem, maximam partem, operibus, accuratissime et ad critices leges, a me perlustratis, usus sum et in geographicis topographicisque additamentis, nec non in diversis comparativis Indicibus, quae ad hæc referuntur, concinnandis».

«*Tria* proposita habui, quum additamentis tota mente incumberem:

«*Primum* fuit omnia, quae Persicam geographiam et topographiam spectant, in variis scriptorum et viatorum operibus dispersa, sic in unum collecta exhibere, ut tabulae et ichnographiae a me adornatae simul omnes, pro virili, notas mihi atque ad critices artem perlustratas tabulas et ichnographias exhiberent;

Secundum, laborem in diversorum auctorum tabulis et ichnographiis pernoscentis, qui eadem loca sæpe aliis numeris, literis atque denominationibus designant, harum rerum studiosis allevare, quod, una compositis et copulatis omnibus explanationibus, quae singulis tabulis et ichnographiis variorum auctorum sunt subjectae, a me effectum studui;

«*Tertium* denique propositum fuit, sic inter se collatis atque compositis tabulis, ichnographiis atque indicibus, his etiam Iranicarum antiquitatum studiosis, qui vel omnibus fontibus nostris caruissent, vel a molesto labore omnia hæc inter se comparandi abhoruissent, celeriter necessaria sibi conquirendi facultatem præbere».

«*Talia* in votis habendo:

I. «In geographicam Palæo-Persicarum antiquitatum tabu-

lam, a me concinnatam¹, non solum omnes locos, ubi editae ab Auctore Inscriptiones reperiuntur, intuli, sed etiam hos,

¹ «Tabulae huic concinnandae praeter geographicas tabulas, quae operibus Niebuhrii, Ker Porteri, Flandinii, Loftusii, G. Rawlinsonii & cet. adjectae sunt, atque Herodotei orbis tabulam geographicam, quae Baehrii Herodoti editioni est appositae*, etiam generalibus in hoc genere adminiculis, ut Tabularum Geographicarum voluminibus, quae a *Weimarensi Geographica Societate*, nec non quae a Stielerio cet. editae sunt, usus sum, quibus Militaris Topographicae Sectionis Praetorii nostri tabulae sunt adji-ciendae. Forma sua atque volumine Tabula nostra Graefianae** proxime accedit, ut quae *scala* sua proposito nostro accomodatio-visa est, hancque cum magna Kiepertii geographica tabula*** contuli. Non possum silentio praeterire in labore hoc perficiendo multa suspensa et obscura, varias, ad critices normam, tabulas conferendo et comprobando, tollere multaque inter se pugnancia diri-

Persepolis et loca adjacentia secundum Ker Porteri geographicam tabulam.

mere vel consociare persæpe opus mihi fuisse, quod praesertim in aliquorum fluviorum cursu definiendo locisque ad hanc vel aliam provinciam referendis saepe mihi obvenit, quas difficultates imprimis in Kurdistan archæologicis

* HERODOTI HABICARNASSENSIS MUSAE. Textum ad Gaisfordii editionem recognovit, perpetua tum Fr. Creuzerii tum sua annotatione instruxit, commentationem de vita et scriptis Herodoti, tabulas geographicas, imagines ligno incisas, indicesque adjecit J. C. BAER. *Volumen quartum*. Lipsiae, MDCCCLXI. ** Weimar: Geographisches Institut. Vorder Asien oder Iran, Turan, Arabien und die Kaukasus Länder, bearbeitet von A. GREF. *** West-Persien oder die westlichen Stufenländer des Iranischen Hochlandes, zu C. Ritter's Erdkunde. Bearbeitet von H. KIEPERT, herausgegeben von C. Ritter. Berlin, 1852.

ubi aliquae reliquiae sive Persicarum, sive aliarum his proximarum antiquitatum adhuc superstites sunt spemque utique novas aliquando reperiundi promittere possunt; in quo varias antiquitates in sectiones dividi, hasque tum diversis coloribus, tum certis signis dilucide distinxi.

II. «Huic tabulae comparativam *scalam*, sic dictam mensuram minutam, concinnavi, quam, spatiis, quae a variis antiquis, orientalibus atque recentioribus scriptoribus et peregrinatoribus indicantur, inter se conferendis et definiendis pariter vel maxime idoneam fecisse volui.

III. «Tabulae geographicae archæologicae ceterisque additamentis, locorum, ubi literae sunt cuneatae, plenissimas, pro virili (ordinem, quo in Auctoris opere *Archetypa* disposita sunt, religiosissime sequendo), topographias subjunxi, hisque, Flandinio praecipue duce, rerum explicationi destinatos Indices adjeci.

IV. «Communem Persepolis *topographicam Ichnographiam* descripsi Indiceque hanc locupletavi; quod utrumque amplissimam, lectori, spero, facultatem præbebit, hujus unius ichnographiae ope, ichnographias Kämpferi, Niebuhrii aliorumque viatorum, omni tempore ad voluntatem restituendi; quum literas vel signa facillime aliis mutare, vel loca, a hoc vel alio viatore ommissa, Indicis ope, itidem, si velit, præterire possit.

locis stabiliendis mihi experiendum fuit, quum fines utriusque, Persici et Turcici, hucusque parum sunt certi».

«Recentiores geographi, certe, multa in anterioribus Persicis geographicis tabulis erronea correxerunt, dubia explanaverunt, falsa in melius mutaverunt. Quam parum accurate etiam exquisitori interdum cultu et eruditione instructi viri, ut Ker Porter****, Farsistani adeo ipsiusque Persepolis viciniorum topographiam tractabant, monstrat tabulae celeberrimi viatoris particula, quam hic exempli gratia apponimus, ubi vicinorum Persepoli fluviorum fontes perverse sunt delineati, quod facillime, si hanc cum nostra tabula generali et Kiepertii***** locorum Persepoli adjacentium conferas, probabitur».

**** A Map of the Georgian and Persian Provinces & cet. (KER-PORTER, vol. I).

***** Schîraz, Persepolis und Umgebend in doppeltem Maastab der Hauptkarte.

V. «Simillimos Indices et Ichnographias Persepolitaniis palatiis illustrandis *seperatim* feci, quum hæc tum architectonicis constructionibus, tum cælaturae et inscriptionum copia, longe maxima et gravissima cultioris antiquorum Persarum vitae usus monumenta præstant».

«His laboribus absolutis, duos etiam uberrimos indices, nempe nominum propriorum: α) personarum et locorum, qui in Inscriptionibus nostris occurrunt, et β) antiquorum atque recentiorum scriptorum, qui in libro laudantur, lectorum itidem majori commodo, comparavi».

«Omnia hæc, approbante Auctore, perficiundo, nullas pœnas neque molestias passus sum, dum antiquitatum amor has minime me curare faciebat. Si vero antiquitatum, præcipue vero Persepolitaniarum studiis, mea etiam opera quantulumcunque conducet, in hoc profecto maximum mihi præmium erit. Pergant debitum habere vigorem amœnissima studia minimeque vacillent, ut venustissimum Persepolitani *capitulum*, quod, quamvis loco motum, centum ante Niebuhrium annos minime collapsum (Vide: The philosophical transactions abridged, t. III, p. 547) Niebuhrius vidit; loco motum, nec vero collapsum viderunt hoc etiam Flandinius, Texierus et recentiores viatores».

Verbis eruditi Typographi nil addere habeo, quum optimus iudex, quantum facta ab eo verbis ejus respondeant, ipse est liber, quem tantum adamavit.

Laudi tamen ejus adjiciendae non est quin præteream hunc Persicis antiquitatibus etiam e Graecis, sed Persicas res cummaxime attingentes, Canusinae nempe præstantissimae amphorae e tenuissima argilla confectae, quaeque ad *Magnae*, sine dubio, *Graeciae* tempora refertur atque nunc in Neapolitano Bourbonico Museo asservatur, imagines, ad apographa in *Londi-*

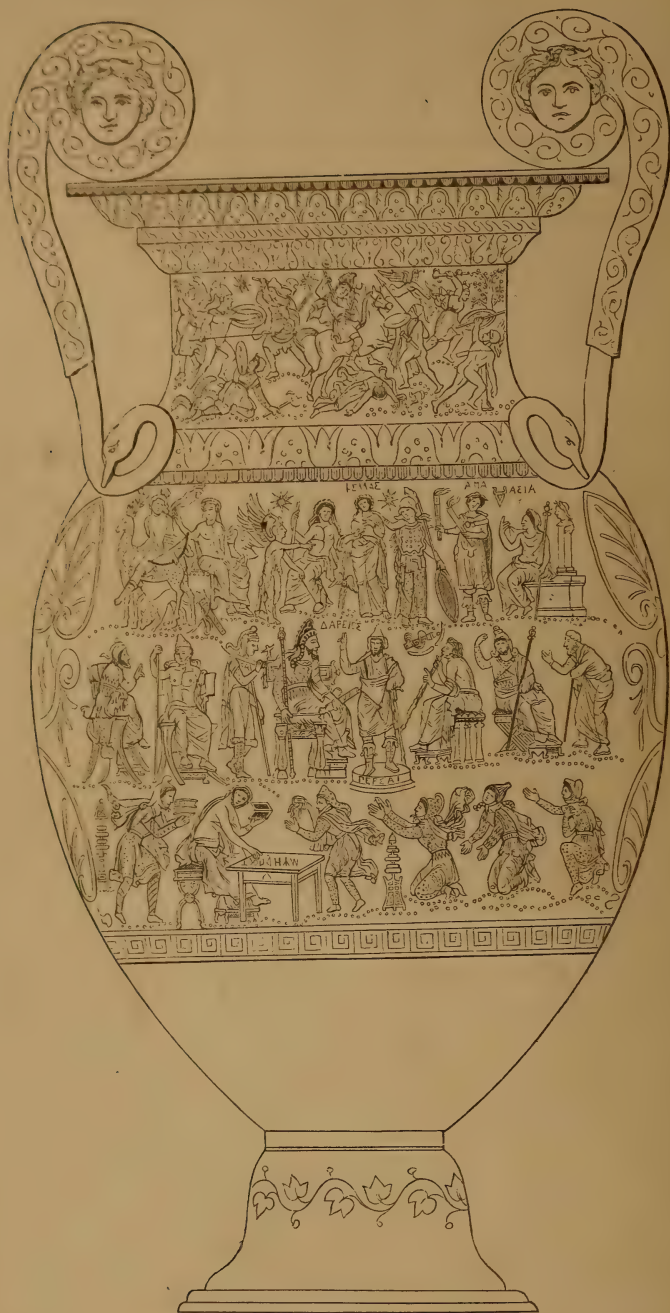
nensibus imaginibus ornatis ephemeridibus (Illustrated London News, 14 Febr. 1857) et Eduardi Gerhardi *Archaeologicis* (Archäologische Zeitung, herausg. von Ed. Gerhard, Taf. CIV), a me cum illo communicata, laetissimo animo, postquam elegantissime has ligno incidi curaverit, adjunxisse. Neque his contentus, etiam

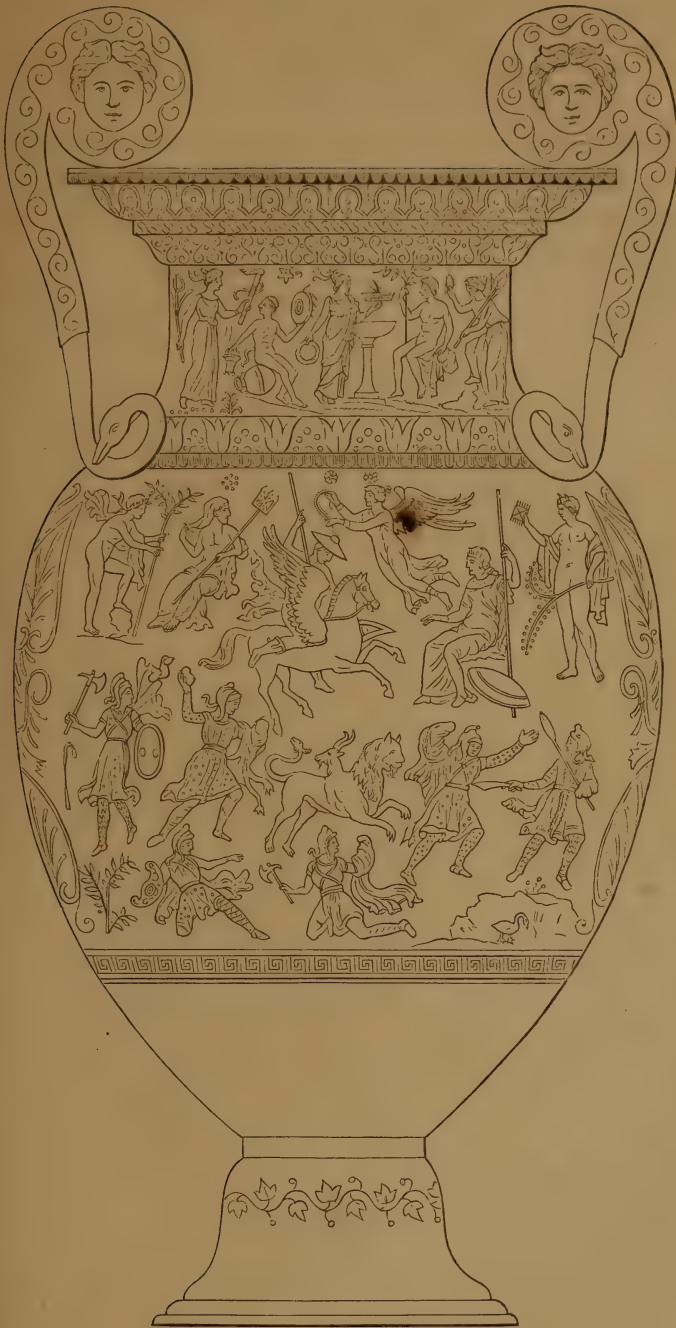
Hypogeum Canusinum (ubi amphora Darium H. consultantem exhibens est inventa), ad f. Gerhardi (Gräber zu Canosa).

sepulchri imaginem, ubi amphora est inventa, proprio motu, ex iisdem Gerhardi ephemeridibus (tab. CIV) accuratissime, in libri nostri usum, depingi atque ligno itidem incidi curavit. Imagines Canusinae amphorae proximas Praefationis nostrae paginas occupant. Et profecto, amphora haec, ob praestantissimas suas imagines, dignissimum, puto, honorem in libro nostro accipit, quarum explicationem, etiamsi ipsae oculis lectorum occurrunt, non pigebit forsitan hic, opiniones doctissimorum virorum sequendo, quamvis leviter attingere.

Magna amphora Darii Hystaspi =
Pars generalis: DARIi CONSILIUM. PUGNA CUM AMAZONIBUS SUPERNE.

— Neapolitana sive Canusina, ad f. Gerhardi.

Pars opposita: BELLEROPHONTIS PUGNA CUM CHIMAERA. SUPERNE TELETA.

In media frontis amphorae imaginum serie Darius de bello Graecis inferendo cum Persici imperii optimatibus consulens inducitur, jamque bellum decretum esse videtur. Series inferior medio loco tributorum exactorem, e gente probabiliter Ionica, mensae argentariae, in qua quot quae Persici imperii provincia talenta solvere in bellum cum Graecis debeat est descriptum, insidentem exhibet; ipsæque Asiaticae provinciae ultro ad hunc, sub diversarum virginum specie, cum nummis rebusque pretiosis advolant. Series superior Græciam, sub specie virginis tristiori vultu, in quam Bellona ('Αρά) ab Asia, quae jam e finibus suis (itidem sub specie virginis, terminalis Hermae basi insidentis) exierat, emissa irruere gestit. Sed ante Græciam processit Minerva, ipseque Juppiter huic tutandae properat, aliique Dei sequuntur. Hominum decreta, quamvis amplissima, nil contra divina valere hac imaginum serie ostendi videtur. In opposita amphorae parte pugna Bellerophontis cum Chimæra, a quo portento Asia olim Græcae originis herois ope liberata erat, est exhibita. Superne, exitum versus, in parte adversa, cum Amazonibus pugna, in aversa, nescio quae τελέτη; utrumque simpliciter, ut ornamenta additicia, ab artifice videtur adjectum.

Virorum doctorum opinioni, qui Canusinam amphoram tempori proxime Marathoniam pugnam subsequenti pertinere censent, mea ex parte, paratissimus accedo.

His aliquot verba de hypogeo, ubi amphora est inventa, nec non de personis, quibuscum Darius, super

adversa ejus parte, consilium habere videtur, e doctissimorum archæologorum, E. Gerhardi et E. Curtii, commentationibus excerpta, lectorum commodo subjungere placet:

«.... Es erfolgte dieser neue Fund (hypogeum scil. cum Darii amphora)... ohnweit des Trajansbogens, der unter dem Namen *Porta Varrense* als das hauptsächlichste Thor des alten Canusium in griechischer sowohl als römischer Zeit bekannt ist. In der Tiefe von 24 Palmen entdeckte man (1851) zwei Grabeskammern: man fand in einer derselben zwei vollständige Rüstungen aus Erz mit Vergoldung, in der andern sieben Vasen von seltener Vortrefflichkeit... Als drittes dieser Gefässe wird die uns bereits näher bekannte über 5 Palmen hohe, mit 60 Figuren bedeckte Inschriftvase des Perserkönigs Darius zugleich als Hauptstück der Sammlung bezeichnet...» (E. G., — Gräber zu Canosa, Archaeol. Zeit. 1857, col. 57).

«Wir müssen uns die auf dem mittleren Streifen dargestellte Versammlung im Halbkreise sitzend denken, zwei Rätke zur Rechten, zwei zur Linken des Grosskönigs; der Redner steht ihm gegenüber. Rechts vom Könige steht eine edle jugendliche Gestalt mit Schwert und Lanze. Bei einer so kleinen Anzahl von Personen ist nicht vorauszusetzen, dass solche, die bei der Handlung gar nicht betheiligt sind, wie etwa ein königlicher Leibwächter, in voller Gestalt zur Seite des Königs dargestellt seien. Es ist, wie Welcker annahm, der Oberfeldherr. Beim zweiten Zuge (490) waren zwei Oberfeldherrn und unter ihnen Datis, ein älterer Mann, der Erste. Es kann also nur der Feldherr des ersten Zugs gemeint sein, Mardonios, des Gobryas Sohn. Keine Gestalt war den Griechen bekannter und wichtiger; seine grosse Jugendlichkeit, welche den Stolz der zurückgesetzter Gegner besonders verletzte, ist in der Figur sehr deutlich ausgedrückt. Der Redende ist sein Gegner, Artaphernes, mit welchem die Griechen, ... am meisten zu thun hatten, ihr Hauptfeind im

persischen Lager (Her. V, 73)... ein betagter Mann in griechischem Gewande .. ist der Schützling des Artaphernes — Hipias».... (E. C., — Ueber die Dariusvase, ibid. coll. 112—113).

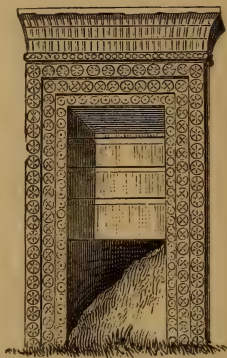
In libro edendo philologicis praecipue studiis, pro virili, me consulere voluisse Praefationis initio confessus sum. Sed quoniam fata voluerunt, ut non solum philologicis et archaeologicis, sed antiquae etiam geographiae illustrandae liber meus aliquid contulerit, in hoc ipsi mihi nisi paucissima vindico, quum omnia fere quae hanc, tabulis geographicis praesentibus, attinent in operibus amicissimorum mihi virorum, Spiegelii¹ et Justii², optime explanata invenissem unicae mihi excerptendi cura relicta esset.

¹ Granische Alterthumskunde von Fr. Spiegel. 1. Band. Geographie, Ethnographie und älteste Geschichte, Leipzig, 1871.

² Beiträge zur alten Geographie Persiens von Ferdinand Justi. (Duae Sectiones). Gießen.

CAJETANUS KOSSOWICZ.

Scribebam Petropoli anno 1872
mensis Martii 13/25 die.

Præfationis additamentum.

Libro meo omnino jam absoluto, postquam officinae, sic fatis volentibus, longius ac par erat mansisset, novae clariss. Julii Oppertii Behistanensis nec non Persepolitanae I et Naqsirustamensis b) aliquot locorum correctiones et explicationes in Asiaticis Parisiensibus Ephemeridibus (Journ. As. Févr.-Mars 1872) apparuerunt, quae quum ingeniosissimae sunt, non potui quin laeto animo opportunitatem has etiam vel breviter hic percensendi arriperem.

Locum mancum Behist. IV, 13, qui vulgo sonat: *upariy abastâm* cet., Oppertius legit: *apariy abastâm upariyâyam, naiy uvârim utâ druvaçtam zaurâ akunavam*, totumque hunc §-phum vertit sequentibus: «Je ne fus ni méchant, ni menteur, ni violent, ni moi, ni ma race: je régnai selon la Loi (cette loi, c'est l'Avesta même), je ne commis de violences ni contre l'usage (*uvârim*), ni contre le droit (*druvaçtam*).»

Avesta ergo, ad hanc explicationem, palaeo-Persice sonabat *Abastâ*.

Ibid. 5. pro *duru'sa* Oppertius legit: «*duruvâ* (scr. *dhruva*, zend *drva*, persan *druva*)».

Ibid. 9. pro *hamahyâyâ duvartam: hamahyâyâ tharda kartam*.

Ibid. 14 pro *avaiy mâ daustâ avaiy ahifrastâdiy parâ*: *avaiy mâ daustâ* azdiy *avaiy rastâdiy parâ*, à ceux-là ne sois pas ami, ceux-là punis, selon la justice. *Rastâdiy*, ajit vir doctissimus, semble être le locatif d'un mot perse d'où provient le persan *rastâd* «salaire».

Ibid. 16 pro *ġadanautuv: vazarkam kunautuv*, qu'il fasse grandir.

In Inscriptione Darii H. Persepolitana I., 3. vocem *duvaistam* legit *duvaisantam*, totumque Š-phum vertit sequentibus: «si tu (Ormazd) dis: «Ce sera ainsi,» je ne craindrai rien d'un ennemi. Protège le peuple perse. Si le peuple est protégé, la *Siyâtis*, qui a anéanti le méchant, pourra toujours, ô Ahura, trouver un asile dans cette maison.»

De voce *Siyâti jam* notavi in Praef. p. IX.

In Naqsirustamensi inscriptione b), incipiendo a manca litera l-mi Š-phi *u*, sic Š-phi voces supplet, corrigit atque interpretatur:

[*Hacâ tyanâ*] *u* [*vâris ut*] â *druvaçtam upariy* [*Dâraya*] *vum khsâyathiyam upar* [*iyaya*.]

«Par la volonté duquel (d'Ormazd) l'usage et le droit régnèrent au-dessus du roi Darius.»

Vocem *Zend* à palaeo-Persica radice *ġad*=*ġand*, *supplicare*, deducit. «*Avesta u zend*, ajit vir doctissimus, terme par lequel les Persans désignent ce qu'apporta Zoroastre, et dont on a fait *Zendavesta*, veut donc dire simplement la loi et la prière.

Pazend est *upazanda*, «ajouté au *zend*», et se trouve avec le *zend* dans la relation de l'Upavéda avec le Véda.»

Rationes, quibus vir doctissimus, praecitatas palaeo-Persicorum textuum lectiones mutando hisque novum sensum tribuendo, innixus est, ipsa Parisiensium ephemeridarum commentatio lectissime enarrat. His tamen accedere, quum nisi analogia neo-Persicae dialectus ipsiusque maximam partem enarratoris sagacitate nitentur, archetypis utique vel absentibus vel dicentibus, me quidem sentiente, dissimilia, in praesentia abstinendum esse puto; non tamen absque utilitate doctissimi viri conjecturas cum aliis, quas liber continet, certe benignus lector conferre poterit.

In novissimo earundem ephemeridarum fasciculo (Juin 1872) idem vir clarissimus novam Assyricae Susianae Artaxerxis Inscriptionis *b.* versionem edidit, quam hic itidem, majori lectorum commodo, verbis ipsius, subjungere placet:

«Voici ce que dit le roi Artaxerxès, grand roi, roi des rois, roi des pays de l'univers entier, fils du roi Darius, de Darius, fils du roi Artaxerxès, d'Artaxerxès, fils du roi Xerxès, de Xerxès, fils du roi Darius, de Darius, fils d'Hystaspès, Achéménide.

«Ce palais, nommé *apadâna*, Darius, mon trisaïeul, le construisit dans les temps anciens. Sous Artaxerxès, mon grand-père, les flammes le dévorèrent. Par la grâce d'Ormazd, d'Anahit et de Mithra, j'ai bâti à neuf cet *apadâna*. Qu'Ormazd, Anahit et Mithra me protègent contre tout désastre, et tout ce que j'ai fait, comme, jusqu'ici, ils ne l'ont ni infesté, ni endommagé.»

Ad hanc interpretationem 2-di Palaeo-Persicae Inscriptionis §-phi 2-dam periodum clariss. Oppertius complet sequentibus:

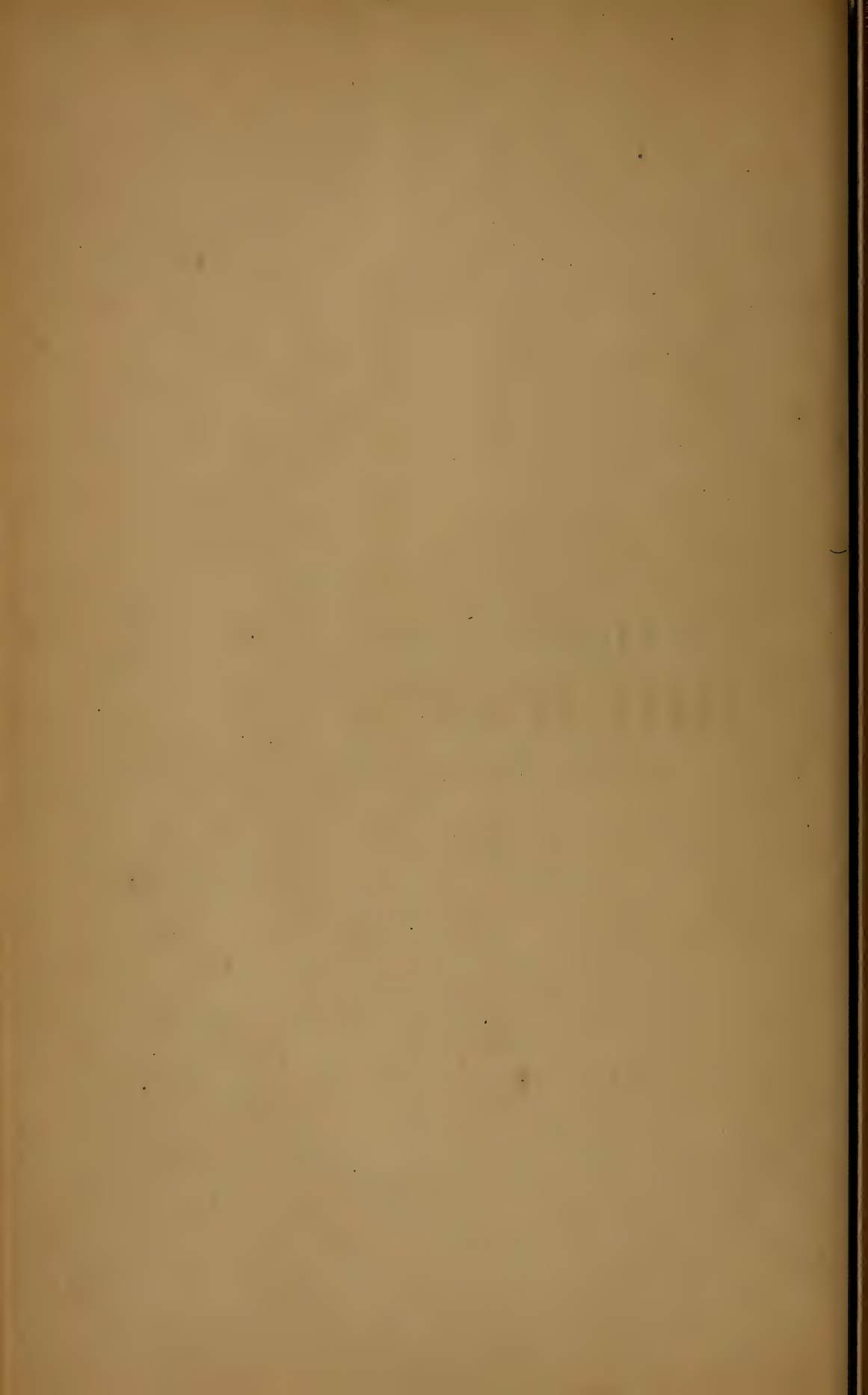
[U] *pâ Artakh [sathrâ n'yâ] kama, [athauúy.]*

Assyricae voces, ad clariss. Oppertium sonant:
 «*ina pane Artaksatsu abu abiya isatur tatakalsu*
 sub Artaxerxe, avo meo, flamma devoravit eam.»

ARCHETYP.

ARCHETYPÆ.

I.

INSCRIPTIO CYRI.

1. PILASTRUM CYRI, AD F. FLANDINI.

INSCRIPTIO CYRI.

$$\begin{aligned} & \overline{\alpha\beta}\gamma - \gamma\alpha\beta + \alpha\overline{\beta\gamma} - \overline{\alpha\beta}\gamma + \overline{\alpha\beta}\gamma - \gamma\alpha\beta + \alpha\overline{\beta\gamma} - \overline{\alpha\beta}\gamma \\ & \overline{\alpha\beta}\gamma - \gamma\alpha\beta + \alpha\overline{\beta\gamma} - \overline{\alpha\beta}\gamma = 2. \end{aligned}$$

3. PILASTRUM CYRI, AD F. KER-PORTERI.

II.

INSCRIPTIONES DARIÏ HYSTASPI.

4. MONS BEHISTANI, AD F. KER-PORTERI.

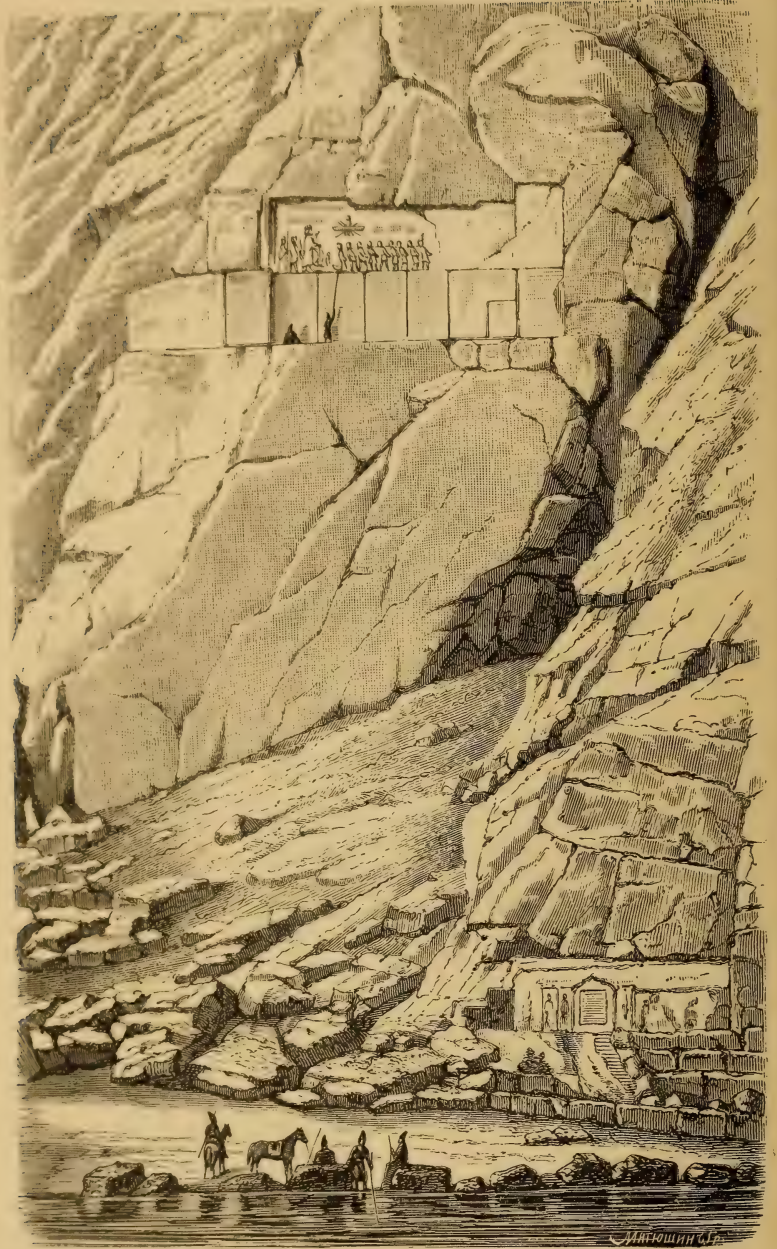

5. ALTERA FACIES BEHISTANI, AD F. FLANDINI.

ARCHETYP.

1²

6. MONTIS BEHISTANI FACIES INSCRIPTIONES PORTANS.

INSCRIPTIONES DARII HYSTASPI.

[illegible][illegible]

3. $\{Y_1, Y_2, Y_3, Y_4, Y_5, Y_6, Y_7, Y_8, Y_9, Y_{10}, Y_{11}, Y_{12}, Y_{13}, Y_{14}, Y_{15}, Y_{16}, Y_{17}, Y_{18}, Y_{19}, Y_{20}, Y_{21}, Y_{22}, Y_{23}, Y_{24}, Y_{25}, Y_{26}, Y_{27}, Y_{28}, Y_{29}, Y_{30}, Y_{31}, Y_{32}, Y_{33}, Y_{34}, Y_{35}, Y_{36}, Y_{37}, Y_{38}, Y_{39}, Y_{40}, Y_{41}, Y_{42}, Y_{43}, Y_{44}, Y_{45}, Y_{46}, Y_{47}, Y_{48}, Y_{49}, Y_{50}, Y_{51}, Y_{52}, Y_{53}, Y_{54}, Y_{55}, Y_{56}, Y_{57}, Y_{58}, Y_{59}, Y_{60}, Y_{61}, Y_{62}, Y_{63}, Y_{64}, Y_{65}, Y_{66}, Y_{67}, Y_{68}, Y_{69}, Y_{70}, Y_{71}, Y_{72}, Y_{73}, Y_{74}, Y_{75}, Y_{76}, Y_{77}, Y_{78}, Y_{79}, Y_{80}, Y_{81}, Y_{82}, Y_{83}, Y_{84}, Y_{85}, Y_{86}, Y_{87}, Y_{88}, Y_{89}, Y_{90}, Y_{91}, Y_{92}, Y_{93}, Y_{94}, Y_{95}, Y_{96}, Y_{97}, Y_{98}, Y_{99}, Y_{100}\}$

[illegible]

82.

[illegible]

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

Inscriptiones Behistani minores.

A.

Super imagine Darii.

[illegible][illegible][illegible][illegible]

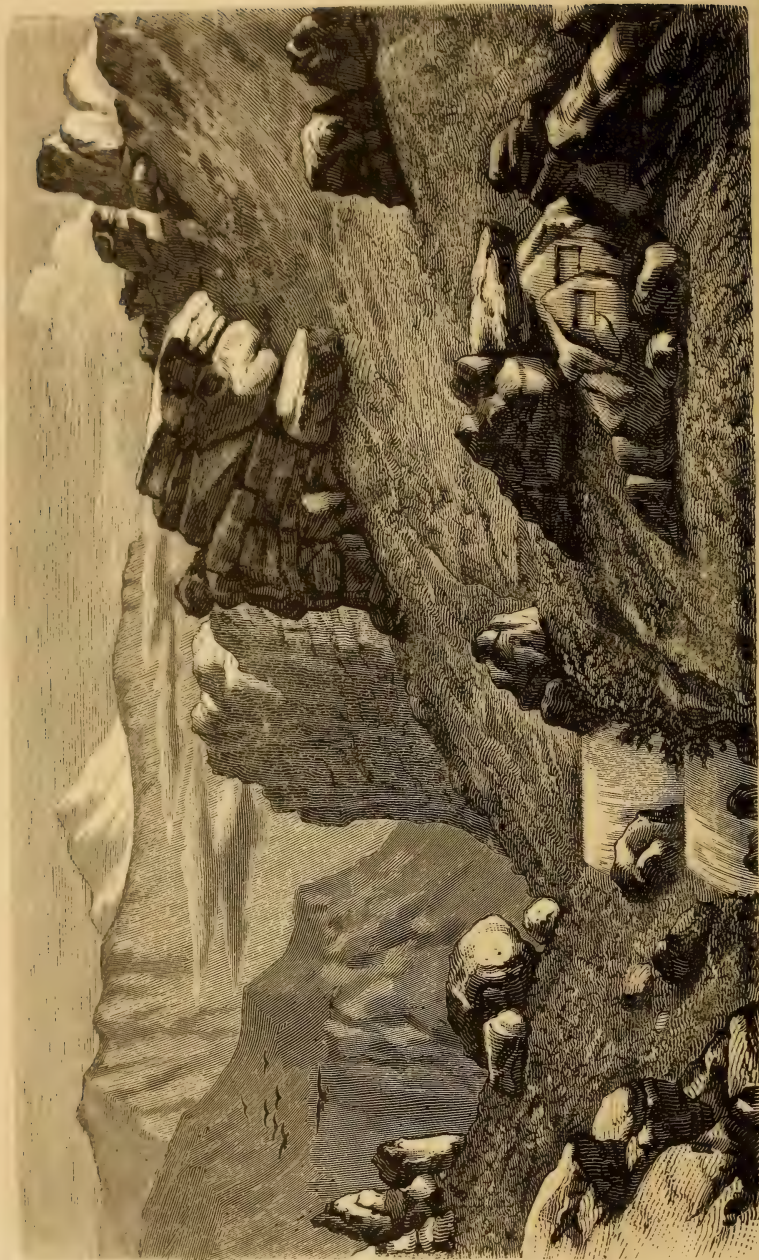

[illegible][illegible]

10. FAUCES ALVANDENSES AD F. FLANDINI.

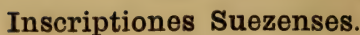

11. SAXUM ALVANDENSE AD F. FLANDINI.

ARCHETYPÆ.

[illegible][illegible][illegible]

3. $\{K, \overline{M}, \overline{N}, \overline{P}, \overline{Q}\} \rightarrow \{N, \overline{M}, \overline{P}, \overline{Q}\} \rightarrow \{N, \overline{M}, \overline{Q}\} \rightarrow \{N, \overline{M}\} \rightarrow \{N\}$
 $\{N, \overline{M}, \overline{P}, \overline{Q}\} \rightarrow \{N, \overline{M}, \overline{Q}\} \rightarrow \{N, \overline{M}\} \rightarrow \{N\}$
 $\{N, \overline{M}, \overline{P}, \overline{Q}\} \rightarrow \{N, \overline{M}, \overline{Q}\} \rightarrow \{N, \overline{M}\} \rightarrow \{N\}$

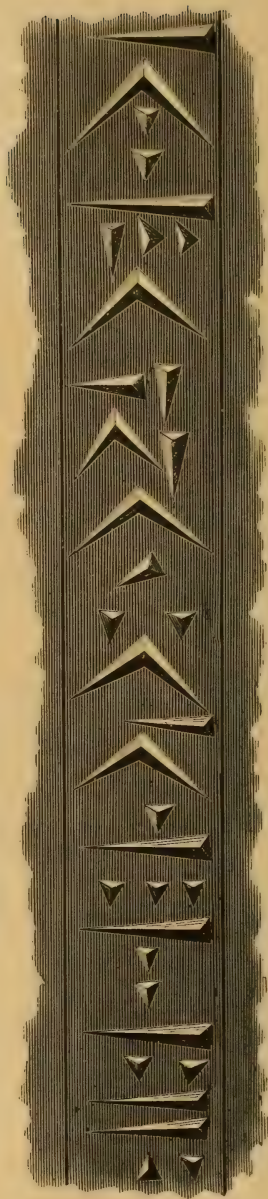

№ 1.

№ 2.

№ 3.

12. LITERAE CUNEATAE SUEZENSES AD EDIT. PANCOUCKII.

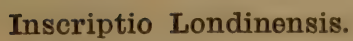

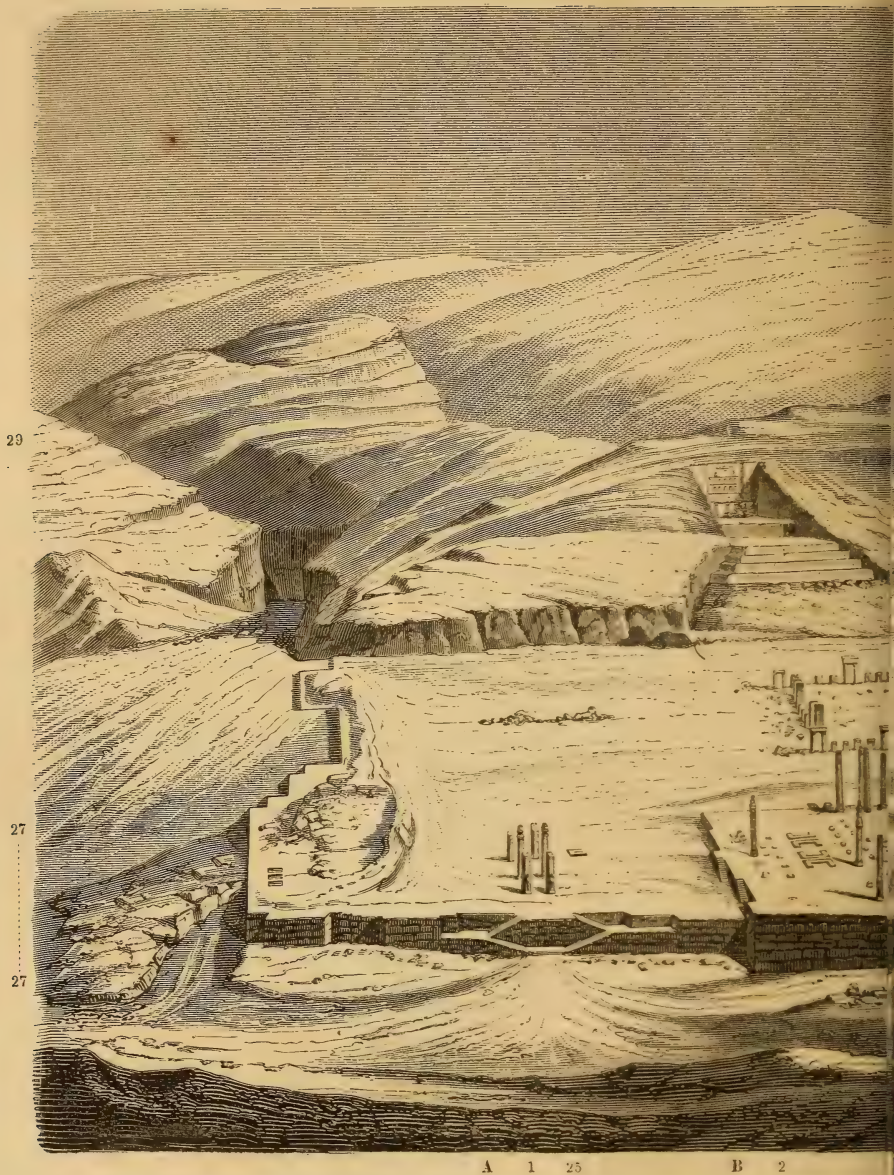
13. IMAGO SUEZENSIS AD ED. PANCOUCKII.

14. ALTERA IMAGO MONUMENTI SUEZENSIS AD ED. PENONI.

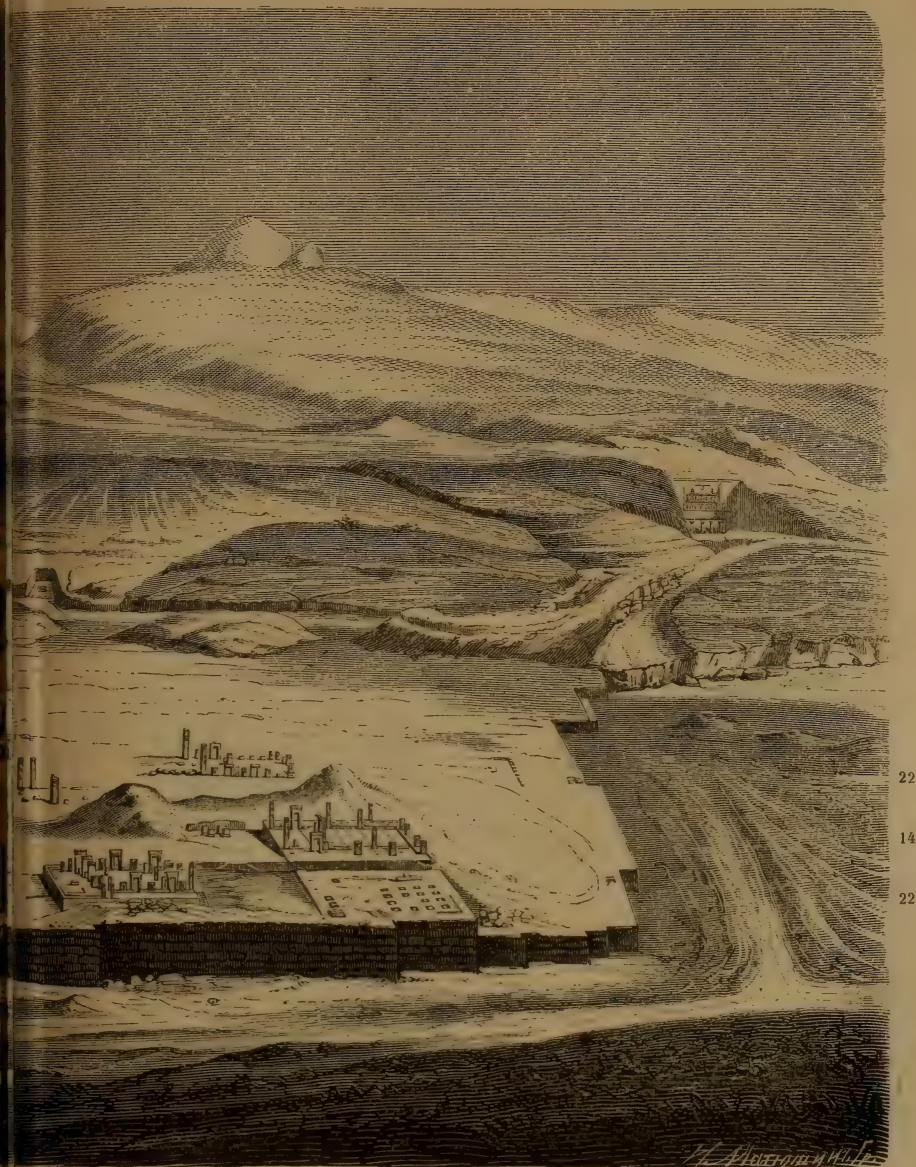

A 1 25

B 2

16. PERSEPOLIS PROSPECT

Contractior Persepolis ichnographiae descriptio, ad f. praecipue *Flandini*. A. Magnae scala Xerxis). — B. Scalae caelato opere ornatae Xerxis atrii. — 2. Magna columnarum series (auctore *Tex* palatii Darii. — 3. Primum regale habitatiōni destinatum aedificium (auct. *Ferg.* et *G. Raul.*: palatium. — 4. Secundum regale aedificium (auct. *Ferg.* et *G. Raul.*: aedificium inter meridiem et hibernum occidet et *G. Raul.*: palatium Xerxis, *Texiero*: balnea, «les bains»). — 6. Parvum palatium (auct. *Ferg.* et *Texiero*: atrium dirutum, «salle détruite»; auct. *Ferg.* et *Raul.*: «aedificium centrale»). — 8. Palatium (thrōnes). — 9. Porticus tertia (*Ferg.* et *G. Raul.*: propylaea in orientem spectantia, «eastern propylaea externo muro, aggerem praecingente (inscriptiones Darii H.). — 15. Receptaculum 4 metra profundum, saxis cyclopiis exstructi, «murs de soutènement en pierres irrégulières (cyclopéens)». — 22. A par assises de pierre». — 25. Piscina, saxo in projecturae modum excisa, «bassin taillé dans le

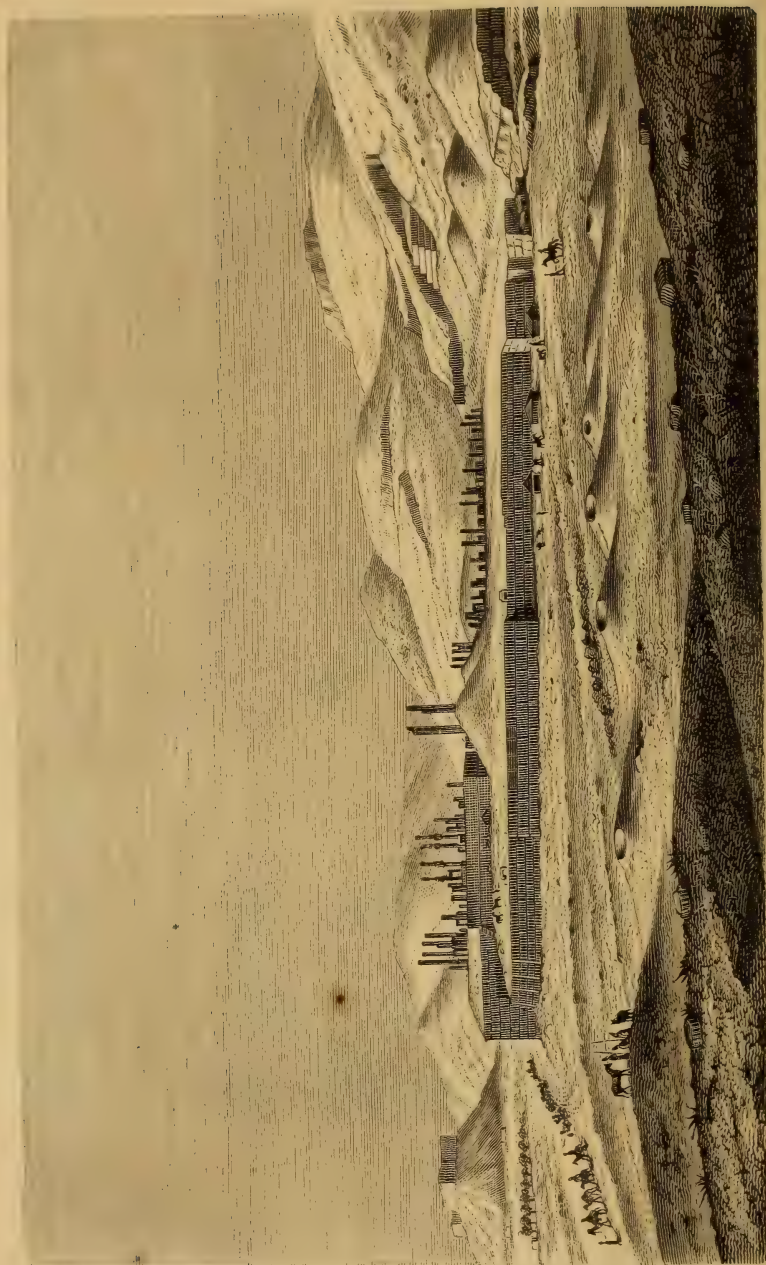
C 3 D E-F 5 G 4

HIA, AD AUCTORIT. FLANDINI.

palatia ducentes (ad descriptiones *G. Rawlinsonii*, *Fergussonii* et *Texierii*). — 1. Prima porticus (propylaea
Tex., *Fergussonii* et *G. Rawlinsonii*: «hall of Xerxes», [Xerxis super aquae ductibus aula]). — C-D. Scalae
 eorum, «le harem»). — E-F. Scalae palatii Xerxis. — G. Scalae palatii Artaxerxis Ochi (auct. *G. Rawl.*) —
 «the-west edifice»; auct. *G. Rawl.*: palatium Artaxerxis Ochi). — 5. Tertium regale aedificium (auct. *Ferg.*
 atrium brumale et meridiem spectans aedificium, «south-east» edifice). — 7. Porticus secunda (auct.
Ferg. et *G. Rawl.*: atrium centum columnarum, «hall of 100 columns; *Tex.*: atrium thronorum, «salle des
 m regium sepulchrum. — . . . . . 11. Secundum regium sepulchrum. — . . . . . 14. Inscriptiones super
 avoir, taillé dans le rocher de 4 mètres de profondeur». — 16. Muri, Persepolitani dorsum statuminantes,
 terraneorum, summis lapidum ordinibus constructorum, exitus, «sorties des aqueducs souterrains construits
 au dessus du sol.» — . . . . . 27. Lapidinae antiquae. — . . . . . 29. Tumuli terrei.

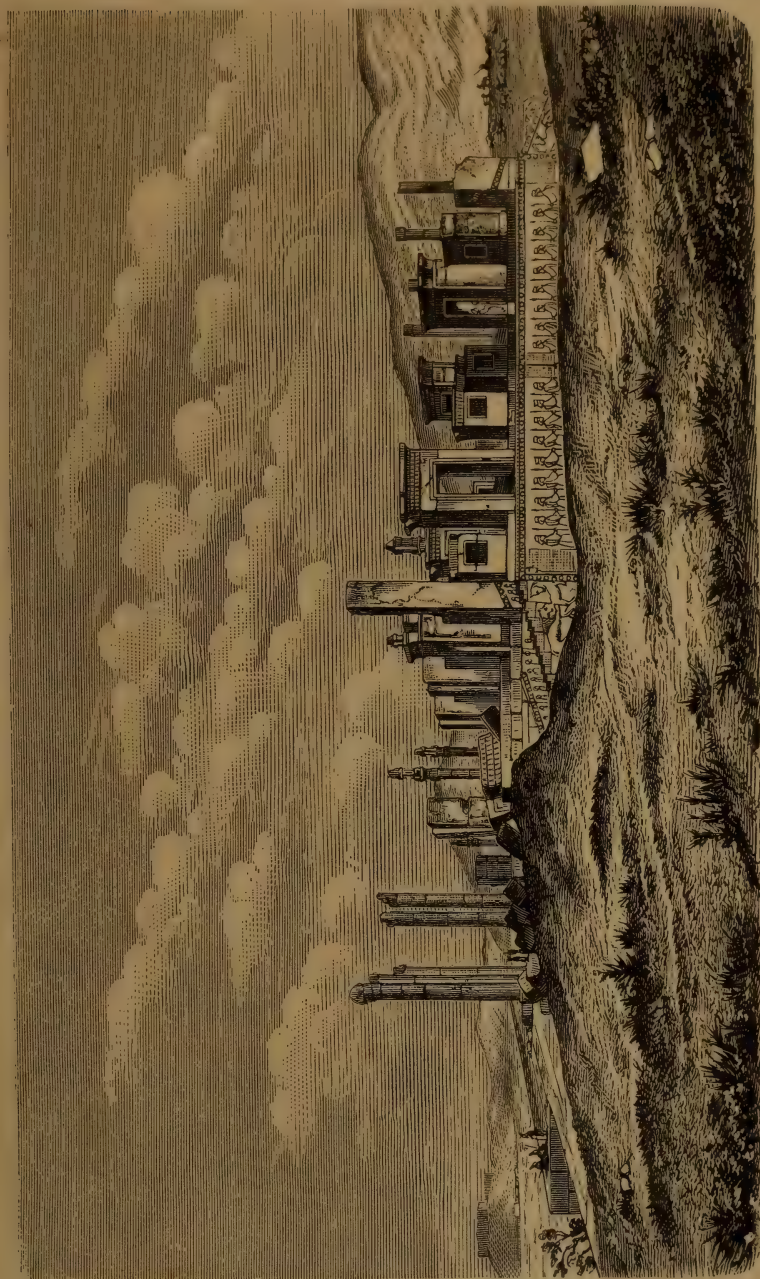
(CETERA, QUAE HIC DESIDERANTUR, V. IN PERSEPOLIS ICHNOGRAPHIA AD EXORDIUM LIBRI.)

17. MURI, PERSEPOLIS PALATIA PRAECINGENTIS, PROSPECTUS.

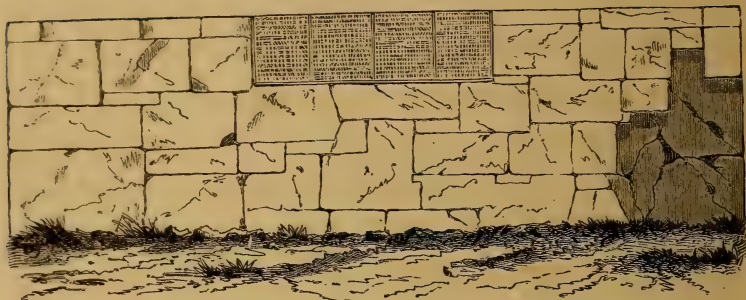

18. PALATIUM DARIÏ H. (N 3), UBI SUNT POSTES, INSCRIPTIONE BORNATI.

Inscriptiones Persepolitanae.

19. PARS MURI, PERSEPOLIS PALATIA PRÆCINGENTIS, UBI SUNT
INSCRIPTIONES DARIÏ H. H ET I.

H.

Super muro, Persepolis palatia praecingente.

1. 𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩𐎪𐎫𐎬𐎭𐎮𐎯𐎰𐎱𐎲𐎳𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹𐎺𐎻𐎼𐎽𐎾𐎿𐏀𐏁𐏂𐏃𐏄𐏅𐏆𐏇𐏈𐏉𐏊𐏋𐏌𐏍𐏎𐏏𐏐𐏑𐏒𐏓𐏔𐏕𐏖𐏗𐏘𐏙𐏚𐏛𐏜𐏝𐏞𐏟𐏠𐏡𐏢𐏣𐏤𐏥𐏦𐏧𐏨𐏩𐏪𐏫𐏬𐏭𐏮𐏯𐏰𐏱𐏲𐏳𐏴𐏵𐏶𐏷𐏸𐏹𐏺𐏻𐏼𐏽𐏾𐏿𐐀𐐁𐐂𐐃𐐄𐐅𐐆𐐇𐐈𐐉𐐊𐐋𐐌𐐍𐐎𐐏𐐐𐐑𐐒𐐓𐐔𐐕𐐖𐐗𐐘𐐙𐐚𐐛𐐜𐐝𐐞𐐟𐐠𐐡𐐢𐐣𐐤𐐥𐐦𐐧𐐨𐐩𐐪𐐫𐐬𐐭𐐮𐐯𐐰𐐱𐐲𐐳𐐴𐐵𐐶𐐷𐐸𐐹𐐺𐐻𐐼𐐽𐐾𐐿𐑀𐑁𐑂𐑃𐑄𐑅𐑆𐑇𐑈𐑉𐑊𐑋𐑌𐑍𐑎𐑏𐑐𐑑𐑒𐑓𐑔𐑕𐑖𐑗𐑘𐑙𐑚𐑛𐑜𐑝𐑞𐑟𐑠𐑡𐑢𐑣𐑤𐑥𐑦𐑧𐑨𐑩𐑪𐑫𐑬𐑭𐑮𐑯𐑰𐑱𐑲𐑳𐑴𐑵𐑶𐑷𐑸𐑹𐑺𐑻𐑼𐑽𐑾𐑿𐒀𐒁𐒂𐒃𐒄𐒅𐒆𐒇𐒈𐒉𐒊𐒋𐒌𐒍𐒎𐒏𐒐𐒑𐒒𐒓𐒔𐒕𐒖𐒗𐒘𐒙𐒚𐒛𐒜𐒝𐒞𐒟𐒠𐒡𐒢𐒣𐒤𐒥𐒦𐒧𐒨𐒩𐒪𐒫𐒬𐒭𐒮𐒯𐒰𐒱𐒲𐒳𐒴𐒵𐒶𐒷𐒸𐒹𐒺𐒻𐒼𐒽𐒾𐒿𐓀𐓁𐓂𐓃𐓄𐓅𐓆𐓇𐓈𐓉𐓊𐓋𐓌𐓍𐓎𐓏𐓐𐓑𐓒𐓓𐓔𐓕𐓖𐓗𐓘𐓙𐓚𐓛𐓜𐓝𐓞𐓟𐓠𐓡𐓢𐓣𐓤𐓥𐓦𐓧𐓨𐓩𐓪𐓫𐓬𐓭𐓮𐓯𐓰𐓱𐓲𐓳𐓴𐓵𐓶𐓷𐓸𐓹𐓺𐓻𐓼𐓽𐓾𐓿𐔀𐔁𐔂𐔃𐔄𐔅𐔆𐔇𐔈𐔉𐔊𐔋𐔌𐔍𐔎𐔏𐔐𐔑𐔒𐔓𐔔𐔕𐔖𐔗𐔘𐔙𐔚𐔛𐔜𐔝𐔞𐔟𐔠𐔡𐔢𐔣𐔤𐔥𐔦𐔧𐔨𐔩𐔪𐔫𐔬𐔭𐔮𐔯𐔰𐔱𐔲𐔳𐔴𐔵𐔶𐔷𐔸𐔹𐔺𐔻𐔼𐔽𐔾𐔿𐕀𐕁𐕂𐕃𐕄𐕅𐕆𐕇𐕈𐕉𐕊𐕋𐕌𐕍𐕎𐕏𐕐𐕑𐕒𐕓𐕔𐕕𐕖𐕗𐕘𐕙𐕚𐕛𐕜𐕝𐕞𐕟𐕠𐕡𐕢𐕣𐕤𐕥𐕦𐕧𐕨𐕩𐕪𐕫𐕬𐕭𐕮𐕯𐕰𐕱𐕲𐕳𐕴𐕵𐕶𐕷𐕸𐕹𐕺𐕻𐕼𐕽𐕾𐕿𐖀𐖁𐖂𐖃𐖄𐖅𐖆𐖇𐖈𐖉𐖊𐖋𐖌𐖍𐖎𐖏𐖐𐖑𐖒𐖓𐖔𐖕𐖖𐖗𐖘𐖙𐖚𐖛𐖜𐖝𐖞𐖟𐖠𐖡𐖢𐖣𐖤𐖥𐖦𐖧𐖨𐖩𐖪𐖫𐖬𐖭𐖮𐖯𐖰𐖱𐖲𐖳𐖴𐖵𐖶𐖷𐖸𐖹𐖺𐖻𐖼𐖽𐖾𐖿𐗀𐗁𐗂𐗃𐗄𐗅𐗆𐗇𐗈𐗉𐗊𐗋𐗌𐗍𐗎𐗏𐗐𐗑𐗒𐗓𐗔𐗕𐗖𐗗𐗘𐗙𐗚𐗛𐗜𐗝𐗞𐗟𐗠𐗡𐗢𐗣𐗤𐗥𐗦𐗧𐗨𐗩𐗪𐗫𐗬𐗭𐗮𐗯𐗰𐗱𐗲𐗳𐗴𐗵𐗶𐗷𐗸𐗹𐗺𐗻𐗼𐗽𐗾𐗿𐘀𐘁𐘂𐘃𐘄𐘅𐘆𐘇𐘈𐘉𐘊𐘋𐘌𐘍𐘎𐘏𐘐𐘑𐘒𐘓𐘔𐘕𐘖𐘗𐘘𐘙𐘚𐘛𐘜𐘝𐘞𐘟𐘠𐘡𐘢𐘣𐘤𐘥𐘦𐘧𐘨𐘩𐘪𐘫𐘬𐘭𐘮𐘯𐘰𐘱𐘲𐘳𐘴𐘵𐘶𐘷𐘸𐘹𐘺𐘻𐘼𐘽𐘾𐘿𐙀𐙁𐙂𐙃𐙄𐙅𐙆𐙇𐙈𐙉𐙊𐙋𐙌𐙍𐙎𐙏𐙐𐙑𐙒𐙓𐙔𐙕𐙖𐙗𐙘𐙙𐙚𐙛𐙜𐙝𐙞𐙟𐙠𐙡𐙢𐙣𐙤𐙥𐙦𐙧𐙨𐙩𐙪𐙫𐙬𐙭𐙮𐙯𐙰𐙱𐙲𐙳𐙴𐙵𐙶𐙷𐙸𐙹𐙺𐙻𐙼𐙽𐙾𐙿𐚀𐚁𐚂𐚃𐚄𐚅𐚆𐚇𐚈𐚉𐚊𐚋𐚌𐚍𐚎𐚏𐚐𐚑𐚒𐚓𐚔𐚕𐚖𐚗𐚘𐚙𐚚𐚛𐚜𐚝𐚞𐚟𐚠𐚡𐚢𐚣𐚤𐚥𐚦𐚧𐚨𐚩𐚪𐚫𐚬𐚭𐚮𐚯𐚰𐚱𐚲𐚳𐚴𐚵𐚶𐚷𐚸𐚹𐚺𐚻𐚼𐚽𐚾𐚿𐛀𐛁𐛂𐛃𐛄𐛅𐛆𐛇𐛈𐛉𐛊𐛋𐛌𐛍𐛎𐛏𐛐𐛑𐛒𐛓𐛔𐛕𐛖𐛗𐛘𐛙𐛚𐛛𐛜𐛝𐛞𐛟𐛠𐛡𐛢𐛣𐛤𐛥𐛦𐛧𐛨𐛩𐛪𐛫𐛬𐛭𐛮𐛯𐛰𐛱𐛲𐛳𐛴𐛵𐛶𐛷𐛸𐛹𐛺𐛻𐛼𐛽𐛾𐛿𐜀𐜁𐜂𐜃𐜄𐜅𐜆𐜇𐜈𐜉𐜊𐜋𐜌𐜍𐜎𐜏𐜐𐜑𐜒𐜓𐜔𐜕𐜖𐜗𐜘𐜙𐜚𐜛𐜜𐜝𐜞𐜟𐜠𐜡𐜢𐜣𐜤𐜥𐜦𐜧𐜨𐜩𐜪𐜫𐜬𐜭𐜮𐜯𐜰𐜱𐜲𐜳𐜴𐜵𐜶𐜷𐜸𐜹𐜺𐜻𐜼𐜽𐜾𐜿𐝀𐝁𐝂𐝃𐝄𐝅𐝆𐝇𐝈𐝉𐝊𐝋𐝌𐝍𐝎𐝏𐝐𐝑𐝒𐝓𐝔𐝕𐝖𐝗𐝘𐝙𐝚𐝛𐝜𐝝𐝞𐝟𐝠𐝡𐝢𐝣𐝤𐝥𐝦𐝧𐝨𐝩𐝪𐝫𐝬𐝭𐝮𐝯𐝰𐝱𐝲𐝳𐝴𐝵𐝶𐝷𐝸𐝹𐝺𐝻𐝼𐝽𐝾𐝿𐞀𐞁𐞂𐞃𐞄𐞅𐞆𐞇𐞈𐞉𐞊𐞋𐞌𐞍𐞎𐞏𐞐𐞑𐞒𐞓𐞔𐞕𐞖𐞗𐞘𐞙𐞚𐞛𐞜𐞝𐞞𐞟𐞠𐞡𐞢𐞣𐞤𐞥𐞦𐞧𐞨𐞩𐞪𐞫𐞬𐞭𐞮𐞯𐞰𐞱𐞲𐞳𐞴𐞵𐞶𐞷𐞸𐞹𐞺𐞻𐞼𐞽𐞾𐞿𐟀𐟁𐟂𐟃𐟄𐟅𐟆𐟇𐟈𐟉𐟊𐟋𐟌𐟍𐟎𐟏𐟐𐟑𐟒𐟓𐟔𐟕𐟖𐟗𐟘𐟙𐟚𐟛𐟜𐟝𐟞𐟟𐟠𐟡𐟢𐟣𐟤𐟥𐟦𐟧𐟨𐟩𐟪𐟫𐟬𐟭𐟮𐟯𐟰𐟱𐟲𐟳𐟴𐟵𐟶𐟷𐟸𐟹𐟺𐟻𐟼𐟽𐟾𐟿𐠀𐠁𐠂𐠃𐠄𐠅𐠆𐠇𐠈𐠉𐠊𐠋𐠌𐠍𐠎𐠏𐠐𐠑𐠒𐠓𐠔𐠕𐠖𐠗𐠘𐠙𐠚𐠛𐠜𐠝𐠞𐠟𐠠𐠡𐠢𐠣𐠤𐠥𐠦𐠧𐠨𐠩𐠪𐠫𐠬𐠭𐠮𐠯𐠰𐠱𐠲𐠳𐠴𐠵𐠶𐠷𐠸𐠹𐠺𐠻𐠼𐠽𐠾𐠿𐡀𐡁𐡂𐡃𐡄𐡅𐡆𐡇𐡈𐡉𐡊𐡋𐡌𐡍𐡎𐡏𐡐𐡑𐡒𐡓𐡔𐡕𐡖𐡗𐡘𐡙𐡚𐡛𐡜𐡝𐡞𐡟𐡠𐡡𐡢𐡣𐡤𐡥𐡦𐡧𐡨𐡩𐡪𐡫𐡬𐡭𐡮𐡯𐡰𐡱𐡲𐡳𐡴𐡵𐡶𐡷𐡸𐡹𐡺𐡻𐡼𐡽𐡾𐡿𐢀𐢁𐢂𐢃𐢄𐢅𐢆𐢇𐢈𐢉𐢊𐢋𐢌𐢍𐢎𐢏𐢐𐢑𐢒𐢓𐢔𐢕𐢖𐢗𐢘𐢙𐢚𐢛𐢜𐢝𐢞𐢟𐢠𐢡𐢢𐢣𐢤𐢥𐢦𐢧𐢨𐢩𐢪𐢫𐢬𐢭𐢮𐢯𐢰𐢱𐢲𐢳𐢴𐢵𐢶𐢷𐢸𐢹𐢺𐢻𐢼𐢽𐢾𐢿𐣀𐣁𐣂𐣃𐣄𐣅𐣆𐣇𐣈𐣉𐣊𐣋𐣌𐣍𐣎𐣏𐣐𐣑𐣒𐣓𐣔𐣕𐣖𐣗𐣘𐣙𐣚𐣛𐣜𐣝𐣞𐣟𐣠𐣡𐣢𐣣𐣤𐣥𐣦𐣧𐣨𐣩𐣪𐣫𐣬𐣭𐣮𐣯𐣰𐣱𐣲𐣳𐣴𐣵𐣶𐣷𐣸𐣹𐣺𐣻𐣼𐣽𐣾𐣿𐤀𐤁𐤂𐤃𐤄𐤅𐤆𐤇𐤈𐤉𐤊𐤋𐤌𐤍𐤎𐤏𐤐𐤑𐤒𐤓𐤔𐤕𐤖𐤗𐤘𐤙𐤚𐤛𐤜𐤝𐤞𐤟𐤠𐤡𐤢𐤣𐤤𐤥𐤦𐤧𐤨𐤩𐤪𐤫𐤬𐤭𐤮𐤯𐤰𐤱𐤲𐤳𐤴𐤵𐤶𐤷𐤸𐤹𐤺𐤻𐤼𐤽𐤾𐤿𐥀𐥁𐥂𐥃𐥄𐥅𐥆𐥇𐥈𐥉𐥊𐥋𐥌𐥍𐥎𐥏𐥐𐥑𐥒𐥓𐥔𐥕𐥖𐥗𐥘𐥙𐥚𐥛𐥜𐥝𐥞𐥟𐥠𐥡𐥢𐥣𐥤𐥥𐥦𐥧𐥨𐥩𐥪𐥫𐥬𐥭𐥮𐥯𐥰𐥱𐥲𐥳𐥴𐥵𐥶𐥷𐥸𐥹𐥺𐥻𐥼𐥽𐥾𐥿𐦀𐦁𐦂𐦃𐦄𐦅𐦆𐦇𐦈𐦉𐦊𐦋𐦌𐦍𐦎𐦏𐦐𐦑𐦒𐦓𐦔𐦕𐦖𐦗𐦘𐦙𐦚𐦛𐦜𐦝𐦞𐦟𐦠𐦡𐦢𐦣𐦤𐦥𐦦𐦧𐦨𐦩𐦪𐦫𐦬𐦭𐦮𐦯𐦰𐦱𐦲𐦳𐦴𐦵𐦶𐦷𐦸𐦹𐦺𐦻𐦼𐦽𐦾𐦿𐧀𐧁𐧂𐧃𐧄𐧅𐧆𐧇𐧈𐧉𐧊𐧋𐧌𐧍𐧎𐧏𐧐𐧑𐧒𐧓𐧔𐧕𐧖𐧗𐧘𐧙𐧚𐧛𐧜𐧝𐧞𐧟𐧠𐧡𐧢𐧣𐧤𐧥𐧦𐧧𐧨𐧩𐧪𐧫𐧬𐧭𐧮𐧯𐧰𐧱𐧲𐧳𐧴𐧵𐧶𐧷𐧸𐧹𐧺𐧻𐧼𐧽𐧾𐧿𐨀𐨁𐨂𐨃𐨄𐨅𐨆𐨇𐨈𐨉𐨊𐨋𐨌𐨍𐨎𐨏𐨐𐨑𐨒𐨓𐨔𐨕𐨖𐨗𐨘𐨙𐨚𐨛𐨜𐨝𐨞𐨟𐨠𐨡𐨢𐨣𐨤𐨥𐨦𐨧𐨨𐨩𐨪𐨫𐨬𐨭𐨮𐨯𐨰𐨱𐨲𐨳𐨴𐨵𐨶𐨷𐨹𐨺𐨸𐨻𐨼𐨽𐨾𐨿𐩀𐩁𐩂𐩃𐩄𐩅𐩆𐩇𐩈𐩉𐩊𐩋𐩌𐩍𐩎𐩏𐩐𐩑𐩒𐩓𐩔𐩕𐩖𐩗𐩘𐩙𐩚𐩛𐩜𐩝𐩞𐩟𐩠𐩡𐩢𐩣𐩤𐩥𐩦𐩧𐩨𐩩𐩪𐩫𐩬𐩭𐩮𐩯𐩰𐩱𐩲𐩳𐩴𐩵𐩶𐩷𐩸𐩹𐩺𐩻𐩼𐩽𐩾𐩿𐪀𐪁𐪂𐪃𐪄𐪅𐪆𐪇𐪈𐪉𐪊𐪋𐪌𐪍𐪎𐪏𐪐𐪑𐪒𐪓𐪔𐪕𐪖𐪗𐪘𐪙𐪚𐪛𐪜𐪝𐪞𐪟𐪠𐪡𐪢𐪣𐪤𐪥𐪦𐪧𐪨𐪩𐪪𐪫𐪬𐪭𐪮𐪯𐪰𐪱𐪲𐪳𐪴𐪵𐪶𐪷𐪸𐪹𐪺𐪻𐪼𐪽𐪾𐪿𐫀𐫁𐫂𐫃𐫄𐫅𐫆𐫇𐫈𐫉𐫊𐫋𐫌𐫍𐫎𐫏𐫐𐫑𐫒𐫓𐫔𐫕𐫖𐫗𐫘𐫙𐫚𐫛𐫜𐫝𐫞𐫟𐫠𐫡𐫢𐫣𐫤𐫦𐫥𐫧𐫨𐫩𐫪𐫫𐫬𐫭𐫮𐫯𐫰𐫱𐫲𐫳𐫴𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺𐫻𐫼𐫽𐫾𐫿𐬀𐬁𐬂𐬃𐬄𐬅𐬆𐬇𐬈𐬉𐬊𐬋𐬌𐬍𐬎𐬏𐬐𐬑𐬒𐬓𐬔𐬕𐬖𐬗𐬘𐬙𐬚𐬛𐬜𐬝𐬞𐬟𐬠𐬡𐬢𐬣𐬤𐬥𐬦𐬧𐬨𐬩𐬪𐬫𐬬𐬭𐬮𐬯𐬰𐬱𐬲𐬳𐬴𐬵𐬶𐬷𐬸𐬹𐬺𐬻𐬼𐬽𐬾𐬿𐭀𐭁𐭂𐭃𐭄𐭅𐭆𐭇𐭈𐭉𐭊𐭋𐭌𐭍𐭎𐭏𐭐𐭑𐭒𐭓𐭔𐭕𐭖𐭗𐭘𐭙𐭚𐭛𐭜𐭝𐭞𐭟𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤𐭥𐭦𐭧𐭨𐭩𐭪𐭫𐭬𐭭𐭮𐭯𐭰𐭱𐭲𐭳𐭴𐭵𐭶𐭷𐭸𐭹𐭺𐭻𐭼𐭽𐭾𐭿𐮀𐮁𐮂𐮃𐮄𐮅𐮆𐮇𐮈𐮉𐮊𐮋𐮌𐮍𐮎𐮏𐮐𐮑𐮒𐮓𐮔𐮕𐮖𐮗𐮘𐮙𐮚𐮛𐮜𐮝𐮞𐮟𐮠𐮡𐮢𐮣𐮤𐮥𐮦𐮧𐮨𐮩𐮪𐮫𐮬𐮭𐮮𐮯𐮰𐮱𐮲𐮳𐮴𐮵𐮶𐮷𐮸𐮹𐮺𐮻𐮼𐮽𐮾𐮿𐯀𐯁𐯂𐯃𐯄𐯅𐯆𐯇𐯈𐯉𐯊𐯋𐯌𐯍𐯎𐯏𐯐𐯑𐯒𐯓𐯔𐯕𐯖𐯗𐯘𐯙𐯚𐯛𐯜𐯝𐯞𐯟𐯠𐯡𐯢𐯣𐯤𐯥𐯦𐯧𐯨𐯩𐯪𐯫𐯬𐯭𐯮𐯯𐯰𐯱𐯲𐯳𐯴𐯵𐯶𐯷𐯸𐯹𐯺𐯻𐯼𐯽𐯾𐯿𐰀𐰁𐰂𐰃𐰄𐰅𐰆𐰇𐰈𐰉𐰊𐰋𐰌𐰍𐰎𐰏𐰐𐰑𐰒𐰓𐰔𐰕𐰖𐰗𐰘𐰙𐰚𐰛𐰜𐰝𐰞𐰟𐰠𐰡𐰢𐰣𐰤𐰥𐰦𐰧𐰨𐰩𐰪𐰫𐰬𐰭𐰮𐰯𐰰𐰱𐰲𐰳𐰴𐰵𐰶𐰷𐰸𐰹𐰺𐰻𐰼𐰽𐰾𐰿𐱀𐱁𐱂𐱃𐱄𐱅𐱆𐱇𐱈𐱉𐱊𐱋𐱌𐱍𐱎𐱏𐱐𐱑𐱒𐱓𐱔𐱕𐱖𐱗𐱘𐱙𐱚𐱛𐱜𐱝𐱞𐱟𐱠𐱡𐱢𐱣𐱤𐱥𐱦𐱧𐱨𐱩𐱪𐱫𐱬𐱭𐱮𐱯𐱰𐱱𐱲𐱳𐱴𐱵𐱶𐱷𐱸𐱹𐱺𐱻𐱼𐱽𐱾𐱿𐲀𐲁𐲂𐲃𐲄𐲅𐲆𐲇𐲈𐲉𐲊𐲋𐲌𐲍𐲎𐲏𐲐𐲑𐲒𐲓𐲔𐲕𐲖𐲗𐲘𐲙𐲚𐲛𐲜𐲝𐲞𐲟𐲠𐲡𐲢𐲣𐲤𐲥𐲦𐲧𐲨𐲩𐲪𐲫𐲬𐲭𐲮𐲯𐲰𐲱𐲲𐲳𐲴𐲵𐲶𐲷𐲸𐲹𐲺𐲻𐲼𐲽𐲾𐲿𐳀𐳁𐳂𐳃𐳄𐳅𐳆𐳇𐳈𐳉𐳊𐳋𐳌𐳍𐳎𐳏𐳐𐳑𐳒𐳓𐳔𐳕𐳖𐳗𐳘𐳙𐳚𐳛𐳜𐳝𐳞𐳟𐳠𐳡𐳢𐳣𐳤𐳥𐳦𐳧𐳨𐳩𐳪𐳫𐳬𐳭𐳮𐳯𐳰𐳱𐳲𐳳𐳴𐳵𐳶𐳷𐳸𐳹𐳺𐳻𐳼𐳽𐳾𐳿𐴀𐴁𐴂𐴃𐴄𐴅𐴆𐴇𐴈𐴉𐴊𐴋𐴌𐴍𐴎𐴏𐴐𐴑𐴒𐴓𐴔𐴕𐴖𐴗𐴘𐴙𐴚𐴛𐴜𐴝𐴞𐴟𐴠𐴡𐴢𐴣𐴤𐴥𐴦𐴧𐴨𐴩𐴪𐴫𐴬𐴭𐴮𐴯𐴰𐴱𐴲𐴳𐴴𐴵𐴶𐴷𐴸𐴹𐴺𐴻𐴼𐴽𐴾𐴿𐵀𐵁𐵂𐵃𐵄𐵅𐵆𐵇𐵈𐵉𐵊𐵋𐵌𐵍𐵎𐵏𐵐𐵑𐵒𐵓𐵔𐵕𐵖𐵗𐵘𐵙𐵚𐵛𐵜𐵝𐵞𐵟𐵠𐵡𐵢𐵣𐵤𐵥𐵦𐵧𐵨𐵩𐵪𐵫𐵬𐵭𐵮𐵯𐵰𐵱𐵲𐵳𐵴𐵵𐵶𐵷𐵸𐵹𐵺𐵻𐵼𐵽𐵾𐵿𐶀𐶁𐶂𐶃𐶄𐶅𐶆𐶇𐶈𐶉𐶊𐶋𐶌𐶍𐶎𐶏𐶐𐶑𐶒𐶓𐶔𐶕𐶖𐶗𐶘𐶙𐶚𐶛𐶜𐶝𐶞𐶟𐶠𐶡𐶢𐶣𐶤𐶥𐶦𐶧𐶨𐶩𐶪𐶫𐶬𐶭𐶮𐶯𐶰𐶱𐶲𐶳𐶴𐶵𐶶𐶷𐶸𐶹𐶺𐶻𐶼𐶽𐶾𐶿𐷀𐷁𐷂𐷃𐷄𐷅𐷆𐷇𐷈𐷉𐷊𐷋𐷌𐷍𐷎𐷏𐷐𐷑𐷒𐷓𐷔𐷕𐷖𐷗𐷘𐷙𐷚𐷛𐷜𐷝𐷞𐷟𐷠𐷡𐷢𐷣𐷤𐷥𐷦𐷧𐷨𐷩𐷪𐷫𐷬𐷭𐷮𐷯𐷰𐷱𐷲𐷳𐷴𐷵𐷶𐷷𐷸𐷹𐷺𐷻𐷼𐷽𐷾𐷿𐸀𐸁𐸂𐸃𐸄𐸅𐸆𐸇𐸈𐸉𐸊𐸋𐸌𐸍𐸎𐸏𐸐𐸑𐸒𐸓𐸔𐸕𐸖𐸗𐸘𐸙𐸚𐸛𐸜𐸝𐸞𐸟𐸠𐸡𐸢𐸣𐸤𐸥𐸦𐸧𐸨𐸩𐸪𐸫𐸬𐸭𐸮𐸯𐸰𐸱𐸲𐸳𐸴𐸵𐸶𐸷𐸸𐸹𐸺𐸻𐸼𐸽𐸾𐸿𐹀𐹁𐹂𐹃𐹄𐹅𐹆𐹇𐹈𐹉𐹊𐹋𐹌𐹍𐹎𐹏𐹐𐹑𐹒𐹓𐹔𐹕𐹖𐹗𐹘𐹙𐹚𐹛𐹜𐹝𐹞𐹟𐹠𐹡𐹢𐹣𐹤𐹥𐹦𐹧𐹨𐹩𐹪𐹫𐹬𐹭𐹮𐹯𐹰𐹱𐹲𐹳𐹴𐹵𐹶𐹷𐹸𐹹𐹺𐹻𐹼𐹽𐹾𐹿𐺀𐺁𐺂𐺃𐺄𐺅𐺆𐺇𐺈𐺉𐺊𐺋𐺌𐺍𐺎𐺏𐺐𐺑𐺒𐺓𐺔𐺕𐺖𐺗𐺘𐺙𐺚𐺛𐺜𐺝𐺞𐺟𐺠𐺡𐺢𐺣𐺤𐺥𐺦𐺧𐺨𐺩𐺪𐺫𐺬𐺭𐺮𐺯𐺰𐺱𐺲𐺳𐺴𐺵𐺶𐺷𐺸𐺹𐺺𐺻𐺼𐺽𐺾𐺿𐻀𐻁𐻂𐻃𐻄𐻅𐻆𐻇𐻈𐻉𐻊𐻋𐻌𐻍𐻎𐻏𐻐𐻑𐻒𐻓𐻔𐻕𐻖𐻗𐻘𐻙𐻚𐻛𐻜𐻝𐻞𐻟𐻠𐻡𐻢𐻣𐻤𐻥𐻦𐻧𐻨𐻩𐻪𐻫𐻬𐻭𐻮𐻯𐻰𐻱𐻲𐻳𐻴𐻵𐻶𐻷𐻸𐻹𐻺𐻻𐻼𐻽𐻾𐻿𐼀𐼁𐼂𐼃𐼄𐼅𐼆𐼇𐼈𐼉𐼊𐼋𐼌𐼍𐼎𐼏𐼐𐼑𐼒𐼓𐼔𐼕𐼖𐼗𐼘𐼙𐼚𐼛𐼜𐼝𐼞𐼟𐼠𐼡𐼢𐼣𐼤𐼥𐼦𐼧𐼨𐼩𐼪𐼫𐼬𐼭𐼮𐼯𐼰𐼱𐼲𐼳𐼴𐼵𐼶𐼷𐼸𐼹𐼺𐼻𐼼𐼽𐼾𐼿𐽀𐽁𐽂𐽃𐽄𐽅𐽆𐽇𐽋𐽍𐽎𐽏𐽈𐽉𐽊𐽌

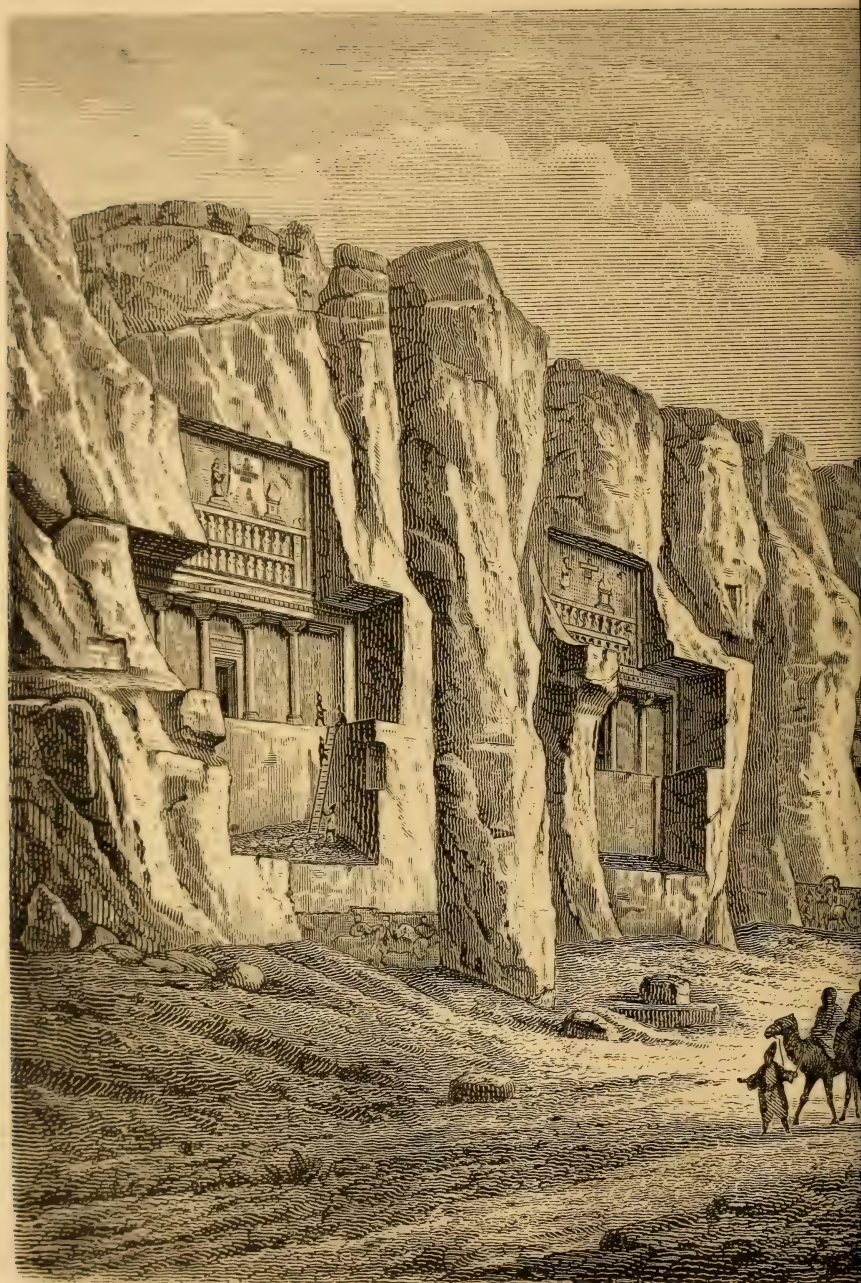

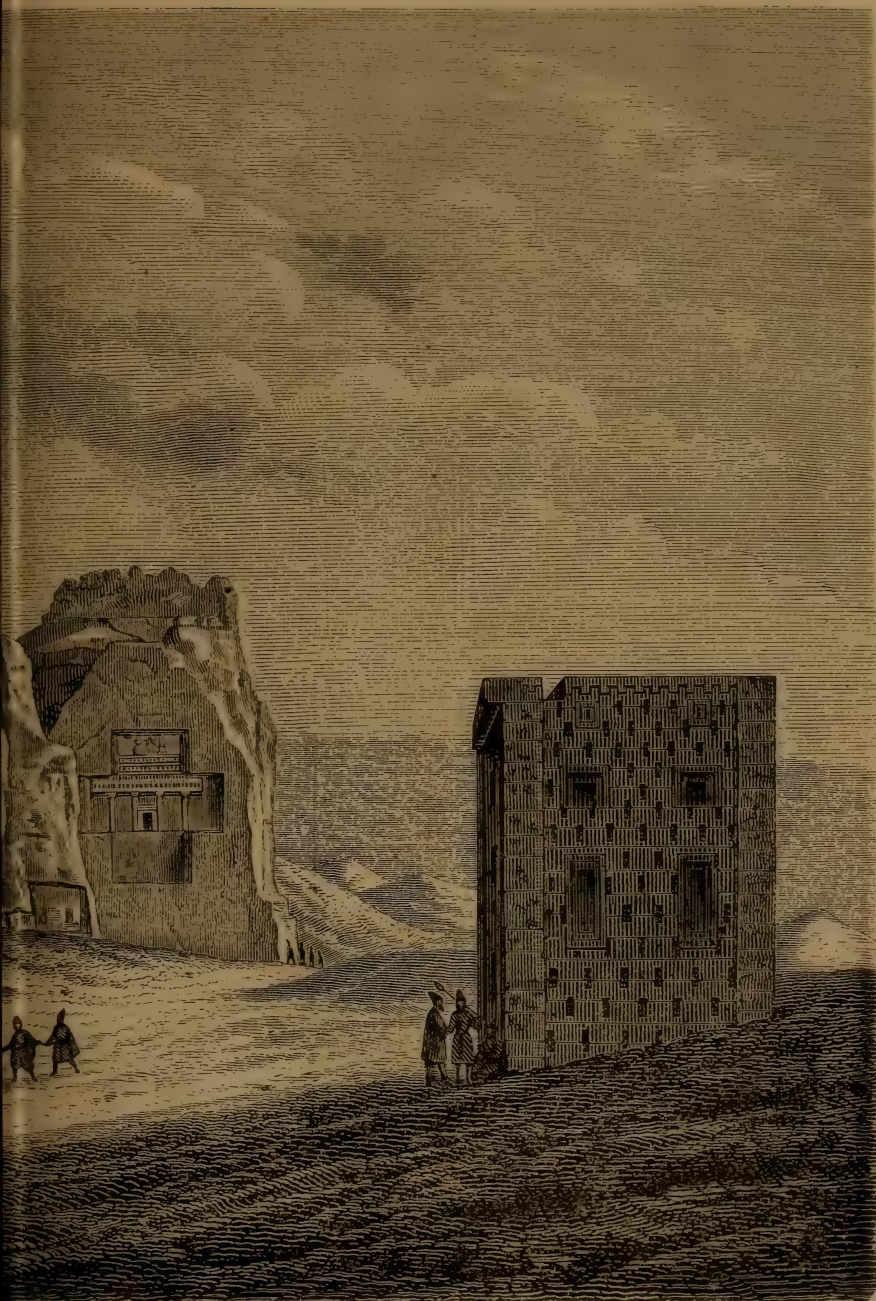

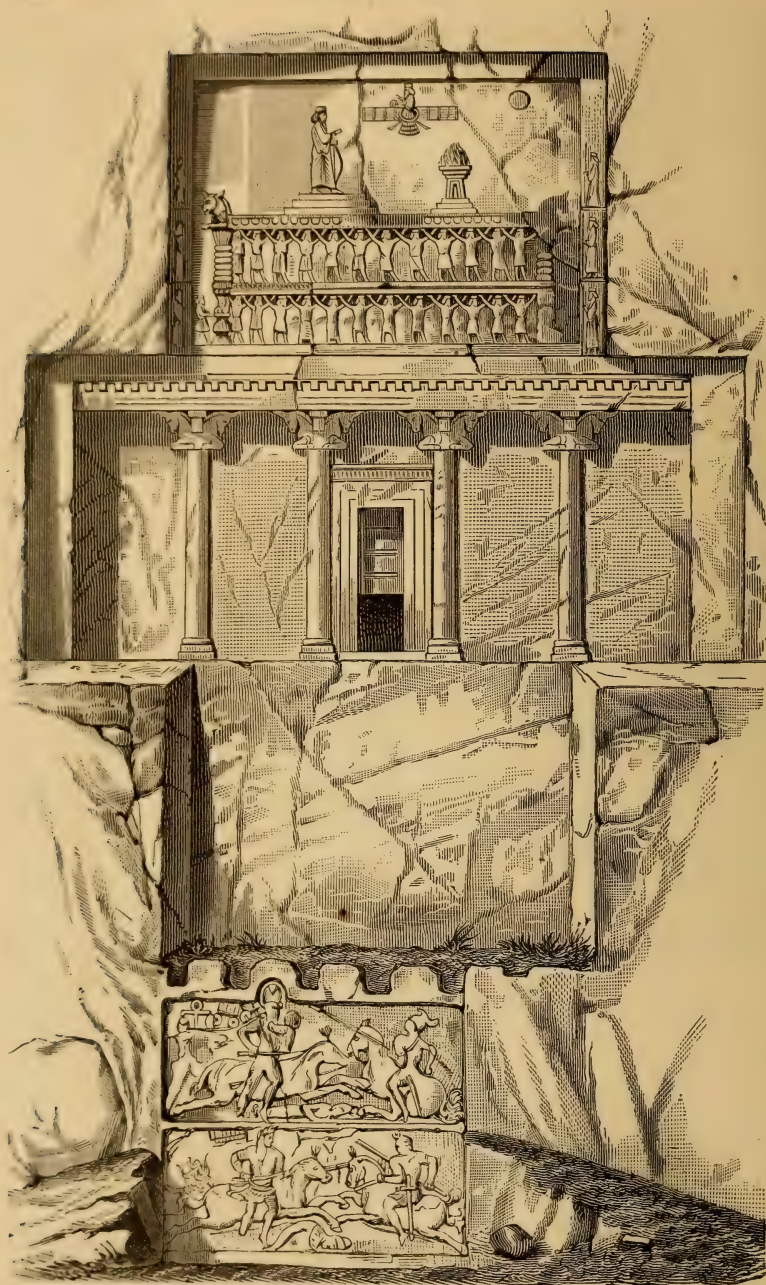

21. SEPULCHRA NAQSI-RUSTAMI

SINISTRA EST PARI HYSTASPI).

22. SEPULCHRUM DARIÏ HYSTASPI.

23. AEDIFICII CENTRALIS (N 7) PROSPECTUS, UBI THRONI EFFIGIES REPERTUR.

24. THRONUS AEDIFICII CENTRALIS.

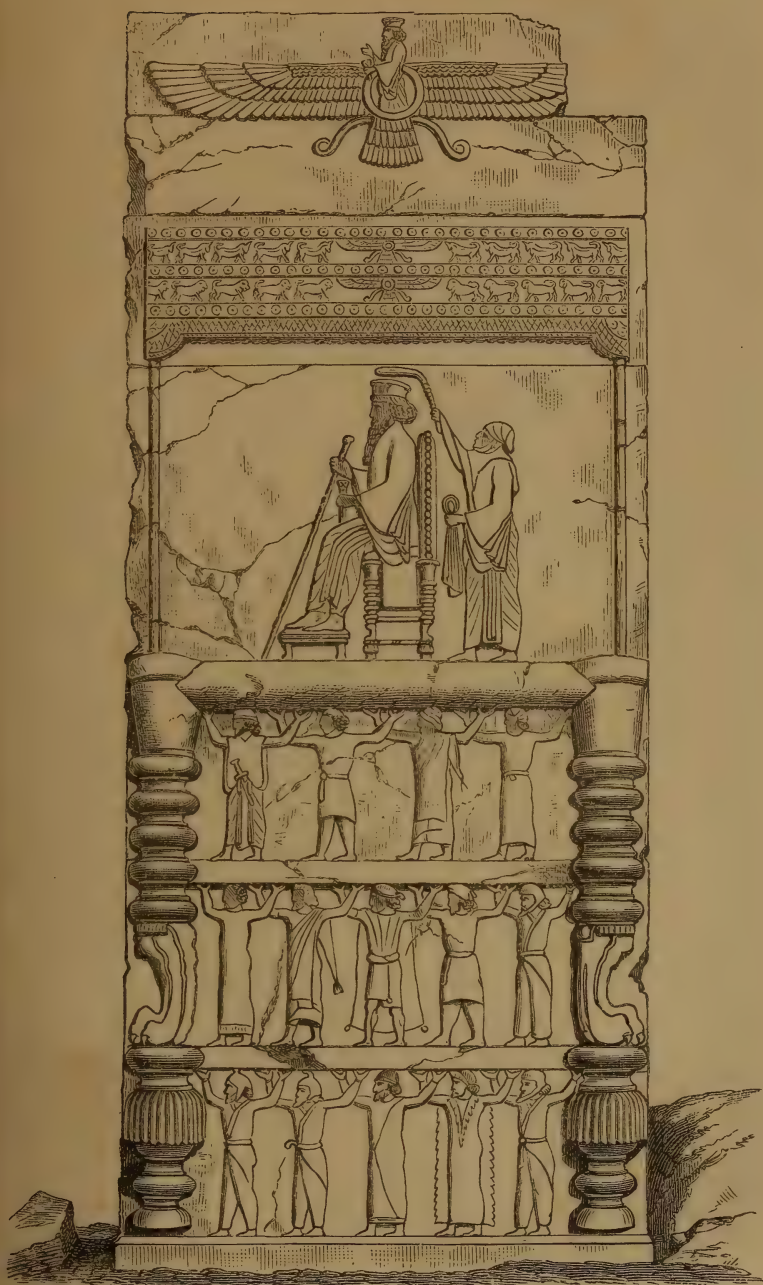
25. PALATIUM MAGNUM (N 8), UBI CETERI TRES THRONI REPERIUNTUR.

26. THRONUS MERIDIONALIS PALATII MAGNI.

27. ALTER THRONUS MERIDIONALIS PALATII MAGNI.

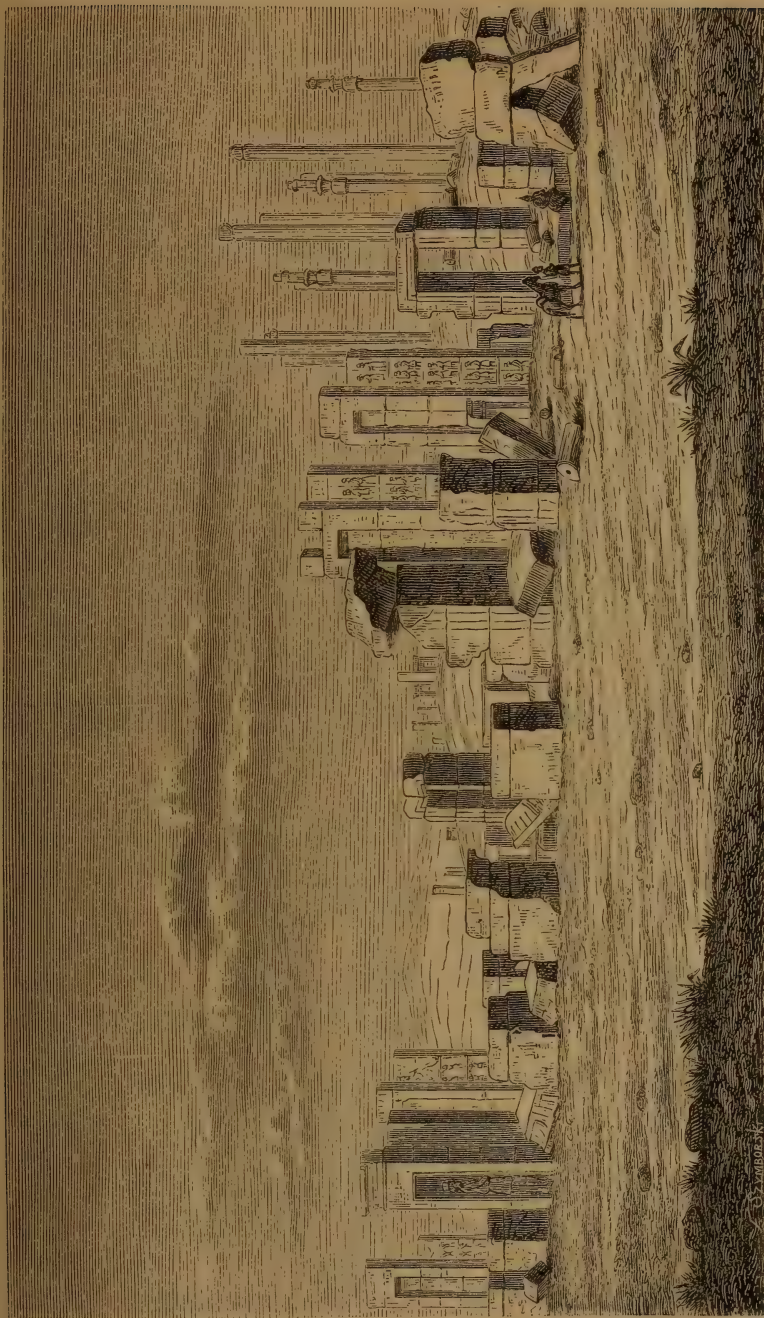
ARCHETYP.

5*

28. THRONUS SEPTENTRIONALIS PALATHI MAGNI.

29. ALTERA PALATHI MAGNI FACIES, EASDEM THRON. EFFIGIES CONTINENS.

Inscriptiones Naq̄si-Rustami.

NR a).

[illegible][illegible][illegible]

NR d).

$\overline{\text{m}} \cdot \overline{\text{e}} \cdot \overline{\text{h}} \cdot \overline{\text{n}} \cdot \overline{\text{z}} \cdot \overline{\text{m}} \cdot \vee \cdot \overline{\text{n}} \cdot \overline{\text{m}} \cdot \overline{\text{e}} \cdot \overline{\text{i}} \cdot \overline{\text{k}} \cdot \overline{\text{z}} \cdot \overline{\text{e}} \cdot \overline{\text{k}} \cdot \overline{\text{n}} \cdot \overline{\text{z}} \cdot \vee \cdot \overline{\text{k}} \cdot \overline{\text{m}} \cdot \overline{\text{z}} \cdot \overline{\text{m}} \cdot$
 $\overline{\text{i}} \cdot \overline{\text{k}} \cdot \overline{\text{n}} \cdot \overline{\text{i}} \cdot \overline{\text{k}} \cdot \overline{\text{e}} \cdot \overline{\text{k}} \cdot \overline{\text{m}} \cdot \vee \cdot \overline{\text{n}} \cdot \overline{\text{e}} \cdot \overline{\text{n}} \cdot \overline{\text{z}} \cdot \overline{\text{m}} \cdot \overline{\text{z}} \cdot \overline{\text{i}} \cdot \vee \cdot \overline{\text{n}} \cdot \overline{\text{m}} \cdot \overline{\text{e}} \cdot \overline{\text{i}} \cdot \overline{\text{k}} \cdot$
 $\overline{\text{z}} \cdot \overline{\text{i}} \cdot \overline{\text{m}} \cdot \vee \cdot 2.$

NR e).

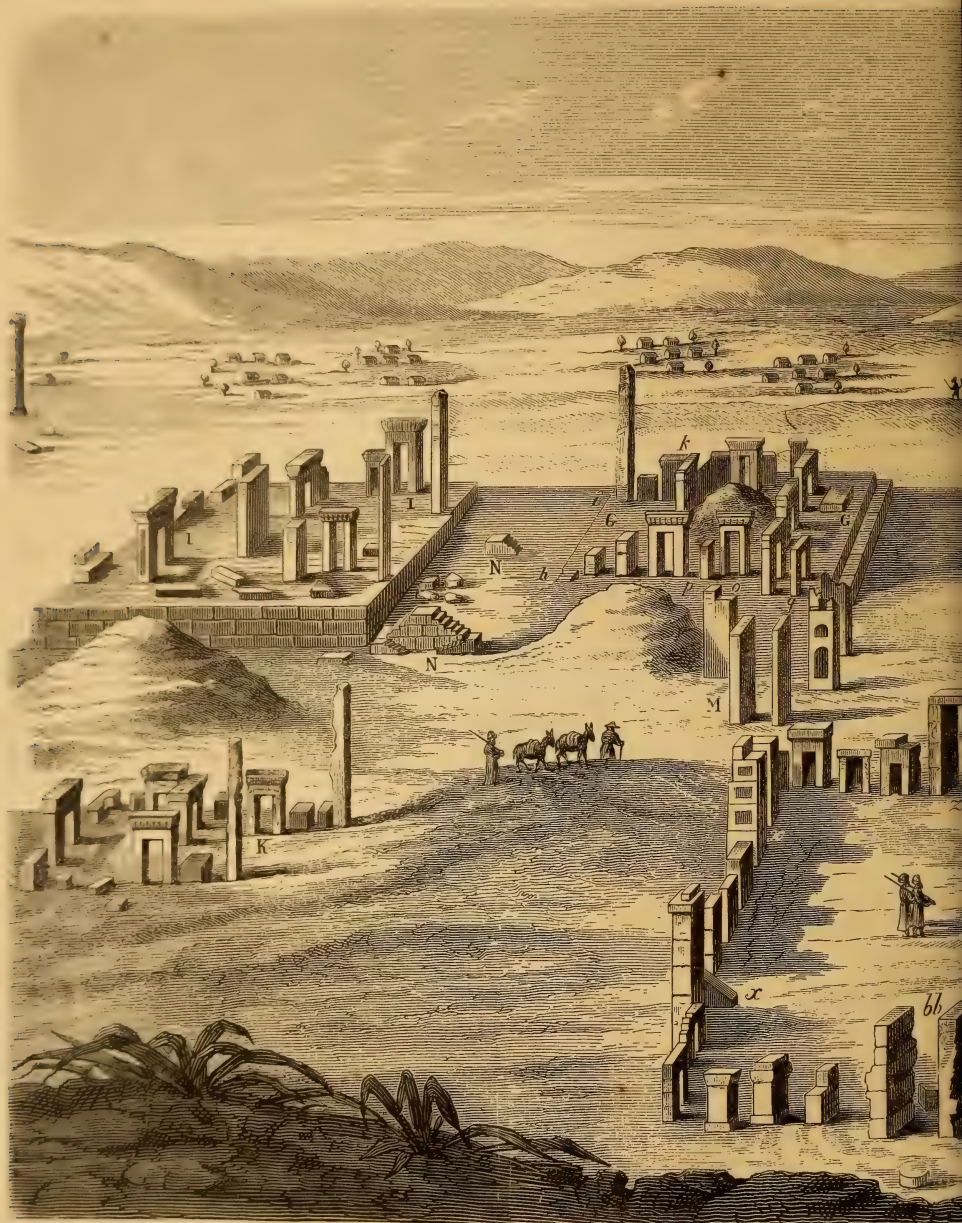
$\overline{\text{n}} \cdot \overline{\text{i}} \cdot \overline{\text{k}} \cdot \overline{\text{z}} \cdot \overline{\text{i}} \cdot \vee \cdot \overline{\text{z}} \cdot \overline{\text{i}} \cdot \overline{\text{n}} \cdot \overline{\text{n}} \cdot \overline{\text{i}} \cdot \overline{\text{k}} \cdot \overline{\text{m}} \cdot \vee \cdot$

III.

INSCRIPTIONES XERXIS.

30. PERSEPOLIS PROSPECTUS ICHN

Annotatio. I. Literae majusculae et lineares, quae in Niebuhrii prospectu occurrunt, sequentibus op. ichnographiarum literis et numeris respondent: *Nieb. A, E — Ichnogr. et ind. 1; a — 25; b — B; B, C, D, E — 2; G — Persepolitanorum palatiorum ichnographiarum et indicum, operis nostri ibid. pp. V—VI exhibitorum, literis sequenti ichnogr. palatii N 8.* (De relativo aliquot literarum Persepolis geometricae Niebuhrii ichnographiae valore, quae hic des

31. PORTICUS XERXIS INTER SEPTEMTRIONES ET OCCASUM SOLIS
SPECTANS (INSCRIPTIO D).

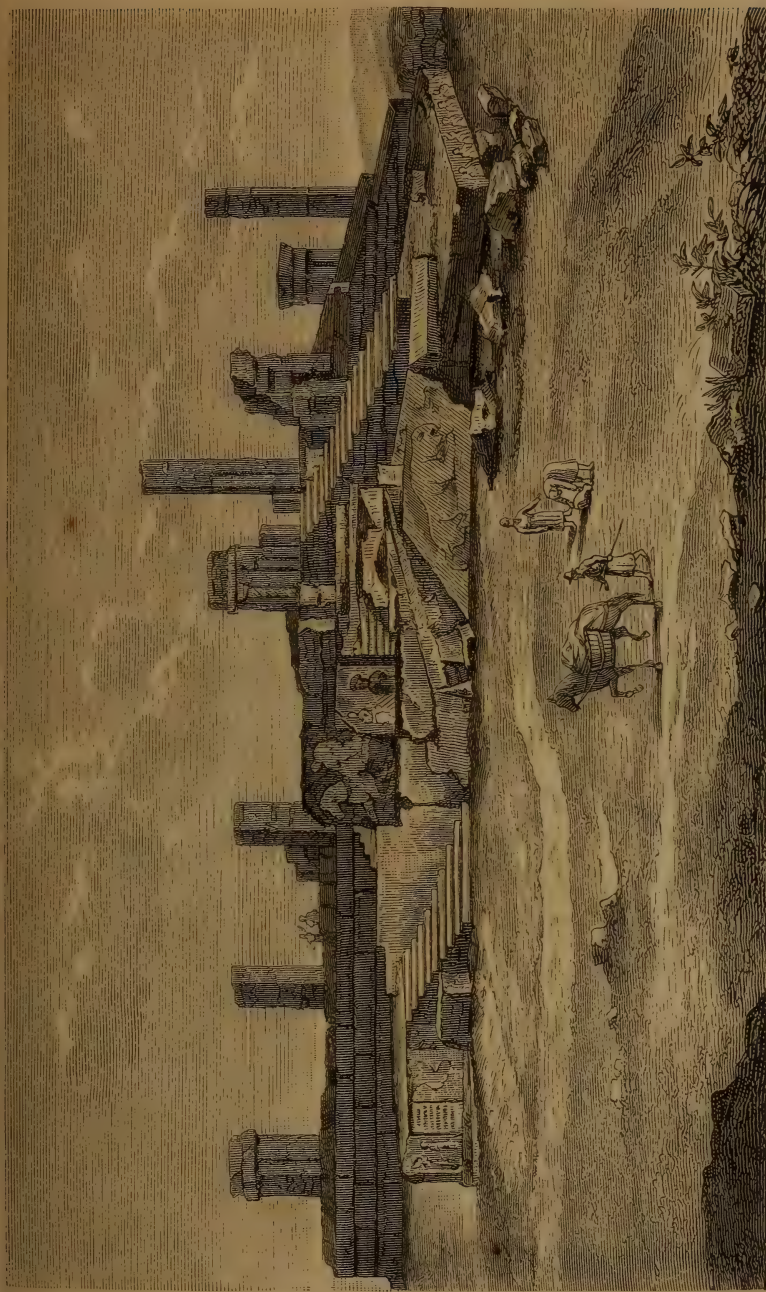

32. PORTICUS XERXIS INTER SEPTEMTRIONES ET ORIENTEM SOLEM
SPECTANS (INSCRIPTIO D).

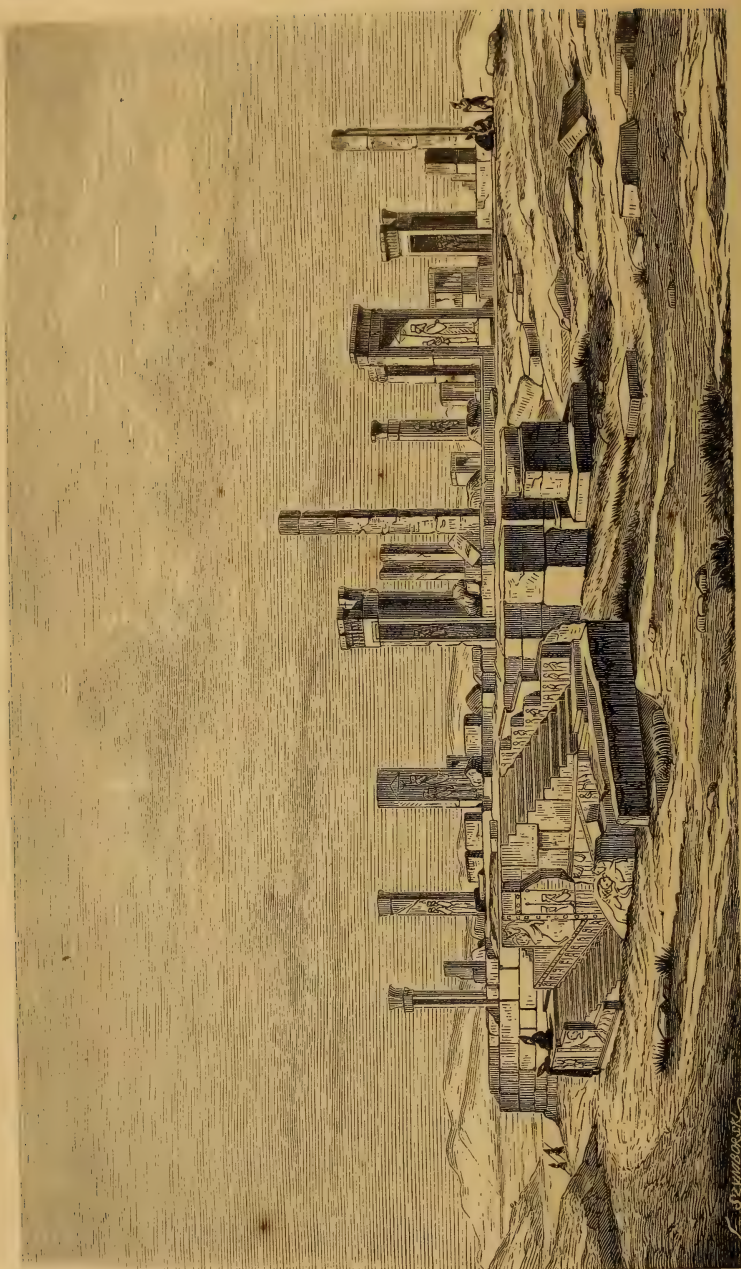
33. RUINARUM PERSEPOLITANARUM PARS INTER MERIDIEM ET ORTUM SOLIS SPECTANS, AUCT. CHARDINIO.

34. PALATIUM XERXIS (N 5). AUCTORE CORN. DE BRUNIO.

35. OCCIDENTALIS FACIES PALATII XERXIS (N 5), UBI EST INSCRIPTIO G.

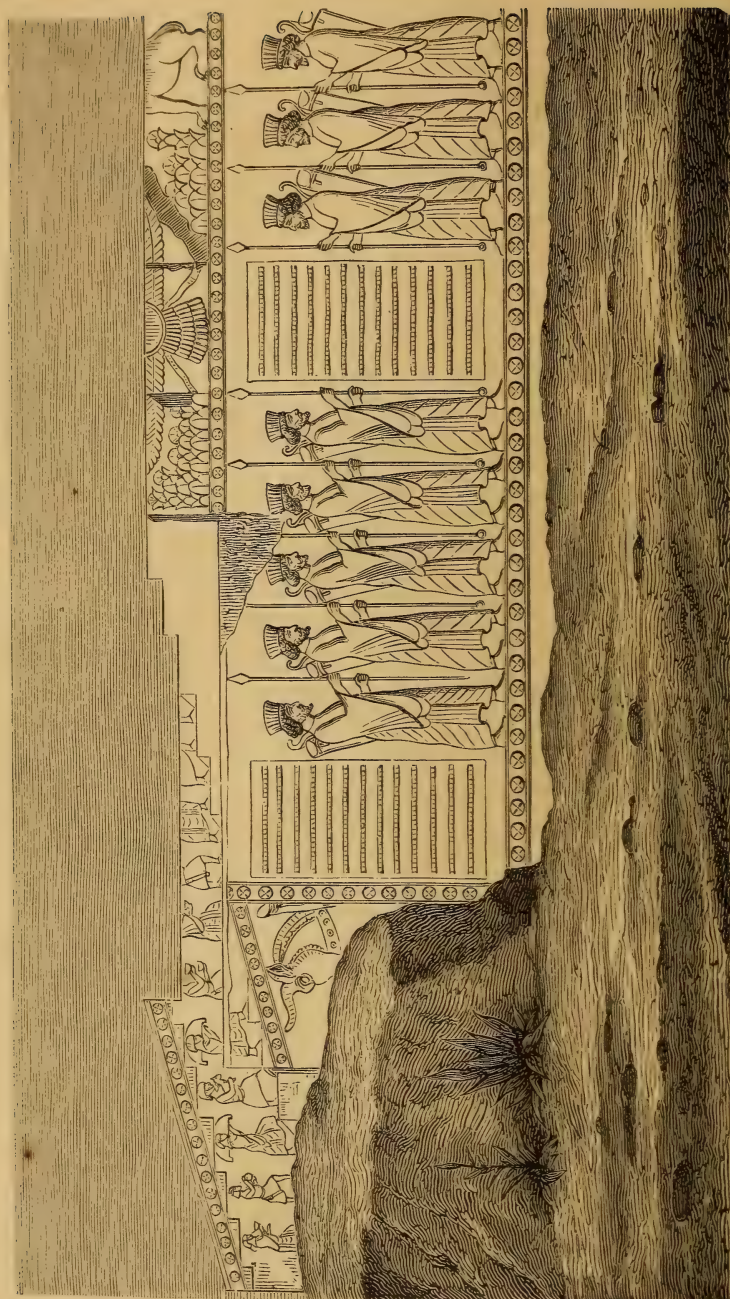

36. PARIES IN MEDIO SCALAR. PALATHI (N 5), UBI EST INSCRIPTIO Ea).

ARCHETYP.

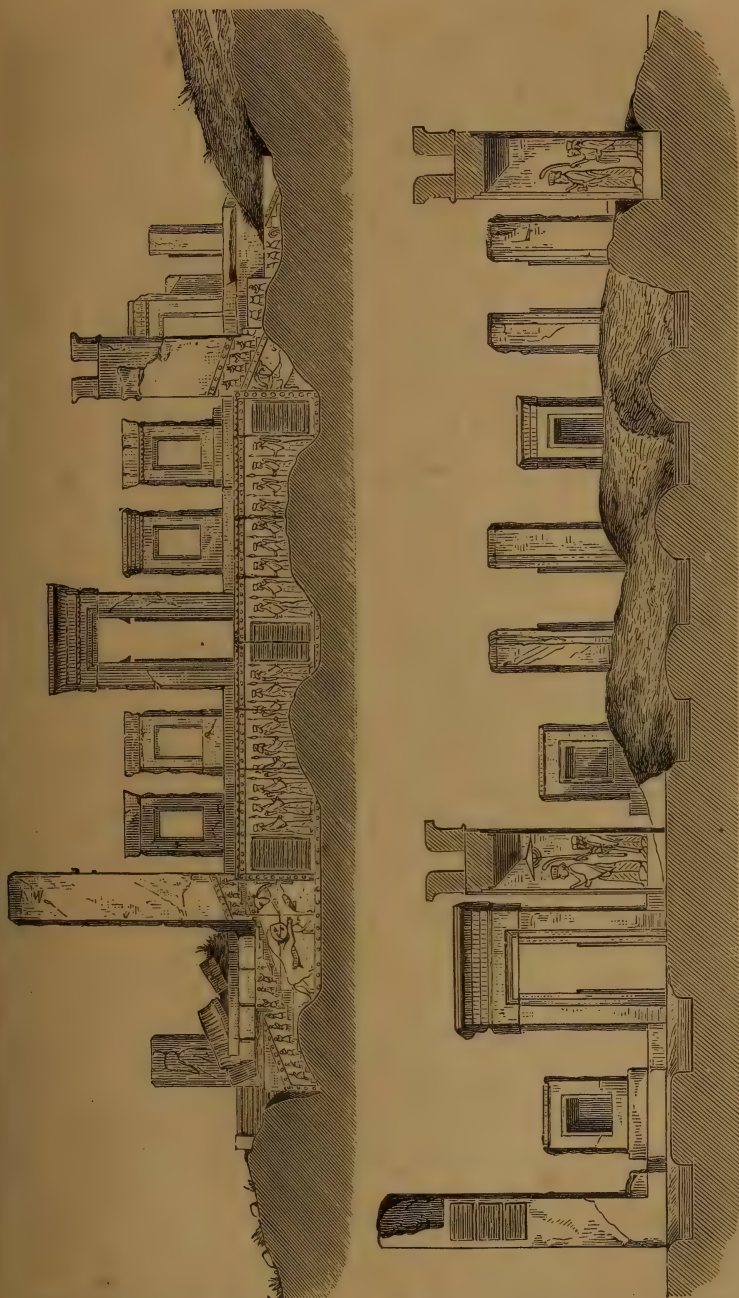
6^b

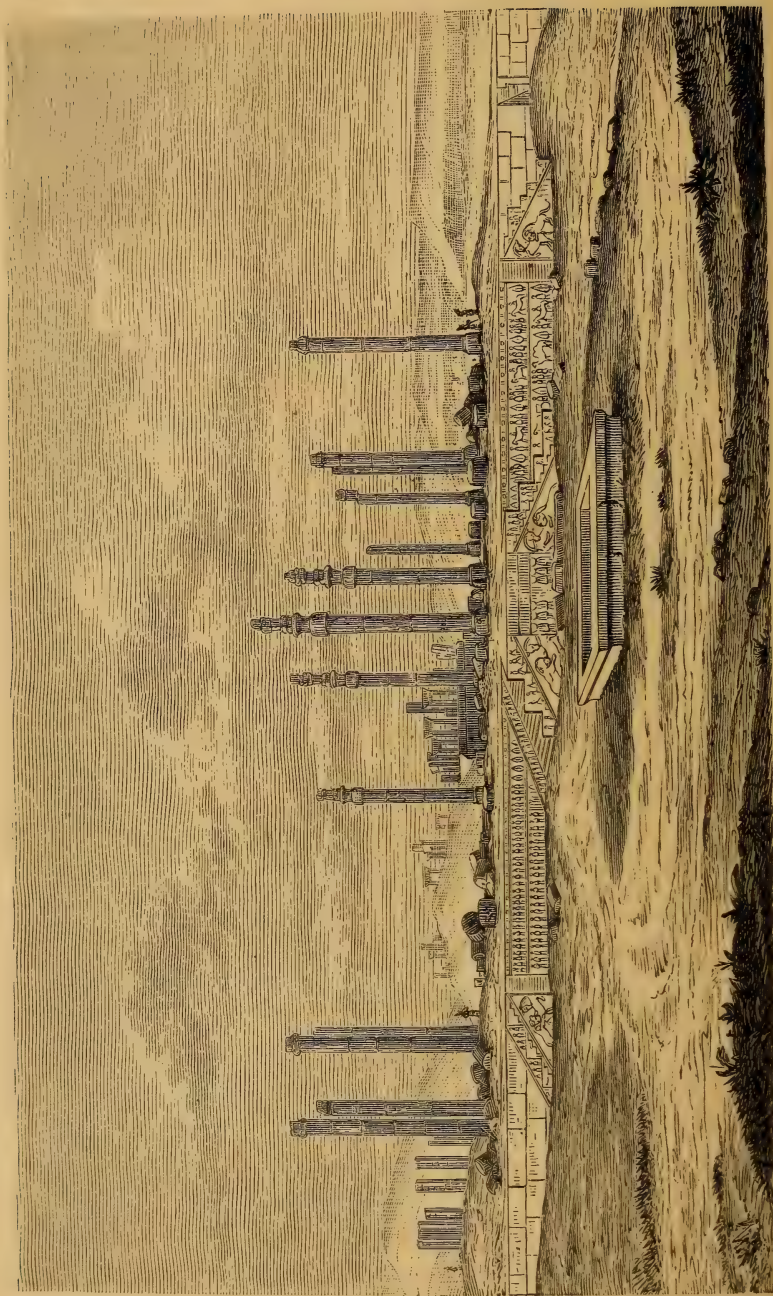

37. SCALAE OCCIDENTALES PALATII XERXIS (N 5), INSCR. Eb) ORNATAE.

38. SCALAE MERIDIONALES ET 39. PILA PALATII DARII H. (N 9),
XERXIS C_a) ET C_b) INSCRIPTIONIBUS INSTRUCTAE.

40. PALATIUM XERXIS (N 2) CUM SCALIS, UBI EST INSCRIPTIO A.

INSCRIPTIONES XERXIS.

Super unaquaque quatuor pilarum propylaeor. Xerxis; pp. 94 et 95.

[illegible]

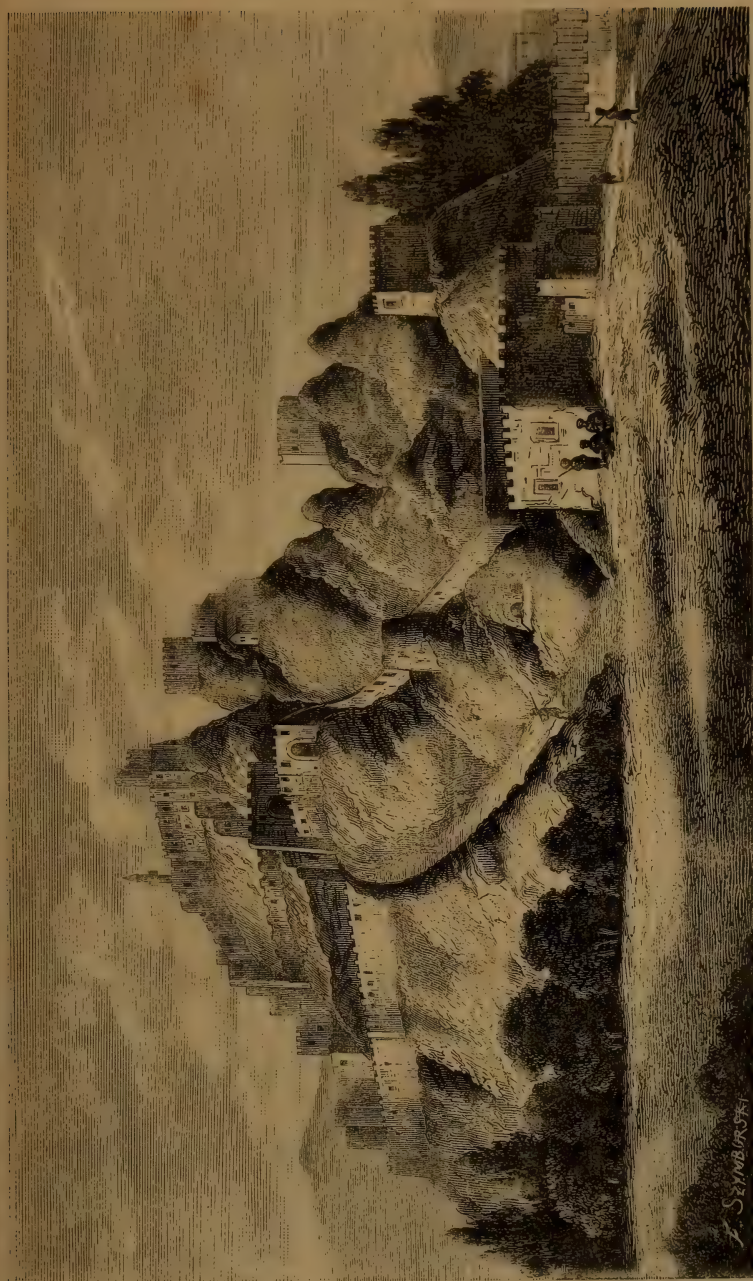
44. SAXUM ALVANDENSE AD FIDEM JEXIERII.

45. URBS VANUM.—ORTA-CAPU, AD F. TEXIERII.

46. URBS VANUM. — JSKÉLÉ-KAPU, AD F. JEXIERII.

47. VRBS VANUM. — SEMIRAMIDIS CASTELLUM, AD F. BORÉ.

48. VASUM COMITIS CAYLUS, AD F. NEWTONII.

Super vaso Comitatus Caylus.

Q a).

«M R Y- M M R M \ <K \ >E Y- Y M Y > \

IV.

INSCRIPTIO ARTAXERXIS I.

IV.

INSCRIPTIO ARTAXERXIS I.

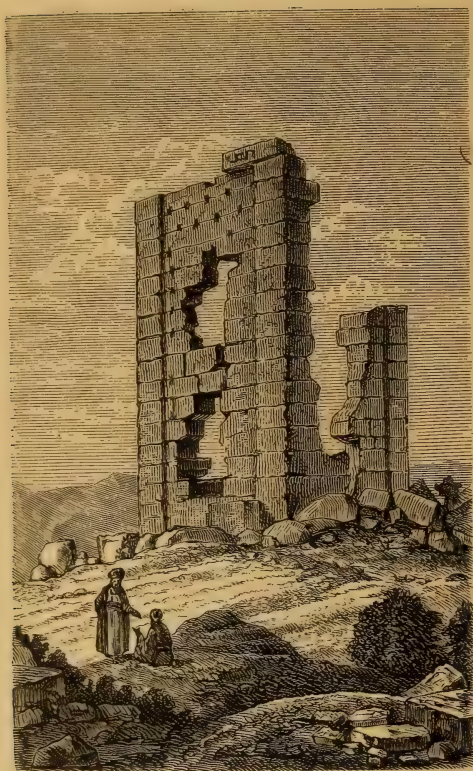

Inscriptio Veneta.

Q.

Super vaso.

[illegible]

V.

INSCRIPTIO DARIÏ II.

50. PALATIUM PARII H. (N 9), AUCTORE DE BRUINIO.

V.

INSCRIPTIO DARIÏ II.

Inscriptio Persepolitana.

L.

Super fenestrarum postibus in palatio Darii H.

𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩𐎪𐎫𐎬𐎭𐎮𐎯𐎰𐎱𐎲𐎳𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹𐎺𐎻𐎼𐎽𐎾𐎿𐏀𐏁𐏂𐏃𐏄𐏅𐏆𐏇𐏈𐏉𐏊𐏋𐏌𐏍𐏎𐏏𐏐𐏑𐏒𐏓𐏔𐏕𐏖𐏗𐏘𐏙𐏚𐏛𐏜𐏝𐏞𐏟𐏠𐏡𐏢𐏣𐏤𐏥𐏦𐏧𐏨𐏩𐏪𐏫𐏬𐏭𐏮𐏯𐏰𐏱𐏲𐏳𐏴𐏵𐏶𐏷𐏸𐏹𐏺𐏻𐏼𐏽𐏾𐏿𐐀𐐁𐐂𐐃𐐄𐐅𐐆𐐇𐐈𐐉𐐊𐐋𐐌𐐍𐐎𐐏𐐐𐐑𐐒𐐓𐐔𐐕𐐖𐐗𐐘𐐙𐐚𐐛𐐜𐐝𐐞𐐟𐐠𐐡𐐢𐐣𐐤𐐥𐐦𐐧𐐨𐐩𐐪𐐫𐐬𐐭𐐮𐐯𐐰𐐱𐐲𐐳𐐴𐐵𐐶𐐷𐐸𐐹𐐺𐐻𐐼𐐽𐐾𐐿𐑀𐑁𐑂𐑃𐑄𐑅𐑆𐑇𐑈𐑉𐑊𐑋𐑌𐑍𐑎𐑏𐑐𐑑𐑒𐑓𐑔𐑕𐑖𐑗𐑘𐑙𐑚𐑛𐑜𐑝𐑞𐑟𐑠𐑡𐑢𐑣𐑤𐑥𐑦𐑧𐑨𐑩𐑪𐑫𐑬𐑭𐑮𐑯𐑰𐑱𐑲𐑳𐑴𐑵𐑶𐑷𐑸𐑹𐑺𐑻𐑼𐑽𐑾𐑿𐒀𐒁𐒂𐒃𐒄𐒅𐒆𐒇𐒈𐒉𐒊𐒋𐒌𐒍𐒎𐒏𐒐𐒑𐒒𐒓𐒔𐒕𐒖𐒗𐒘𐒙𐒚𐒛𐒜𐒝𐒞𐒟𐒠𐒡𐒢𐒣𐒤𐒥𐒦𐒧𐒨𐒩𐒪𐒫𐒬𐒭𐒮𐒯𐒰𐒱𐒲𐒳𐒴𐒵𐒶𐒷𐒸𐒹𐒺𐒻𐒼𐒽𐒾𐒿𐓀𐓁𐓂𐓃𐓄𐓅𐓆𐓇𐓈𐓉𐓊𐓋𐓌𐓍𐓎𐓏𐓐𐓑𐓒𐓓𐓔𐓕𐓖𐓗𐓘𐓙𐓚𐓛𐓜𐓝𐓞𐓟𐓠𐓡𐓢𐓣𐓤𐓥𐓦𐓧𐓨𐓩𐓪𐓫𐓬𐓭𐓮𐓯𐓰𐓱𐓲𐓳𐓴𐓵𐓶𐓷𐓸𐓹𐓺𐓻𐓼𐓽𐓾𐓿𐔀𐔁𐔂𐔃𐔄𐔅𐔆𐔇𐔈𐔉𐔊𐔋𐔌𐔍𐔎𐔏𐔐𐔑𐔒𐔓𐔔𐔕𐔖𐔗𐔘𐔙𐔚𐔛𐔜𐔝𐔞𐔟𐔠𐔡𐔢𐔣𐔤𐔥𐔦𐔧𐔨𐔩𐔪𐔫𐔬𐔭𐔮𐔯𐔰𐔱𐔲𐔳𐔴𐔵𐔶𐔷𐔸𐔹𐔺𐔻𐔼𐔽𐔾𐔿𐕀𐕁𐕂𐕃𐕄𐕅𐕆𐕇𐕈𐕉𐕊𐕋𐕌𐕍𐕎𐕏𐕐𐕑𐕒𐕓𐕔𐕕𐕖𐕗𐕘𐕙𐕚𐕛𐕜𐕝𐕞𐕟𐕠𐕡𐕢𐕣𐕤𐕥𐕦𐕧𐕨𐕩𐕪𐕫𐕬𐕭𐕮𐕯𐕰𐕱𐕲𐕳𐕴𐕵𐕶𐕷𐕸𐕹𐕺𐕻𐕼𐕽𐕾𐕿𐖀𐖁𐖂𐖃𐖄𐖅𐖆𐖇𐖈𐖉𐖊𐖋𐖌𐖍𐖎𐖏𐖐𐖑𐖒𐖓𐖔𐖕𐖖𐖗𐖘𐖙𐖚𐖛𐖜𐖝𐖞𐖟𐖠𐖡𐖢𐖣𐖤𐖥𐖦𐖧𐖨𐖩𐖪𐖫𐖬𐖭𐖮𐖯𐖰𐖱𐖲𐖳𐖴𐖵𐖶𐖷𐖸𐖹𐖺𐖻𐖼𐖽𐖾𐖿𐗀𐗁𐗂𐗃𐗄𐗅𐗆𐗇𐗈𐗉𐗊𐗋𐗌𐗍𐗎𐗏𐗐𐗑𐗒𐗓𐗔𐗕𐗖𐗗𐗘𐗙𐗚𐗛𐗜𐗝𐗞𐗟𐗠𐗡𐗢𐗣𐗤𐗥𐗦𐗧𐗨𐗩𐗪𐗫𐗬𐗭𐗮𐗯𐗰𐗱𐗲𐗳𐗴𐗵𐗶𐗷𐗸𐗹𐗺𐗻𐗼𐗽𐗾𐗿𐘀𐘁𐘂𐘃𐘄𐘅𐘆𐘇𐘈𐘉𐘊𐘋𐘌𐘍𐘎𐘏𐘐𐘑𐘒𐘓𐘔𐘕𐘖𐘗𐘘𐘙𐘚𐘛𐘜𐘝𐘞𐘟𐘠𐘡𐘢𐘣𐘤𐘥𐘦𐘧𐘨𐘩𐘪𐘫𐘬𐘭𐘮𐘯𐘰𐘱𐘲𐘳𐘴𐘵𐘶𐘷𐘸𐘹𐘺𐘻𐘼𐘽𐘾𐘿𐙀𐙁𐙂𐙃𐙄𐙅𐙆𐙇𐙈𐙉𐙊𐙋𐙌𐙍𐙎𐙏𐙐𐙑𐙒𐙓𐙔𐙕𐙖𐙗𐙘𐙙𐙚𐙛𐙜𐙝𐙞𐙟𐙠𐙡𐙢𐙣𐙤𐙥𐙦𐙧𐙨𐙩𐙪𐙫𐙬𐙭𐙮𐙯𐙰𐙱𐙲𐙳𐙴𐙵𐙶𐙷𐙸𐙹𐙺𐙻𐙼𐙽𐙾𐙿𐚀𐚁𐚂𐚃𐚄𐚅𐚆𐚇𐚈𐚉𐚊𐚋𐚌𐚍𐚎𐚏𐚐𐚑𐚒𐚓𐚔𐚕𐚖𐚗𐚘𐚙𐚚𐚛𐚜𐚝𐚞𐚟𐚠𐚡𐚢𐚣𐚤𐚥𐚦𐚧𐚨𐚩𐚪𐚫𐚬𐚭𐚮𐚯𐚰𐚱𐚲𐚳𐚴𐚵𐚶𐚷𐚸𐚹𐚺𐚻𐚼𐚽𐚾𐚿𐛀𐛁𐛂𐛃𐛄𐛅𐛆𐛇𐛈𐛉𐛊𐛋𐛌𐛍𐛎𐛏𐛐𐛑𐛒𐛓𐛔𐛕𐛖𐛗𐛘𐛙𐛚𐛛𐛜𐛝𐛞𐛟𐛠𐛡𐛢𐛣𐛤𐛥𐛦𐛧𐛨𐛩𐛪𐛫𐛬𐛭𐛮𐛯𐛰𐛱𐛲𐛳𐛴𐛵𐛶𐛷𐛸𐛹𐛺𐛻𐛼𐛽𐛾𐛿𐜀𐜁𐜂𐜃𐜄𐜅𐜆𐜇𐜈𐜉𐜊𐜋𐜌𐜍𐜎𐜏𐜐𐜑𐜒𐜓𐜔𐜕𐜖𐜗𐜘𐜙𐜚𐜛𐜜𐜝𐜞𐜟𐜠𐜡𐜢𐜣𐜤𐜥𐜦𐜧𐜨𐜩𐜪𐜫𐜬𐜭𐜮𐜯𐜰𐜱𐜲𐜳𐜴𐜵𐜶𐜷𐜸𐜹𐜺𐜻𐜼𐜽𐜾𐜿𐝀𐝁𐝂𐝃𐝄𐝅𐝆𐝇𐝈𐝉𐝊𐝋𐝌𐝍𐝎𐝏𐝐𐝑𐝒𐝓𐝔𐝕𐝖𐝗𐝘𐝙𐝚𐝛𐝜𐝝𐝞𐝟𐝠𐝡𐝢𐝣𐝤𐝥𐝦𐝧𐝨𐝩𐝪𐝫𐝬𐝭𐝮𐝯𐝰𐝱𐝲𐝳𐝴𐝵𐝶𐝷𐝸𐝹𐝺𐝻𐝼𐝽𐝾𐝿𐞀𐞁𐞂𐞃𐞄𐞅𐞆𐞇𐞈𐞉𐞊𐞋𐞌𐞍𐞎𐞏𐞐𐞑𐞒𐞓𐞔𐞕𐞖𐞗𐞘𐞙𐞚𐞛𐞜𐞝

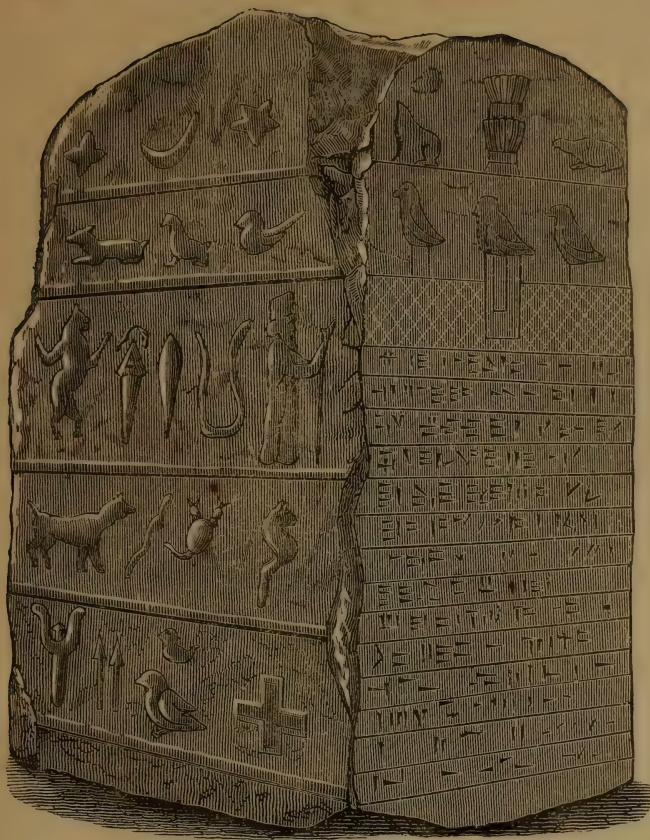

VI.

INSCRIPTIONES ARTAXERXIS MNEMONIS.

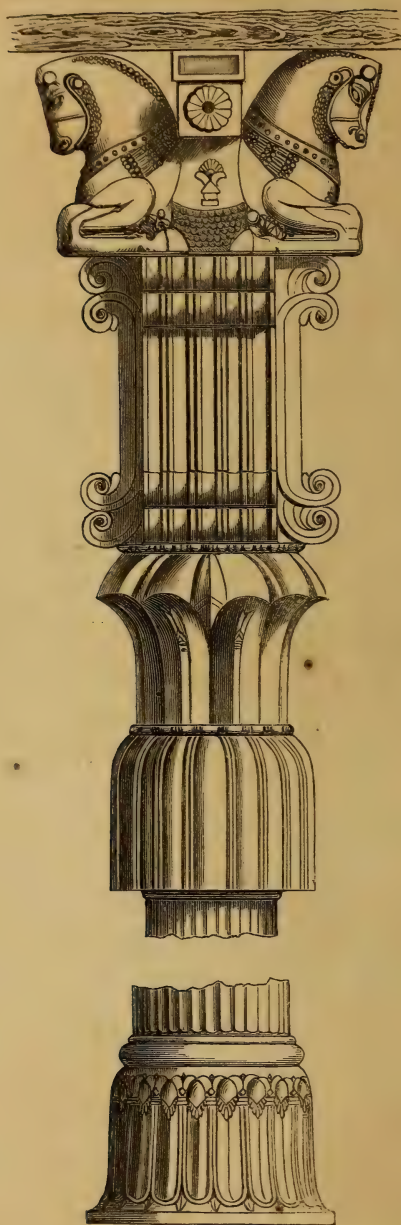

51. SUSÆ. — SEPULCHRUM PROPHETÆ DANIELIS.

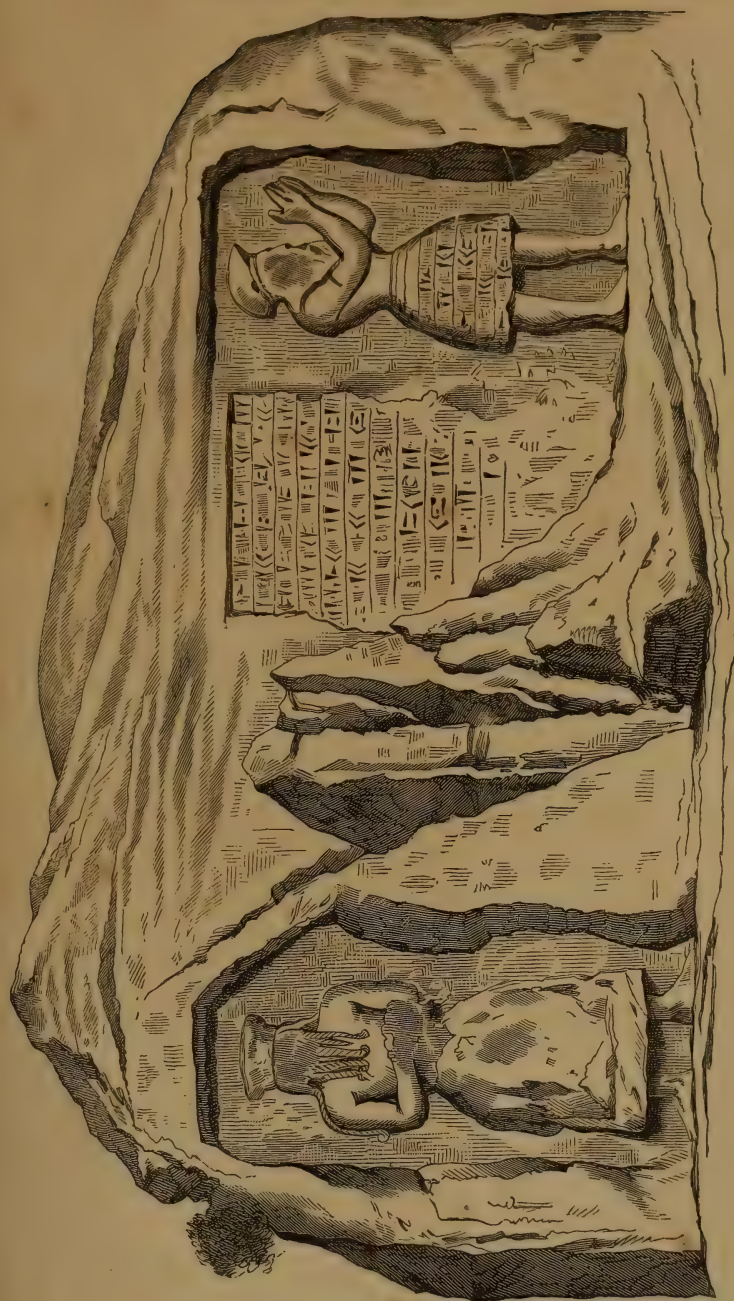

52. *SUSA*.—*SAXUM NIGRUM*, AUCTORE MONTEITH AD F. LOFTUSII.

53. CAPITULUM ET BASIS COLUMNAE SUSIANAE, AUCTORE LOFTUSIO.

54. SAXUM SHUSTERI C. RELIQUIIS INSCRIPTIONUM, AD F. BODE.

VI.

INSCRIPTIONES ARTAXERXIS MNEMONIS.

Susianae.

S.

a.

Super pilae basi in parva columnarum serie.

𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩𐎪𐎫𐎬𐎭𐎮𐎯𐎰𐎱𐎲𐎳𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹𐎺𐎻𐎼𐎽𐎾𐎿𐏀𐏁𐏂𐏃𐏄𐏅𐏆𐏇𐏈𐏉𐏊𐏋𐏌𐏍𐏎𐏏𐏐𐏑𐏒𐏓𐏔𐏕𐏖𐏗𐏘𐏙𐏚𐏛𐏜𐏝𐏞𐏟𐏠𐏡𐏢𐏣𐏤𐏥𐏦𐏧𐏨𐏩𐏪𐏫𐏬𐏭𐏮𐏯𐏰𐏱𐏲𐏳𐏴𐏵𐏶𐏷𐏸𐏹𐏺𐏻𐏼𐏽𐏾𐏿𐐀𐐁𐐂𐐃𐐄𐐅𐐆𐐇𐐈𐐉𐐊𐐋𐐌𐐍𐐎𐐏𐐐𐐑𐐒𐐓𐐔𐐕𐐖𐐗𐐘𐐙𐐚𐐛𐐜𐐝𐐞𐐟𐐠𐐡𐐢𐐣𐐤𐐥𐐦𐐧𐐨𐐩𐐪𐐫𐐬𐐭𐐮𐐯𐐰𐐱𐐲𐐳𐐴𐐵𐐶𐐷𐐸𐐹𐐺𐐻𐐼𐐽𐐾𐐿𐑀𐑁𐑂𐑃𐑄𐑅𐑆𐑇𐑈𐑉𐑊𐑋𐑌𐑍𐑎𐑏𐑐𐑑𐑒𐑓𐑔𐑕𐑖𐑗𐑘𐑙𐑚𐑛𐑜𐑝𐑞𐑟𐑠𐑡𐑢𐑣𐑤𐑥𐑦𐑧𐑨𐑩𐑪𐑫𐑬𐑭𐑮𐑯𐑰𐑱𐑲𐑳𐑴𐑵𐑶𐑷𐑸𐑹𐑺𐑻𐑼𐑽𐑾𐑿𐒀𐒁𐒂𐒃𐒄𐒅𐒆𐒇𐒈𐒉𐒊𐒋𐒌𐒍𐒎𐒏𐒐𐒑𐒒𐒓𐒔𐒕𐒖𐒗𐒘𐒙𐒚𐒛𐒜𐒝𐒞𐒟𐒠𐒡𐒢𐒣𐒤𐒥𐒦𐒧𐒨𐒩𐒪𐒫𐒬𐒭𐒮𐒯𐒰𐒱𐒲𐒳𐒴𐒵𐒶𐒷𐒸𐒹𐒺𐒻𐒼𐒽𐒾𐒿𐓀𐓁𐓂𐓃𐓄𐓅𐓆𐓇𐓈𐓉𐓊𐓋𐓌𐓍𐓎𐓏𐓐𐓑𐓒𐓓𐓔𐓕𐓖𐓗𐓘𐓙𐓚𐓛𐓜𐓝𐓞𐓟𐓠𐓡𐓢𐓣𐓤𐓥𐓦𐓧𐓨𐓩𐓪𐓫𐓬𐓭𐓮𐓯𐓰𐓱𐓲𐓳𐓴𐓵𐓶𐓷𐓸𐓹𐓺𐓻𐓼𐓽𐓾𐓿𐔀𐔁𐔂𐔃𐔄𐔅𐔆𐔇𐔈𐔉𐔊𐔋𐔌𐔍𐔎𐔏𐔐𐔑𐔒𐔓𐔔𐔕𐔖𐔗𐔘𐔙𐔚𐔛𐔜𐔝𐔞𐔟𐔠𐔡𐔢𐔣𐔤𐔥𐔦𐔧𐔨𐔩𐔪𐔫𐔬𐔭𐔮𐔯𐔰𐔱𐔲𐔳𐔴𐔵𐔶𐔷𐔸𐔹𐔺𐔻𐔼𐔽𐔾𐔿𐕀𐕁𐕂𐕃𐕄𐕅𐕆𐕇𐕈𐕉𐕊𐕋𐕌𐕍𐕎𐕏𐕐𐕑𐕒𐕓𐕔𐕕𐕖𐕗𐕘𐕙𐕚𐕛𐕜𐕝𐕞𐕟𐕠𐕡𐕢𐕣𐕤𐕥𐕦𐕧𐕨𐕩𐕪𐕫𐕬𐕭𐕮𐕯𐕰𐕱𐕲𐕳𐕴𐕵𐕶𐕷𐕸𐕹𐕺𐕻𐕼𐕽𐕾𐕿𐖀𐖁𐖂𐖃𐖄𐖅𐖆𐖇𐖈𐖉𐖊𐖋𐖌𐖍𐖎𐖏𐖐𐖑𐖒𐖓𐖔𐖕𐖖𐖗𐖘𐖙𐖚𐖛𐖜𐖝𐖞𐖟𐖠𐖡𐖢𐖣𐖤𐖥𐖦𐖧𐖨𐖩𐖪𐖫𐖬𐖭𐖮𐖯𐖰𐖱𐖲𐖳𐖴𐖵𐖶𐖷𐖸𐖹𐖺𐖻𐖼𐖽𐖾𐖿𐗀𐗁𐗂𐗃𐗄𐗅𐗆𐗇𐗈𐗉𐗊𐗋𐗌𐗍𐗎𐗏𐗐𐗑𐗒𐗓𐗔𐗕𐗖𐗗𐗘𐗙𐗚𐗛𐗜𐗝𐗞𐗟𐗠𐗡𐗢𐗣𐗤𐗥𐗦𐗧𐗨𐗩𐗪𐗫𐗬𐗭𐗮𐗯𐗰𐗱𐗲𐗳𐗴𐗵𐗶𐗷𐗸𐗹𐗺𐗻𐗼𐗽𐗾𐗿𐘀𐘁𐘂𐘃𐘄𐘅𐘆𐘇𐘈𐘉𐘊𐘋𐘌𐘍𐘎𐘏𐘐𐘑𐘒𐘓𐘔𐘕𐘖𐘗𐘘𐘙𐘚𐘛𐘜𐘝𐘞𐘟𐘠𐘡𐘢𐘣𐘤𐘥𐘦𐘧𐘨𐘩𐘪𐘫𐘬𐘭𐘮𐘯𐘰𐘱𐘲𐘳𐘴𐘵𐘶𐘷𐘸𐘹𐘺𐘻𐘼𐘽𐘾𐘿𐙀𐙁𐙂𐙃𐙄𐙅𐙆𐙇𐙈𐙉𐙊𐙋𐙌𐙍𐙎𐙏𐙐𐙑𐙒𐙓𐙔𐙕𐙖𐙗𐙘𐙙𐙚𐙛𐙜𐙝𐙞𐙟𐙠𐙡𐙢𐙣𐙤𐙥𐙦𐙧𐙨𐙩𐙪𐙫𐙬𐙭𐙮𐙯𐙰𐙱𐙲𐙳𐙴𐙵𐙶𐙷𐙸𐙹𐙺𐙻𐙼𐙽𐙾𐙿𐚀𐚁𐚂𐚃𐚄𐚅𐚆𐚇𐚈𐚉𐚊𐚋𐚌𐚍𐚎𐚏𐚐𐚑𐚒𐚓𐚔𐚕𐚖𐚗𐚘𐚙𐚚𐚛𐚜𐚝𐚞𐚟𐚠𐚡𐚢𐚣𐚤𐚥𐚦𐚧𐚨𐚩𐚪𐚫𐚬𐚭𐚮𐚯𐚰𐚱𐚲𐚳𐚴𐚵𐚶𐚷𐚸𐚹𐚺𐚻𐚼𐚽𐚾𐚿𐛀𐛁𐛂𐛃𐛄𐛅𐛆𐛇𐛈𐛉𐛊𐛋𐛌𐛍𐛎𐛏𐛐𐛑𐛒𐛓𐛔𐛕𐛖𐛗𐛘𐛙𐛚𐛛𐛜𐛝𐛞𐛟𐛠𐛡𐛢𐛣𐛤𐛥𐛦𐛧𐛨𐛩𐛪𐛫𐛬𐛭𐛮𐛯𐛰𐛱𐛲𐛳𐛴𐛵𐛶𐛷𐛸𐛹𐛺𐛻𐛼𐛽𐛾𐛿𐜀𐜁𐜂𐜃𐜄𐜅𐜆𐜇𐜈𐜉𐜊𐜋𐜌𐜍𐜎𐜏𐜐𐜑𐜒𐜓𐜔𐜕𐜖𐜗𐜘𐜙𐜚𐜛𐜜𐜝𐜞𐜟𐜠𐜡𐜢𐜣𐜤𐜥𐜦𐜧𐜨𐜩𐜪𐜫𐜬𐜭𐜮𐜯𐜰𐜱𐜲𐜳𐜴𐜵𐜶𐜷𐜸𐜹𐜺𐜻𐜼𐜽𐜾𐜿𐝀𐝁𐝂𐝃𐝄𐝅𐝆𐝇𐝈𐝉𐝊𐝋𐝌𐝍𐝎𐝏𐝐𐝑𐝒𐝓𐝔𐝕𐝖𐝗𐝘𐝙𐝚𐝛𐝜𐝝𐝞𐝟𐝠𐝡𐝢𐝣𐝤𐝥𐝦𐝧𐝨𐝩𐝪𐝫𐝬𐝭𐝮𐝯𐝰𐝱𐝲𐝳𐝴𐝵𐝶𐝷𐝸𐝹𐝺𐝻𐝼𐝽𐝾𐝿𐞀𐞁𐞂𐞃𐞄𐞅𐞆𐞇𐞈𐞉𐞊𐞋𐞌𐞍𐞎𐞏𐞐𐞑𐞒𐞓𐞔𐞕𐞖𐞗𐞘𐞙𐞚𐞛𐞜𐞝𐞞𐞟𐞠𐞡𐞢𐞣𐞤𐞥𐞦𐞧𐞨𐞩𐞪𐞫𐞬𐞭𐞮𐞯𐞰𐞱𐞲𐞳𐞴𐞵𐞶𐞷𐞸𐞹𐞺𐞻𐞼𐞽𐞾𐞿𐟀𐟁𐟂𐟃𐟄𐟅𐟆𐟇𐟈𐟉𐟊𐟋𐟌𐟍𐟎𐟏𐟐𐟑𐟒𐟓𐟔𐟕𐟖𐟗𐟘𐟙𐟚𐟛𐟜𐟝𐟞𐟟𐟠𐟡𐟢𐟣𐟤𐟥𐟦𐟧𐟨𐟩𐟪𐟫𐟬𐟭𐟮𐟯𐟰𐟱𐟲𐟳𐟴𐟵𐟶𐟷𐟸𐟹𐟺𐟻𐟼𐟽𐟾𐟿𐠀𐠁𐠂𐠃𐠄𐠅𐠆𐠇𐠈𐠉𐠊𐠋𐠌𐠍𐠎𐠏𐠐𐠑𐠒𐠓𐠔𐠕𐠖𐠗𐠘𐠙𐠚𐠛𐠜𐠝𐠞𐠟𐠠𐠡𐠢𐠣𐠤𐠥𐠦𐠧𐠨𐠩𐠪𐠫𐠬𐠭𐠮𐠯𐠰𐠱𐠲𐠳𐠴𐠵𐠶𐠷𐠸𐠹𐠺𐠻𐠼𐠽𐠾𐠿𐡀𐡁𐡂𐡃𐡄𐡅𐡆𐡇𐡈𐡉𐡊𐡋𐡌𐡍𐡎𐡏𐡐𐡑𐡒𐡓𐡔𐡕𐡖𐡗𐡘𐡙𐡚𐡛𐡜𐡝𐡞𐡟𐡠𐡡𐡢𐡣𐡤𐡥𐡦𐡧𐡨𐡩𐡪𐡫𐡬𐡭𐡮𐡯𐡰𐡱𐡲𐡳𐡴𐡵𐡶𐡷𐡸𐡹𐡺𐡻𐡼𐡽𐡾𐡿𐢀𐢁𐢂𐢃𐢄𐢅𐢆𐢇𐢈𐢉𐢊𐢋𐢌𐢍𐢎𐢏𐢐𐢑𐢒𐢓𐢔𐢕𐢖𐢗𐢘𐢙𐢚𐢛𐢜𐢝𐢞𐢟𐢠𐢡𐢢𐢣𐢤𐢥𐢦𐢧𐢨𐢩𐢪𐢫𐢬𐢭𐢮𐢯𐢰𐢱𐢲𐢳𐢴𐢵𐢶𐢷𐢸𐢹𐢺𐢻𐢼𐢽𐢾𐢿𐣀𐣁𐣂𐣃𐣄𐣅𐣆𐣇𐣈𐣉𐣊𐣋𐣌𐣍𐣎𐣏𐣐𐣑𐣒𐣓𐣔𐣕𐣖𐣗𐣘𐣙𐣚𐣛𐣜𐣝𐣞𐣟𐣠𐣡𐣢𐣣𐣤𐣥𐣦𐣧𐣨𐣩𐣪𐣫𐣬𐣭𐣮𐣯𐣰𐣱𐣲𐣳𐣴𐣵𐣶𐣷𐣸𐣹𐣺𐣻𐣼𐣽𐣾𐣿𐤀𐤁𐤂𐤃𐤄𐤅𐤆𐤇𐤈𐤉𐤊𐤋𐤌𐤍𐤎𐤏𐤐𐤑𐤒𐤓𐤔𐤕𐤖𐤗𐤘𐤙𐤚𐤛𐤜𐤝𐤞𐤟𐤠𐤡𐤢𐤣𐤤𐤥𐤦𐤧𐤨𐤩𐤪𐤫𐤬𐤭𐤮𐤯𐤰𐤱𐤲𐤳𐤴𐤵𐤶𐤷𐤸𐤹𐤺𐤻𐤼𐤽𐤾𐤿𐥀𐥁𐥂𐥃𐥄𐥅𐥆𐥇𐥈𐥉𐥊𐥋𐥌𐥍𐥎𐥏𐥐𐥑𐥒𐥓𐥔𐥕𐥖𐥗𐥘𐥙𐥚𐥛𐥜𐥝𐥞𐥟𐥠𐥡𐥢𐥣𐥤𐥥𐥦𐥧𐥨𐥩𐥪𐥫𐥬𐥭𐥮𐥯𐥰𐥱𐥲𐥳𐥴𐥵𐥶𐥷𐥸𐥹𐥺𐥻𐥼𐥽𐥾𐥿𐦀𐦁𐦂𐦃𐦄𐦅𐦆𐦇𐦈𐦉𐦊𐦋𐦌𐦍𐦎𐦏𐦐𐦑𐦒𐦓𐦔𐦕𐦖𐦗𐦘𐦙𐦚𐦛𐦜𐦝𐦞𐦟𐦠𐦡𐦢𐦣𐦤𐦥𐦦𐦧𐦨𐦩𐦪𐦫𐦬𐦭𐦮𐦯𐦰𐦱𐦲𐦳𐦴𐦵𐦶𐦷𐦸𐦹𐦺𐦻𐦼𐦽𐦾𐦿𐧀𐧁𐧂𐧃𐧄𐧅𐧆𐧇𐧈𐧉𐧊𐧋𐧌𐧍𐧎𐧏𐧐𐧑𐧒𐧓𐧔𐧕𐧖𐧗𐧘𐧙𐧚𐧛𐧜𐧝𐧞𐧟𐧠𐧡𐧢𐧣𐧤𐧥𐧦𐧧𐧨𐧩𐧪𐧫𐧬𐧭𐧮𐧯𐧰𐧱𐧲𐧳𐧴𐧵𐧶𐧷𐧸𐧹𐧺𐧻𐧼𐧽𐧾𐧿𐨀𐨁𐨂𐨃𐨄𐨅𐨆𐨇𐨈𐨉𐨊𐨋𐨌𐨍𐨎𐨏𐨐𐨑𐨒𐨓𐨔𐨕𐨖𐨗𐨘𐨙𐨚𐨛𐨜𐨝𐨞𐨟𐨠𐨡𐨢𐨣𐨤𐨥𐨦𐨧𐨨𐨩𐨪𐨫𐨬𐨭𐨮𐨯𐨰𐨱𐨲𐨳𐨴𐨵𐨶𐨷𐨹𐨺𐨸𐨻𐨼𐨽𐨾𐨿𐩀𐩁𐩂𐩃𐩄𐩅𐩆𐩇𐩈𐩉𐩊𐩋𐩌𐩍𐩎𐩏𐩐𐩑𐩒𐩓𐩔𐩕𐩖𐩗𐩘𐩙𐩚𐩛𐩜𐩝𐩞𐩟𐩠𐩡𐩢𐩣𐩤𐩥𐩦𐩧𐩨𐩩𐩪𐩫𐩬𐩭𐩮𐩯𐩰𐩱𐩲𐩳𐩴𐩵𐩶𐩷𐩸𐩹𐩺𐩻𐩼𐩽𐩾𐩿𐪀𐪁𐪂𐪃𐪄𐪅𐪆𐪇𐪈𐪉𐪊𐪋𐪌𐪍𐪎𐪏𐪐𐪑𐪒𐪓𐪔𐪕𐪖𐪗𐪘𐪙𐪚𐪛𐪜𐪝𐪞𐪟𐪠𐪡𐪢𐪣𐪤𐪥𐪦𐪧𐪨𐪩𐪪𐪫𐪬𐪭𐪮𐪯𐪰𐪱𐪲𐪳𐪴𐪵𐪶𐪷𐪸𐪹𐪺𐪻𐪼𐪽𐪾𐪿𐫀𐫁𐫂𐫃𐫄𐫅𐫆𐫇𐫈𐫉𐫊𐫋𐫌𐫍𐫎𐫏𐫐𐫑𐫒𐫓𐫔𐫕𐫖𐫗𐫘𐫙𐫚𐫛𐫜𐫝𐫞𐫟𐫠𐫡𐫢𐫣𐫤𐫦𐫥𐫧𐫨𐫩𐫪𐫫𐫬𐫭𐫮𐫯𐫰𐫱𐫲𐫳𐫴𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺𐫻𐫼𐫽𐫾𐫿𐬀𐬁𐬂𐬃𐬄𐬅𐬆𐬇𐬈𐬉𐬊𐬋𐬌𐬍𐬎𐬏𐬐𐬑𐬒𐬓𐬔𐬕𐬖𐬗𐬘𐬙𐬚𐬛𐬜𐬝𐬞𐬟𐬠𐬡𐬢𐬣𐬤𐬥𐬦𐬧𐬨𐬩𐬪𐬫𐬬𐬭𐬮𐬯𐬰𐬱𐬲𐬳𐬴𐬵𐬶𐬷𐬸𐬹𐬺𐬻𐬼𐬽𐬾𐬿𐭀𐭁𐭂𐭃𐭄𐭅𐭆𐭇𐭈𐭉𐭊𐭋𐭌𐭍𐭎𐭏𐭐𐭑𐭒𐭓𐭔𐭕𐭖𐭗𐭘𐭙𐭚𐭛𐭜𐭝𐭞𐭟𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤𐭥𐭦𐭧𐭨𐭩𐭪𐭫𐭬𐭭𐭮𐭯𐭰𐭱𐭲𐭳𐭴𐭵𐭶𐭷𐭸𐭹𐭺𐭻𐭼𐭽𐭾𐭿𐮀𐮁𐮂𐮃𐮄𐮅𐮆𐮇𐮈𐮉𐮊𐮋𐮌𐮍𐮎𐮏𐮐𐮑𐮒𐮓𐮔𐮕𐮖𐮗𐮘𐮙𐮚𐮛𐮜𐮝𐮞𐮟𐮠𐮡𐮢𐮣𐮤𐮥𐮦𐮧𐮨𐮩𐮪𐮫𐮬𐮭𐮮𐮯𐮰𐮱𐮲𐮳𐮴𐮵𐮶𐮷𐮸𐮹𐮺𐮻𐮼𐮽𐮾𐮿𐯀𐯁𐯂𐯃𐯄𐯅𐯆𐯇𐯈𐯉𐯊𐯋𐯌𐯍𐯎𐯏𐯐𐯑𐯒𐯓𐯔𐯕𐯖𐯗𐯘𐯙𐯚𐯛𐯜𐯝𐯞𐯟𐯠𐯡𐯢𐯣𐯤𐯥𐯦𐯧𐯨𐯩𐯪𐯫𐯬𐯭𐯮𐯯𐯰𐯱𐯲𐯳𐯴𐯵𐯶𐯷𐯸𐯹𐯺𐯻𐯼𐯽𐯾𐯿𐰀𐰁𐰂𐰃𐰄𐰅𐰆𐰇𐰈𐰉𐰊𐰋𐰌𐰍𐰎𐰏𐰐𐰑𐰒𐰓𐰔𐰕𐰖𐰗𐰘𐰙𐰚𐰛𐰜𐰝𐰞𐰟𐰠𐰡𐰢𐰣𐰤𐰥𐰦𐰧𐰨𐰩𐰪𐰫𐰬𐰭𐰮𐰯𐰰𐰱𐰲𐰳𐰴𐰵𐰶𐰷𐰸𐰹𐰺𐰻𐰼𐰽𐰾𐰿𐱀𐱁𐱂𐱃𐱄𐱅𐱆𐱇𐱈𐱉𐱊𐱋𐱌𐱍𐱎𐱏𐱐𐱑𐱒𐱓𐱔𐱕𐱖𐱗𐱘𐱙𐱚𐱛𐱜𐱝𐱞𐱟𐱠𐱡𐱢𐱣𐱤𐱥𐱦𐱧𐱨𐱩𐱪𐱫𐱬𐱭𐱮𐱯𐱰𐱱𐱲𐱳𐱴𐱵𐱶𐱷𐱸𐱹𐱺𐱻𐱼𐱽𐱾𐱿𐲀𐲁𐲂𐲃𐲄𐲅𐲆𐲇𐲈𐲉𐲊𐲋𐲌𐲍𐲎𐲏𐲐𐲑𐲒𐲓𐲔𐲕𐲖𐲗𐲘𐲙𐲚𐲛𐲜𐲝𐲞𐲟𐲠𐲡𐲢𐲣𐲤𐲥𐲦𐲧𐲨𐲩𐲪𐲫𐲬𐲭𐲮𐲯𐲰𐲱𐲲𐲳𐲴𐲵𐲶𐲷𐲸𐲹𐲺𐲻𐲼𐲽𐲾𐲿𐳀𐳁𐳂𐳃𐳄𐳅𐳆𐳇𐳈𐳉𐳊𐳋𐳌𐳍𐳎𐳏𐳐𐳑𐳒𐳓𐳔𐳕𐳖𐳗𐳘𐳙𐳚𐳛𐳜𐳝𐳞𐳟𐳠𐳡𐳢𐳣𐳤𐳥𐳦𐳧𐳨𐳩𐳪𐳫𐳬𐳭𐳮𐳯𐳰𐳱𐳲𐳳𐳴𐳵𐳶𐳷𐳸𐳹𐳺𐳻𐳼𐳽𐳾𐳿𐴀𐴁𐴂𐴃𐴄𐴅𐴆𐴇𐴈𐴉𐴊𐴋𐴌𐴍𐴎𐴏𐴐𐴑𐴒𐴓𐴔𐴕𐴖𐴗𐴘𐴙𐴚𐴛𐴜𐴝𐴞𐴟𐴠𐴡𐴢𐴣𐴤𐴥𐴦𐴧𐴨𐴩𐴪𐴫𐴬𐴭𐴮𐴯𐴰𐴱𐴲𐴳𐴴𐴵𐴶𐴷𐴸𐴹𐴺𐴻𐴼𐴽𐴾𐴿𐵀𐵁𐵂𐵃𐵄𐵅𐵆𐵇𐵈𐵉𐵊𐵋𐵌𐵍𐵎𐵏𐵐𐵑𐵒𐵓𐵔𐵕𐵖𐵗𐵘𐵙𐵚𐵛𐵜𐵝𐵞𐵟𐵠𐵡𐵢𐵣𐵤𐵥𐵦𐵧𐵨𐵩𐵪𐵫𐵬𐵭𐵮𐵯𐵰𐵱𐵲𐵳𐵴𐵵𐵶𐵷𐵸𐵹𐵺𐵻𐵼𐵽𐵾𐵿𐶀𐶁𐶂𐶃𐶄𐶅𐶆𐶇𐶈𐶉𐶊𐶋𐶌𐶍𐶎𐶏𐶐𐶑𐶒𐶓𐶔𐶕𐶖𐶗𐶘𐶙𐶚𐶛𐶜𐶝𐶞𐶟𐶠𐶡𐶢𐶣𐶤𐶥𐶦𐶧𐶨𐶩𐶪𐶫𐶬𐶭𐶮𐶯𐶰𐶱𐶲𐶳𐶴𐶵𐶶𐶷𐶸𐶹𐶺𐶻𐶼𐶽𐶾𐶿𐷀𐷁𐷂𐷃𐷄𐷅𐷆𐷇𐷈𐷉𐷊𐷋𐷌𐷍𐷎𐷏𐷐𐷑𐷒𐷓𐷔𐷕𐷖𐷗𐷘𐷙𐷚𐷛𐷜𐷝𐷞𐷟𐷠𐷡𐷢𐷣𐷤𐷥𐷦𐷧𐷨𐷩𐷪𐷫𐷬𐷭𐷮𐷯𐷰𐷱𐷲𐷳𐷴𐷵𐷶𐷷𐷸𐷹𐷺𐷻𐷼𐷽𐷾𐷿𐸀𐸁𐸂𐸃𐸄𐸅𐸆𐸇𐸈𐸉𐸊𐸋𐸌𐸍𐸎𐸏𐸐𐸑𐸒𐸓𐸔𐸕𐸖𐸗𐸘𐸙𐸚𐸛𐸜𐸝𐸞𐸟𐸠𐸡𐸢𐸣𐸤𐸥𐸦𐸧𐸨𐸩𐸪𐸫𐸬𐸭𐸮𐸯𐸰𐸱𐸲𐸳𐸴𐸵𐸶𐸷𐸸𐸹𐸺𐸻𐸼𐸽𐸾𐸿𐹀𐹁𐹂𐹃𐹄𐹅𐹆𐹇𐹈𐹉𐹊𐹋𐹌𐹍𐹎𐹏𐹐𐹑𐹒𐹓𐹔𐹕𐹖𐹗𐹘𐹙𐹚𐹛𐹜𐹝𐹞𐹟𐹠𐹡𐹢𐹣𐹤𐹥𐹦𐹧𐹨𐹩𐹪𐹫𐹬𐹭𐹮𐹯𐹰𐹱𐹲𐹳𐹴𐹵𐹶𐹷𐹸𐹹𐹺𐹻𐹼𐹽𐹾𐹿𐺀𐺁𐺂𐺃𐺄𐺅𐺆𐺇𐺈𐺉𐺊𐺋𐺌𐺍𐺎𐺏𐺐𐺑𐺒𐺓𐺔𐺕𐺖𐺗𐺘𐺙𐺚𐺛𐺜𐺝𐺞𐺟𐺠𐺡𐺢𐺣𐺤𐺥𐺦𐺧𐺨𐺩𐺪𐺫𐺬𐺭𐺮𐺯𐺰𐺱𐺲𐺳𐺴𐺵𐺶𐺷𐺸𐺹𐺺𐺻𐺼𐺽𐺾𐺿𐻀𐻁𐻂𐻃𐻄𐻅𐻆𐻇𐻈𐻉𐻊𐻋𐻌𐻍𐻎𐻏𐻐𐻑𐻒𐻓𐻔𐻕𐻖𐻗𐻘𐻙𐻚𐻛𐻜𐻝𐻞𐻟𐻠𐻡𐻢𐻣𐻤𐻥𐻦𐻧𐻨𐻩𐻪𐻫𐻬𐻭𐻮𐻯𐻰𐻱𐻲𐻳𐻴𐻵𐻶𐻷𐻸𐻹𐻺𐻻𐻼𐻽𐻾𐻿𐼀𐼁𐼂𐼃𐼄𐼅𐼆𐼇𐼈𐼉𐼊𐼋𐼌𐼍𐼎𐼏𐼐𐼑𐼒𐼓𐼔𐼕𐼖𐼗𐼘𐼙𐼚𐼛𐼜𐼝𐼞𐼟𐼠𐼡𐼢𐼣𐼤𐼥𐼦𐼧𐼨𐼩𐼪𐼫𐼬𐼭𐼮𐼯𐼰𐼱𐼲𐼳𐼴𐼵𐼶𐼷𐼸𐼹𐼺𐼻𐼼𐼽𐼾𐼿𐽀𐽁𐽂𐽃𐽄𐽅𐽆𐽇𐽋𐽍𐽎𐽏𐽐𐽈𐽉𐽊𐽌𐽑𐽒𐽓𐽔𐽕𐽖𐽗𐽘𐽙𐽚𐽛𐽜𐽝𐽞𐽟𐽠𐽡𐽢𐽣

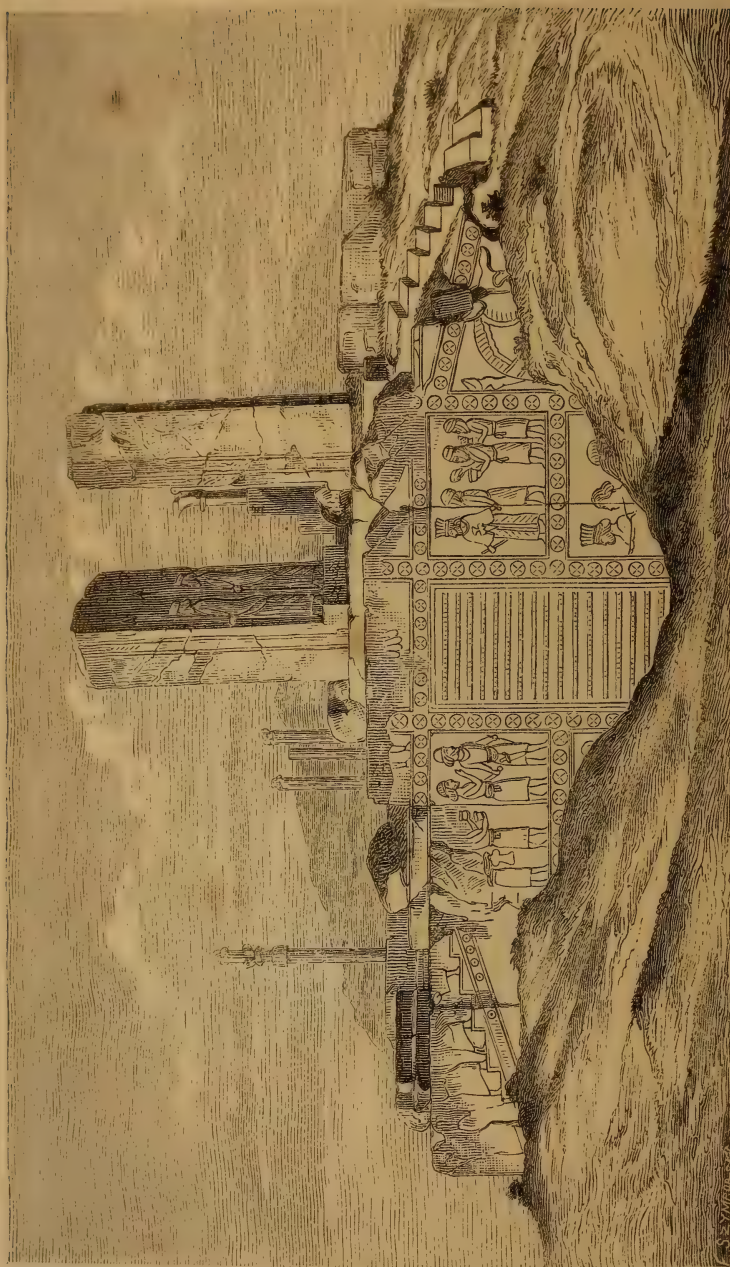

VII.

INSCRIPTIO ARTAXERXIS OCHI.

55. SCALAE PALATII DARI II. (N 3) CUM INSCRIPTIONE PERSEPOL.
ARTAXERXIS RCHI (P).

56. PROSPECTUS ET 57. CAELATURA PALATII ARTAXERXIS ŌCHI (N 4).
 ARCHETYP. CUM EADEM INSCRIPTIONE (P).

VII.

INSCRIPTIO ARTAXERXIS OCHI.

Inscriptio Persepolitana.

P.

[illegible][illegible]

VIII.

INSCRIPTIO ARSACIS.

INTERPRETATIO

ET

COMMENTARIIL.

INSCRIPTIO CYRI.

M.

Inscriptio Murghabi.

Ego *sum* Cyrus rex, Achaemenides ¹.

¹ Breviusculam hanc inscriptionem Cyri sepulchralis monumenti nonnulli doctorum virorum putant esse, quum haud tam longe a conservato hucusque Murghâbi aedificio, quod ab Arriano descriptum (VI, 29), aliqua ex parte, in mentem vocat, marmoreo saxo oblongo, cum Cyri imagine, incisa conspicitur. Quum tamen multis etiam in aliis, Murghâbi vicinis, locis inveniatur, dubitare licet an haec eadem Cyri sepulchrali monumento incisa fuisset, praesertim quum sepulchralis Cyri inscriptio in Arriano loco citato et Strabone (XV, 3) Graece, Aristobulo auctore, conversa occurrat, quam hic liceat lectorum commodo apponam:

Ὁ ἄνθρωπε, ἐγὼ Κῦρος εἰμὶ ὁ Καμβύσου, ὁ τὴν ἀρχὴν Πέρσαις καταστησάμενος καὶ τῆς Ἀσίας βασιλεύσας. Μὴ οὖν φθονήσης μοι τοῦ μνήματος.

INTERPRETATIO & COMMENTARIIL.

Citatur etiam alia Cyri sepulchralis inscriptio apud eundem Strabonem (ibid.), quam Onesicritus tradit eodem quidem sensu Graece et Persice, sed Graece literis Persicis, versuque, ut patet, hexametro exarata fuisse, qui sequentibus continetur:

Ἐνθάδ' ἐγὼ κεῖμαι Κῦρος βασιλεὺς βασιλῆων

Uteunque sit, in quatuor Persicae inscriptionis verbis unicae sunt palaeo-Persicorum e Cyri temporibus scriptorum documentorum, quas seculorum lapsus nobis conservaverit, reliquiae, neque antiquissimae inscriptionis genuitas nunc alicui dubio est subjecta. (Vide Spieg. die altpers. Keilinschriften, pp. 71—72, 75, 145).

Non supervacaneum forsitan fuerit etiam Cyri de reducendis in patriam Judaeis exsulibus edictum, quem Esdras (I, 2—6) Hebraice expressum nobis tradit, his subungere:

כה אמר כרש מלך פדס כל ממלכות הארץ נתן לי יהוה אלהי השמים והואפקד עלי לבנותלוי בית בירושלם אשר ביהודה: מירבכם מכלעמו יהי אלהיו עמו ויעל לירושלם אשר ביהודה ויבן אתבית יהוה אלהי ישראל הוא האלהים אשר בירושלם. וכלהנשאר מכלהמקמות אשרהוא גרשם ינשאואהו אנשי מקמן בכסף ובוהב וברכוש ובבהמה עסהנרבה לבית האלהים אשר בירושלם:

II.

INSCRIPTIONES DARIi HYSTASPI.

Inscriptiones Behistani.

Tabula I.

1. Ego *sum* Darius, rex magnus, rex regum, rex provinciarum, Hystaspi filius, Arsamae nepos, Achaemenides.

2. Edicit Darius rex: Mihi pater *est* Hystaspes, Hystaspi pater Arsamas, Arsamae pater Ariaramnes, Ariaramnis pater Teispis ¹, Teispis pater Achaemenes.

---

¹ Vocem *Ćaispis* in archetypo adieci, quum evidentissime, ut bene notavit Spiegelius, scalptoris lapsu est omissa. Conf. inscriptionem ejusdem Darii A, ubi in eodem verborum contextu vox nominativum *Ćaispis* denotans non est omissa. Quum Herodotea lectio *Τείσπεος* (VII, 1) in duobus codicibus, cum Valla, *Τίσπεος* sonet (vide annot. ad locum citatum clariss. J. C. F. Baehrii, 1859), etiam enunciationem vocum: *Ćispis pitâ Ćispâis*, hic et in inscriptione A, non omnino puto aspernandam.

3. Edicit Darius rex: Ideo nos Achaemenidae vocamur. Inde-ex-aevo *regno* probati sumus¹, inde ex aevo quae nostra stirps *est* reges erant [i. e. inde ex aevo regia majestas nostram decorabat stirpem, e nostra scil. stirpe oriebantur reges].

4. Edicit Darius rex: Octo *sunt* meae stirpis qui antea reges fuerunt [qui regalem nostram, inde ab Achaemene, constituebant gentem], ego *sum* nonus: novem, duplici descensu, nos reges sumus².

5. Edicit Darius rex: Voluntate Auramaşdae³ ego rex sum: Auramaşdas regnum mihi detulit.

---

¹ Von Alters her sind wir erprobt, Spieg. Quum âmâta Şendice certam significationem τοῦ in aliqua re expertus, sciens, ut a Spiegelio est notatum, tuetur, hanc clarissimi viri interpretationem, in versione mea, absque ullo scrupulo sum amplexus, utraque, Assyrica et sic dicta Scythica, nil ad vocis ἔτοπον hucusque afferente.

² Vide annotationem ad calcem tabulae I-mae.

³ Vasnâ Auramaşdahâ. Rawl.: gratia Oromazdis; Benf.: Durch die Gnade des Auramazdâ; Opp.: Par la puissance d'Ormazd; Spieg.: Durch die Macht Auramazdas. Quum r. vaş in Sanscrito et Şendico sermone desiderare, velle, substantivumque vaşa desiderium et potestatem significat (in Şendico adeo ὁμόφωνος fere instrumentalis vaşnâ, desiderio, ad desiderium obvenit), tres significationes, nempe voluntatis, gratiae (beneficii) et potestatis, quae tam bene summo numini, quale Airyorum est Auramaşdas, quadrant, vocabulo inhaerere puto, harumque, prout quae passim orationis contextu prominebat, inscriptiones nostras vertendo, expressi, in Assyrica quarum versione Persicis vocibus vasnâ Auramasdahâ Assyricae

6. Edicit Darius rex: Hae *sunt* provinciae, quae mihi obvenerunt; voluntate Auramazdae ego-eorum rex factus sum: Persia, Susiana, Babylonia, Assyria Arabia, Aegyptus, qui maris *incolae sunt*¹, Sparda², Ionia, Media, Armenia, Cappadocia, Parthia, Drangiana, Aria, Chorasmia, Bactriana,

אן צללי שאורמזדא (Hebraicis has Julio Opperto transcribente literis, quasque voces, ad radicis Semitici צלל significationem, doctiss. vir locutione in umbra Auramazdae, i. e. protegente, favente Aur., reddit), optime respondere videntur, ita ut palaeo-Persicam vocem vasnâ, hic et alibi, substantivi vim tenere persuasus sim, praepositionemque Armenicam vaçn, wegen, a Windischmanno notatam, e nostro instrumentali fluxisse, quem praepositionis durch, ut conjectatur Spiegelius (Die altpers. Keilinschr. p. 212) in palaeo-Persico sermone partes assumere, quamvis sensum dictionis minime id immutet neque omnino negari possit, difficile, mea quidem sententia, esset admittendum.

¹ Tyâi darayahyâ. Provinciam hanc, auctore Spiegelio, insulae, probabiliter, maris Mediterranei constituunt. Conf. I, 2.

² Šparda, indicante clariss. Spiegelio, nomen, probabiliter, ejusdem, hucusque incertae, regionis, de qua Obad. 20. mentio est facta. Quum Lydiae incolae, teste Herodoto (I, 7) etiam Sardii appellabantur, haud tam magnam puto difficultatem esse regionem hanc pro Lydia cum de Sacyo, Lassenio aliisque, ad quorum opinionem nuper Kernius et Justius accesserunt, accipere, postquam in voce nisi labialium, si admittas pro Svarda esse expressam, sentitur permutatio. Quod ad biblicum ספרד, Judaeorum traditio Bosporum Cimmerium sub nomine hoc intelligit et adeo demortuus Karaita G. Firkowicz mihi illud Panticapaeum hodiernumque Kertch, ad continuam inter Karaitas traditionem, esse demonstrabat. Alia Judaica traditio urbem Hiberiae fuisse statuit (v. F. Justi Beiträge zur alten Geographie Persiens, 1, 17).

Sogdiana, Gandari, Sacae, Sattagydae, Arachosia, Macae ¹; omnino regiones viginti tres.

7. Hae *sunt* regiones, quae mihi obvenērunt: voluntate Auramaſdae *istae regiones* mihi subjectae factae sunt, mihi tributum afferebant, quodque illis a-me imperabatur, noctu-ve, de-die-ve, *omne* istud *ab eis* perficiebatur.

8. Edicit Darius rex: In his regionibus mortalis qui accedens ² fuit [qui imperiis meis penitus se accomodabat], hunc bona-tutela tutabar; qui *vero* invidiosus fuit, hunc bene-expetendo expectebam ³ [hunc de animo in me hostili debitas

¹ Maka. Unum, quod pro certo aestimare ausim, est populum hunc Asiae, non Africae fuisse, quum seriem Asiaticorum populorum in hac enumeratione concludit. Teste Stephano Bysantino: Μάκαι· ἔθνος μεταξὺ Καρμανίας καὶ Ἀραβίας (Ἐθν. sub voce Μάκαι); Ptol. (VI, 7): Ἰχθυοφάγων κόλποι, ἐπὶ πολὺ διήκοντες, ὧν ἐντός εἰσιν οἱ Μάκαι. Lassenus et Rawlinsonius Darii Makas in hodierno Mekran collocant. Conf. F. Justi Beiträge zur alten Geographie Persiens, 2, 11.

² Lego cum Opperto et Kernio âgantâ, sensus quippe vocis, qui per se clarus est, facilius, si formam pro nomine agentis, ut jam Spiegelius docuit (die altpers. Keilschr., p. 180) accipias, explicari videtur. Kernius locum nostrum reddit sequentibus: Innerhalb dieser Länder wer sich zu mir wandte (oder: sich an mich anschloss) den habe ich wohl aufgenommen; wer arg war, den habe ich strenge verfolgt (p. 227).

³ Formas hubartam et hufraſtam pro accusativis gen. n. praedicata abaram et aparſam determinantibus accepi, quod etiam Scythica versione comprobari apparet. Sic eas accepisse videtur et Spiegelius, qui vertit: welcher Mann folgsam war, den habe ich wohl beschützt, wer feindlich war, den habe ich schwer bestraft. Nil tamen obstat etiam

reddere rationes cogebam, animadvertēbam in hunc]: voluntate Auramašdae provinciae qua mea lege contentae erant ¹ [meae legi obediundo debebant, non alius cujusquam, sed unice meis

hic accusativos gen. m. cum Rawlinsonio admittere, qui phrasin sequentibus reddit: inter has provincias, homo qui pius? erat, eum bene fœtum fœvi; qui irreligiosus erat, eum bene punitum punivi [omnino perditum delevi]. (Within these countries whoever was of true faith, him have I cherished and protected; whoever was a heretic, him I have rooted out entirely). Oppertus: Dans ces pays, l'homme qui était étranger (?) je l'ai supporté s'il était bien à supporter; (l'homme) qui était ennemi, je l'ai bien jugé s'il était à juger.

¹ Imâ dahyâva tyanâ manâ dâtâ apriyâyan. Quum etymologia ultimae *φράσεως* vocis non est adhuc bene stabilita, praecedentium liceat interpretum versiones hic apponere. Rawl.: hae provinciae igitur? mihi datae, gavisae sunt (these countries, therefore, being given to me, have rejoiced); Benf.: liebten diese Länder meine Gesetze; Opp.: ces provinces étaient assujetties à ma loi, et posterius: mea lege tenebantur; Spieg.: wurden diese Länder nach diesem meinem Gesetze bewahrt (?). In Scythica versione locus est mancus, sed vox Persicae apriyâyan respondens a Norrisio per cherished redditur, per Oppertum: elle (sc. la loi) fut aimée. Ad Assyricam versionem, vox, eodem doctiss. Opperto legente, Hebraice transcribitur *משש*, quod Latine clariss. vir per: leges meas in provinciis stabilivi, Gallice per: j'ai fait exécuter mes lois dans ces pays, reddit. Quod ad me, primario, quem Scythica dat vocis sensum, adhaerendum putavi, literamque *p* in ea pro Iranico *f* quasi *ἀρχαίων* usurpatam esse censui, ut sit Persici textus sensus: mea lege amabantur, i. e. custodiebantur, protegebantur, vel, quod plus mihi arridet, ut in versione mea, vocem ad eandem rad. pri reducendo, expressi, mea lege erant contentae (se réjouissaient de ma loi). Conjectante Opperto est denom. a voce pari (Expéd. scientif. p. 214). Kernius

legibus et imperio obtemperabant, minime scil. alium quemlibet sibi moderatorem agnoscendo], *utque*-eis a-me imperabatur, sic fiebat.

9. Edicit Darius rex: Auramašdas mihi imperium detulit, Auramašdas mihi auxilium praebebat usque dum hoc regnum obtentum fuerit: voluntate Auramašdae hoc regnum teneo.

10. Edicit Darius rex: Hoc *est* quod a-me *est* factum inde quum [postquam] rex factus sum [i. e. quae sequentur explanabunt res a me gestas inde ex quo in regnum successi]. *Erat* Camby-ses nomine Cyri filius: iste ante hic rex fuerat. Huic Cambysi frater Smerdis ¹ nomine fuit, unius-matris, unius-patris Cambysis. Postea Camby-ses hunc Smerdim occidit, quum*que* Camby-ses Smerdim occidisset, populo cognitum fuit ²

---

tyanâ dâtâ pro ablativis assumendo, vocem nostram aparaiâyan legit eamque ad r. i cum adverbio aparaiy (hinter, nach) refert enunciatumque reddit sequentibus: durch den Willen Auramazdas folgten diese Länder meinem Gesetz.

¹ Secundum Xenophontem (Cyrop. 7, 11) alter Cyri filius apellabatur Ταροξάρης, secundum Ctesiam (Περσικά, ecloga, 29, 8 cet.) Ταροξάρης.

² Kârahyâ ašdâ abava tya Bardiya avagata. Oppertus: le peuple ignore que Smerdis était mort, Spieg.: da (hatte) das Heer keine Kunde, dass Bardiya getödtet worden sei. Negativam τοῦ ašdâ significationem accipiendi scrupulum injicit mihi imprimis bis in inscriptione Naqšī-Rustami (N R a) vocabulum occurrens, ubi negativa ejus significatio nisi interrogationis vi, idque, εἰρωνικώτερον forsan quam par est (ut et Kernius recte mihi notasse videtur) enunciatum expressum admittendo, explicari posset. Neque conj. bavâtiy, in inscriptione citata vocem ašdâ excipiens, cui, contra Rawlinsonium, clariss. Oppertus innititur (Expéd.

[populum non fugit] quod Smerdis occisus esset. Postea Cambyses Aegyptum profectus est, quum-
que Cambyses Aegyptum profectus esset [absente
 scil. Cambyse in Asiaticis imperii Persici trac-
 tibus] inde populus aversus *a Cambyse* fuit [non
 timebat porro se, ut infensum regi fratricidae,
 gerere], inde*que* falsum *in imperii* provinciis
 graviter ¹ fuit [increbuit,—rumoribus scilicet incre-
 brescentibus de fratre a rege occiso, multi vi-
 vum illum volebant esse et adeo vidisse, ut fit,
 simulabant, omniaque haec ansam tum desiderii
 de fratricida sumendarum poenarum servatique,
 ut opinabantur, ab occisionis periculo in regnum
 extollendi, tum etiam hominibus ad fallendum
 paratis ipsius regni occupandi praebebant], et
 Persiae, et Mediae, et in aliis provinciis.

scient. p. 184), voci affirmativam vim vel minime, puto, adimit,
 si modo, ad leges ejusdem conjunctivi, veritas: tunc tibi co-
 gnitum certe (videlicet, scilicet, vel puto) erit. Quod est
 certissimum, in versione Assyrica inscriptionis Naqsi-Rustami
 (quum nostrae in Assyrr. versione locus sit mancus) nulla
 manent in voce τῷ Persico ašdâ respondente negationis ves-
 tigia, quae tamen in Scythica loci nostri versione, explicante Nor-
 risio, invenitur (the people not knew that Bardes was killed).
 Kernius vocem ašdâ vertit Germanice: sicher, gewiss,
 quam Sanscrito add'â respondere demonstrat (p. 220). Ašdâ,
 manifesti sensu, bene etiam quadrat cum sequentibus, quae
 apud Ctesiam legimus: τοῦ Μάγου δὲ βασιλεύσαντος ἐπ'ὀνόματι
 Ταννοξάρχου, ἦγεν Ἰζαβάτης ἐκ Περσίδος, καὶ κατειπὼν τῇ
 στρατιᾷ πάντα καὶ θριαμβεύσας τὸν μάγον, κατέφυγεν εἰς τὸ
 ἱερὸν, ἐκεῖθεν τε συλληφθεὶς ἀπετμήθη (Περσικά, ap. Phot. 13).
 Conf. quae Herod. narrat de Prexaspe, publico Magi im-
 posturae delatore (III, 74, 75).

¹ Kernius legit vašaiy beneque hic confert Latinum
 val-de.

11. Edicit Darius rex: Postea, unus mortalis Magus fuit Cometes ¹ nomine: hic movit-se a Pisiyauvada. Aracadris nomine mons *est*: ab eo loco — Viyakni mensis quarta decima die ² — tunc fuit [id temporis punctum fuit] quando movit-se ille. Populo sic mentitus est: Ego Smerdis sum Cyri filius, Cambysis frater. Inde populus omnis alienatus fuit a Cambyse ad illumque [ad Cometem] transibat, et Persa, et Medus, et ceterae provinciae; regnum hic rapuit. Garmapadis mensis nona die, tunc fuit quando regnum ille arripuit. Inde Cambyses a-se-allata-sibi morte ³ decessit.

---

¹ Secundum Herodotum, etiam Magus ille Smerdis nomen habuit (III, 61). Secundum Ctesiam (29, 30 cet.) appellatur ille Σπενδαδάτης = Špēnta-dâta.

² Ad syntacticam clarissimi Spiegelii explanationem proprie: vermittelt der vierzehn Tage des Monats Viyakna, mit vierzehn Tagen (Die altpers. Keilinschr. pp. 172 et 174).

³ Huvâmaršius amariyatâ. Herodotus narrat Cambysem, in equum insiliendo, gladio se vulnerasse paucisque post diebus ab hoc vulnere decessisse (III, 64, 65), quod significationi τοῦ huvâmaršius minime quidem mihi contrarium esse videtur, quum revera per se diem supremum obiisset. Affirmari hoc puto etiam Assyrica inscriptionis nostrae versione, ubi מנשׁ, ad Oppertii rectam, puto, interpretationem, simpliciter ex se, a se significare videtur. Rawl.: se impatientem habens obiit (unable to endure his [misfortunes] died); Benf.: drauf starb Kambujiya vor über grossem Zorn; Opp.: Après cela, Cambyse mourut en se blessant lui-même; Spieg.: Darauf starb Kambujiya indem er sich selbst tödtete. Omnia haec adducendo, velim ne lector putet Darium regem tradere Cambysem voluntariam sibi mortem conscivisse.

12. Edicit Darius rex: Istud regnum, quod Cometes, qui Magus *fuit*, eripuit Cambysi, istud regnum ex aevo nostrae stirpis fuerat. Deinde Cometes, qui Magus *fuit*, eripuit Cambysi et Persiam, et Mediam, et ceteras provincias: hic possessor dominatus ¹ factus est; hic rex exstitit.

13. Edicit Darius rex: Non erat mortalis, neque Persa, neque Medus, neque *adeo* nostrae stirpis quisquis, qui hunc Cometem, quem Magum [qui Magus fuit], regno privatum faceret: populus-*enim*-eum propter ferocitatem timebat, populum *hic quippe* vehementer [nemini scil. parcendo] occidisset, qui priorem [sc. genuinum] Smerdim cognosceret [qui de populo cognitum sibi verum Smerdim habuisse proderet], hanc-*vero*-ob-causam populum hic occidisset, *reputando nempe*, ne-quidquam [ne minime—] me sciat ² [ne

¹ Hauv âyaštâ huvaipašiyam akutâ, er machte sich zum Meister der Souveränität (er machte sich zum Besitzer, er ward Besitzer — er bemeisterte sich), Kern., quae doctissimi viri interpretatio mihi penitus ad persuasionem accommodata videtur, ad quam âyaštâ est nomen agentis ab âyat (hic participii vices, ut saepe in Sanscrito, gerens), huvaipašiyam vero est proximum ejus objectum, etymologia ab huvapati (Selbstherr, und Alleinherrscher) descendens, akutâ 3. p. sg. aor. m., quod minime impedit, mea quidem sententia, etiam Sendicum qâêpaitya hic referre. Rawl: ille secundum vota? fecit (he did according to his desire); Benf.: er vollbrachte nach seinem Begehr; Opp.: il fit (dô-rénavant) à sa volonté (il agit selon son bon plaisir); Spieg.: er eignete sie (scil. die Provinzen) sich sämmtlich an.

² Mâtyamâm kšnâsâtiy, damit man mich nicht kenne, Spieg. Verbum kšnâsâtiy subjectum in praecedente kâra

minime sciat, scil. populus, — ne in populo ulla verae de me notitiae vestigia maneant], quod ego non Smerdis sum, qui Cyri filius *fuit*. Quisquis non audebat [nemo audebat] aliquid loqui circa Cometem, quem Magum [qui Magus fuit], donec ego venerim. Inde ego Auramaşdam precatus sum ¹, Auramaşdasque mihi auxilium tulit: Bagayadis *nempe* mensis decima die, tunc fuit *temporis punctum*, quando ego cum amicis ² mihi

habere versione mea expressi; sed analogae impersonalis locutionis, quam hic Spiegelius esse exhibet, permulta in Sendico sermone dantur exempla. Opp. legit khsnâçâtiy vertitque: ne me cognoscant (Exp. scient. t. II, p. 216); idem vir doctissimus 1851 (Journ. As.) legebat ksnâçâtiy vertebatque phrasin: Afin que l'on me ne reconnaisse —.

¹ Paitiâvahi, sive legente Kernio, paitiavahi. Auctoribus Oppertio et Spiegelio est denom. a Şendico avô (avanh). Longum â certe in voce, si ad avô eam referas, scrupulum injicit. Secundum Kernium referri debet ad r. vah, Sanscr. vas, sensu precari, quem inter Sanscritae radices significationes quum non inveniam (in varîvasyati a varivasyâ, veneratio, significatio non est primaria), Sendico tamen vah (in vah-ma) certissime inhaeret. Si forma ad r. vah pertinet, longum â augmento cum verbali praep. â forsân explicari possit.

² Kamana, amicus. Oppertus huic voci addit etiam significationem paucus, eam ad Persicum *κ* reducendo (Exp. scient. p. 219, 220), quam opinionem Spiegelius confirmare videtur, in mentem Sendicum kamna revocando (die altp. Keilinschr. p. 91). Kernius nisi hanc unice veram esse statuit. Sed quum in inscriptionibus nostris etiam de vietis hostibus, quos paucos vincere haud tam magnam gloriam victori afferret, ἐπιθετον hoc persaepe usurpatur, ad Sanscritum et Sendicum kam (desiderare) certius, puto, id referendum, quamvis flexio vocis, ut recte Kernius notat, quod ad utramque Ariam linguam, certe ξενωτέρα apparet.

mortalibus istum Cometem quem Magum [qui Magus fuit] occidi et qui ejus principes mortales asseclae fuerant. Sikatauvatis nomine castellum *est*, Nisaya nomine regio, Mediae: illic-eum occidi regnum*que*-ei ademi. Voluntate Auramašdae ego rex factus sum Auramašdas*que* regnum mihi detulit.

14. Edicit Darius rex: Regnum, quod a nostra stirpe ablatum erat, istud ego suo-in-loco feci [reposui, restitui]; ego-istud super-suo-fundamento ¹ stabilivi; ut antea-quidem fuerat, sic ego *istud* refeci. Sacella ², quae Cometes, qui Magus *fuerat*, diruerat, ego resti-

¹ Adamšim gâtivâ avâstâyam. Amplexus sum ingeniosam Kernii, quam τοῦ gātu cum Graeco βασις, statuit necessitudinem. Rawl.: ego id (imperium) firmiter(?) stabilivi (I established it (sc. the crown) firmly); Benf.: ich stellte sie (sc. die Herrschaft) glücklich; Opp.: je l'ai remis à sa place. Spieg.: ich stellte sie (die Herrschaft) an ihren Platz.

² Âyadana, verti sacellum, quum, teste Herodoto (I, 131), templa struere veteribus Persis fas non erat. Absentibus tamen templis, loca adorationis (die Plätze der Verehrung, ut vocem reddit Spiegelius), ubi, Magis adhibitis, summo numini aliisque geniis sacra fiebant, eaque, sine dubio, compluria, Persas habuisse idem Herodotus (ibi-dem) luculentissime testatur. Sed quum religionem Magorum, Medicae gentis, eandem et Persarum fuisse constat, offendit Cometem, qui ipse Magus fuisset personamque regis, Magorum religionem profitentis, induisset, aliquot loca, cultui numinis, quod ipse adorabat, destinata, primo in regnum ascensu, diruisse. Difficultas tamen facillime, puto, solvetur, si modo attendes loca sacro cultui destinata, quae Magus diruerat, non templa, sed haud tam magni, ut liquet, sumptus et momenti sacella vel potius, altaria, fuisse, quae diruendo, novaque, forsan, cultui huic magis idonea, quae

tuenda-curavi, populo commercia, pasqua, terras¹, secundum-stirpesque [idque secundum stirpes], quae-eis [scil. populo] Cometes, qui Magus fuerat, abstulerat [restitui]. Ego populum

auctor inscriptionis nostrae silentio praeterit, instaurando, Magus minime cujusque invidiam incurrere potuit, mutata autem facie rerum, ex re Darii fuisse diruta a Mago sacella crimini huic vertere, quae in prioribus locis restituendo ipsum quasi Magum novus rex pietate superasse videbatur seque hoc etiam opere gloriari par erat. Significationem tributi vel donorum, quae gentes devictae regi Persarum afferre solebant, quam doctiss. Kernius voci âyâdana tribuit, minime admittendam puto, quum itidem nisi secundariae significationi Sanscritae rad yağ (â-yağ) elici potest citatumque ab illo Sanscritum âyâgi sensum τὸν schenkend usquam habuisse fortissime dubitem, quum radix nisi de donis diis offerendis, sive de sacrificiis, mea quidem scientia, in Sanscrito occurrit. Neque historicam idoneam rationem video admit- tendi Darium publicum Persarum aerarium sive tributa restaurasse, quas nempe falsus Smerdis, ut vult Kernius, disjecerat sive dilapidaverat, quum e citato Herodoti loco tantum solummodo percipimus, falsum Smerdim in tres annos omnes subjectos sibi populos a tributis pendendis militiaque obeunda liberavisse (III, 67), quod minime tributa dilapidare (vergeuden) significat, neque adeo Darium par erat hanc, vere regiam, munificentiam, quae, nemine iudice, crimen esse poterat (quamvis ipse postea tributa secundum satrapias descripsisset) hosti suo palam, coram omnibus sibi subjectis nationibus, crimini vertere.

¹ Kârahyâ abâcaris gaitamêâ mâniyamêâ vitîbîsêâ tyâdis Gaumâta hyâ Magus adinâ (scilicet adam niyâtrarayam). Difficultatem loco impertit praecipue vocum abâcaris et mâniyam incerta significatio, quae, absente utraque antiqua versione, nisi periculosae etymologiae methodo, e radicibus vocum elici potest. Certa tamen mihi videtur syntactica vocum constructio, in qua

in-pristino-loco stabiliendum-curavi¹, Persiam-
que, Mediamque, et alias provincias, ut antea-
quidem *fuerat*, sic [restituendum curando]: ego,

Spiegelium pedibus sequor (Die altpers. Keilinschr. p. 84).
Difficillimum abâcâris pro acc. plur. accepi, significatio-
nemque commercii e r. éar deducere sum periclitatus.
Quum omnes interpretes in explanando difficillimo enun-
ciato nisi proprias vires et ingenium ad manus habuere,
liceat hic omnes ejus, notas mihi, versiones apponere. Rawl:
regno assignator (eram)(?) [assignabam] cantumque cultumque
gentibusque quas illis [?] (officiis) (?) Gomates qui Magus orba-
verat (I reconstituted for the state the sacred chaunts and (sac-
rificial) worship, and (confided them) to the families which
Gomates the Magian had deprived (of those offices); Benf.: ich
habe wieder hergestellt (niyatrârayam) Tempel (âyadanâ)
und Verehrung des Schützers des Reichs und den Göttern,
was ihnen Gumâta der Mager entzogen hatte; Opp.: Les
autels que Gomatès le Mage avait renversés, je les ai re-
staurez en sauveur du peuple (âyadanâ—kârahya abâ-
câris), (j'ai rétabli) le monde et le ciel? (les chants
et le saint office?). Et (j'ai restitué) aux palais ce que
Gomatès le Mage avait enlevé; Spieg.: Die Plätze der An-
betung, welche Gaumâta der Mager zerstört hatte, bewahrte
ich dem Volke (âyadana — niyatrârayam), die Weide-
plätze(?) die Heerden, die Wohnungen je nach Clänen, was
Gaumâta der Mager ihnen weggenommen hatte; Kern: Die
Ehrengaben (Abgaben), welche Gaumâta der Mager vergeu-
dete, verwahrte ich (âyadanâ—niyatrârayam), wie auch
Land und Gut des unterthänigen (?) Volkes, und alles was
Gaumâta den Leuten unrechtmässig entriss. Vitibis, se-
cundum Kernium, cui in hoc consentio, derivandum est a
vit cum i epenthético, ut in Send. višibyô.

¹ Kâram gâtva avâstâyam. Oppert: 1851: j'ai rétabli
l'ordre dans le peuple,—1859: ego populum in integrum res-
stitui; Spieg. Ich stellte das Volk an seinem Ort. Conf.
annot. l-mam ad p. 15.

quod ablatum *fuera*t, retuli. Voluntate Auramasdae hoc ego feci. Ego omni-opera-molitus-sum, donec stirpem quam nostri [nostram stirpem, scil. Achaemenidarum] loco-suo constitutam-perfecerim, ut prius *fuera*t, sic: ego omni-opera-enisus sum, ut Cometes, qui Magus *fuit*, stirpem, quam nostram, non diripuisset ¹ [ne diripuisset, ne eam, quum se Cyri filium nominaverit, per scelus et fraudem occupasset].

---

¹ Adam hamatakšiy vasnâ Auramasdâha yatâ Gaumâta hya Magus vitam tyâm amâkam naiy parâbara. Yatâ (ut), ut justissime asserit Spiegelius, alteram duarum hic, ut in Sendico et Sanscrito sermone, significationum admittit, nempe vel propositi, vel modi agendi. Si primam particulae significationem praefers, nostrae et Rawlinsonii versionis enunciatum habebis; si alteram, Oppertii, quam in praestantissimo opere suo etiam Spiegelius expressit. Apponere liceat, majoris evidentiae gratia, eruditissimorum virorum interpretationes. Rawl.: ego molitus sum, gratiâ Oromasdis, ut Gomâtes qui Magus gentem quam nostrum non deleret (I laboured, by the grace of Ormazd, (in order) that Gomâtes, the Magian, might not (or did not) supersede our family); Benf.: So habe ich gearbeitet, durch die Gnade des Auramazdâ, dass Gumâta der Mager dies unser Volk uns nicht entreisse; Opp.: 1851, j'ai disposé (tout) jusqu'à ce que j'eusse rétabli l'état (adam hamatakšiy yatâ — yatâ paruvaméiy). Je l'ai arrangé par la volonté d'Ormazd comme ç'avait été avant moi, lorsque Gomatès le Mage n'avait pas usurpé (notre palais) notre pays,—idem 1859: Ego molitus sum ex auctoritate Oromazis perinde ac Gomatès Magus domum nostram non abstulisset («comme si Gomatès le Mage n'avait pas supplanté notre maison»); Spieg.: ich habe gewirkt bis ich diesen unsern Clan wieder an seinen Platz gestellt hatte, wie es früher war, so bewirkte ich es wieder, als Gaumâta der

15. Haec [i. e. sequentia, quae hucusque dicta a me excipiunt] *sunt*, quae ego feci postquam rex fui.

16. Edicit Darius rex: Quum ego Cometem, quem Magum *compertum est fuisse*, occidi, inde unus mortalis [mortalis quidam], Atrinus nomine, Upadarmis filius, hic exsurrexit *contra me* Susianae, populoque sic dixit: Ego Susianae rex sum. Inde Susiani alienati *a me* fuerunt ad istumque Atrinum transierunt: hic rex factus est Susianae. Etiam

Mager unsern Clan noch nicht beraubt hatte; Kern.: ich bewirkte mit Gottes Willen, dass Gaumâta der Mager unser Volk nicht ins Verderben führte. — Rawlinsonii versionem carere veritate Oppertius putat, asserendo falsum Smerdim, tempore, quo res Persarum a Dario restituendae describuntur, jam mortuum fuisse (Expéd. scient. p. 214); sed non de mortuo hic agi, Rawlinsonio interprete, mea quidem sententia, est clarissimum, Dariumque asserere se omnibus viribus incubuisse, ne Magus, quum vivus esset, regalem domum, quae crimine illum facillime convincere potuisset, quum ipse nomen regium usurpaverit, exterminaret. Hoc velle clariss. Rawlinsonium, tum versionis supra adductae, tum ad Assyricae explanationem verba adjecta (p. LXXXV) luculentissime denotant: I made arrangements that our family in its place I established: [as it was before, so I arranged matters] by the grace of Ormazd, that our family was not displaced by Gomates the Magian. Quod ad coevas archetypo interpretationes, eandem in utraque, vocum nostro yatâ respondentium valore, quantum hunc perspexisse mihi fas fuit, ambiguitatem admittunt. Ut verbo finiam, interpretatio Oppertii quum sit ingeniosa, simplicior tamen et ad veritatem magis accedens mihi Rawlinsonii videtur. — Post hamatakšiy in antecedente ejusdem §-phi loco, conf. yatâ cum yatâ ibi etiam idem verbum excipiente, nec non utriusque particulae significationis diversitatem.

unus mortalis Babylonienſis, Naditabelus nomine Ainiri ¹ filius, hic exſurrexit *contra me* Babyloniae populoque ſic mentitus eſt: Ego Nabuchodonosor ſum, qui Nabuniti filius [ego ſum Nabuchodonosor ipſiſſimus filius Nabuniti]. Inde populus, qui Babylonius *eſt*, omnis ad iſtum Naditabelum tranſiit, Babylonique *a me* alienata fuit: regnum, quod *eſt* Babyloniae, hic occupavit.

17. Edicit Darius rex: Inde ego exercitum miſi Suſianam, iſteque Atrinus vinctus adductus eſt ad me: ego-illum occidi.

18. Edicit Darius rex: Poſt-haec ego Babyloniam profectus ſum contra iſtum Naditabelum, qui Nabuchodonosorem ſe-nominabat. Exercitus, qui Naditabeli *fuit*, Tigrim tenebat. Illic adſtabat ² *hostis* [ad dextram, quae eſt ab urbe Babylonae, occidentalem ſcil. fluminis Tigris ripam], et ſuper nave ³ [collective, pro *navibus*] *praeterea*

¹ In Archetypo: מִיִּירִי - - - מִיִּירִי. duabus literis in media voce elapſis. In Scythica verſione, prima vocis litera elapſa, legitur (A)hinahira; in Assyrica, Hebraicis literis tranſcribente Oppertio: אִינִירִי.

² Subjectum praedicati aistatâ et ſequentis âha eſt in praecedente voce kâra.

³ Opp.: Exercitus Naditabelis Tigridem tenebat: illic ſtabat et apud eum rates erant, quae verſio prodit virum clariss. nâviyâ pro nom. plur., abis vero pro praepoſitione cum pronominali ſuffixo (abi-s) accipere. Sed exempla analogae praepoſitionis (non adverbii) habentur in patiy et patis, ita ut in ſultima vocis nullum ſit opus praesentiam ſimilis pronominis divinandi, ipſaque vox recte praepoſitio eſſe poſteſt. Kernius in abis videt adverbium ſignificans: prope (Gr. ἀμφί), in nâviyâ vero nom. plur. a themate nâu (cum i epenthético; conf. de voce vit in

erant. Protinus ego exercitum *meum* naves¹ con-
scendere-feci, *continuoque* alium-hostium submissum
feci² [potestati meae submisi, — sponte in potes-

annot. ad p. 16), ut sit, vertente illo, Germanice: das Kriegsvolk des Naditabira beherrschte den Tigris; da hat es sich postirt, und dabei war auch eine Flottille. In mea versione, quod ad vocem nâviyâ, a Kernio emissam conjecturam excepi (und dabei war es zu Schiff), cui ipse vir doctissimus non admodum adhaeret, in sequentibus vocem, quae significaret «theilweise» non inveniendo, quam notionem in aniyam — aniyahyâ me deprehendisse puto. Nâviyâ itaque cum Spieg. pro loc. s. a nâu, cum i, ad opinionem Kernii, epenthético, accipio.

¹ Pašâva adam kâram (a)makâuvâ avâkanam. In voce (a)makâuvâ, post revisionem a Rawlinsonio factam, apparuit nisi initialem deesse. Oppertius legit: ma[ra]kauva, vertitque: tunc ego exercitum in partes dispertivi (1859). Kernius: amakâuvâ, idque cum Sanscr. amatra, Graeco ἀμῖς, comparat, analogicamque significationem in Gall. vaisseau (quod est vas et navis), Angl. vessel affert. Sub voce naves vel rates jam Rawl. intellexerat (Then I placed a detachment on rafts). Quod ad enunciati sensum, vir doctiss. cum Spiegelio in his ratibus Persarum rates videre praefert (darauf warf ich Kriegsvolk auf die Schiffe), Babyloniorum sub his nihilominus identidem naves intelligendas admittendo (darauf «verschlug» oder «vertrieb» ich das feindliche Fussvolk auf den Booten), quarum opinionum prior validior forsitan esse potest, quum Babyloniorum naves jam voce nâviyâ in eodem §-pho sunt designata.

² Aniyam dasabârim akunavam, ich zwang den Feind zur Uebergabe. Dashabâri ist deutlich genug «die rechte Hand emporhebend», Kern. Viri doctissimi interpretationi liceat unam clariss. Spiegelii opinionum, vocis significationi elucidandae inservientium, adducere: Ich gestehe dass ich nicht glaube, dass man an etwas anderes denken kann, als an skr. daxa, daxiṇa u. s. w., was im

tatem meam accepi], alium *vi..... itidem in meam potestatem redegi*.¹. Auramaşdas mihi auxilium

Altp. höchst wahrscheinlich dasa, dasina etc., gelautet hat. Im Neup. heisst 𐭠𐭣𐭥𐭥 Geschenk, im Armenischen das indetische dasn nicht bloß dieses, sondern auch sowohl Allianz als Capitulation, Stipulation. Man könnte dann annehmen, dass Darius die feindliche Armee soweit sie auf den Schiffen war, zur Capitulation gezwungen und dann mit Hülfe ihrer Schiffe den Tigris überschritten und die Landarmee geschlagen habe.

¹ Aniyahyâ aşm... anayam. Quum saxi fissura finem vocis abstulerit neque aliquid certi de manca voce proferri potest, de excipiente eam anayam recte mihi Kernius judicasse videtur: Jedenfalls ist anayam «ich nahm, ich bemeisterte». Es könnte also dagestanden haben «ich machte sehr viele des Feindes gefangen», wiewohl man eher erwarten würde «ich nahm die Schiffe des Feindes». — Aniyam — aniyahyâ omnes interpretes pro hostibus accipiunt. Ego etiam de hostibus hic agi intellexi, sed distributive, propriaque vocis significatione conservata, nempe ut sit Latine: partem hostium ego —, partem vero —. Omnis haec tractatus Darii descriptio (kâra — anayam), quum in Persico autographo sit manca, nullum fere a versionibus coaevis, quae in hoc loco etiam majorem temporum injuriam sunt passae, auxilium accipit, neque absque divinatione aliqua explicari potest. Non igitur a re forsitan alienum erit si, post singulares vocum explicationes, ἀνωθεν repetendo, ejus doctissimorum virorum versiones in extenso apponam. Rawl.: Copiae quae Naditabiri Tigridem tenebant illic venerant, et iis naves erant; postea ego agmen elephantibus (?) [ratibus (?)] disponebam, hostem in angustias (?) adducebam; hostis positum (?) invadebam (?) (The forces of Naditabirus held the Tigris; there they had come, and they had boats (lit. «to them were boats»). Then I placed a detachment on rafts; I brought the enemy into difficulty; I assaulted the enemy's position, 1847); Benf.: das Heer des Naditabira hielt

tulit voluntateque Auramašdae Tigrim trajeci. Inde ibi [in occidentali scil. Tigris ripa] exercitum quem Naditabeli [qui Naditabeli fuit] ego debellavi potenter. Atriyadis mensis vigesima septima die, tunc fuit ubi certamen commisimus.

19. Edicit Darius rex: Postea [devictis scil. hostibus ad Tigrim] ego Babylonem perrexi. Prope¹ Babylonem quum *versatus sum*..... Zazana nomine *est* oppidum secundum Euphratem [ad Euphratem]: huc iste Naditabelus, qui Nabucho-

den Tigris, dahin waren sie gezogen, und es war bei ihm eine Flotte; da theilte ich das Heer in Corps; das eine setzte ich auf Elephanten; das andre führte ich selbst, 1847; Opp.: L'armée de Naditabira défendait le Tigre; elle se tenait là et était sur des bateaux. Après cela, je....., l'armée sur des..... je fis une autre manoeuvre; je me tournais contre l'ennemi?, 1851; (Exercitus Nadintabelis Tigridem tenebat: illic stabat et apud eum rates erant. Tunc ego exercitum in partes dispersivi, alteram camelis gestam feci, alteri equos (aṣṣā) suppeditavi, 1859 (Exp. sc. t. 2. pp. 215 et 217); Spieg.: Das Heer des Naditabira hielt den Tigris, dort stellte es sich auf und war auf Schiffen. Darauf warf ich mein Heer auf.... Ich machte einen Theil von.... getragen und brachte.... eines Theiles, 1862; Kernius: Das Kriegsvolk des Naditabira beherrschte den Tigris; da hat es sich posirt und dabei war auch eine Flottille. Darauf warf ich Kriegsvolk auf die Schiffe (darauf «verschlug» oder «vertrieb» ich das feindliche Fussvolk auf den Booten). Ich zwang den Feind zur Uebergabe. Ich machte sehr viele des Feindes gefangen (ich nahm die Schiffe des Feindes). 1869.

¹ Quum in voce quae literis 𐎧𐎶𐎵𐎶𐎠 in textu est expressa, litera 𐎶𐎠 est incerta, Oppertius hic praepositionem abiy suspicatur, quae litera, quum enunciatum sit mancum, nescio an est melius ab Rawlinsonio reposita, quamvis lectionem Rawlinsonianam Sanscrito anti (Gr. ἀντί) e phone-

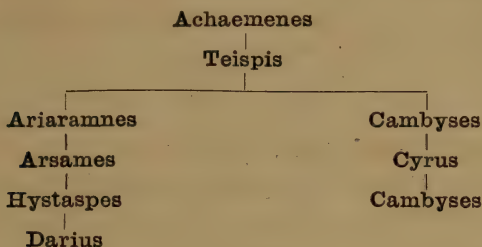
donosorem se-nominabat, contendit cum exercitu contra me certamen facere [ad certamen faciendum]. Protinus certamen fecimus, Aumaşdasque mihi auxilium tulit: voluntate Aumaşdae exercitum quem Naditabeli [quem Naditabelus duxerat] ego cecidi [superavi] fortiter. Hostis in-aquam se-conjecerat¹ undae-que-fluminis-eum abstulerunt. Anamaci mensis secunda die, tunc fuit quando certamen confecimus.

ticis rationibus, ut recte notavit Spiegelius, respondere cum maxima difficultate esset admittendum.

¹ Super saxo leguntur solummodo literae: 𐌿𐌿𐌿.𐌺𐌺--𐌿𐌿, in textu vero expressi 𐌿𐌿.𐌺𐌺.𐌺𐌺.𐌿𐌿𐌿𐌿.𐌿𐌿 (âhyatâ), ingeniosissimam Kernii, quae Scythica versione confirmatur, mancae vocis restaurationem secutus.

Annotatio ad 4-tum §-um. Duvitâtaranam vayam kśâ-yatiâ amahy. Duvitâtaranam, secundum Rawlinsonium, est diutissime (for a very long time), quodque ad sensum, nil nisi repetitio anterioris haçâ paruviyata. Si explicatio est recta, certe ad Sanscritum, Sendicum Persicumque antiquum dû-ra referri possit, cujus radicalis ū, in Sanscrito, per vrid'dim, in davişta transiit, ad quod etiam Slavicum дав-нiй, дав-но, et corruptiora Graecum δηρ-ός, δηρ-όν, δήν, Latinum diu, diutius, diutissime, pertinere videntur. Sed vocem nostram ad nuncupatum dû referendo, grammaticam ejus formam, si duvitâtaranam legas, non aliam nisi comparativi absol. (acc. n. sensu adv.) statuere necesse esset, cui admittendo ultima syllaba ejus *nam* (quod etiam ipsa repetitione syllabae *ta* absonum mihi videtur), fortissime obstat. Kernius quidem, ad analogiam Latinorum sempiternus, aeternus, hesternus et Germanici gestern, vocem hanc duvitâtarnam legendo, refert, vertitque: seit uralter Zeit sind wir Könige (p. 225—226); sed gradus positi-

vus, absonam itidem syllabae *ta* repetitionem praebendo, nisi: seit langer Zeit, puto, significationem vocis quodammodo tribuere, signumque numeri istam praecedens, quod est τοῖ novem, nihilominus, minime explicare possit. Difficultatem ingeniosissime, mea quidem sententia, jamdiu secuit vir de justa antiquarum Persiae inscriptionum explanatione meritissimus, Julius Oppertus, stemma genealogicum construendo, ad quod nonus certe ab Achaemene Darius Persarum princeps, novemque omnino, ut inscriptio declarat, Persici principes unius gentis evadunt, Cambyse II-do, Cyro et Cambyse I-mo (ab Achaemene itidem duobus posterioribus, sed jam per Cambysem I-mum, non Ariaramnem, descendantibus), a Dario cum Achaemene nominatim enumeratis majoribus suis, qui pariter Teispis, filii Achaemenis, posteri fuerant, adjectis. En viri doctissimi saepius repetitum stemma:

Secundum hoc stemma, clarissimus Oppertius locum nostrum sequentibus vertit: Il y eut huit de ma race qui furent rois avant moi: je suis le neuvième, neuf de nous sommes rois en deux branches (1851, J. As. XVIII, p. 270).

In stemmate Oppertii nisi ferme absentia documenti, quod palam Cambysem I-mum filium Teispis nominasset offendere forsitan aliquem posset. Sed, quum ipse Darius regnantes ante se Cambysem II-dum et Cyrum, ut Achaemenidas nuncupat (10), eoque ipso in designatorum a se numero octo Achaemenidarum summam includit, nil est reliquum nisi ut patrem Cyri Cambysem, si non filium, at certe fratrem (probabilius vero filium) Teispis accipiamus, quod utique ne tantillum Achaemenidem esse honorem ei adimit.

Sententiam suam, non stemmatis a se constituti nomina,

clariss. vir postea mutavit, reputando, quod est certum, neque Hystaspem Darii patrem, neque Arsamem, neque Ariaramnem unquam regnasse Persiae, addito his Cambyse I, quem etiam Herodotus nunquam, Xenophon nisi semel (Cyrop. I, 2), idque ad augendum, puto, herois narrationis suae honorem, regem nuncupat, indeque concludendo tres a Dario relatos majores ejus Cambysemque I-mum ante Achaemenem vixisse regaleque in Persia munus gestasse (Expéd. scient. en Mésopotamie 1859, t. II, p. 201), quae viri doctissimi conjectura verissimam, ut opinor, anteriorem ejus sententiam minime etiam nunc infirmat, quum eo, quod Darii verba evidentissime sursum, a patre ejus incipiendo, aliorum nuncupatorum majorum seriem, nulla interruptione facta, accuratissime usque ad Achaemenem perducunt (2), Achaemenidemque eum sic, quod ejus praecipue intererat, esse probant, tum quod Herodotus et Xenophon, florentium adhuc Persarum rerum coevi, nullum ante Cyrum regnum eorum extitisse luculentissime testantur; quumque hi montibus suis inclusi, singularibus vicis degissent, nullum dubium est eos peculiaribus ducibus suis, ut fere omnes montanae gentes, inde ex aevo paruisse, mox vero praepotentium Medorum ditioni, disjunctione virium debiliores, succubuisse, Achaemenemque primum inter eos extitisse, qui, postquam insigniori Pasargadarum tribui praeesset gentique, etiam, cui primae, ut apparet, Persarum nomen fuit [conf. Her. I, 125 et quae ad NR a) annotavi], uni jam singulares horum tribus, aliqua ex parte, subjunxisset, stirpis suae rem adeo auxerit, ut Cyrus, ejus pronepos, non solum Medorum dejecerit jugum, sed totius pene Asiae vere rex et imperator sit factus.

Quod ad calculum viro doctissimo injectum removendum inserviat, liceat hic admonere etiam seriores pronepotes Darii, Artaxerxem Mnemona et Artaxerxem Ochum, quorum inscriptiones clarissimus vir explicaverit, minime Hystaspem et Arsamem pro regibus habuisse, quumque alios majores suos, continua serie, ad Darii exemplum, usque ad Achaemenem (neque ultra) perducendo, reges vocassent, hos simpliciter nomine, et adeo Artaxerxem Ochum adjecta voce nâma

(quod tam bene Gallice per nommé, nommé Hystaspe, nommé Arsamès, a viro doctiss. est redditum) appellavisse. His documentis innixus, nullos penitus ante Cyrum Persiae reges fuisse plenissimo jure affirmare posse confido.

Sed quid intererat Darii Hystaspi, quilibet me forsitan interrogabit, quum se legitimum regem in inscriptionis fronte exhibere voluisset, majores suos, qui reges non fuere, nominasse? Ad interrogationem ejusmodi paratissimum mihi est responsum, Darium, vel si maxime voluisset majores suos reges, quum non fuerint, non potuisse nominare, hos autem sigillatim enumerare coactum fuisse necessitate quadam (ne falsi Achaemenidae viam sibi porro ad Cyri thronum occupandum munirent) probandi se ex eadem esse prognatum stirpe, ad quam non tam longe demortuus legitimus Persarum rex Cambyses hujusque pater Cyrus pertinebant, quorum nomina, directa majorum suorum serie exhibita (2), hic (4) ea potissimum ratione praeteriisse videtur, quod minime horum legitimitatem probandi opus illi fuit, unusquisque enim hos duo, qui in recenti omnium memoria adhuc viverent, cum tertio Cyri patre, in enunciato a Dario numero facile inclusos esse intellexerit. Susplicari etiam licet Darium, dum neque filius, neque nepos regis fuerat, superiorum nuper extinctam seriem regum, qui ipsi reges a regibusque prognati fuere, quamvis proximi sibi genere fuissent, majoribus tamen suis, nisi regum cognatis, aliquam verecundiam palam opponendi habuisse, satque ad rem duxisse si in numero novem a se prolato concluderentur, horum, ut generis sui, mentione facta (10). Adde his, quod et ipsum nomen regis parricidae flagitiisque obruti, cui Darius successerat, minus forsitan accomodatum fuit ad id expressim, si regiae majestatis suae legitimitati firmandae, plenum superiorum regum recensum repeteret, efferendum.

His positis, Scythica nihilominus sic dicta inscriptionis nostrae versio coaeva, ad sensum Rawlinsonii hoc loco accedere videtur signumque numerale τὸν novem plane omittit, quae reputando, clariss. Spiegelius, quamvis ingeniosissimum Oppertii stemma apprime probet, nondum tamen, donec certiora afferentur, a doctissimo rerum Orientalium

indagatore recedendum existimat, alteramque hic potius ejusdem, sub specie signi, vocis (τοῦ navama) enunciationem admitti patitur. Et profecto, si gravissimum, inscriptionis nempe verba et signa, documentum spectes, certe signum τοῦ novem, continuo post vocem navama positum, nil nisi ideographica explicatio praecedentis ordinalis optimo quidem jure unicuique videri potest. Mox tamen subit quaestio, quid regi Dario opus esset unicae ejusmodi repetitionis in inscriptione, ubi tam saepe numeralia occurrunt, semperque, quum signo exprimantur, vocabuli explicatione carent? Neque signum τοῦ novem pro scalpri lapsu, ullo modo, hic accipi potest, quum idem, inque pari orationis contextu, idque super ipsam regis imaginem (A), sit repetitum. Adde, quod nisi cardinalia in inscriptionibus nostris numeralibus signis, duobus distinctivis siglis (Λ) inclusis, nunquam vero literis, denotentur (quod saepissime usurpata forma rauéabis post signum, dies mensium indicans, sat probari existimo), quum ordinales numeri duvitiya, tritiya, navama, semper literis, nunquam vero signis in eis proferantur; cardinale vero unus (Λ), absque subsequenti siglo substantivo suo conjunctum, semper indefiniti pronominis aliquis, quidam valorem depingit (conf. ex gr. 11, 16 et IV, 7, 10 et c.)

Quodque ad numeralis signi in Scythica loci nostri versione absentiam, facile haec, puto, multis etiam aliis, quum in Scythica, tum in Assyrica, e variis rationibus, a Persico πρωτοκόλλου obvientibus discrepantiis, hodie absque ulla jam difficultate explicari potest, praesertim autem quum accurata Persarum regiae stirpis delineatio, ad legitimitatem novi eorum regis corroborandam, nisi Persarum interesse poterat, alias autem nationes minime Persicam ejus legitimitatem, ut victas, curare par erat, immo etiam e re forsitan ipsius Darii erat ne eam omnino curarent.

Omnia, haec respiciendo, hic etiam (I, 4), sicut alibi, numerale signum pro cardinali, Latine vertendo, accepi, idque ad sequens, post vayam, substantivum kšâyfiyâ referendum censui, qua constructione vox duvitâtaranam accusativi determinativi partes agens enunciatumque kšâya-

tiyâ amahy explanans, ad explicationem fere clariss. Oppertii, si quid video, evadit. Quibus acceptis, locutio kšâ-yatiyâ amahy, reges sumus, nil aliud nisi «e regia stirpe (i. e. ex qua reges oriebantur) prognati sumus» valet.

Tabula II.

1. Edicit Darius rex: Inde Naditabelus cum fidis *sibi* militibus¹ in Babylonem perrexit. Proptinus ego [vestigia ejus scil. premendo] Babylonem perveni voluntateque Auramašdae et Babylonem cepi, et istum Naditabelum cepi. Postea istum Naditabelum ego Babylone occidi.

2. Edicit Darius rex: Dum ego Babylone morarer, hae provinciae *sunt*, quae a-me alienatae factae sunt [defecerunt]: Persis, Susiana, Media, Assyria, Armenia², Parthia, Margiana, Sattagydae, Sacae.

---

¹ Hadâ kamanaibis ašbâraibis. Rawl., Benf. et Opp. legunt ašbâraibis, Spieg. ašanbâraibis, Kernius aša-bâraibis. Phoneticae rationes repugnant, ut recte mihi notasse Spiegelius videtur, vocabulum pro compos. ex ašpa et bâra accipere; Assyrica nihilominus versio, explicante Oppertio, et Scythica, secundum Norrisium, significationem equitum expressisse videtur. Secundum Spiegelium vox proprie significat projiciens lapidem (e funda scil.): utcumque sit, certe militem designat.

² In Scythica versione, legente Norrisio, respondens vox est Mutsaria, quod Aegyptum significaret. Quum tamen de seditionibus in Aegypto infra nil traditur, contra autem, Armenii, ut alii, qui defecerant, debellati, hique non sine magnis difficultatibus, in inscriptione nostra designantur,

3. Edicit Darius rex: Unus mortalis, Martiyas nomine, Sisikris filius [mortalis quidam fuit Martiyas nomine] — Kuganaka nomine oppidum *est* Persiae — ibi morabatur *ille*. Hic exsurrexit Susianae populo*que* sic locutus est: Ego Imanis sum, Susianae rex.

4. Tunc ego in-pergendo *contra eum* fui in Susianam [tunc ego in necessitate fui me contra illum accingendi proficiscendique in Susianam, omnia necessaria scil. ad proficiscendum in Susianam paravi). Inde a-me.....¹ [perterriti] Susiani, *me timendo*, hunc Martiyam ceperunt, qui illorum princeps fuit, et-illum *ipsi* occiderunt.

5. Edicit Darius rex: Unus mortalis, Phraortes nomine, Medus, hic exsurrexit Mediae populo*que* sic locutus est: Ego 'Ksatrires sum, Cyaxaris stirpis. Inde populus Medicus, qui vicatim degebat² [haec Medorum pars, quae vicis continebatur,—omnes scil. Medi, exceptis his, qui partem exercitus Darii constituebant] a-me defecit, ad istum Phraorten transiit, *hieque* rex factus est Mediae.

---

lectio Armina recte, notante Spiegelio, pro genuina est accipienda.

¹ Post hačâma vocem deperditam Benfey supplet voce atarsa, ut sit: me extimuerunt Susiani istumque Martiyam ceperunt cet. Nomina propria hic, ut alias, sunt in num. sing.

² Voces vitâpatiy âha conjecturae Rawlinsonii debentur, quum quae in saxo fuerant evanuerunt. In Assyrica versione, ad Oppertii Hebraicam transcriptionem, est מלא אֶבְרֵיתָא, quod Rawlinsonius vertit quae se tenebant domi (scil. copiae Mediae), Opp.: quae non in domibus (qui ne demeure pas dans les maisons). Scythica versio a Norrisio redditur:

6. Edicit Darius rex: Populus Persicus et Medus, qui penes me erat [scil. exercitus meus e Persis et Medis constans] hic fidus mihi permansit. Inde ego exercitum misi. Hydarnes no-

who with me at home (sc. people Medians, — the Median forces which were at home with me). Si lectio Rawlinsonii est vera, mirum quam haec narratio de Persis et Medis qui vicatim degebant et de his qui penes Darium erant (hya upâ mâm âha, 6) confirmare mihi videntur quae nobis Xenophon de veterum Persarum institutis in I-mo praecipue Cyropaediae libro, quamvis opus, ut notum est, non sit omni ex parte historicum, veritati accommodatissima tradidit. Persae nempe, testante illo, e primoribus et plebe constasse videntur; primores autem (ἀρχαῖοι) fuerunt qui idoneas facultates habebant ad portam regis, i. e. in metropoli, sub publicorum magistrorum tutela, sese educandi, ad hosque non solum militiae, sed omnia administrandi regni munera pertinebant, hique a Dario hya upâ mâm, i. e. proximi mihi, nuncupantur, quum ceteri, qui vitâpatiḡ etiam III, 5 designantur, talibus privilegiis destituti erant. Quum imperii instituta sub regimine Persarum eadem apud Persas et Medos sine dubio fuere, Darius de Persica plebe, Medorum solummodo nuncupata, e consilio hic siluisse videtur, quippe insurrectionem hanc propius illum tetigisse par erat; ideoque, nisi quum separatim jam cum Medis aliisque, postea ab eo subactis, nationibus, egerit, expressim gentem suam, ut alias devictas, non potuit quin nominasset (III, 6). Utcunque sit, voces kâra Pârśa utâ Mâda hya upâ mâm âha (6) luculentissime, mea quidem opinione, denotant non omnes etiam Persas Darium initio pro rege accepisse, vocesque (III, 5) duvitiyam — kâra Pârśa hya vitâpaity — hacâma hamitriya abava hic (5) de prima Persarum conjunctim cum Medis insurrectione agi me persuadent, de qua insurrectione nisi mentionem facere, nuncupata antea (2) inter defectrices nationes voce Pârśa, victori, ipsi Persae, ut videtur, sat fuit. Opinio mea, nisi admittas sub prima

mine *est* Persa, mihi subjectus: hunc-istorum [scil. Persici et Medici exercitus) imperatorem creavi, sicque eis edixi: Ite, istum populum quem Medum [istum Medorum populum] profligate, qui mei non dicitur [qui negat se mihi subjectum esse, qui imperium meum recusat]. Protinus hic Hydarnes cum exercitu *meo* perrexit. Quum in Mediam pervenerit—Marus¹ nomine *est* oppidum Mediae — ibi proelium fecit cum Medis. Qui in Medis princeps fuerat, hic tunc non..... sustinuit....² Auramaşdas-mihi auxilium tulit voluntateque Auramaşdae, exercitus, qui Hydarnis *fu-erat*, illum exercitum quem alienatum [Persas et Medos, qui a me defecerant] superavit potenter. Anamaci mensis sexta die, tunc fuit ubi-eorum certamen factum *erat*. Deinde hic exercitus qui mei [qui pro me decertabat, meus] — Kampada nomine *est* regio Mediae—ibi me hactenus manebat donec ego advenissem Mediam.

Persarum insurrectione, quae necesse fuit, si de secunda, a Vahyaşdâta conflata, l. c. refert, Darium Cometae regni usurpationem intelligere, tuto refelli potest; at Cometes, minime tumultus, ut notum, concitando, a Dario est occisus, ante regnum vero usurpatum non contra Darium, sed contra Cambysem, arma tulit. Tumultu hoc Persico-Medico, post occisum Magum, qui Medus, genere, fuit; secundo, Medi autonomiam suam restaurandi, immo etiam forsitan et in Persico imperio hegemoniam assequendi periculum fecisse videntur.

¹ In archetypo Persico nisi >ΥΥ extat. Reposui ad auctoritatem Scythicae et Assyriae versionum.

² Voces archetypi evanidae etiam in Assyrica versione desiderantur, neque versio Scythica eis intelligendis opem aliquam affert.

7. Edicit Darius rex: Inde Dadarsis nomine Armenius, mihi subjectus — hunc ego misi Armeniam, sicque-ei locutus sum: I, populus, qui alienatus *a me est* [qui a me descivit] — hunc devince. Protinus Dadarsis profectus est, ubi Armeniamque pervenit, inde defectores sese congregaverunt exieruntque contra Dadarsim certamen facere [ad certamen faciendum].....¹ nomine vicus Armeniae: ibi proelium fecerunt. Auramaşdas mihi auxilium tulit voluntateque Auramaşdae exercitus qui mei [meus] istum exercitum quem alienatum [exercitum horum, qui a me defecerant] profligavit fortiter. Turavahari mensis sexta² decima die, tunc fuit, quando-eorum proelium commissum erat.

8. Edicit Darius rex: In secundum [iterum] qui-a-me-defecerant sese congregaverunt iveruntque contra Dadarsim certamen facere [ad certamen faciendum]. Tigra nomine castellum *est* Armeniae: ibi proelium fecerunt. Auramaşdas-mihi auxilium tulit voluntateque Auramaşdae exercitus qui mei [meus] istum exercitum quem alienatum [exercitum horum, qui a me defecerant] profligavit fortiter³. Turavahari mensis octava

¹ Deperditum in archetypo vici nomen in Scythica versione legitur, secundum Norrisium, Şutşa; in Assyrica, secundum Rawl., Zuz, secundum Opp. Zuzu.

² In Scythica versione numerus huic respondens est 8.

³ In Assyrica interpretatione subjungitur numerus occisorum et captorum Armeniorum, ad explicationem Oppertii, sequentibus: Occidit (sc. Dâdarsis) ex iis 540 et vivos apprehendit 520 (il tua cinq cent quarante d'entre eux, et en prit vivants cinq cent vingt).

decima die, tunc fuit quando-eorum proelium commissum erat.

9. Edicit Darius rex. In tertium [tertium] qui-a-me-defecerant congregaverunt sese iverunt-*que* contra Dadarsim ad-certamen faciendum. Uhyama ¹ nomine *est* castellum Armeniae: ibi proelium fecerunt. Auramaşdas-mihi auxilium tulit voluntate*que* Auramaşdae exercitus qui mei [meus exercitus] istum exercitum quem *a me* alienatum [qui contra me arma tulerat] profligavit fortiter. Taigaréis mensis nona die—tunc fuit ubi-eorum proelium factum *erat*. Inde Dadarsis me manebat..... ² donec ego venissem in-Mediam.

10. Edicit Darius rex: Deinde—Omises nomine Persa mihi subjectus—hunc ego misi Armeniam sic*que*-ei dixi: I, exercitus, qui, *a me* alienatus, mei non dicit-se *esse*, hunc devince. Protinus Omises profectus est, quando*que* Armeniam venerat, inde defectores congregaverunt sese iverunt*que* contra Omisem ad certamen faciendum..... ³ nomine regio Assyriae — ibi proelium fecerunt. Auramaşdas mihi auxilium praebuit voluntate*que* Auramaşdae exercitus qui meus [meus exercitus] istum exercitum quem alienatum [qui e defecto-ribus meis constabat] concidit fortiter ⁴. Anamaci

¹ In archetypo, post initialem desiderantur duae litterae, quas in textu, ad Assyricae et Scythicae vocis probabilem formam reposui.

² Vox in archetypo nisi initialem litteram *a* servavit. Oppertius putat hic excidisse Armaniyaiy.

³ Deperdita vox in archetypo et in Assyrica versione, in Scythica, secundum Norrisium, legitur Aŋchitu.

⁴ In Assyrica versione itidem refertur numerus occisorum

mensis quinta decima die—tunc fuit, ubi-eorum proelium factum *erat*.

11. Edicit Darius rex: Iterum defectores congregaverunt-se iverunt*que* contra Omisem ad certamen faciendum. Autiyara nomine regio *est* Armeniae—ibi proelium fecerunt. Auramaşdas-mihi auxilium tulit voluntate*que* Auramaşdae exercitus qui meus [meus exercitus] istum exercitum quem defectorem [exercitum defectorum mei] concidit fortiter¹. Turavahari mensis.....² ad, ubi eorum certamen factum erat. Inde Omises hactenus me manebat Armeniae usquedum venerim in-Mediam.

---

et captorum Armeniensium, terrori ut apparet, injiciendo alienigenis, si rebellare voluissent, quod in archetypo Persico supervacaneum esset. Enunciatum, ad Assyri. versionem, auctore Oppertio, decurrit sequentibus: par la grâce d'Ormuzd mon armée défit les rebelles le trentième jour du deuxième mois: elle en tua deux mille quarante-cinq, et en prit vivants cinq cent cinquante-neuf.—Notatu dignum Dâdarsim, Armenium genere, quamvis tribus proeliis populares suos superavisse in inscriptione nostra traditur, non tamen parem fuisse suos populares in Darii ditionem redigere, qui nisi alio, Persa genere, imperatore, penitus subacti esse potuerunt. Parvus a Dâdarsi popularium occisorum et captorum numerus, si cum occisis et captis a Persa Vaumise Armeniis comparetur, leniter illum egisse prodit, quae forsitan etiam e Darii mente erat notare, numerum occisorum et captorum a Dâdarsi utique alienigenis adducendo, simul etiam forsitan ne defector regis ab aliquo judiceretur.

¹ In Scythica versione vox, quae archetypi mancae respondere videtur, vertitur a Norrisio: at end (circa finem).

² In Assyrica versione additur, vertente Oppertio: occidit ex iis 2024 (tua mille vint-quatre d'entre eux).

12. Edicit Darius rex: Inde ego exii: ex Babylone perrexī Mediam. Quum Mediam veni—Kudurus nomine oppidum Mediae *est*—illuc iste Phraortes, qui Mediae regem se-nominabat, ivit cum exercitu contra me ad-certamen faciendum. Inde proelium confecimus. Auramašdas-mihi praesidium tulit voluntateque Auramašdae exercitum quem Phraortis [qui Phraorti parebat] ego concidi fortiter. Adukanis mensis vigesima sexta die, tunc fuit ubi certamen fecimus.

13. Edicit Darius rex: Postea Phraortes cum fidis-sibi militibus inde—Raga nomine regio *est* Mediae—huc perrexit protinusque ego exercitum misi eos-contra [contra eos]: Phraortes captus est *et* adductus ad me, egoque-ei et nasum et....¹ abscidi et ejus...m duxi². Inde ego *illum* Ecbatanis crucem-ad [ad crucem] *affigendum* feci; et mortales, qui-ejus principes asseclae fuerant, hos Ecbatanis in-vincula conieci.

14. Edicit Darius rex: Unus mortalis, Óitratāmas nomine, Sagartinus—hic-mihi defector extitit populoque sic dixit: Ego rex sum Sagartidis, Cyaxaris stirpis. Protinus ego exercitum Persicum et Medum misi. Takmašpadas nomine mihi subjectus—hunc-eorum [exercitus scil. Persico Medici]

¹ In archetypo Persico mancum initium vocis âvam, Oppertius, ad analogiam Šendicae hišva, explet syllaba iš, ut sit išâvam, linguam.

² Secundum Oppertium, avağam = Sanscr. avaham. Ich weiss nichts Besseres vorzuschlagen, verba sunt Spiegelii, obgleich mir das Wort in diesem Sinne nicht ganz gefällt, qui meus etiam sensus est, quum vox sine augmento accipienda esset.

imperatorem feci sicque-eis dixi: Ite, exercitum quem defectorem [e hominibus, qui mihi defecerant, conflatum], qui mei *exercitum* non se-nominat, hunc concidite. Inde Takmašpadas cum exercitu profectus est certamenque fecit cum Ćitratakma. Auramašdas mihi auxilium tulit voluntateque Auramašdae exercitus qui mei [meus exercitus] istum exercitum quem defectorem [qui mihi defecerat] concidit, et Ćitrakmam cepit duxitque ad me. Inde-ei ego et nasum, et aures abscidi et ejus.... duxi. Ad portam mei vinctus tenebatur; omnis eum populus vidit. Postea-eum Arbelis cruci-affigendum feci.

15. Edicit Darius rex: Hoc *est* quod a-me factum est Mediae.

16. Edicit Darius rex: Parthi et Hyrcanii ..... Phraortis... se esse declaraverant. Hystaspes mei pater... exiit postea Hystaspes... *ejus* amici... exercitus... nomine oppidum... ibi certamen fecerant ..... ubi-eorum proelium factum erat ¹.

---

¹ Quum ultimus tabulae §-phus in versione Assyrica etiam magis ac Persicus archetypus mancus sit, in Scythica autem integer remansit, placet hic illum, ut a Norrisio Anglice est redditus, opponere, eique versionem Gallicam, ad Assyrica fragmenta ab Oppertio concinnatam, subjungere.

And says Darius the king: — The Parthians and Hyrcanians revolting against me, declared for Phraortes. Hystaspes, my father, *was in Parthia*; the people *forsaking him*, rose in rebellion against him, and then Hystaspes marched forth with his army; at Hyspaozatis, a town of Parthia, there he fought the battle against the rebels. Ormazd brought help to me; by the grace of Ormazd, Hystaspes entirely defeated the rebel army; on the 22nd

day of the month of Viyakhna, there it was the battle was thus fought by them.

Darius le grand roi dit: Les contrées nommées Parthie et Hyreanie se revoltèrent contre moi: elles se déclarèrent pour Phraortès. Et Hystaspe, mon père, résidait en Parthie, [le peuple lui devint ennemi et se révolta. A la ville nommée Hyspaozatis, en Parthie, les rebelles livrèrent la bataille]. Ormuzd me soutint: par la grâce d'Ormuzd Hystaspe défit ces rebelles. Le vingt-deuxième jour du douzième mois, ils livrèrent le combat. Ensuite le pays fut à moi. C'est ce que je fis en Parthie.

Tabula III.

1. Edicit Darius rex: Deinde ego exercitum Persicum misi ad Hystaspem ex Râga. Quum hic exercitus pervenit ad Hystaspem, inde Hystaspes, accepto isto exercitu, perrexit *ad dimicandum cum hostibus*. Patigrabana nomine *est* oppidum Parthiae — ibi Hystaspes certamen fecerat cum defectoribus. Auramaşdas mihi auxilium tulit voluntateque Auramaşdae Hystaspes hunc exercitum quem defectorem [qui partes Phraortis tuitus erat] concidit fortiter. Garmapadis mensis prima die, tunc fuit ubi-eorum certamen factum erat¹.

2. Edicit Darius rex: Inde provincia [scil. Parthorum regnum] mei facta est. Hoc *est*, quod a me factum erat Parthiae.

¹ In Assyrica versione, secundum Opp., §-plus decurrit sequentibus: Le premier jour du cinquième mois, ils livrèrent la bataille; il tua six mille cinq cent soixante d'entre eux, il en prit vifs quatre mille cent quatre-vingt-douze. Conf. annot. ad. 10-mum §-um tabulae II-dae.

3. Edicit Darius rex: Margiana nomine *est* regio: haec *etiam* contumax mihi facta est [defecit mihi]. Unus mortalis Phraates nomine *fuit*, Margianus: hunc imperatorem fecerunt. Protinus ego misi — Dadarsis nomine Persa mihi subiectus, Bactrianæ satraps — contra eum [i. e. misi Dadarsim contra Phraatem] *sicque* ei dixi: I, istum populum devince, qui mei non se-nominat [qui me regem suum non agnoscit]. Protinus Dadarsis cum exercitu profectus est certamen*que* fecit cum Margianis. Auramaşdas-mihi auxilium tulit voluntate*que* Auramaşdae exercitus qui meus [meus exercitus] istum exercitum quem defectorem [qui mihi defecerat] concidit fortiter. Atri-yadis mensis vigesima tertia die, tunc fuit ubi-eorum proelium factum erat¹.

4. Edicit Darius rex: Inde provincia [scil. Margiana] mea facta est. Hoc *est* quod a me factum erat Bactrianæ.

5. Edicit Darius rex: Unus mortalis Vahyaşdates nomine — Tarava nomine *est* oppidum, Yutii nomine regio Persiae — ibi hic [Vahyaşdates] manebat. Hic secundum [post Gaumâtem Magum, vel Medico-Persicum tumultum]² contra me exsurrexit Persiae populo*que* sic dixit: Ego Smerdis sum qui Cyri filius [in quo filium Cyri agnoscere debetis]. Exinde populus Persicus qui vicatim [omnis haec Persarum pars quae per

¹ §-phus finitur in Assyrica versione, secundum Oppertium, sequentibus: il tua quatre mille-cent trois d'entre eux, et en prit vifs six mille cinq cent soixante deux.

² Vide annot. ad §-um 5-m tabulae II-dae.

vicos degebat] ab officio delusa est ¹ *isteque* ad hunc Vahya datem transiit: hic rex factus est Persiae.

6. Edicit Darius rex: Inde ego exercitum Persicum et Medum misi, qui sub me fuit ² [qui ad gentes, quae administrando regno vacabant, pertinebat]. Artavardiyas nomine Persa mihi subjectus—hunc-eorum [scil. exercitus Persarum et Medorum] imperatorem feci, qui *nempe* alius exercitus Persicus post me [scil. me sequendo, se mihi fidum praebendo] venerat in Mediam. [Feci Artavardiyam imperatorem Persarum et Medorum, nempe alius Persici exercitus, i. e. qui non Vahyaşdatae, sed meas partes erat secutus in Mediamque ad me se receperat]. Inde Artavardiyas, *meo jussu*, cum exercitu perrexit Persiam; quum *autem* Persiam pervenit — Raka nomine *est* oppidum Persiae — ibi iste Vahyaşdates,

¹ Kâra Pârśa hya vitâpatiy hacâ yadâyâ fratarta hauv hacâma hamitriya abava. Rawl.: tum copiae Persicae quae domi(?)erant à societate(mecum) remotae(?) illae a me rebelles fiebant (Then the Persian forces, which were at home being removed (?) from connexion with me, they revolted against me); Benf.: drauf verliess das persische Heer, welches daheim war, die Ehrfurcht gegen mich; Opp.: Ensuite le peuple perse, qui dans son pays était détourné de la piété, me devint rebelle, 1851. (Alors les Perses qui n'ont pas de maisons vinrent de la plaine. Ils firent défection de moi, 1859); Spieg.: Darauf verliess das persische Volk, das in den Clanen war, die Weideplätze(?). — Datam in mea versione significationem vocis yadâ, ad r. yaş—yag, ad quam et Spiegelius eam refert, reduxi. Quod ad fratarta, voci significationem Sanscritae târ (tṛ) cum praep. pra dedi.

² Vide annot. ad §-um 5-m tabulae II-dae.

qui Smerdim se nominabat, ivit cum exercitu contra Artavardiyam ad certamen faciendum. Protinus proelium conseruerunt. Auramaşdas-mihi auxilium tulit voluntate*que* Auramaşdae exercitus qui meus [meus exercitus] istum exercitum quem Vahyaşdatae [qui Vahyaşdatae partes erat amplexus] concidit fortiter. Turavahari mensis duodecima die, tunc fuit, ubi-eorum proelium confectum erat.

7. Edicit Darius rex: Hic Vahyaşdates cum fidis-sibi militibus inde [i. e. ē Rakâ] venit in Pisiyauvadam, ex*que*-hoc-loco exercitu sumpto, denuo ivit contra Artavardiyam ad certamen faciendum. Paraga nomine mons est — ibi certamen perfecerunt. Auramaşdas-mihi auxilium contulit voluntate*que* Auramaşdae exercitus qui mei [meus exercitus] istum exercitum quem Vahyaşdatis [qui Vahyaşdatem sequebatur] concidit fortiter. Garmapadis mensis sexta die, tunc fuit, ubi-eorum proelium factum erat atque hunc Vahyaşdatem *militēs mei* ceperunt et mortales, qui ejus principes asseclae fuerant, ceperunt.

8. Edicit Darius rex: Deinde ego hunc Vahyaşdatem et mortales, qui-ejus principes asseclae fuerant — Huvadaidaya nomine *est* oppidum Persiae: ibi-eos cruci affixos feci.

9. Edicit Darius rex: Iste Vahyaşdates, qui Smerdim se nominabat, hic exercitum *etiam* Arachosiam miserat — Hyanes nomine Persa mihi subjectus, Arachosiae Satrapa — contra hunc [scil. contra Hyanem], atque-eis [i. e. misso in Arachosiam exercitui] unum mortalem imperatorem praefecit sic*que*-iis edixit: Ite, Hyanem concidi-

dite atque hunc exercitum qui *Arachosiae* Darii regis se nominat. Inde iste exercitus perrexit, quem Vahyaşdates miserat contra Hyanem, ad certamen faciendum. Kapisakanis nomine est castellum: ibi proelium fecerunt voluntateque Auramaşdae exercitus qui mei [meus exercitus] istum exercitum quem defectorem [qui e defectoribus meis constabat] concidit fortiter. Anamaci mensis tertia decima die, tunc fuerat, ubi-eorum certamen erat factum.

10. Edicit Darius rex: In secundum [iterum] defectores sese congregaverunt exieruntque contra Hyanem ad certamen faciendum. Gandutava nomine est regio [Arachosiae]—ibi certamen fecerunt. Auramaşdas-mihi auxilium praebuit voluntateque Auramaşdae exercitus qui meus [meus exercitus] istum exercitum quem defectorem [qui e defectoribus constabat] concidit fortiter. Viyakni mensis septima die, tunc fuit ubi-eorum proelium erat factum.

11. Edicit Darius rex: Inde iste mortalis, qui hujus exercitus imperator fuit, quem Vahyaşdates miserat adversus Hyanem, iste imperator cum fidis-sibi mortalibus exiit. Arsada nomine est castellum Arachosiae: inde [e castello], *excur-sione facta*, exiit *ille* [scil. defectorum dux]. Protinus Hyanes cum suo exercitu, vestigia-eorum-premendo, eos persequabatur ibique illum coeperat, atque mortales, qui ejus principes asseclae fuerunt, occiderat.

12. Edicit Darius rex: Inde provincia mea facta est. Hoc est, quod a me factum erat Arachosiae.

13. Edicit Darius rex: Dum *vero* ego Persiae et Mediae morarer, in secundum [iterum] Babylonii defectores facti sunt a-me. Unus mortalis, Arakus nomine, hic *contra me* exsurrexit Babyloniae. Dubana nomine est regio: ab hoc-loco [istinc] ille exsurrexit sic*que* mentitus est: Ego Nabuchodonosor sum qui Nabuniti filius [qui patrem Nabunitum habeo]. Inde Babylonii a-me defectores fuerunt [defecerunt] ad istum*que* Arakum transierunt. Babylonem hic cepit hic*que* rex factus est Babyloniae.

14. Edicit Darius rex: Protinus ego exercitum misi in-Babyloniam. Intraphres nomine Medus mihi subjectus — hunc imperatorem feci sic*que* [Intaphrae scil. et exercitui] dixi: Ite, istum exercitum quem in Babylonia [τὸν ἐν Βαβυλωνίᾳ] concidite, qui mei *exercitum* non se nominat. Protinus Intaphres cum exercitu profectus est in-Babyloniam. Auramašdas mihi auxilium prae-buit voluntate*que* Auramašdae Intaphres Babylonem cepit ..... mensis secunda die tunc fuit .....¹.

---

¹ Finis tabulae in Assyrica versione desideratur, in Scythica, nisi una voce excepta, remansit excurrit*que*, in Norrisii explicatione, sequentibus: by the grace of Ormazd, Intaphres took Babylon; he completely defeated the army, on the 22nd day of the month of *Markazana*, then *Aracus*, who said, «*I am Nabochodrossor*», was seized, and, together with those who were his principal followers, was chained and crucified. *Aracus*, and the men who were his chief followers, were put to death by me in Babylon.

Tabula IV.

1. Edicit Darius rex: Hoc *est*, quod a-me factum-erat Babyloniae.

2. Edicit Darius rex: Hoc, quod ego perfeci, voluntate Auramašdae factum erat omni ex-parte¹ [omnino]. Inde ex quo reges *mihi* rebelles fuerunt, ego undeviginti proelia feci. Voluntate Auramašdae ego-illorum [copias] delevi atque novem reges cepi. Unus [eorum] Cometes nomine Magus fuit; hic mentitus est, sic *enim* dicebat: Eo Smerdis sum Cyri filius. Iste Persiam *mihi* defectricem fecit. Unus Atrinus nomine. Susianae hic mentitus est, sic enim dicebat: Ego rex sum Susianae. Iste Susianam defectricem fecit mihi. Unus Naditabirus nomine, Babylonius. Hic *etiam* mentitus est, sic *enim* dicebat: Ego Nabuchodonor sum qui Nabuniti filius. Hic Babylonium

¹ Rawl.: hamahyâyâ thrada, totius perfectio (By the grace of Ormazd, have I done every thing, (Lit. «Has been the performance of the whole»); Benf.: Durch die Gnade des Auramasdâ war die Ausführung der Gesamtheit; Opp.: (hamahyâyâ tharda): c'est ce que j'ai fait par la volonté d'Ormazd dans toute ma vie; dans toute l'année, toujours. Sp.: Das was ich that, das geschah durch die Gnade Auramazdas in aller Weise. Voces, cum Oppertio et Spiegelio, pro genitivis accipio. Possunt significare vel omni tempore, semper, si tard ad Sanser. šarad (quod proprie est autumnus et metapharice annus), vel in omni rerum facie, omni ex parte, si ad Šendicum šarē'da, species, genus, referas. In mea versione secutus sum explicationem clariss. Spiegelii. Quod ad summam rei, vel ad hanc, vel ad alteram explicandi rationem, locutionis sensus idem fere evadit, quum saepius occurrentes voces in omni occasione, omnino, significare videntur.

defectricem fecit. Unus Martiyas nomine Persa. Hic mentitus est, sic *enim* dicebat: Ego Imanis sum Susianae rex. Iste Susianam *iterum* defectricem fecit. Unus Phraortes nomine Medus. Hic mentitus est, sic *enim* dicebat: Ego 'Ksatrires sum, Cyaxaris stirpis; iste Mediam defectricem fecit. Unus Citratakmas nomine Sagartinus. Hic mentitus est, sic *enim* dicebat: Ego rex sum Sagartiae, Cyaxaris stirpis. Iste Sagartiyam defectricem fecit. Unus Phraates nomine Margianus. Hic mentitus est, sic *enim* dicebat: Ego rex sum Margianae. Iste Margianam defectricem fecit. Unus Vahyaşdates nomine Persa. Hic mentitus est, sic *enim* dicebat *etiam ille*: Ego Smerdis sum qui Cyri filius [qui Cyrum patrem habeo]. Iste Persiam *iterum* defectricem fecit. Unus Arakus nomine, Armenius. Hic mentitus est; sic *enim* dicebat: Ego Nabuchodonosor sum qui Nabuniti filius [qui Nabunitum patrem habui]. Iste Babyloniam *iterum* defectricem fecit.

3. Edicit Darius rex: Hos novem reges ego cepi intra ista proelia.

4. Edicit Darius rex: Provinciae hae, quae defectrices factae erant, falsi-studium-has....¹ perfecit, quod hi populum fefellerunt. Inde hos Auramaşdas meis manibus tradidit, sicutque me arbitrium *ferebat*, ita...

5. Edicit Darius rex: Tu quisquis rex qui posthac *imperans* eris [qui regnabis Persiae], a

---

¹ Elapsam vocem, ejus finis yâ, sive dâ, remansit, clariss. Spiegelius putat τὸ hamitriyâ esse.

fallacia omni-contentione te custodi¹. Mortalis, qui fallax fuerit, in hunc inquisitius inquire², si *modo* sic putas [si tibi est in mente, si tibi cordi est], *ut* regio-mei [imperium scil. Persicum] integrum [validum] permaneat.

6. Edicit Darius rex. Hoc, quod ego perfeci, ex-voluntate Auramaşdae omni-ex parte³ perfeci. Tu *ergo*, quisquis *fueris*, qui posthac has literas perquires, quod a-me factum *erat*, *ut tale*, renunciant tibi [scil. in his literis nisi verissimorum factorum renunciationem videas], neque *in his* quidquam falsum facias [minimeque his aliquam speciem falsi tribuas].

7. Edicit Darius rex: Auramaşdas-mihi⁴ *tes-*

¹ Haécâ draugâ darsam patipayauvâ. Interpretes innituntur moribus veterum Persarum, apud quos omne mendacium, ut Herodotus et Xenophon tradunt, pro flagitio existimabatur, inque publicis scholis juvenes, ante omnia, τῷ ἀληθεύειν dare eximiam operam tenebantur. Hic tamen, non ethicis, sed politicis potius rationibus habitis, Darium puto regibus, penes quos rerum Persicarum summum moderamen futurum fuisset, consulere, ut a fraude et fallaciis praecipue caveant, quum ipse, postquam per omne paene imperium Persicum caput fraudatores tollerent, tot certamina contra eos subeunda, tot labores exantlandos, antequam hos debellasset, habuisset, in hoc vero auxilium Auramaşdae nactus esset, quod ipse, pro imperii Persici integritate, utque legitimus rex, justissime contenderet.

² J. Oppertius, ad Assy. interpretationem: homo qui mendax est eum examinandum examina. Conf. annot. ad 8 §-um tab. I-mae.

³ Opp.: en toute époque.

⁴ Prima vocis litera, ut in archetypo restitit, etiam *t* legi possit. Sensus esset: Auramaşdas testis tibi sit—, quod reddit ad idem. Lectio taiyiya, ceterum, melius forsan

tis est, ut istum relatum non falsum ego feci omni ex-parte [Deum testem mihi facio in hac rerum gestarum expositione nil falsi adjecisse, omniaque quae retuli verissima esse, quacunque ex parte respicias].

8. Edicit Darius rex: Voluntate Auramašdae quod-a-me *etiam* aliud-quoddam [alia quaedam —] fortiter est gestum [Dei auspiciis et voluntate quae etiam alia a me sunt strenue et fortiter peracta], istud in-hac tabula [in his tabulis] non est inscriptum [memoriae proditum]; *earum* ratione non *est hoc* inscriptum, ne-forte qui posthac [seriorum posterorum] istas tabulas inspiciet, anteriora *his* [scil. facta ab aliis ante me]... *cum meis comparando*, quod a-me factum certissimum renunciaret [sc. tabula, — quae literis his certissima renunciarentur] id, *prae jam incredibili rerum gestarum miraculo et mole*, efficta putet [ideoque, vel inconsulto, me, quod veto et arceo, falsi crimenetur] ¹.

cum sensu apostrophae hujus et subsequantium §§-orum quadrat. Conf. annot. ad §-um 8.

¹ Totus hic §-plus a clariss. interpretibus redditus est sequentibus: Rawl.: Gratiâ Oromasdis quod à me aliud multum est factum, id in hac tabulâ non scriptum (est), eâ ratione non scriptum (est), ne qui posthac hanc tabulam perquirat, ei multum opus quod à me factum non hic [i. e. alicubi] videatur falso in memoriâ proditum (?) (By the grace of Ormazd, there is much else that has been done by me, that upon this tablet has not been inscribed. On that account it has not been inscribed, lest he who may hereafter peruse this tablet, to him the many deeds that have been done by me elsewhere, it should seem (that) they are falsely recorded (?); Benf.: Was von mir durch die Gnade

9. Edicit Darius rex: Qui anteriores reges... ab iis non erat factum, ut a-me, voluntate Auramazdae, omni ex-parte, peractum [res ab anterioribus regibus gestae minime sunt comparandae his, quae, Deo omnino iuvante, ego perfeci.

10. Edicit Darius rex: ... tibi renunciaret quod a me factum sic ... ergo ne latere-patieris. Si hoc relatum non patieris-latere [non patieris scil., ut, monumentariis literis inclusum, a multitudinis intelligentia remotum maneat] populoque illud explicari curabis, Auramazdas-tibi propitius

des Auramazda andres mehreres gethan, das ist nicht in dieser Tafel ausgehauen, dass nicht, wer dieses in Zukunft liest, viel davon (auslässt) es recht hier bewahrt für falsch erzählt hält; Opp.: Beaucoup d'autres exploits que j'ai faits par la grce d'Ormazd ne sont pas inscrits dans cette table. Ils ne sont pas inscrits par cette raison que celui qui plus tard consulterait ce monument...; Spieg.: Durch die Gnade Auramazdas ist auch noch vieles Andere von mir gethan worden was nicht in dieser Inschrift geschrieben steht, deswegen ist es nicht geschrieben worden, damit nicht der, welcher später diese Inschrift liest .... fr Lge halte. — Mihi difficultatem praecipuam §-phi vox maniyāhy efficit, quam 2-dam personam praes sing. conj. tum grammatica ejus forma, tum alia loca (8, — I, 3, NRA, 3) esse certissime evincunt, subjectum tamen, quod nisi in hya aparam imām dipim patiparsātiy, mea quidem sententia esse potest, 3-am personam, dum sit 2-da, denotans habeat. Difficultas nihilominus aliqua ex parte scindetur, si animo attendas, totum §-phum λογῶς continuationem esse apostrophae quae in praecedenti 6-to est expressa (tuvm k hya aparam), scriptoremque, labente stilo, ἀναλόουθον hic admisisse, cujus simillimis, ut notum, scitent Sēdici, praecipue antiquiores, libri. — Nisam, sive nisma, in versione mea, ad orationis mihi probabilissimum contextum, expressi.

esto, et-tua stirps in-fortitudine permaneat [sitque stirps tua fortis], et longum vive.

11. Edicit Darius rex: Si hoc relatum latere-patieris neque explicari-curabis populo, Auramaşdas-tui peremptor fiat, et-tua stirps ne existat [pereat].

12. Edicit Darius rex: Hoc, quod ego perfeci, omnino voluntate Auramaşdae perfeci, Auramaşdasque mihi *in his perficiendis* auxilium prae-buit atque alii dei¹ qui sunt².

¹ Conf. Homericum θεοὶ αὐτὸν ἔσονται.

² Nota hic primum deos, post Auramaşdam, nuncupari, quorum mentio rarissime in antiquioribus, in posterioribus vero inscriptionibus etiam Mitra et Anahita (Artax. Mn. S. et Artax. Ochi, P.) occurrunt, quod, si animum attendes Achaemenidas in universum creatorem caeli et terrae (vide omnes fere reliquas Darii et Xerxis inscriptiones), omnis videlicet rerum naturae coluisse, neque de mali genio usquam in iisdem inscriptionibus mentionem fieri, non potest id nisi luculentissimum, puto, documentum esse eos religionem, quam in Şaratustricis gâtis expressam habemus, professos fuisse, credidisseque Deum creatorem et moderatorem esse universi et hominis, neque a rerum natura, ut quae opera sua extitit ad voluntatemque ejus existit, vel minime dependere, sub diis vero sublimiores creaturas, itidem a Deo unico, ut et ipsum hominem, creatas, intellexisse, quales etiam seriores Avestae partes Mitram depingunt, qualisque religio etiam nunc, quamvis externis ritibus atque ceremoniis tamdiu praevalentibus, in Parsorum conscientia, ut notum, conservata remansit. Adde, quod etiam gentilium deorum in una Darii inscriptione (nempe Persepolitana H.) fit mentio; sed quum nominatim hos, atque alios, non adducit, parvi utique momenti; coram omnium rerum et ipsorum creatore, Auramaşda, hos apud veteres Persas fuisse par est. Nullum igitur dubium, his equidem bene perpensis,

13. Edicit Darius rex: Idcirco Auramaşdas auxilium mihi praebuit et alii dei¹ qui sunt, quia

existimo, dualismum, quem in Avesta extra gâtas invenimus, jam sub finem Achaemenidarum regni, vel etiam forsan post Achaemenidas, in sacrum Airyorum codicem ex India (conf. ex gr. mythos de Suris et Asuris) vel alicunde irrep-
sisse; apud Achaemenidas autem vividiorē vere Saratustri-
striei numinis notionem viginisse mihi etiam hoc, quod, quum
compositum summi numinis nomen, in Xerxis inscriptione
(Ca, 3), separatim declinetur (Aurahya Maşdâha), istoque
archaismo profecto adeo appellativam ejus, ad Saratustri-
cam doctrinam, significationem se intelligentem Xerxem pro-
diderit, certissimum apparet.

¹ Nuncupatio Dei cum sublimiori a se creaturarum intel-
ligentiarum comitatu hic praecipue ad augendam Darii ora-
tionis vim est adaptata, quum in sequentibus regum poten-
tissimus et felicissimus ad animi sui solemnem confessionem
transit, simplicissimaque concisione exponendo quibus nempe
artibus summi numinis omni ex parte quasi visibile praesi-
dium meruit, se posteris suis, ut exemplum normae et rationis
agendi, ad eandem numinis gratiam promerendam, proponit.
Minime haec contraria esse iis quae de Dario a Graecis scrip-
toribus referuntur, in subsequenti annot. admonui. In Scy-
thica versione Auramaşdas hic deus Ariae, et багаибis
dei aliarum gentium, ad Norrisii fidem, interpretantur.
Jam in Dec. Send. excerptis (vide praef. p. IV et annot. p. V;
conf. annot. ad Mitrae yaştum p. 105) et praecipue expli-
catis a me gâtis probatum esse puto religionem Maşdaicam
(quae, ut liquet, et Darii est; vide annot. ad §-um 12)
minime e populari Aryorum cultu originem duxisse, popu-
loque Iranico, qui dêvos cum Indis colebat, a nescio quo
sublimiore, Saratustras qui cluet, ingenio insitam esse;
quod tamen minime alienigenis Auramaşdam pro peculiari et
quasi proprio Aryorum deo tenere prohibebat, quae alieni-
genarum opinio, quum ipsi Auramaşdam non agnoscerent,
necessario, Persis nil detractans, in Scythica versione, for-
sitan etiam consulto, est expressa.

non *alicui* infensus fui, neque mendax fui, neque injuriosus fui, ... ¹ *neque ego, neque mea gens* ... ² qui adjuvabat meos gentiles [meam gentem, stirpem], hunc piissime curabam, qui vero ... in istum severissime inquirebam.

14. Edicit Darius rex: Tu, quisquis rex qui posthac fueris, mortalis qui falsus sit, qui-ve .. sit, huic ne .. in hunc ... ³ inquire.

15. Edicit Darius rex: Tu, quicumque *fueris*, qui post istas tabulas inspecturus sis, quas ego

¹ Talem Darium revera fuisse, Herodotus et Aelianus (Var. hist., IV, 5; VI, 14), qui nullam certe causam, Persarum regi plus quam par erat favere habuerunt, luculentissime testantur. Conf. locos citatos a J. C. F. Baehrio praecipue ad Her. VI, 30. (Her. Hal. Musae III, 140, 160, IV, 143; V, 11; VI, 30; VII, 194).

² Voces neque ego, neque gens mea supplentur ex Assyrica, secundum Rawlinsonium et Oppertium, versione, quae etiam Scythica, ad Norrisii fidem, confirmatur. Quae sequuntur: upariy abastâm upariy mâm naiy sakaurim, leguntur, secundum Oppertium: upariy abistâm upariy yamâm naiy skurim [akunavam], qui voces, Assyrico textu innitendo, vertit sequentibus: super usum, super jus, non infractionem feci, totamque phrasin sic Gallice reddit: je n'ai pas commis de violences, ni moi, ni ma race, j'ai gouverné selon les lois, je n'ai pas péché contre les coutumes et les droits (p. 234). Voces huva-tam zura akunavam, quas in versione non expressi, forsitan significant: non existentium injuriam feci, i. e. nulli esistenti (nulli bonae, quod forsitan elapsum, creaturae) malum feci.

³ Omissa in versione vox ahifrastâdiy, elapsa praecedente, mihi desperata videtur. Secundum Spiegelium locativus thematis in tâd (ad analogiam Sanscriti et Sendici in tât) esse potest, cum propria significatione supplicium ense (ahi=asi?), i. e. ultimum supplicium.

literis - instructas - feci, hasve effigies, ne *haec* laedi-patiare: usque dum vivas, haec ita [ut sunt] conservari-cura [cura, ut incolumbia serventur].

16. Edicit Darius rex: Si has tabulas inspec-turus sis, hasve imagines, neque haec laedi-patieris, atque-mihi, dum stirps *tua* permaneat,¹ curabis-conservandas-eas, Auramaşdas-tibi propitius sit, atque tua stirps in fortitudine sit² [permaneat fortis], atque longum vive, quaeque per-ficienda-volueris, haec-tibi Auramaşdas ... precibus-tuis-respondentia-efficiat.

17. Edicit Darius rex: Si *vero* has tabulas, hasve imagines inspicias *et* laedi-patieris-has, atque-mihi, dum stirps *tua* permaneat³, non-haec conservari-curaveris, Auramaşdas-tui peremptor

¹ Hic et infra (17) voces yâvâ taumâ ahatiy, usque dum stirps tua permaneat, idem fere significare videntur, ac si Darius dixisset: per stirpem tuam obsecro. Praecedens tamen pronomen maiy etiam sub taumâ, si directe minimeque pronomen 2-dae pers. subintelligendo vocem ad ahatiy referas, Darium posteros suos intellexisse haud planè aspernandam conjecturam suggerit, ut sit dictum ab illo in universum: reges, posteri mei, dum mea stirps, i. e. vos in terris vigebitis, servandas curate has inscriptiones.

² Utâtaiy taumâ vaşaiy biyâ. Rawl. Et tibi proles numerosa sit (and may thy offspring be numerous); Benf.: und dein Stamm möge sich vermehren; Opp.: et que ta race soit puissante, 1851, — qu'Ormuzd te bénisse, qu'il étende ta race, 1859); Spieg.: deine Familie möge viel sein. Quod ad me, in versione mea, significationem τοῦ vaşaiy, si vocem cum Kernio ad vaşa, sive vaşiy, si cum Spiegelio ad vaś referas, strictius e valore rad. vaś, ut in anteriore versione sua Oppertius fecit, deducendam putavi.

³ Conf. praec. annot.

sit, atque-tua-stirps ne existat ¹ *amplius*, et quae perficienda-volueris, haec-tibi Auramašdas subvertat.

18. Edicit Darius rex: Hi *sunt* mortales, qui tunc hic [i. e. in imperio meo, mihi ad manus, praesto] fuerant, quando ego Cometem quem Magum [qui Magus fuit] occidi, qui Smerdim se nominabat; tunc hi mortales adjuvabant *me*, amici mei: Intaphernes nomine, Vayašpari filius, Persa; Otanes nomine, Tūkri filius, Persa; Gobryas nomine, Mardonii filius, Persa; Hydarnes nomine, Bagabigni filius, Persa; Megabyzus nomine, Daduhi filius, Persa; Ardumanis nomine, Vahuci filius, Persa.

19. Edicit Darius rex: Tu quicumque rex, qui posthac fueris, quae-me ... quod Darius...feci².

¹ Rawl.: et tibi proles non sit (and mayest thou be childless); Benf.: dein Stamm vergehe!; Opp.: et ta race ne vivra pas, 1851, — que tu n'élèves pas tes enfants, 1859; Spieg.: deine Familie möge zu nichte werden. Conf. annot. ad §-um 16.

² Quum finis tabulae in Persico archetypo desideratur, in Assyrica versione partim, in Scythica autem integer remansit, liceat hic, lectorum commodo, has in clarissimorum virorum, Oppertii et Norrisii, interpretationibus apponere:

Ad versionem Assyricam:

[Toi, qui seras roi après moi, soutiens les hommes de la valeur de ceux qui furent avec le roi Darius, et par l'assistance desquels je fis de telles choses,] de tels hommes, soutiens les toujours!

Tabula V.(Supplementaria)¹.

1. Edicit Darius rex: Hoc *est*, quod ego feci ... Provincia haec *etenim tertium* a-me descivit, unusque fuit mortalis .. imaimis nomine, Susianus: hunc imperatorem fecerunt. Protinus ego exercitum misi in-Susianam. Unus mortalis, Gobryas nomine, Persa, mihi subjectus — hunc-eorum [scil. mei exercitus] imperatorem feci. Inde hic Gobryas cum exercitu profectus est Susianam certamenque conseruit cum defectoribus. Post...

4. Edicit Darius rex: .. *ipse* perrexi contra Sacas.. occidi [superavi] hostem cepique .. Contra

---

Ad versionem Scythicam:

These men were with me when I killed Gomâtes, the Magian, who said: «I am Bardes, son of Cyrus»: *and as these men aided me, thou, who mayest be king hereafter, remember that thou be favourable to the descendants (?) of these men.*

Notatu dignum omnium, quantum scio, imperatorum, qui armorum vi atque gloria celebres extiterant, nisi duo, Darium Hystaspi nempe et Napoleonem I-mum, commilitonum nomina, victorias suas recensendo, in publicis monumentis, memoriae tradidisse.

¹ Tabula, nunc nisi e fragmentis constans, evidenter in saxum jam aliis exsculptis, rebus, quae iis continentur, supplendis destinata, translata fuit, versionibusque tum Assyrica, tum Scythica carendo, nullam jam spem ipsius quodammodo supplendi praebet nisi nova ejus cum praesenti collatio, quam clarissimo Rawlinsonio, quum secundo Behistânium visitaverit, perficere a fati non fuit concessum, quaeque huic aliquantulum lucis addendae promittebat, ab aliquo strenuo et docto viatore, ut Spiegelii vocibus utar, perficiatur.

me Šakukas nomine — hunc cepi .. tum alium imperatorem.

6. .. Auramašdam colite ..

Inscriptiones Behistani minores.

A.

Super imagine Darii.

1. Ego *sum* Darius, rex magnus, rex regum, rex Persiae, rex provinciarum, Hystaspi filius, Arsamae nepos, Achaemenides.

2. Edicit Darius rex: Mihi pater *est* Hystaspes, Hystaspi pater Arsamas, Arsamae pater Ariaramnes, Ariaramnae pater Teispis, Teispis pater Achaemenes.

3. Edicit Darius rex: Idcirco nos Achaemenidae praedicamur. Inde ex aevo *regno* probati sumus; inde ex aevo quae nostra stirps reges fuerunt.

4. Edicit Darius rex: Octo meae stirpis *sunt*, qui antea reges fuerunt, ego sum nonus: novem, duplici descensu, nos reges sumus¹.

B.

Sub imagine prostrati hominis.

Hic est Cometes qui, Magus *quum* *esset*, mentiebatur, sic *enim* dicebat: Ego Smerdis sum, qui Cyri filius *fuit*, ego rex sum.

C.

Super imagine primi stantium vinetorum hominum.

Hic Atrinus mentitus est, sic *enim* dicebat: Ego rex sum Susianae.

¹ Conf. I, 1—4.

D.

Super imagine secundi vinetorum.

Hic Naditabirus mentitus est, sic *enim* dicebat: Ego Nabuchodonosor sum, qui Nabuniti filius [ego non alius sum, nisi verissimus Nabuniti filius], ego rex sum Babyloniae.

E.

Super inferiori parte vestis tertii vineti.

Hic Phraortes mentitus est, sic *enim* dicebat: Ego Kšafrites sum Cyaxaris stirpis, ego rex sum Medicus.

F.

Super quarto vineto.

Hic Martiyas mentitus est, sic *enim* dicebat: Ego Imanis sum, Susianae rex.

G.

Super quinto revincto.

Hic Citratakmas mentitus est, sic *enim* dicebat: Ego rex sum Sagartiae, Cyaxaris stirpis.

H.

Super sexto revincto.

Hic Vahyaşdates mentitus est, sic *enim* dicebat: Ego Smerdis sum, qui Cyri filius, ego rex sum.

I.

Super septimo revincto.

Hic Arakus mentitus est, sic *enim* dicebat: Ego Nabuchodonosor sum, qui Nabuniti filius, ego rex sum Babyloniae.

J.

Super octavo revincto.

Iste Phraates mentitus est, sic *enim* dicebat: Ego rex sum Margianae.

K.

Super nono revincto.

Iste Śakukas *est* qui Sacas [qui cum Sacis mihi defecerat] ¹.

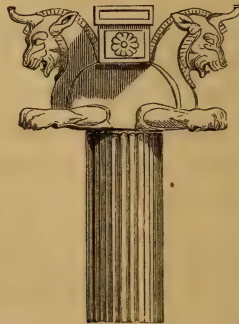
¹ Inscriptio nisi Seythicam versionem habet, Assyrica absente.—Inscriptio in Rawlinsonii apographo litera L notata itidem nisi Seythice scripta invenitur, cujus fragmentarium et hypotheticum sensum clarissimus Norrisius reddit sequentibus:

Darius the king says:—by the grace of Ormazd I made another tablet in the Arian language, such as did not exist before, and I made a large ... and a large ... and ... and ... and they were written and distributed (?). And then I sent the above tablet through the empire, and the people understood it (?).—Super omnibus his Behistâni inscriptionibus et Auramaşdae figuram remanserunt aliarum etiam, referente Rawlinsonio, ejusdem Darii regis inscriptionum vestigia, quorum exemplaria vir clarissimus non transcripsit, quum sint maximam partem impossibilia lectu (The above not copied, being for the most part illegible).

His addere licet imagines et inscriptiones Behist. circiter 1700 angl. p. (The Journ. of the R. As. S., vol. x, p. 187) super soli planitiem, 300 vero super saxi ipsius basin (ibid. p. 191), ad fidem clariss. Rawlinsonii, elatas esse; in quo mundi quasi miraculum magnus Persarum rex effecisse videtur. De ingenii dotibus ejus ac indole, prout hae in Behistânensibus praesertim inscriptionibus apparent, idem clariss. vir, qui has primus publici juris fecit et explicavit, declarat sequentibus:

To this monarch, insatiable in his thirst of conquest, magnificent in his tastes, and possessed of an unlimited power, we are indebted for all that is most valuable in the Palaeography of Persia. Imbued, as it appears, with an ardent passion for monumental fame, he was not content to inscribe the palaces of his foundation at Persepolis with a legend commemoration of their erection, or with prayers

invoking the guardianship of Ormazd and his angels, but he lavished an elaborate workmanship on historic and geographic records in various quarters of his empire, which evince considerable political forethought, and earnest regard for truth, and an ambition, natural and hardly to be quarrelled with, to transmit the glories of his reign to future generations, to guide their conduct and invite their emulation. At Persepolis, in the high place of Persian power, he aspired to elevate the moral feelings of his countrymen, and to secure their future dominancy in Asia, by ostentatiously displaying to them their superiority over the feudatory provinces of the empire; while upon the sacred rock of Baghistán he addressed himself, in the style of an historian, to collect the genealogical traditions of his race, to describe the extent and power of his kingdom, and to relate, with a perspicuous brevity, worthy of imitation, the leading incidents of his reign. We are hardly prepared, indeed, in the narrative of an Eastern despot, to meet with the dignified simplicity, the truthfulness, and selfdenial, which characterize this curious record. His grave relation of the means by which, under the care and favour of a beneficent Providence, the crown of Persia first fell into his hands, and of the manner in which he subsequently established his authority, by the successive overthrow of the rebels who opposed him, contrasts most strongly, but most favourably, with the usual emptiness of Orientalal hyperbole (*ibid.* p. 47). *cet.*

Inscriptio Alvandensis.

O.

1. Deus magnus *est* Auramaşdas, qui hanc terram creavit, qui illud caelum creavit, qui hominem creavit, qui praestantiam ¹ creavit hominis [cui hominis reliquorum animantium praestantia debetur], qui Darium regem fecit, unum

---

¹ Hya şiyâtım adâ martıyahyâ, Lass.: *is fortunam creavit mortalium*; Rawl.: who gave life (?) to mankind; Benf.: welcher des Menschen Herrlichkeit geschaffen; Opp.: il a donné à l'homme la supériorité (in Suezensi inscript.: voluntatem,—sa volonté); Spieg.: welcher Annehmlichkeit schuf für den Menschen; Ménant: qui potentiam (?) dedit hominibus (a donné à l'homme sa supériorité); G. Rawl.: felicitatem. Vocem şiyâti Spiegelius explicat sequentibus: Wohlbefinden, Annehmlichkeit, ad analogiam Sendici şâ, şâti et Neo-Persici شاد. In versione mea secutus sum clariss. J. Ménantium, vocabulum ad Sendicum şî, ire, reducendo, quum notio eundi, in Aricis linguis, etiam praestantiae designandae interdum inservit (conf. ex. gr. Ross. *пpe-вoд-чe-дe-нe-бo*, a r. *чoд-и-тb*, ire), quamvis eadem radix, notionem sese movendi exhibendo, etiam ad significationem hominem in terris distinguentis eique propriae, ut rerum naturae a summo numine designato cultori (conf. *yaşna* XXIX), actionis liberique ejus arbitrii transferri potuisset, a qua significatione forsitan non adeo est remota, quam Scythica phraseos versione Norrisius in universum elicuisse videtur (who the land had created for man, p. 146). Conf. *Şarať. g. L, 9*, ubi vates summum numen precatur de adimendo scelestibus libero gressu (*vaşe itôis*), quo nisi bonis hominibus frui par est.

multorum regem, unum multorum moderatorem¹.

2. Ego *sum* Darius, rex magnus, rex regum, rex provinciarum multigenarum², rex hujus terrae magnae spatium ad³ [quod ad spatium, magnae spatio], Hystaspi filius, Achaemenides.

¹ In Assyrica versione, secundum Oppertium: «qui imperium hominibus dedit, et Darium regem qui rex regum multorum fecit, in Scythica, tamen, secundum Norrisium: who Darius king him hath made, one of the many king, one of the many lawgiver, quod ad Persicum archetypum accedit. Utcunque sit, Assyrica versio evidenter ad incutiendam alienigenis, praecipue Babyloniis, venerationem et nescio quem terrorem erga Persiae regem, Orientalium more, est accomodata, quum Persis, una cum Dario, ut supra notavi, Ahuram Mašdam profitentibus, sat fuit φιλοσοφικῶς indicasse regem eorum ab hoc designatum esse, ut unus tam multis sui similibus imperet, regemque regum in hac, ut in aliis, inscriptione publica nisi semel nominari.

² Kšâyâtiya dahyunâm parušanânâm. Lass.: *regionum multis populis habitatarum rex*; Rawl.: the King of the many peopled countries; Benf.: König volkreicher Länder; Opp.: roi des pays très peuplés, 1851 (rex terrarum multilinguium, — roi des pays où tant de langues se parlent, 1869, in inscript. Suez. ad f. vers. Assy.).

³ Kšâyatiya ahyâyâ bumiyâ vašarkâyâ duraiy apiy. Lassen: *hujus terrae magnae sustentator*; Rawl.: the supporter also of this great world; Benf.: König dieser grossmächtigen Erde fern und nah; Opp.: roi de cette terre vaste au loin et auprès; Spieg.: König dieser grossen Erde auch fernhin. — Explicando phrasin, Spiegelius Sendicum aipî in mentem revocat (Die altpers. Inschr. p. 99), quod ansam mihi praebeuit nostrum apiy cum Graeco ἐπί, ad quod etiam clariss. Rawlinsonius mihi paene inclinari videtur (The Journ. of the R. As. S., 1847, p. 288), conferre, ut sit: rex hujus terrae magnae quod ad latitudinem vel spatium (quum etiam diversitate videlicet gentium

situque vel maxime sit notabilis). Ut *apiy* pro praepositione postpositiva accipiam, multum facit etiam quod NRa) 2. enclitice usurpata occurrit. His addere licet, in Assyrica versione, quum duabus Persicis vocibus *duraiy apiy* (quae etiam *duraiya apaiya* legi possunt) duae, eadem flexione instructae (*rabitav rapastav*, legentibus Oppertio et Ménantio) respondeant, tutius forsàn, primo aspectu, videretur eas per τὸ remotae, latae, reddere, ad quod non parum facit quod in ipso archetypo voces nostrae ambae pariter in *iy* desinant. Sed quum in Assyrica versione vox, quae τῷ *vašarkâyâ* responderet, desideratur, tria in archetypo terrae epitheta (*vašarkâyâ, duraya, apaya* vel *apiya*), latitudinem ejus designantia, nimis ampullatam orationem Darii, quae, quamvis gravis, mihi ubique simplicissima apparet, mea quidem sententia, redderent. Hic etiam forsàn non a re alienum erit notare versiones alienigenis populis designatas non potuisse quin injiciendo sic dicto effectui studuissent; at cum popularibus suis conversando, quorum ope omnia perfecisse sentiebat (conf. ex. gr. Inscript. Beh. I, 2, NRa), 3), de his, quae illum attinebant, potius disserere eaque, ut coram amicis, explicare, quam regaliter declarare et edicere, talem, ut Darius fuit, regem, in hac, ut in aliis ejus inscriptionibus, par erat. Conf. quae annotavi ad Behist. IV, 13.

His elegantissimam descriptionem situs, ubi utraque Alvandensis inscriptio (O et F) invenitur, e Flandinii, qui verbis et penicillo omnem fere antiquam Persiam depinxerat, praeclaro opere excerptam, subicere placet.

«Le monument le plus authentique légué par l'antiquité, et qui se soit le mieux conservé dans le pays, est le rocher qui, au fond d'une des gorges de l'Alvend, présente encore intactes deux grandes tablettes d'inscriptions cunéiformes. Il faut, pour se rendre au lieu où elles sont, se diriger vers la montagne, au nord-ouest. A trois kilomètres de la ville, s'ouvre une vallée étroite qui porte le nom d'Abbas-Abad; elle est traversée dans toute sa longueur par un torrent. L'impétuosité et la fraîcheur de ses eaux disent

assez qu'il descend par une pente rapide des sommets de la montagne couverte d'une neige éternelle. On remonte ce ravin en passant plusieurs fois le torrent qui serpente au milieu de nombreux vergers parfaitement cultivés et plantés en vignes et arbres fruitiers de toute espèce. Le charme et la fraîcheur de cette vallée faisaient, à la fin de juin, un agréable contraste avec la chaleur de la plaine; mais au fur et à mesure que l'on avance, cet aspect riant prend une teinte sévère et devient de plus en plus sauvage; les roches escarpées se rapprochent, et ne laissent plus qu'un passage étroit aux eaux qui, arrêtés par elles et furieuses, bondissent de l'une à l'autre avec un fracas étourdissant.

Après mille obstacles produits par la nature des lieux, on arrive enfin à un espace peu étendu, mais dégagé, situé à environ cinq kilomètres de l'entrée de cette gorge. Là, au pied d'une cascade qui si précipite du haut des sommets successifs d'une suite de pyramides gigantesques de granit, entre lesquels le soleil cherche vainement la neige, est un rocher sur la face méridionale duquel sont les tablettes d'inscriptions. Après les difficultés qu'il faut vaincre pour arriver en ce lieu, où les Hamadânis prétendent qu'Ali dut se frayer, d'un coup de son cimeterre, un passage à travers les roches, on se demande pourquoi et dans quel but les anciens y avaient placé ces caractères.

Dans ce site sauvage, il n'y a point d'autre apparence du séjour des hommes; il ne semble pouvoir être hanté que par les bêtes fauves et les oiseaux de proie; et si quelque chose a pu y attirer dans l'antiquité, comme dans les temps modernes, cela n'a dû être que le désir d'y venir chercher la fraîcheur et la solitude, auxquelles se prête d'ailleurs également l'endroit.

Sans doute ces inscriptions auront été gravées là par l'ordre de l'un des monarques qui y trouva cette double jouissance, et voulut y perpétuer le souvenir des excursions qu'il y faisait, loin de la pompe et du faste de la cour.

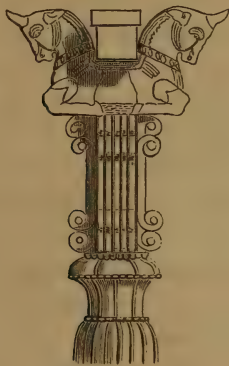
...Ce sont deux tablettes l'une à côté de l'autre, creusées dans la pierre, au moyen d'un refouillement qui a de vingt à vingt-cinq centimètres de profondeur sur deux mètres

soixante-dix centimètres de large, et un mètre quatre-vingt-dix centimètres de profondeur sur deux mètres soixante-dix centimètres de large, et un mètre quatre-vingt-dix centimètres de haut. Elles sont toutes deux divisées en trois tranches verticales d'inégales largeurs, dans lesquelles sont tracées de petites bandes horizontales qui comprennent les caractères. Le nombre des lignes, dans les deux cadres et pour les trois colonnes, est de vingt.

On aperçoit sur d'autres rochers qui sont près de là d'autres tablettes semblables, préparées pour recevoir sans doute des inscriptions du même genre; mais elles n'en contiennent aucune, et sont restées ébauchées». (Voyage en Perse, texte, pp. 19—20).

Duarum inscriptionum, quae in Alvandensis saxi imagine, ad nostram Palaeo-Persici textus editionem apposita, conspiciuntur, quae est ad sinistram atque loco superior Darii H., altera vero est Xerxis, superque planitiem soli circiter 10 p. sunt elatae (Vide Lass. Zeitschr. f. die Kunde des Morgenlandes, VI, p. 122, et Spieg. die altpers. Keilschriften, p. 73).

Inscriptiones Suezenses ¹.

a.

Darius rex magnus, rex regum, rex provinciarum, rex istius terrae magnae, Hystaspi filius, Achaemenides.

---

¹ Ambas Suezenses inscriptiones ex J. Oppertii eruditissimo libro: *Mémoire sur les rapports de l'Égypte et de l'Assyrie dans l'antiquité éclaircis par l'étude des textes cunéiformes*. (Paris, 1869. p. 123—127), ubi sagacissime a viro doctissimo sunt restauratae, desumpsi atque in rem meam verti. His etiam descriptionem monumenti super quo inveniuntur, ex eodem clarissimi viri opere excerptam, liceat apponere.

Les monuments sont des stèles qui, d'un côté, contenaient les trois langues des textes trilingues: le perse, le médo-scythique, l'assyrien; l'autre côté était occupé par les hieroglyphes égyptiens, et ce texte hieroglyphique a été, comme nous pouvons déjà en juger par les fragments, beaucoup plus étendu que ceux qui devaient se partager à eux trois l'autre côté de la stèle. Le texte égyptien est plus développé que l'inscription perse et les traductions conservées sur les mêmes monuments; mais on connaît, par d'autres textes trouvés en Asie, les documents originaux cunéiformes équivalents à l'inscription égyptienne.

Le côté cunéiforme contenait en haut deux figures d'homme tenant la main sur trois cartouches, tous les trois remplis de caractères cunéiformes; c'est apparemment une concession aux usages égyptiens. Dans l'espace que laissait la pierre à droite et à gauche, on lisait à droite en perse, et à gauche en médo-scythique et en assyrien (le texte assyrien étant au dessous de l'autre), la légende suivante:

b.

1. Deus magnus *est* Auramašdas, qui illud caelum creavit, qui hanc terram creavit, qui hominem creavit, qui praestantiam *prae ceteris animalibus* dedit [creavit] homini, qui Darium regem

«Darius, grand roi, roi des rois, roi des pays, roi de cette vaste terre, fils d'Hystaspe, Achéménide» (inscriptio a Persice a me inter archetypa reposita).

Le texte médo-scythique et le texte assyrien prennent le même espace que le texte perse à lui seul, comme c'est généralement le cas. Mais presque rien ne reste de ces deux légendes, sauf la première ligne du texte médique; quant à l'assyrien, le temps n'a épargné que les traces des lettres itu, fin de rabitu «grande», et le dernier signe du mot Achéménide. Et ces débris ont leur grande importance, attendu qu'ils prouvent dès aujourd'hui l'existence d'un texte assyrien, dont rien, d'autre part, ne nous révélait l'existence.

Au-dessous de cette légende se développe sur toute la largeur de la stèle, un texte perse en douze lignes, en partie conservé, en partie très facile à restituer, mais dont une autre portion n'a pas cédé à des recherches très-longues et très-laborieuses. Ce texte perse se trouve au-dessous de lignes remplies de caractères médo-scythiques, très-peu lisibles et très frustes. Au dessous de ce texte, immédiatement sur le sol, se trouvait la traduction sémitique; elle a été détruite, dit-on, par les ouvriers de l'isthme de Suez.

Voici le texte tel que nous avons pu le restituer.

[«Baga va]zarka» cet. (inscriptio b).

Initium Suezensis inscriptionis a nisi e vocibus: Dârayavus kšâyatiya (naqa) vašarka constans a clariss. Spiegelio ad Darium II relatam fuit (Nb), ratione, puto, habita, vocem regiae dignitatis in ea non literis phoneticis, sed ideographico signo, quod ad posteriora tempora pertinere videbatur, expressam esse. Nunc autem quum haec, pariter ac Suezensis inscriptio b, quae in eodem monumento invenitur, nomen Darii H., ad fidem clariss. Oppertii, continet, atque eodem

fecit, qui Dario regi auctoritatem detulit quam magnam [quae est magna].

2. Ego Darius *sum*, rex regum, rex provinciarum multigenarum, rex hujus ditionis [Persici scil. imperii] magnae longitudinem ad [quod ad longitudinem, spatio, — rex immensi imperii], Hystaspi filius, Achaemenides.

3. Edicit Darius rex: Ego Persa *sum*, opeque Persae [i. e. Persarum, — civium, popularium meorum] Aegyptum cepi. Ego imperavi istum canalem effodi, a Nilo nomine flumine, quod in Aegypto fluit, usque ad mare, quod a Persia venit....¹

---

ideographo (ut ex inscriptione *b* colligere licet) in eadem voce scil. exprimenda utitur, nullum jam impedimentum putavi hanc, et aliam, breviusculam Londinensem, ad eundem Darium referre. — Inscriptiones has etiam per totum canalis tractum a Dario repetitas fuisse clariss. Oppertius in eodem praestanti libro suo docet (p. 126), cujus rei documenta eo magis desiderabilia essent, quod plenioris harum inscriptionum exemplaris possidendi aliquam nobis spem utique dedissent.

¹ Cetera quum, prae corruptissimo archetypi statu, plane incerta sunt, interpretatione praetermittenda putavi, neque ipse clariss. Oppertius se, in fine hujus inscriptionis restaurando, ut vidimus, plane felicem fuisse censet; quum tamen etiam universus deperditarum Darii H. linearum sensus longe alius mihi fuisse videtur atque hic, quem vir doctissimus, conjectando, exhibere conatur, liceat hic decurrentis inscriptionis Palaeo-Persicum textum, ut a doctissimo Oppertio est restauratus, nec non utramque ejus versionem apponere hisque quae nobis aliter visa fuerint subungere.

P[açâva]. iyam. yuviyâ. [akaniy. ava[dâ]. yathâ. adam. niyastâyam. ut[â. athaham.] âyatâ. hacâ. [Birâ]yâ. [nai]mâm. yuviyâm. abiy. pâ[ram. vika]tâ. yathâ. mâ[m. kâma. âha].

Postea ille canalis fossus est illic, sicut ego decretum feci et dixi: «Ite, inde a Bira dimidium canalem usque ad littus diruite», sicut penes me voluntas erat.

(Puis ce canal fut creusé ici, comme je l'avais ordonné; alors je dis: «Allez, à partir de Bira, jusqu'au littoral, détruisez la moitié du canal», comme c'était ma volonté).

Talem sensum ultimis inscriptionis hujus lineis dare movit doctissimum Oppertium citatus ab eo Strabonis locus, ubi Darium a perficiendo canali destituisse refertur. Sed canalem a Nilo usque ad Arabicum sinum, Dario auctore, perductum neque unquam dirutum fuisse luculentissimus testis est Herodotus, cujus verba in extenso hic exscribere placet: Λήγει δὲ αὕτη (scil. ἡ Ἀραβίη), οὐ λήγουσα εἰ μὴ νόμφ, ἐς τὸν κόλπον τὸν Ἀράβιον, ἐς τὸν Δαρεῖος ἐκ τοῦ Νείλου διώρυχα ἐσήγαγε (IV, 39). Et alibi (II, 158): Ψαμμητίχου δὲ Νεκῶς παῖς ἐγένετο, καὶ ἐβασίλευσε Αἰγύπτου· ὃς τῇ διώρυγι ἐπεχείρησε πρῶτος τῇ ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν φερούσῃ, τὴν Δαρεῖος ὁ Πέρσης δευτέρα διώρυξε, τῆς μῆκος μὲν ἔστι πλόος ἡμέραι τέσσαρες, εὖρος δὲ ὠρύχθη, ὥστε τριήρας δύο πλέειν ὁμοῦ ἐλαστρευμένας. ἦκται δὲ ἀπὸ τοῦ Νείλου τὸ ὕδωρ ἐς αὐτὴν· ἦκται δὲ κατὸ περθε ὀλίγον Βουβάστιος πόλιος παρὰ Πάτουμον τὴν Ἀραβίην πόλιν· ἑσέχει δὲ ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν. ὦρυκται δὲ πρῶτον μὲν τοῦ πεδίου τοῦ Αἰγυπτίου τὰ πρὸς Ἀραβίην ἔχοντα, ἔχεται δὲ κατὸ περθε τοῦ πεδίου τὸ κατὰ Μέρων τείνον οὖρος, ἔν τῳ αἱ λιθοτομίαι ἔνεισι. τοῦ ὧν δὴ οὖρος τούτου παρὰ τὴν ὑπωρέην ἦκται ἡ διώρυξ ἀπ' ἐσπέρης μακρὴ πρὸς τὴν ἡῶ, καὶ ἔπειτα τείνει ἑς διασφάγας, φέρουσα ἀπὸ τοῦ οὖρος πρὸς μεσαμβρίην τε καὶ νότον ἄνεμον ἑς τὸν κόλπον τὸν Ἀράβιον. τῇ δὲ ἐλάχιστόν ἔστι καὶ συντομώτατον ἐκ τῆς βορητῆς θαλάσσης ὑπερβῆναι ἐς τὴν νοτίην καὶ Ἐρυθρὴν τὴν αὐτὴν ταύτην καλεομένην, ἀπὸ τοῦ Κασίου οὖρος τοῦ οὐρίζοντος Αἰγυπτὸν τε καὶ Συρίην, ἀπὸ τούτου εἰς στάδιοι χίλιοι ἐς τὸν Ἀράβιον κόλπον. τοῦτο μὲν τὸ συντομώτατον, ἡ δὲ διώρυξ πολλῶν μακροτέρῃ, ὅσῳ σκολιωτέρῃ ἐστὶ, τὴν ἐπὶ Νεκῶ βασιλέος ὀρύσσοντες Αἰγυπτίων ἀπόλονται δωδεκά μυριάδες. Νεκῶς μὲν νυν μεταξὺ ὀρύσσων ἐπαύσατο, μαντηῖου ἐμποδίου γενομένου τοιοῦδε, τῳ βαρβάρῳ αὐτὸν προεργάζεσθαι. βαρβάρους δὲ πάντας οἱ Αἰγύπτιοι καλέουσι τοὺς μὴ σφίσι ὁμογλώσσους. Πausάμενος δὲ τῆς διώρυχος ὁ Νεκῶς ἐτράπετο πρὸς στρατηΐας αὐτοῦ.

Minime ergo imperfecti neque diruti, sed a Nilo usque ad Arabicum sinum nusquam interrupto tractu porrecti et navigabilis Suezensis canalis accuratissima descriptio, eaque a scriptore, qui ipse non ita multo post Darium H. in Aegypto fuit, promanans nullum admittendi dat locum, in quo plane doctissimo Baehrio consentio, Herodotum omnia haec de Suezensi canali a se ipso efficta posteritati tradidisse. Quum itaque omnia haec certissima sunt, restat, ut Strabonem, cui doctissimus Oppertius innixus, Suezensem canalem a Dario non perductum ad finem atque adeo dirutum affirmavisset ultimasque inscriptionis lineas evidenter ad ejusmodi sensum restaurasset et interpretatus esset, aliosque scriptores, ut Diodorum et Plinium, qui similia asseruerunt, accepta de Aegyptiorum rege Necone, Psammetichi filio, quaeque ab ipso Herodoto in loco supra citato referuntur, aliquo lapsu, ad Darium H. retulisse affirmemus. De ulterioribus fatiis Suezensis, a Dario confecti, canalis vide ejusdem doctissimi Baehrii annot. ad Her. 158 (Her. Halic. Musae, Vol. I. alterae edit. p. 790—792).

Inscriptio Londinensis.

N a).

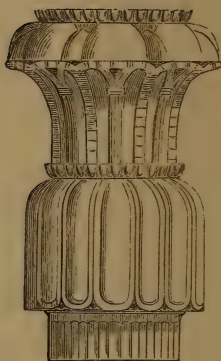
Ego *sum* Darius rex¹.

---

¹ Breviuscula inscriptio crystallino cylindro, qui ex Aegypto in Angliam advectus erat hodieque in Britannico Museo asservatur, incisa conspicitur, ejus hic descriptionem verbis clariss. Lassenii subjungere placet eo magis, quod imaginis delineatio, quae in nostra archetypi editione hanc comitatur quamque e praestantissimo G. Rawlinsonii opere (The five great Monarchies, IV, 182) desumpsimus, non omnino integra videtur esse:

Der Cylinder stellt den König Darius auf einem Wagen aufrecht stehend dar, mit der Tiara und gespanntem Bogen; ein Wagenlenker lenkt das Ross, dem König entgegen tritt eine aufgerichtete Löwengestalt, die schon an der Stirn und der rechten Vordertatze von einem Pfeile verwundet ist, der König ist im Begriff, einen dritten ihr entgegen zuzuschnellen. Unter dem Pferde entflieht ein kleinerer Löwe, der im Rücken verwundet ist. Ueber dem Wagen schwebt der Ferver des Königs (Auramašdae ipsius, ut nunc est notum, imago), mit gegen den grossen Löwen gewendetem Antlitz, es ist dieselbe Gestalt, welche über dem Sarge in Nakshi-Rustam schwebt. Hr. Grotefend hat gewiss richtig den Löwen als Ahriman gedeutet, gegen den der Diener des Ormuzd stets kämpfen muss (Ad hodiernae scientiae sensum, imago cylindri regem potius simpliciter venando leones intentum exhibet). Hinter dem Wagen, wie hinter dem Löwen ragt ein hoher dattelpalmähnlicher Baum empor. Zwischen den Bäumen läuft eine Inschrift in der dreifachen Petropolitanischen Schrift, aber in verkehrter Richtung, zum Beweise, dass der Cylinder zum Siegeln bestimmt war cet. (Zeitschr. für die Kunde des Morgenlandes, VI, p. 79—80).

Perincommode accidit Darii regis cylindri delineationem, quae in doctissimi G. Rawlinsonii est opere, arbore, ut patet, inscriptionem continente, sagitta in leonis fronte nec non Auramaſdae imagine carere; neque cylindri pleniorum alicunde delineationem possidendi nobis facultas fuit.

Inscriptiones Persepolitanae.

H.¹

Super muro, Persepolis palatia praecingente.

1. Auramašdas magnus, qui maximus *est* deorum, hic Darium regem fecit, hic-ei regnum detulit: voluntate Auramašdae Darius rex *est*.

2. Edicit Darius rex: Haec *est* regio Persis, quam mihi Auramašdas detulit, quae amoena²...

¹ Haec et sequentes, tum Darii Hystaspi, tum quae a Xerxe remanserant, inscriptiones eximiam vetustiorum Achaemenidarum in patrium solum (quum de propria Perseide in his agitur) pietatem exhibent, immo etiam Xenophontis cumprimis et Herodoti de veterum Persarum moribus et institutis narrationes luculentissime confirmant, hasque non omnino ad ἰδέαν quandam apud eos conformatas esse apprime probant, quum Persarum regem, cujus imperium tam late patebat atque e tam diversis populis constabat, ipsum tamen Persam esse imperiumque ejus per Persas esse paratum semper mente tenuisse et fateri, semperque, videlicet, incubuisse ut laeti et fortunatiores inter alios populos sub sceptro ejus degerent, inscriptionum documentis constat (conf. ex gr. quae de non pendendis a Persis tributis Herodotus tradit, III, 97). Idem patriae amor et in Behistanensi, et in Suezensi inscriptione spirat.

² Elapsae vocis nisi $\langle \text{𐎧} \rangle$ et Σ remanserunt, ad quas vox uvašpâ a doctis viris, post Lassenum, vulgo restituitur; sed quum, Xenophonte teste*, propria Persis, de qua hic agitur, minime bonis equis producendis fuit idonea, vocem in textu, ut est in archetypo, mancam, in versione vero plane omisam exhibere praetuli.

* ...ἐν Πέρσῃσι γὰρ διὰ τὸ χαλεπὸν εἶναι καὶ τρέφειν ἵππους καὶ ἵππεύειν ἐν ὄρεινῃ οὐδὲν τῇ χώρῃ καὶ ἰδεῖν ἵππον σπάνιον. Cyrop. I, 3, 3. De sterilitate soli propriae Persidis conf. Her. I, 71; IX, 122 cet.

eximia-viris, quae, voluntate Auramaşdae meaeque Darii regis, ab ullo extero [scil. hoste] minime timet [minime timet quemlibet hostium].

3. Edicit Darius rex: Mihi Auramaşdas auxilium ferto [opitulator], cum gentilibus-diis¹, et istam regionem Auramaşdas custodiat ab incur-sione-hostium, a sterilitate, a fallacia. Hostis hanc regionem ne adoriatur, neque incursio, neque sterilitas, neque fallacia. Hoc ego beneficium² ab Auramaşda expeto cum gentilibus-diis, hoc mihi Auramaşdas dato cum gentilibus-diis.

I.

Altera inscriptio super muro, palatia praecingente.

1. Ego *sum* Darius, rex magnus, rex regum, rex provinciarum quarum multarum [quae multae ditioni meae parent], Hystaspi filius, Achaemenides.

2. Edicit Darius rex: Voluntate Auramaşdae hae *sunt* provinciae, quas ego tenui cum isto Persico populo [i. e. populi Persici virtute et potestate]³,

¹ Conf-annot. ad Beh. IV, 12 et B.

² Vox archetypi manca sensum Şendici yânëm habuisse videtur.

³ Lass.: *Ex voluntate Auramazdis hae regiones illae* (sunt) *quas ego tenui. Hac in re hi Persae actores* (fuere); Rawl.: By the grace of Ormazd these are the countries which I have possessed, together with the Persian State (or Power); Benf.: durch die Gnade des Auramazda sind dies die Länder, welche ich mir mit dieser Persischen Macht unterworfen habe; Opp.: Par la volonté d'Ormazd, ce sont ces pays que j'ai gouvernés avec l'armée perse; Spieg.: Durch die Gnade Auramazda sind es diese Länder die ich regiere mit diesem persischen Heere.

quae a me timebant [quae me timebant, imperio meo subjectae erant], mihi^{que} tributum afferebant: Susiana, Media, Babylonia, Arabia, Assyria, Aegyptus, Armenia, Sparda, Ionii qui continentis et qui maris [maritimi, — Ionii tum in continente, tum in insulis degentes], atque provinciae quae ad-orientem-solem *sunt*—Sagartia, Parthi, Zaracae [Drangiana], Aria, Bactriana, Sogdiana, Choras-mia, Sattagydae, Arachosia, India, Gandarii, Sacae, Macae. ¹

3. Edicit Darius rex: Si sic mente-tenes: «ab hoste ne timeam» [ne timeam ab hoste, minime hostem timeam], istum Persicum populum cura [fove et protege]; si *enim* populus Persicus curatus erit [bene a te erit curatus], quae in longissimum *tempus* Praestantia, incolumis haec quaelibet, Dea, usque descensura erit *e caelo* ad hanc *tuam* stirpem ² [Si Persarum populum colas,

¹ Conf. Behist. I, 6, et Naqsi-Rust. NR a), 3.

² Lass. (1845): *Generosus* (sum) *Darius, rex venerandus. Talis mihi* (sit) *adoratio consecrata, ne conspiciam hunc Persam actorem humili* (conditione). *Venerandus* (est) *actor Persa* (utpote qui) *tutor sit* (in) *longissimum* (tempus) *fortuna incolumis, o celebrande, divine, juste, apud hanc gentem;* Rawl.: Says Darius the king: —If thou shalt thus observe (namely) protect this state of Persia, let me not fear from the enemy. If the Persian state shall be protected, the longest enduring life, such shall be the existence continued to this edifice; Benf.: Darius der König hat verkünden lassen: Wenn du so denkst, dann möchte ich nicht irgend für diese Persische Macht von einem Feind fürchten. Wenn diese Persische Macht herrschend bleibt, dann, o hochzupreisender Aura, welche Herrlichkeit bis in die fernste Zeit unverletzbar, diese senke herab auf dieses Volk; Opp.: Le roi Darius

nunquam praestantia caelestisque favor stirpem
tuam derelinquent semperque fortis et conspicua
manebit].

B.

Super postibus in Darii palatio.

Darius, rex magnus, rex regum, rex provin-
ciarum, Hystaspi filius, Achaemenides *est*, qui
hanc aedem fecit.

déclare: Quand tu règues de cette manière, je ne crains
rien d'un ennemi. Protège cet état de Perse. Quand l'état
de Perse est protégé, son bonheur sera inviolable pour long-
temps. Que lui, Ormazd, soit propice à ce pays!; Spieg.:
Es spricht Darius der König: Wenn du so denkst: «vor
keinem Feinde möchte ich zittern», so schütze dieses per-
sische Heer. Wenn das persische Heer geschützt ist, so wird
das Glück für die fernste Zeit ununterbrochen bleiben, diese
Herrin wird herabkommen auf diesen Clan.

Utraque inscriptio H et I versionibus Assyrica et Scy-
thica caret. Restitit tamen super eodem muro Darii H.
Assyricae exarata inscriptio, quae, auctore Oppertio, Persico
archetypo caruit, ut quae gentibus extraneis, nulla in hac
de Persarum victoriis, quasi illarum dignitati parcendo,
mentionem facta, destinata fuisset. Inscriptionem hanc Hebraice
a Julio Oppertio transcriptam, cum ejusdem doctissimi viri
interpretatione Latina, juvenum Semiticarum literarum stu-
diosorum alicui utilitati et commodo, hic apponere liceat:

ארמורא רב שרבו אן עלי אלהי גבי. ששמי וארצת יבנו. ונשי יבנו.
שרמקא גבי ידן אן-נשי אן לבא בלמו. שאן דריוש סרא יבנו. ואן דריוש
סרא סרוחא ידנו אן עקר הגא רפשת שמתת מרת אן לבשו. פרס ומדי
ומחת שנת ולשן שנת ששדי ומתא. שאחני הגא שמרתא ואהלוי אלי
שמרתא שאחני הגא שעקר צממית ואהלוי אלי שעקר צממית: דריוש
סרא יקב. אן צלי שארמורא הגנת מתת שהגא יעבשא שהגא יבחרא.

פרס מדי ומתח שנת ולשן שנת ששדי ימתא . שאחני הגא שמרתא ואהלוי
אלי שמרתא ואחני הגא שעקר צממית ואהלוי אלי שעקר צממית . לבו שאנכו
נעס אשכנשן . . שאנכו אעבש . גבי אן צלי ארמודא אעחבש . אנכו
ארמודא לצר אחי אלהי גבי . אנכו ושאנכו אבל :

Oromazes magnus qui maximus supra deos omnes, qui
coelum et terram creavit, et homines creavit, et auctoritatem
omnem dedit hominibus inter animantia, qui Darium regem
creavit, et Dario regi imperium dedit in terra ista ampla
quae provincias multas in medio (continet): Persiam, Mediam
et provincias alias cum lingua alia montium et vallium
quae citra [hae] mare, et ultra [istae] mare, quae citra hae
terram desertam, et ultra [istae] terram desertam. Darius
rex dicit: in umbra Oromazis (hae) sunt provinciae quae
ista fecerunt, quae hic coiere: Persis, Media et provinciae
aliae cum lingua alia montium et vallium quae citra [hae]
mare et ultra [istae] mare, et citra [hae] terram desertam
et ultra [istae] terram desertam: sicut ego jussum faciebam
iis. Quae ego feci omnia in umbra Oromazis feci; me Oro-
mazes protegat cum diis omnibus et me et quae ego feci
(Expéd. scient. II, pp. 252—256).

Inscriptiones sepulchrales Naqsi-Rustami.

NR a).

1. Deus magnus Auramašdas *est*, qui hanc terram creavit, qui illud caelum creavit, qui hominem creavit, qui praestantiam hominis *prae ceteris animantibus* creavit, qui Darium regem fecit, unum multorum regem, unum multorum moderatorem¹ [Darii scil. potestas a Deo fuit].

2. Ego Darius *sum*, rex magnus, rex regum, rex provinciarum omnigenarum [rex provinciarum, quae e diversis gentibus et populis constant], rex istius terrae magnae longitudinem ad [ad longitudinem=longitudine, spatio], Hystaspi filius, Achaemenides, Persa, Persae filius, Arius, Aria suboles².

3. Edicit Darius rex: Hae *sunt* provinciae, quas ego cepi extra a Persia [extra Persiam]. Ego-eas meae-ditionis-feci³, mihi tributum affe-

¹ Conf. Alv., O, 1.

² In Assyrica versione Darius nisi Persa nominatur nullaue fit mentio eum ex Aria esse stirpe, hac, puto, ratione habita, alienigenas Persici imperii populos minime genealogicam dominorum suorum originem curasse, quum nisi unum eis gravioris momenti esset Persas hos atque Persarum esse nepotes.

³ Patiyâkšiy, legente Kernio, est praeteritum (imperf. vel aor.) r. kši. Vocem ad eandem radicem referunt Rawlinsonius, Benfeyus et Oppertius. Secundum Spiegelium refertur ad aks (adamšâm patiyakšaiy), ich überwache sie.

rebant, quodque-eis a-me edicebatur, hoc *obsequentissime* faciebant; lex, quae mea est, haec ab iis observabatur [alii, nisi meae legi, non obediebant]: Media¹, Susiana, Parthia, Aria, Bactriana, Sogdiana, Chorasmia, Zaracae [Drangiana], Arachosia, Sattagydae, Gandarii, Indi, Sacae Amyrgii², Sacae Sagittarii³, Babylonia, Assyria, Arabia, Aegyptus, Cappadocia, Sparda,

¹ Valde probabilem rationem, cur Medi in Beh. I, 6 decimo, in I, 2 secundo, hic vero primo (post Persas scilicet) loco recensentur, affert clariss. Spiegelius, cujus verba e novissimo suo opere exscribere placet: Charakteristisch ist die Stelle der Meder, in der grossen Inschrift von Behistân erscheinen sie an der zehnten, in I an der dritten, in NR aber an der zweiten Stelle. Es scheint mir wahrscheinlich, dass unmittelbar nach der Usurpation des falschen Smerdes das Ansehen der Meder im Achämenidenreiche bedeutend gesunken war, dass sie aber während der Regierung des Darius Gelegenheit fanden dasselbe wieder zu befestigen, denn darauf als zweites Volk im Reiche der Perser zu gelten hatten die Meder ein entschiedenes Anrecht, theils durch ihre glorreiche Vergangenheit, theils durch ihre religiöse Bedeutung, weil der Priesterstamm der Mager aus ihrer Mitte genommen war. (Erânische Alterthumskunde, 1871, I, p. 213).

² Šakâ haumavarkâ (in secunda voce, quae in archetypo est manca, kâ est adjectum ad fidem coaevarum versionum). Probabiliter, sunt, ut jam Lassenius notavit, Herodoti Σάκαι Ἀρόρυοι. Clarissimus Spiegelius innuit in Shâh-nahmii طاموران, cui regioni bellum Kai-kâus inferre parabat.

³ Šakâ tigrakudâ. Ἐπίθετον istorum Sacarum sagittarios esse tum vocis significatione atque probabili τοῦ tигра (Send tigri) etymologia, tum versione Assyrica confirmatur. Justio auctore, in sinistra parte Tigris fluminis in montibus vivebant (Beiträge zur alten Geogr. Persiens I. p. 25).

sub fugitiorum regimine confici, protinus-eam mihi detulit meque *ejus* regem constituit: ego rex sum voluntate *ipsius* Auramašdae. Ego-eam [scil. terram] super basi constitui, quodque-eis [imperio meo regnorum subsectorum incolis] ego imperabam, hoc faciebant, sicut me *veniebat* desiderium [plane ad meum desiderium]. Si-forte mente-agitas, quam multiformiter hae provinciae

---

contineri putat: Oromazes quando vidit terras istas supersticiosas in modum doctrinarum perditionis, tunc mihi dedit eas, cet. (Voyage scientif. en Mésop. II. p. 176—177 et p. 167); Palaeo-Persici vero archetypi verba, in libro citato (p. 188), vir doctissimus reddit sequentibus: Oromazes quum vidisset hanc terram superstitioni addictam tunc eam mihi tradidit (Quand Ormuzd vit que ce pays s'était adonné à des doctrines perverses, il me le confia); Scythicae versionis verba, quae remanserunt, explicationem desiderant. Quod ad me, nullam ideoneam causam video Darium, quamvis unius Dei cultui addictus fuerit (vide annot. ad 12 et 13 Beh. tab. IV), aliorum populorum religionibus inimicum inque supersticiosas earum doctrinas vel practicas sese immiscentem statuere, qualis necessario evaderet, si, quasi ad erudiendos in vero Dei cultu traditos sibi populos, se ab Auramašda missum asseruisset; neque id, si Darius talis esset, etiam proximos ei tempore Graecos scriptores fugisset, qui nil de Dario, contra aliorum populorum religiones agitante, tradunt. Verisimilius est Darium Hystaspi in deperdita voce se, ut vindicem potius perversorum regum (qualem, ex. c., Assyriorum Xenophon in Cyropaedia vividioribus coloribus depingit), qui, post Cambysi mortem, in omnibus imperii Persici partibus, falsi atque legitimi (quod etiam minime dubio subiectum esse videtur), exurgendo, antiquam regendi normam restituere conabantur, a summo numine designatum esse statuere. Kernius putat in archetypo elapsum esse ūna legitque yaunaunâm, cum sensu: schutzlöss, schutzbedürftig.

erant, quas Darius rex tenebat¹ [Si forsân tua interest scire quam varias facies et habitum populi Darii imperio subjecti tenebant], imaginem adspice qui meum solium sustinent [inspice imaginem, in qua diversae populorum gentes thronum meum sustinent], ut pernoscas eos. Tunc tibi *certe* manifestum² erit Persae viri hastam longe progressam esse³, tunc tibi manifestum, *puto*, erit⁴ Persam virum procul a Persia bellum [bella] gessisse⁵.

5. Edicit Darius rex: Hoc, quod *a me* factum erat, istud omne voluntate Auramaşdae ego perfeci, Auramaşdasque mihi *continuo* auxilium ferebat usque-dum peractum confecissem. Me Auramaşdas custodito ab⁶ *omni malo*, et meam stirpem, et hanc regionem [Persida scil., in qua monumentum, hac

¹ Oppertius (Voy. scient. en Mésop. p. 188): Si ita cogitas: «quomodo varium istae terrae quas Darius rex coercerat» (si tu penses ainsi: «Combien sont différentes les provinces que le roi Darius gouvernait»).

² Vide annot. ad Beh. I, 10.

³ Parâgmatâ, secundum Spiegelium, est participium referens se ad vocem arstis, quod sensum phraseos minime, puto, difficilem praebeat. Kernius legit: parâgamatâ inque forma videt 3. sing. indic. m. I-mae sic dictae conjugationis (= Sanser. parâgamata).

⁴ Vide annot. ad Beh. I, 10.

⁵ Conf. Graecum πόλεμον ἄγειν. — Gloriatio haec optime quadrat cum his quae de vetustiorum Persiae regum erga Persas affectibus Xenophon per totam fere Cyropaediam tradit. Conf. inscript. Suez. 6, 3, et Persepol. I, 3, ubi Darius H. se Persam esse gloriatur resque a se gestas itidem civibus suis piissime adscribit. Confer etiam Inscriptionem Xerxis. D, 3.

⁶ Oppertius, vocem supplendo, legit çaranâ, cui significationem τοῦ injuria tribuit.

inscriptione dotatum, extat]: hoc ego Auramašdam expeto; hoc mihi Auramašdas concedito. Mortalis, quod Auramašdae jussum *est* [praeceptum Auramašdae], hoc tibi *jam* est dictum¹ [per os scil. prophetae ejus, Šarafustraе nempe, nunciatum]: non relinque viam quam rectam [quae est recta,—non recede a recta via, i. e. ne minimum ab recte vivendi ratione recede], non ad-humiliora-descende, non brutum-te-praesta².

NR c).

Gebryas Pâtisuvarinus, Darii regis arcifer.

NR d).

Aspathines, Darii regis sagittas ministrans.

NR e).

Hic *est* Maćiyas.

¹ Gaštâ, cum Kernio, pro partic. perf. accipio, sic tamen ut passivum etiam sensum conservet. Kernius: der Befehl des A., der hat dir gesagt.

² Štabava, si *b* hic est genuinum, retulissem ad Sanscr. staß. Litera super saxo etiam *r* legi potest. — Assyrica exeuntis inscriptionis versio est manca, quam nihilominus clariss. Oppertius sequentibus reddit: Homo! quod Oromazes imperavit tibi, non malum erit... ad destructionem eas, p. 191 (quod Oromazes imposuit tibi non omittatur, p. 169). Scythicam versionem Norrisius reddit sequentibus: O man! what [is] of Ormazd the law that do not evil think; the path which is commanded do not forsake, do not conceal. (The J. of the R. As. S. vol. 15, p. 151). Persicum archetypum doctissimus Oppertius novissime vertit sequentibus: Homo! illa Oromazis doctrina ista tibi manifestata, ne contemne (eam), viam rectam ne delinque, ne obstrue (mâ štrava).

քրոջ (sic) քան քրոջ առաջ և քրոջ քան
 .առաջ և քրոջ առաջ

His addere licet clarissimam Naqsi-Rustami sepulchrorum Ker-Porteri descriptionem, qui ipse haec loca visitavit et depinxit, atque adeo unum sepulchrum, cum vitae periculo, est ingressus.

«The face of mountain is almost a perpendicular cliff, continuing to an elevation of scarcely less than three hundred yards; the substance is a whitish kind of marble. In this have been cut the celebrated sculptures and excavations, so long the subjects of discussion with the traveller, the artist, and the antiquary. These singular relics of Persian greatness are placed very near each other, and are all contained within the space of not quite the height of the mountain.

Those highest on the rock are four; evidently intended for tombs, and as evidently of a date coeval with the splendour of Persepolis....

These four sepulchres differ in no way exteriorly, hence we may suppose they vary as little within, and the description of one may, generally, describe them all. The one I examined consists of an excavation of about fourteen feet, cut into the solid rock, in a form something resembling the Grek cross (Vide p. 68). The upright division of it cannot be less than a hundred feet from end to end. The transverse lines present the front of the tomb. The face of the division below them, is a smooth surface; its base terminating in a deep hollow cut in the rock. The highest compartment is thickly sculptured with figures. The front of the tomb is ornamented by four round pilasters, distant from each other about seven feet, and as far from the caverned sides of the excavation. Their bases terminate by a tor on a plinth, projecting from the face of the tomb one foot six inches. Their shafts are crowned by the double-bulls.. But a horn issues from the foreheads of these. An additional capital (composed of three square stones piled on each other, the smallest and lowest fitting into the cavity between the

bulls'necks, with the largest stone at the top,) supports an architrave, without any decoration, excepting a range of modillions near its upper ledge. The perfect elevation of the front of a building, where that sort of pillar was used, being shewn in the façade of this tomb, we see the intention of the hollow between the bulls'backs; and that the strength of its form is calculated rather for the support of a roof, than the connecting material of a mere colônade. Hence we may conclude, that wherever we find these capitals, the structure to which they were attached was covered in..... Between the two centre pilasters, is the entrance. The door-frame is finely proportioned, with a curved projecting architrave nicely fluted and divided into leaves. But the greater part of the apparent door is only marked like one; the entrance being confined to a square space of four feet six inches high, in its lower compartment, The breadth in the rock, which the whole front occupies, is fifty-three feet....

The division above the front of the tomb in the excavation which contains the sculptured figures, and is cut in the way of a sort of frame inclosing them. The representation within consists of a double tier of fourteen figures each, in the style of caryatides, with their hands raised over their heads, supporting two beautifully friezed cornices. The figures are all habited the same, in short tunics; some having their waists bound with a simple belt; and others with a dagger pending from it, on the right hip; all are bare-headed, but the hair being very bushy, has the appearance of a wig. These persons, with the cornices they support, form the face of a kind of elevated platform, something like our ancient table-tombs, but there is no comparison in the dimensions. Each side of the structure is finished by a pillar of a very extraordinary shape. We may divide it into four parts; the base resembles an urn, on which rests the huge paw and limb of a lion, descending from the columnar part of the pillar, which is fluted horizontally half-way up; and from its summit issues the head and shoulders of the unicorn-bull, but without orna-

ments. The back of the neck unites it with the highest cornice, which forms the top of the structure; therefore the heads of the two bulls which form the pillars at each end, rise higher than the plane they support. On this plane stands a figure, elevated on a pedestal of three steps. He is dressed in an ample robe flowing to his ancles; in his left hand he holds a strong bow; his right arm is stretched half out with the hand quite open; bracelets are round the wrists, his head is bare, the hair bushy behind, and neatly curled; his beard falls to the breast. Opposite to him, rises another pedestal of three steps; this is surmounted by an altar, evidently charged with the sacred fire, a large flame of it appearing at the top; high over it, to the right, we see a globular shape, doubtless intended for the sun, of which the fire below was the offspring and the emblem. These altars always stood towards the East, that the worshipper might face the point whence the great source of light ascended; and we here find the orb in the same direction. Another figure floats aloft in the air, between the altar and the Archimagus or High Priest, (for such, it is probable, we may regard the man in the robe,*) appearing as if it had issued from the sun; it approaches the man from that point. This aerial personage, or rather, perhaps, divine intelligence, seems supported by something like a collection of sun-beams, thickly carved in waving horizontal and perpendicular lines, interspersed with several divisions of narrow cloud-shaped masses of stone. The radiation is not circular, but forms three distinct collections of rays, pointing east and west, and downwards; they diverge from a ring or halo, out of the midst of which rises the figure; it being entirely above this «beamy chariot», from the waist upwards. It is habited in a robe similar to that of the man on the pedestal with the hair and beard in the same fashion; but the head is covered with a fluted crown; the left hand holds a large and massy ring; the right is elevated and open, as if in the act of

* Nunc jam extra dubium est stantes ante altaria arcitentes imagines esse sepulcrorum hic regum effigies.

admonition; a couple of bands, apparently the ends of his girdle, flow down through the circle and beams in which the figure appears; thus proving the aerial texture of the seeming vehicle. But when we compare its forms, and the workmanship of its details, and its position with regard to its occupier, with the wings and finely wrought feathers of the bas-relief at Pasagardae (Vide imaginem Cyri p. 6), we, can be in no doubt, from the entire difference between them, that the *radii* we have been describing, form a means of passing through the air totally distinct from the personage that uses it.

I have mentioned that this monumental elevation, with its altar and other appendages, is comprised within a square frame of stone; on the four exterior surfaces, at the front and the sides, we find figures three deep, stationed one above the other; those to the right of the altar, with their faces towards the back of the man on the pedestal are clothed in robes similar to his; and they have bonnets on their wig-like hair resembling in shape the crown on the head of the spiritual being described, but with the difference of not being fluted; these persons are armed with spears; there are three of them in a perpendicular line on the front of the western aspect of the frame; and six, rank and file, on the side. In the opposite direction, on that part of the frame which is to the left of the altar, in the front, is a perpendicular line three deep, of figures in precisely the same sort of dress as the spearmen, with the difference of these having no weapons whatever. These also look towards the altar, and appear as mourners, their left hands being raised to their faces holding a part of their garments as if wiping away their tears. Another line of figures is sculptured on the side of the frame, to which the three mourners are the front; but here, only one in three is in a weeping attitude.

Having fully examined the exterior of the tombs, my next object was to penetrate their interior; an attempt of no little danger, as well as fatigue. There were no other means by which a stranger to these heights could reach

them, but by the expedient of tying a rope round his waist and some strong arms above, hauling him upwards. I immediately looked out for assistants. My mehmendar was at his stories and forebodings again, for tempting such dæmon-wrought places. But the peasantry of this district seemed to know better than to have fear of either deev or difficulty; and one of them more active and sinewy than the rest, managed to scramble up the perpendicular cliff, like a rat hanging by a wall; and, gaining the ledge of the platform, or vestibule to the tomb, he lowered down a rope, by which some of his nimble companions assisted themselves in ascending. I followed the example, by fastening the rope round my waist, and by their united exertions was speedily drawn up to the place of rendezvous..... To incur the least possible danger to myself and my assistants, I had selected the tomb that was nearest the ground; but even that was upwards of sixty feet above its level; and I come off with not a few bruises, from hard knocks against the rock, in my swinging ascent.

Having gained the platform, I made my entrance into the tomb by the opening in the lower compartment of the door, and through a depth between the rocky walls of two feet. I then found myself in a vaulted chamber, completely blackened all over by smoke of some kind, either from lamps or other fires; the place was stifling and gloomy; at its farther extremity were three arched recesses, which occupy the whole length of the chamber; each contains a trough-like cavity cut down into the rock, and covered with a stone of corresponding dimensions. Every one of these covers have been broken near the corners, evidently to give a view to the person who committed the mischief, of what the sarcophagus might contain. I had a light introduced into the whole three, by which I saw the remotest cranny, and all were alike perfectly empty; not even any loose dust, that might have witnessed some former mouldered inhabitant. If these covers have at any time been removed, they have been very carefully replaced.

The length of the cave which forms the whole tomb, is

thirty-four feet, its height nine; each catacombe containing the deepened cavity for the body, is also nine feet from the top of its arch to the bottom of the cavity; the length of the sarcophagus cavity is eight feet three inches by five feet, its depth four feet four inches; the rest of the height being contained in the bend of the arch. The open space of the chamber, between the catacombs and the door, is about five feet; the entrance had originally been closed by a block, or blocks of stone, the deep holes being visible on each side which received their pivots. I observed some vestiges within of the mode of hanging so ponderous a security; but the avidity of the spoilers for lead and iron has injured every part where the objects of their cupidity could be rent away. The surface of the door, as it appears without, is divided into four compartments; the lower one is entirely taken away, being now quite open to the air, with a small part also of the second division broken off, which probably happened when the passage was forced.... The actual door of entrance, from every mark that remains of its former position, could not have been more than four feet in height, but the space is now six inches higher, since that much was broken away from the compartment above.

Quae sequuntur Darii H. sepulchrum respiciunt luculentumque strenuum atque eruditum peregrinatorem recte de hoc sepulchro sententiam tulisse produnt.

Among the three remaining tombs, that which lies farthest to the eastward of the one I had explored, is cut in a receding angle of the mountain, and therefore faces the west; from which fortunate position, its sculptured surface is less exposed to the burning effect of the sun, or any other injurious extreme in the weather; hence the delicate chiselling of its figures and their ornaments, with other exterior parts of the tomb, are in finer preservation than the others which look directly south-east. The second tomb from this last mentioned, is the only one whereon the marks of inscription can be traced; BUT OVER THE WHOLE TABLET OF THE UPPER COMPARTMENT, LETTERS ARE VISIBLE WHEREVER THEY COULD BE INTRODUCED; ABOVE THE FIGURES, BETWEEN THEM

AND THE ALTAR, ALONG THE SIDES, FROM TOP TO BOTTOM, IN SHORT, EVERY WHERE, WE SEE IT COVERED WITH THE ARROW-HEADED CHARACTERS, AND IN GOOD PRESERVATION. In the compartment below the sculptured division, inscriptions are there also between the two pillars on the left of the door; I counted several hundred lines, but these appeared in a very impaired state; any of the writing is with difficulty discerned with the naked eye, the tomb being so very high from the plain where I stood; but with my glass, I could discover every letter perfectly distinct. What a treasure of information doubtless was there to the happy man who could decypher it? It was tantalizing to a painful degree, to look at such «a sealed book», in the very spot of mystery, where, probably, its contents would explain all. But it certainly is a very distinguishing peculiarity of this tomb, that it alone should contain any inscription, and that the writing on it is so abundant; a circumstance that might warrant the supposition of this being the tomb that was cut by the express orders of Darius Hystaspes to receive his remains; for Strabo mentions that an inscription was on it, and part of which he gives. By great labour, and patience, and time, and the aid of a telescope, this invaluable relic might be copied». (Travels in Georgia, Persia, Armenia, ancient Babylonia etc. etc. By Sir Robert Ker Porter, 1821, vol. 1, pp. 516—524).

Utinam ingeniosissimi viatoris vota verbaque, praesertim autem, quae hic distinctis characteribus consilio excudenda curavi, postquam in hocce volumine etiam una majorum sepulchralis Darii H. praeclara inscriptio, ad clariss. Westergardii apographum publici juris factum, typis repetita atque explicata sit (pp. 77—79), vires novo alicui strenuo viatori addidissent, qui etiam reliqua, quae sunt Naqši-Rustami, Darii H. describeret, optimeque locato labore, pulcherrimum sic philologicis et historicis scientiis incrementum afferret.

Plenitudini atque absolutioni alicui Darii H. inscriptio-
nibus praebendis, his etiam edictum ejus de restituendo
Hierosolymis uniei Dei templo, quem Chaldaico sermone
conscriptum Esdras (VI, 6—12) servavit, nec non locos e
Graecis scriptoribus, quorum notitia nobis fuerit, ubi vel de
aliqua inscriptione nobilissimi regis agi, vel hanc citatam
deprehendimus, apponere placet.

כען חתני פחת עבר-נהרה שחר בווני וכנותהון אפרסכיא די בעבר
נהרה רחוקין הוו מן-תמה : שבקו לעבירת בית-אלהא דך פחת יהוריא
ולשבי יהוריא בית-אלהא דך יבנון על-אתרה : ומני שים טעם למא דר
העברון עס-שבי יהוריא אלך למבנא בית-אלהא דך ומנכסי מלכא די
מדת עבר נהרה אספרנא נפקתא תהוא מתיחבא לגבריא אלך דרלא
לבטלא : ומה השחן ובני תורין ודכרין ואמרין לעלון : לאלה שמיא חנטין
מלכא חמר ומשה כמאמר כהניא דירבירושלם להוא מתיחב להם יום
ביום דרלא שלי : דרלהון מהקרבינ ניוחין לאלה שמיא ומצלין להי
מלכא ובנוהי : ומני שים טעם די כל-אנש די יהשנא פתגמא דנה יתנסח
אע מן-ביתח ווקף יתמהא עלהי וביתח נילו יתעבר על-דנה : ואלהא דר
שכן שמה תמה ימגר כל-מלך ועם די ישלח ירה להשניא לחבלה בית
אלהא דך דירבירושלם אנא דריוש שמת טעם אספרנא יתעבר :

Herod. III. 88: Πρῶτον μὲν νυν τύπον ποιησάμενος λίθινον
ἔστησε (sc. Darius). ζῶον δὲ οἱ ἐνῆν ἀνὴρ ἱππεύς· ἐπέγραψε δὲ
γράμματα λέγοντα τάδε· Δαρεῖος ὁ Ὑστάσπεος σὺν τε τοῦ ἵππου
τῇ ἀρετῇ (τὸ οὖνομα λέγων) καὶ Οἰβάρεος τοῦ ἱπποκόμου
ἐκτέτατο τὴν Περσέων βασιληίην.

Onesicritus, apud Strabonem (XV, 3), mentionem facit se-
quentis inscriptionis, quae super Darii H. sepulchro incisa
esset: Φίλος ἦν τοῖς φίλοις, ἱππεὺς καὶ τοξότης ἄριστος ἑγενόμην·
κυνηγῶν ἑκράτουν· πάντα ποιεῖν ἡδυνάμην.

His addere licet quae Porphyrius philosophus (Περὶ
ἀποχῆς ἑμψυχῶν) de Darii H. quadam inscriptione, ab ipso
parata, tradit: Παρά γε μὴν τοῖς Πέρσαις οἱ περὶ τὸ θεῖον σοφοὶ
καὶ τοῦτο θεράποντες Μάγοι μὲν προσαγορεύονται· τοῦτο γὰρ δηλοῖ,
κατὰ τὴν ἐπιχώριον διάλεκτον, ὁ Μάγος· οὕτω δὲ μέγα καὶ σε-
βάσιμον γένος τοῦτο παρὰ Πέρσαις νενόμεσται, ὥστε καὶ Δαρεῖον

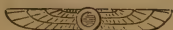
τοῦ Ὑστάσπου ἐπιγράψαι τῷ μνήματι πρὸς τοῖς ἄλλοις ὅτι
καὶ μαγικῶν γένοιτο διδάσκαλος.

III.

INSCRIPTIONES XERXIS.

Inscriptiones Persepolitanae.

D.

Super unaquaque quatuor pilarum propylaeorum Xerxis.

1. Deus *est* magnus Auramašdas, qui hanc terram creavit, qui illud caelum creavit, qui praestantiam creavit hominis *prae ceteris animantibus*, qui Xerxem regem fecit, unum multorum regem, unum multorum imperatorem.

2. Ego Xerxes *sum*, rex magnus, rex regum, rex provinciarum multigenarum [quas diversi, imperio meo subjecti, populi constituunt], rex hujus terrae magnae longitudinem ad [quod ad longitudinem], Darii regis filius, Achaemenides.

3. Edicit Xerxes, rex magnus: Gratia Auramašdae, hanc portam omnium-regionum [per quam omnibus gentibus, quae provincias Persici imperii constituunt, libera ad me accessio patet]¹ ego

¹ Vide J. Fergusson: The palaces of Nineveh and Persepolis restored, 1851, p. 112; Lass.: *Ex voluntate Auramazdis hanc portam populis intrandam ego exstruxi*; Rawl.: By

extruxi. Valde aliud-quodque *etiam* venustum [valde venustum] factum est ab hoc Persa¹ [i. e. Persarum ope, qui populus et potestatis, et magnitudinis nostrae, unicus est auctor], quod *et* ego perfeci [cujus perficiendi vel ego auctor sum, — multa etiam alia elegantissima architectonicae artis monumenta, peragentibus Persis, vel a me sunt extructa], et-meus quod pater fecit [vel quae, ejusdem populi Persici ope, a patre meo sunt exstructa], *ita ut* quodcunque ad hic exstructum conspicitur elegans [respiciendo ad quodcunque exstructum, si pulchrum et elegans prae se fert—], hoc omne, gratia Auramaşdae, *ego et meus pater* fecimus.

4. Edicit Xerxes rex: Me Auramaşdas custo-

the grace of Ormazd I have made this gate of entrance (or this great portal?); Opp.: Cette porte, qui montre tous les pays, je l'ai construite; Spieg.: habe ich diesen Thorweg gemacht, der alle Völker zeigt (alle Länder darstellend). Utraque antiqua versio nisi Persicam vocem *visadahyum*, ut jam Rawlinsonius notavit, characteribus Assyricis et Scythicis expressam refert, quod portae structuram ac momentum Persicis regibus peculiarem esse indicat.

¹ Notetur etiam architectonicas magnificas constructiones pietatis fuisse filii Darii civium suorum fortitudini et ingenio adscribere [Confer quae ad NR a), 4, annotavi]. Voces tamen *anâ Pârşâ* a plerisque interpretibus explicantur: in hac Perside. Spiegelius suspicatur *anâ* Graeco *ἀνά* respondere, ut sit: per Persida, in Perside, quod Assyrica versione confirmari videtur (ad fidem clariss. Oppertii in Assyrica versione est: in Perside ista). Sed vidimus jam archetypi sensum versiones, quae alienigenis destinatae erant, non semel in his, quae nisi Persarum interesse potuerant, immutasse (conf. ex gr. inscript. Alvand. O. 2).

dito, et meum regnum; et quod a-me-est factum, et quod-a-meo patre *est* factum, *omne hoc* unum-quodque Auramašdas custodito.

G.

Super postibus palatii Xerxis.

Xerxes, rex magnus, rex regum, Darii regis filius, Achaemenides ¹.

E a) et E b).

Super pariete inter scalas utrinque et super occidentalium
scalarum parietibus Xerxis palatii.

1. Deus magnus *est* Auramašdas, qui hanc terram creavit, qui illud caelum creavit, qui hominem creavit, qui praestantiam *prae ceteris animantibus* creavit hominis, qui Xerxem regem fecit, unum multorum regem, unum multorum imperatorem.

2. Ego *sum* Xerxes, rex magnus, rex regum, rex provinciarum multigenarum [quae ex multifariis hominum gentibus constant], rex hujus terrae magnae spatium ad [quod ad spatium, spatio], Darii regis filius, Achaemenides.

¹ Inscriptio in postibus, super Xerxis imagines, utrobique repetita, eademque etiam in inferiori vestis regiae parte exarata erat, sed a rerum raritate notabilium venditoribus hic paene omnino jam est deleta (Vide Cl. J. Rich, Narrative of a Journey to the site of Babylon, 1839, pl. XIX).

3. Edicit Xerxes, rex magnus: Gratia Auramaşdae hanc aedem ego condidi. Me Auramaşdas custodito cum diis, et meum regnum, et quod a me conditum est¹.

¹ Ultimus inscriptionis §-us in Assyrica versione, secundum Oppertium, expressus est sequentibus: Xerxes rex magnus dicit: Quae ego hic feci et in terra extera feci, omniaque quae non feci in umbra Oromazis feci. Me Oromazes protegat cum diis et regnum meum et quae feci. Eandem inter Persicum archetypum et Scythicam versionem notat vir clarissimus differentiam, cujus rationem explicare conatur sequentibus: Mais pourquoi Xerxès aurait-il parlé de tout ce qu'il n'a pas fait? Avant de bâtir les palais de Persépolis, au moins avant d'avoir eu le temps de les achever, le roi entreprit l'expédition de Grèce, et, en revenant d'Athènes, il détruisit les temples de Babylone. C'est à ces exploits que le monarque perse semble faire allusion, et nous ne devons pas nous étonner s'il emploie ici une litote, en exprimant sa destruction comme une *non factio*. Il semble ressortir avec évidence, de tout ce que nous avons dit, que cette traduction assyrienne avait été faite spécialement en vue des Sémites, et peut-être la destination de l'édifice, coté N par Ker Porter, se rattachait-elle à la prise de Babylone. Le mot «ailleurs» qui ne se revoit jamais dans ce sens, semble indiquer spécialement les pays soumis auxquels le roi Xerxès fait allusion, au sujet de ses oeuvres de destruction; car, s'il avait voulu parler de ses constructions, il aurait pu en dire un mot dans l'inscription de Van (Expéd. scientif., II, 163). — Quod ad me, etiam si hic est Assyricae versionis sensus, quem vir doctissimus exhibet, perquam dubiam explicationem ejus existimo, quum minime utique probabile sit Xerxem, vel quemque alium, aedium vastationem—absentiam facti posse nominasse. Conf. § 3-um inscriptionis A.

C a) et C b).

Ad summam pilam prope meridionales scalas palatii Darii H.
et in earundem scalarum parietibus.

1. Deus magnus Auramašdas *est*, qui hanc terram creavit, qui illud caelum creavit, qui hominem creavit, qui praestantiam *prae ceteris animantibus* fecit hominis, qui Xerxem regem fecit, unum multorum regem, unum multorum moderatorem.

2. Ego Xerxes *sum*, rex magnus, rex regum, rex provinciarum multigenarum [quas multifariae hominum gentes incolunt], rex hujus terrae magnae longitudinem ad [longitudine], Darii regis filius, Achaemenides.

3. Edicit Xerxes, rex magnus: Gratia Auramašdae hanc aedem Darius extruxit, qui mei pater *fuit*. Me Auramašdas custodito cum deis; et quod-a-me conditum *est*, et quod-a-meo patre, Dario rege, est conditum, *omne* hoc-quodcunque Auramašdas servato cum deis.

A.

In scalis palatii Xerxis.

1. Deus magnus *est* Auramašdas, qui hanc terram creavit, qui illud caelum creavit, qui hominem creavit, qui praestantiam *prae ceteris animantibus* creavit hominis, qui Xerxem regem fecit, unum multorum regem, unum multorum moderatorem.

2. Ego Xerxes, rex magnus, *sum*, rex regum, rex provinciarum multigenarum [quas multifariae hominum gentes incolunt], rex hujus terrae magnae longitudinem ad [quod ad longitudinem, — longitudine, spatio], Darii regis filius, Achae-menides.

3. Edicit Xerxes, rex magnus: Quod a-me est conditum hic, et quod a-me praeterea [alias] *est* conditum, hoc omne gratia Auramaşdae feci, me-*que* Auramaşdas custodito cum deis, et meum regnum, et quod-a-me conditum *est*.

Inscriptio Alvandensis.

F.

1. Deus magnus *est* Auramaşdas, qui maximus *est* deorum, qui hanc terram creavit, qui illud caelum creavit, qui hominem creavit, qui praestantiam *prae ceteris animantibus* fecit hominis, qui Xerxem regem fecit, unum multorum regem, unum multorum moderatorem.

2. Ego Xerxes *sum*, rex magnus, rex regum, rex provinciarum multigenarum [quae ex multifariis hominum gentibus constant], rex hujus terrae magnae longitudinem ad [quod ad longitudinem, longitudine], Darii regis filius, Achae-menides.

Inscriptio Vanensis¹.

K.

1. Deus magnus *est* Auramaşdas, qui maximus *est* deorum, qui hanc terram creavit, qui illud caelum creavit, qui hominem creavit, qui praestantiam *prae ceteris animantibus* fecit hominis, qui Xerxem regem fecit, unum multorum regem, unum multorum moderatorem.

¹ Locus, ubi haec inscriptio est incisa, sequentibus a Schulzio, qui eam primus publici juris fecit, describitur: «Là où l'on admire d'en bas l'énorme hauteur de ce rocher, où il est le plus escarpé et avec le plus de soin taillé à pic, on voit, à peu près à soixante pieds au-dessus du niveau de la plaine, une grande table carrée taillée dans le roc, divisée par des lignes perpendiculaires en trois colonnes, dont la première est presque aussi large que les deux autres ensemble. Les caractères cunéiformes dont elle est couverte sont de la plus grande beauté; à quelques légers dégâts près, dans la seconde et dans la troisième colonne, ils ne pourraient être mieux conservés si on les avait exécutés hier. Ces trois colonnes se composent chacune de vingt-sept lignes. Cette inscription est celle du Khorkhor n° VIII (in tab. auctoris), laquelle je n'ai pu approcher; je l'ai copiée, à l'aide d'une très-bonne longue-vue, de la maison la plus près d'elle, du kiosque d'un mollah. Vu son excellente conservation et la netteté de ses caractères, il n'y aurait pas eu, dans ce mode de copier, le moindre inconvénient, si la terre qui s'est accumulée au pied de la table n'avait pas couvert les dernières lignes des deux premières colonnes, tandis que la troisième était visible en entier».

«Malheureusement des causes majeures ont dû empêcher le pacha de faire nettoyer cet endroit, comme il me l'avait

3. Edicit Xerxes rex: Darius rex, qui mei pater *fuit*, iste, gratia Auramašdae multum, quod elegantissimum *est* construxit, atque hunc locum [saxi nempe latus] ille edolare imperavit, ubi¹ literas non inscriptas perfecerat [inscriptione tamen hoc saxum munire non illi datum erat]. Postea ego imperavi istam inscriptionem inscribi...²

¹ 𐭪𐭫𐭥𐭥𐭪𐭫𐭥𐭥 pro locativo pron. rel. *ya* cum Rawlinsonio accipio. Relativum in *ya* vidit etiam clariss. Oppertius qui phrasin novissime vertit: Pourtant il n'inserivit rien sur cette table (Exp. Sc. II, p. 141). Rawl. *yanaiy* valorem Sanser. *yasmin* habere suspicabatur (The Journ. of the R. A. S., X, p. 336) opinionemque in Palaeo-Persica lingua etiam rel. *ya* extitisse derivatorum exemplis (*yatâ*, *yadiy*) confirmat. Neutri harum interpretationum, neque Bollerssenii qui *yana naiy* legendum esse censet, accedit Spiegelius vertitque simpliciter το *yanaiy* Germanice: aber. Vide: Die altpers. Keilinschr., p. 109.

² Conclusio inscriptionis a clariss. Oppertio, ad versionem Assyricam, suppletur sequentibus: Mâm Auramašdî

pâtuv hadâ bagaibis utâmay khsatram utâ tyamay kartam (Exp. Sc., t. II, p. 150), quae Spiegelius Germanice vertit: Möge mich Auramazda schützen sammt den Göttern und mein Reich und mein Werk. — Inscriptionem non loco unice, a Dario H. edolato, literis implendo, sed monumento alicui (quamvis abruptissima rupes, vel si humanis manibus constructa, ipsa monumentum videri potest), quod seculorum lapsu evanuit, illustrando destinatum esse doctissimus Oppertius Assyricae versioni innitendo, putat, cujus verba hic apponere licet: «Nous n'avons pas vu le monument de Van; mais nous soupçonnons qu'il ne s'agit pas d'une inscription toute seule, mais d'une stèle entière, où, selon l'usage assyrien, l'inscription se trouve au travers de la figure. Le roi Darius n'avait pas fait préparer une table avec l'intention de n'y point mettre d'inscription; mais il fit faire un bas-relief sur lequel son fils fit graver cette légende insignifiante. Cette circonstance est toujours intéressante, parce qu'elle nous explique pourquoi nous n'avons pas ici (ad calcem scil. inscriptionis) dans l'assyrien le mot ordinairement employé pour «table», mais celui dont on se sert pour «bas-relief» (Expéd. Scient., II, p. 148).

Super vaso Comitis Caylus¹.

Q a).

Xerxes, rex magnus.

---

¹ Asservatur Parisiis in Louvrio. Fragmenta similium quatuor vasorum ex alabastrite cum eadem quadrilingui inscriptione etiam in Susa a clarissimo Williamo K. Loftus sunt inventa hodieque in Britannico Museo asservantur. (W. K. Loftus, *Travels and Researches in Chaldaea and Susiana*, 1857, pp. 409—410).

IV.

INSCRIPTIO ARTAXERXIS I.

Inscriptio Veneta.

(Super vaso e cineraceo porphyrite).

Artaxerxes, rex magnus¹.

¹ De rationibus, quibus inscriptio et vasum ad Artaxerxem I-mum (Longimanum) referri potest, vide Spieg.: Die altpers. Keilinschr., p. 110. E celeberrimi regis tempore, in ejus vernacula lingua nisi tres voces, interque has proprium ejus nomen, ab extraneo artifice foedatum, supersunt. Hic rex tertius, post Cyrum, fuit, a quo edictum de unici Dei cultu in Hierosolymis firmando deque restituendis in juribus suis Judaeis, quibus patrii soli possessio, quo ab Assyriae regibus privati erant, reddebatur, promulgatum erat. Notatu dignum in edicto hoc, quod itidem annotationi nostrae subjungimus, Persiae regem juxta se etiam septem consiliatores suos, ut regiae auctoritatis oculos, nuncupare (Conf. Her. III, 84 ibique annotationem Baehrii ad voces: γαμέειν ἢ ἐξείναι). Edictum scriptum est ad ipsum Esdram, cui rerum Judaicarum cura et administratio a rege demandatur.

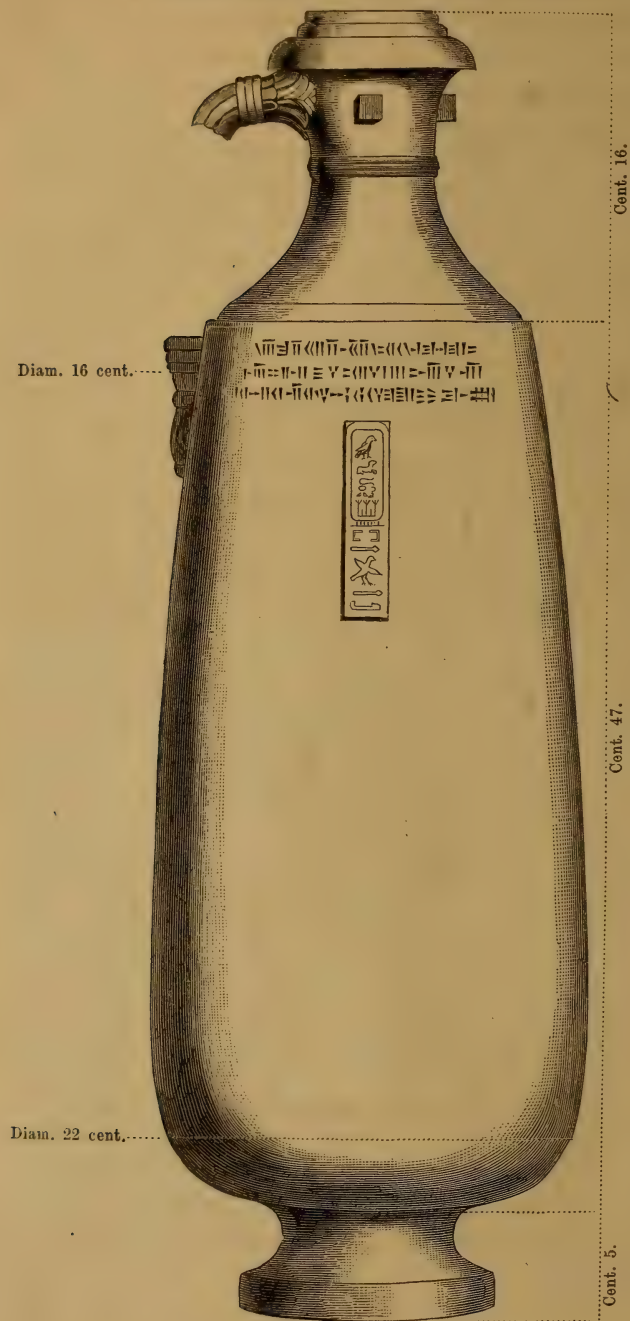
ארתחשסתא מלך מלכיא לעזרא כהנא ספר דתא דיראלה שמיא
גמיר וכענת: מני שים טעם די כל־מתנדב במלכותי מן־עמא ישראל
ובהנזחי ולויא למהך לירושלם עמך יהך: כל־קבל די מן־קדם מלכא
ושבעת יעטחי שליח לבקרה על־יהוד ולירושלם בדת אלהך די בידך:
ולחיבלה כסף ודבה דרמלכא ויעטחי התנדבו לאלה ישראל די בירושלם

משכנה : וכל כסף וזהב די תהשבה בכל מדינת בבל עם התנודות עמא
 יכחניא מתנודין לבית אלהים די בירושלם : כל־קבל דנה אספרנא תקנא
 בכספא דנה תורין דכרין אמרין ימנחתהון ינסכיהון והקרוב המו על־מדבחה
 די בית אלהים די בירושלם : ומה די עליך ועל־אחייך ייטב בשאר כספא
 ורחה למעבד כרעית אלהים תעבדון : ומאניא דיתחיהבין לך לפלחין
 בית אלהך השלם קדם אלה ירושלם : ושאר השחות בית אלהך די
 יפ־ל־לך למנתן תנתן מ־בית גנוי מלכא : ימני אנה ארתחשסתא מלכא
 שים טעם לכל גובריא די בעבר נהרה די כל־די ישאלנכין עזרא כהנא
 ספר דהא דיראלה שמיא אספרנא יתעבד : עדי־כסף ככרין מאה ועד־
 הנטין כירין מאה ועד־חמר בתין מאה ועד־בתין משה מאה ומלח דירלא
 כתב : כל־די מ־טעם אלה שמיא יתעבד אדרודא לבית אלה שמיא
 דירלמה להוא קצף על־מלכות מלכא ובניהי : ולכס מהידעין די כל־כהניא
 ולייא ומריא תרעיא נחניא ופלחי בית אלהא דנה מנדה בלו והלך לא
 שליט למרמא עליהם : ואנת עזרא כהכמת אלהך דירבודך מני שפטין
 ודינין דירלהון דאנין לכל־עמא די בעבר נהרה לכל־ידעי דחי אלהך ודי לא
 ידע תהודעין : וכל־דירלא להוא עבד דהא דיראלהך ודחא די מלכא אספרנא
 דינה להוא מהעבד מנה הן למית הן לשרשו הי־לענש נכסין ולאסירין :

Vasum Artaxerxis I, in quo quadrilinguis inscriptio est
 exsculpta, Venetiis in S. Marci aerario asservatur, quumque
 imaginem ejus possidendi nulla nobis facultas data fuisset,
 inscriptionibus, quas Adrianus de Longpérier in doctissimo
 tractatu suo: *Vase fabriqué en Égypte pendant la domination
 perse* publici juris fecit (Revue archéologique, 1844, I, p. 446),
 quaeque toties jam a doctissimis viris, a Lasseno incipiendo,
 repetitae sunt, absque ulla ipsius vasi delineatione (quod,
 ceterum, Xerxis vaso, operis nostri p. 111 exhibito—quum
 utrumque, Aegypti fabricatum, plane eandem inscriptionum
 dispositionem, ut ex de Longpérieri apographo constat, prae
 se ferret—facile unicuique simillimum putandum erat), super
 sedimus hasque operis nostri 114 p. accuratissime exhi
 bendas curavimus. His ita positis inscriptiunculaeque textu
 et transcriptione jam excusis (pp. 115 et 49), laetissimo
 omine, Petrus Lerchius, vir mihi amicissimus, delineationem
 ipsius vasi, nondum hucusque publici juris facti, cum qua
 drilingui ejus inscriptione, quam, cura atque humanitate
 doctissimi Regiae Bibliothecae Marcianae Bibliothecarii
 Josephi Valentini, diligentissime Venetiis in S. Marci
 aerario descriptam atque missam sibi obtinuit, necum com

I. YASUM VENETUM. AD F. J. VALENTINELLI.

nunicavit, mihiq̃ue, sic, quod operi nostro archaeologicum documentum deesset, copiam hic apponendi dedit. Ipsae etiam inscriptiones in hoc novo apographo verius atque diligentius descriptae videntur nomenque regis non adeo barbarum hic apparet, quim̄ in voce Longpérianum Ḥḥ (i), quod a doctis viris in Ḥ- (c) mutari debuerit, plane et distincte literam Ḥḥ (d) referat, genuinoque Persico ≡|Y| (t) clarissime utrobique sonerior littera Ḥḥ (d) respondeat; quae scriptura etiam cum biblico (אררשהשחא), ubi utrumque ר non est aspiratum, mea quidem sententia, sat commode quadrare videtur. Ultima denique inscriptionis voces ≡|K| et >|Ξ||>|Ξ||≡|, quae Longpériani ἀπογραφάως incuria, nescio quibus maculis obrutae exhibitae erant nec, nisi divinando, a doctis viris sunt repositae, in apographo nostro itidem clarissimae sunt, ita ut in textu operis nostri pro Ṣṣ Ξ| Ṧ<<Υ| Ṗ- Ṛṙ Ṡ- >|K| >|Ξ||>|Ξ||≡|, ut p. 115 est expressum, nunc tutissime \ Ṣṣ Ξ| Ṧ<<Υ| Ṗ- Ṛṙ \ >|K| >|Ξ||>|Ξ||≡|, in transcriptione vero (p. 49) Ardakéasda kšâyatiya vaşarka, pro Ardakéasca kšâyatiya vaşarka reponere possis.

V.

INSCRIPTIO DARIÏ II.

Inscriptio Persepolitana.

L.

Super fenestrarum postibus in palatio Darii H.

Culmen palatii [palatii fastigium] a Darii regis cognato exstructum¹.

¹ Inscriptio, secundum Ouseleyum et Flandinium octo-
decies, ad fidem vero illustr. collegae mei, qui itidem Per-
sepolim visitaverat, Eliae Berezin, octies, in duorum con-
clavium, quae probabiliter Darii H. palatii fastigium effi-
ciebant, fenestrarum aediculis, repetita, nusquam tamen, ad
ejusdem doctissimi collegae relatum, integrum statum con-
servavit, quae praecipua causa est, ut opinor, maximae diffi-
cultatis, quam viri doctissimi in hac explicanda sunt experti.
En doctissimorum interpretum, a Westergaardo incipiendo,
breviusculae inscriptionis versiones—W.: Alta (haec) arx (est)
Darii regis gentis palatium; Lass.: *Altis substructionibus* (ex-
structa) *arx gentis Darii hominum tutoris*; Rawl.: Done by Arda-
stá, the builder, the relative of King Darius, cui versioni
tamen vir doctissimus praefert suam alteram: «a worthily
placed building (or the building of Ardastana) made for
the family of Darius the King» huicque adjecit temporariam
tertiam: «Executed by Ardastá, the architect for the palace
(or in the palace) of King Darius; Opp.: Chambranle de

pierre (?), fait dans le palais du roi Darius; Norrisius: marble hall (or arch) built for the family of Darius the King; Berezinius, ad Scythicae versionis sensum: *Возвышенную арку* (цитадели съ дворцомъ государя) *Дарія Государя annартамектѣ*; Spieg.: Hochbau von Stein, durch einen Clangenossen des Königs Darius ausgeführt. Quod ad me, accedendo prope ad interpretationem Spiegelii, minime velim ut quisquam me sub vitiiâ, i. e. regi cognato, architectum palatii fastigii, sive aedium fabrum, hic intelligere voluisse arbitretur; quin potius pars haec palatii, ut Berezinii interpretatio suggerit, sumptibus, vel, quod probabilius mihi videtur, e consilio alicujus regis cognatorum exstructa, mea quidem sententia, esse potuit, ipsaque inscriptio, sic, quasi aliquod erga regem affinium ejus amicitiae monimentum, ipsius regis forsitan jussu, effecta fuerit.

Quum regis nominis delineatio $\Sigma\langle Y \rangle$, ut Suezensis inscriptio probavit, jam in Darii H. inscriptionibus usitata esset, inscriptiuncula certe ad hunc regem, ut quae in Londinensi cylindro servata est, referri posset; non tamen a Spiegelio, qui ad Darium II eam retulit, in praesentia, recedendum putavi, quum, quae in ea sunt difficilia, ut e grammaticis saltem legibus, explicentur, semper etiam degenerantis linguae, qualis est posteriorum temporum inscriptionum, aliquam speciem prae se ferre videntur.

VI.

INSCRIPTIONES ARTAXERXIS MNEMONIS.

Susianae.

S.

a.

Super pilae basi in minore columnarum serie.

Ego *sum* Artaxerxes, rex magnus, rex regum,
Darii Regis filius¹.

---

¹ Parvam hanc inscriptionem, ad clariss. Loftusii (vide infra) verba, literis Palaeo-Persicis, graphicas et grammaticas formas majoris (a) in hac reddendo, reposui et verti. De inscriptionis situ clarissimus Loftusius refert sequentibus:

....«At this point (scil. in extremo meridionali angulo magni aggeris; vide in tabula situs Susorum delineationem exhibente operis nostri p. VII ad lit. L), which projects considerably beyond the rest of the mound, there once stood another columnar edifice in a similar style of ornamentation to that already described. It had, however, been entirely destroyed, and its fragments were used for the pavement of other edifices

b.

Super pilae basi in magna columnarum serie.

1. Edicit Artaxerxes, rex magnus, rex regum¹, rex provinciarum, rex hujus terrae, Darii² regis filius.

2. Darius *fuit* Artaxerxis regis filius, Artaxerxes Xerxis regis filius, Xerxes Darii regis filius, Darius Hystaspis filius, Achaemenides³.

by the after-races who secured possession of the site. Among these were fluted shafts, bases of small columns, panels and cornices of marble adorned with the favourite rosette. The later edifice was equally destroyed, only eight feet of earth remaining above the rudely constructed pavement. Here and there were dug up column bases, miniature copies of the large bell-shaped *monoliths* in the great palace, elegantly, but, of course, not so highly sculptured. Immediately below the torus, around the swell of the bell, upon one of these ran the trilingual inscription:

«I am Artaxerxes, the Great-King, the King of Kings, of König Darius the Son». Travels and Researches in Chaldaea and Susiana by William Kennet Loftus, 1857, pp. 401—402.

¹ Scriptura archetypi $\text{𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴} \text{𐎠𐎹𐎶} \text{𐎠𐎡𐎴} \text{𐎠𐎡𐎴} \text{𐎠𐎡𐎴} \text{𐎠𐎡𐎴}$ ideographum 𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴 hic pro themate vocis *kšâyati* usurpatum vocemque sic minime esse barbaram, ut quae *kšâyatīyânâm* pronuncietur, affatim mihi probare videtur.

² *DârayavusaHyâ*, soloec. pro *Dârayavahus*. — De ceteris soloecismis vide in annotationibus ad sequentem Artaxerxis Ochi inscriptionem, cujus duo integra exemplaria remanserunt, quum haec iisdem etiam scatet.

³ Anomalia usus et formae casuum admittit, ut hic *\$-us* etiam cum 1-mo jungatur ad normam versionis Assyriacae, quam vide in sequenti annot.

3. Hoc templum Darius atavus-meus construxit.... Postea.... Artaxerxes avus-meus... Anahita et Mithras¹. Gratia Auramašdae templum ego condidi. Auramašdas, Anahita et Mithras servato....²

¹ In archetypo hic et inferius nisi 𐎧𐎶𐎵 restitit.

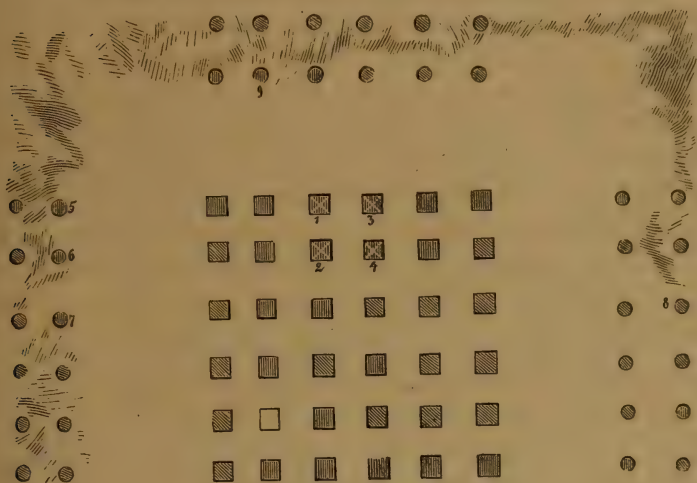
² Totam hanc inscriptionem clariss. Oppertius, ad versionem Assyricam, vertit sequentibus: «Dicit Artaxerxes, rex magnus, rex qui rex regum, rex provinciarum quae in superficie terrae universae: filius Darii regis, Darii regis filii Artaxerxis regis, Artaxerxis regis filii Xerxis regis, Xerxis regis filii Darii regis, Darii regis filii Hystaspis, ex stirpe Achaemenidarum. Istud nomine **Apadanum** Darius atavus meus fecit in aetate anteriore antea; Artaxerxes pater patris mei paene (?) finivit: in tutela Oromazis Anaïtidis et Mithrae ego hoc nomine **Apadanum** perfeci. Oromazes Anaitis et Mithras me protegant ab omni injuria et quae ego feci; non infestarunt, non vastarunt ea. «(Expéd. Scient. 1859, II, pp. 194—195).

Norrisius, ad Scythicam versionem: Says Artaxerxes, king great, king of kings, king of the country, king of this earth, Darius king's son. Darius [was] Artaxerxes king's son; Artaxerxes [was] Xerxes king's son; Xerxes [was] Darius king's son; Darius [was] Hystaspes' son, Achaemenian: this temple (abatana) Darius ancestor my made; afterwards by Artaxerxes my grandfather it was restored; (?) by help of Ormazd, Tanaitis, [and] Mithra I placed temple this in (?); Ormazd, Tanaitis, [and] Mithra me protect with the gods (?) and all that I have done.... (Says Artaxerxes, the great king, the king of kings, the king of the country, the king of this earth, the son of king Darius: — Darius was the son of King Artaxerxes, Artaxerxes was the son of King Xerxes, Xerxes was the son of King Darius, Darius was the son of Hystaspes, the Achaemenian. Darius, my ancestor, anciently built

this temple, and afterwards it was repaired (?) by Artaxerxes, my grandfather: By the aid of Ormazd, I placed the effigies of Tanaitis and Mithra in the temple. May Ormazd, Tanaitis, and Mithra protect me, with the [other] gods (?), and all that I have done».....

Quod ad hujus inscriptionis locum locique situm, ipsius clarissimi viatoris verba, qui primus has inscriptiones detexit, e praestantissimo libro suo excerpta indeque etiam magnae Susianarum columnarum seriei ichnographiam desumptam juvat hic, commodo lectorum, apponere.

2. SUSIANARUM COLUMNARUM ICHNOGRAPHIA ¹.

«The most interesting discovery, however, connected with this columnar edifice is the fact that, in each of the two most northerly rows of the great phalanx, the two central square pedestals (Nos. 1, 2, 3 and 4) were or had been inscribed with trilingual cuneiform records. These were cut around the ledge, but the fall of the columns had so materially injured them

- ¹
- Columnarum bases detectae.
  - ▨ Bases non inquisitae.
  - ▩ Bases cum inscriptionibus trilinguibus.
  - Bases absque ullis superstitionibus reliquiis.

that only one copy remained entire — written unfortunately in the language which is least known of the three. As if in anticipation of the fate which awaited the edifice, and of the prospect that one copy at least might escape the general destruction, each set of inscriptions was repeated four times. The Scythic version occupied the western side, the Persian faced towards the south, and the Babylonian pointed eastward. The fourth side was plain. Each version was deeply cut in five lines, and extended six feet four inches in length, and seven inches in breadth.

Upon pedestal № 1, the Scythic version was perfect, the Persian had lost the last two lines, and the whole of the central portion in the Babylonian copy was destroyed by the fall of the bull-capital.

Of pedestal № 3, a few characters of the Persian alone remain. The monolith № 2 is likewise much damaged, having only fragments of the Persian and Babylonian copies still existing. It had been injured on some previous occasion, either by flaws or otherwise, because pieces of the same stone had been fitted in and secured with iron or lead, over which the inscriptions had been cut.

Of the pedestal № 4, nothing is left but the basement slab to determine its former position. There can, however, be little doubt that it was inscribed like the others, because these four columns mark the position of the principal façade (Travels and Researches in Chaldaea and Susiana by William Kennet Loftus, 1857, pp. 370—371).

Totius Susianae regionis ichnographiam, de qua supra, ad minorem inscriptionem, mentionem feci, ad ejusdem clarissimi viri auctoritatem descriptam, vide in ichnographiarum tabulis operis nostri p. VII; hic vero antiquam Ninivensem Susorum situs delineationem, quae a clariss. Layardo est detecta atque publici juris facta, ex eodem Loftusii libro desumptam (p. 428), in qua Assyriorum probabiliter victoria atque triumphus depingitur, ipsius itidem clariss. viri verbis praemissis, non absque re alienum subjungere duximus.

...«But a farther convincing proof that the Kerkhah bifurcated in ancient times, and that its eastern arm, connecting it with the Kárún, was the Eulaeus of Susa, is found in one of Mr. Layard's sculptures from the palace of Sennacherib at Kouyunjuk (Nineveh)*. We have on it a representation of Susa as it stood in the days of Ashur-banipal (to whom this monument is due), and it is the more interesting, because we are able to recognise upon it a faithful picture of the modern ruins seen from the southern side!

The large mound on the left of this sculpture is without doubt the great mound or citadel, the smaller mound is the palace, while the town, with its walls and date-trees, exactly corresponds with the low eastern ruins (Compare this sculpture with the Plan of the Ruins). Nothing can be more correct than this identification. The inscription upon it reads «district of Madaktu»; and the inscription on the adjoining slab, which is a continuation of the subject, states that the Susians were defeated by the Assyrians near the district of Madaktu, and near the city of Shushan.

In the large river flowing from the mountains, and laving the foot of the citadel, I distinguish the Choaspes or modern Kerkhah — the Sháour being then absorbed by this or the smaller stream, and therefore not shewn on the sculpture. The true Eulaeus — the extinct river-channel above described — is undoubtedly to be identified with the upper and smaller river. The angle made by the two streams, and their direction, flowing towards the large river, the Tigris, at the bottom of the slab, must be regarded as intended to represent a bifurcation, and not a junction. The pond between the larger rivers is the great Chaldaean marsh at the mouth of the Kerkhah. It is unfortunate that the adjoining slab on the right is destroyed, because, I doubt not, we should have there seen the other rivers, and thus had a skeleton map of the ancient province of Susiana.» (pp. 428—430).

* No. 50 in the Northern Assyrian Gallery at the British Museum.

3. ANTIQUA SUSORUM NINIVENSIS DELINEATIO.

Quod ad hodiernam Susorum conditionem, lubet doctissimi Baehrii, quae clarissimorum viatorum de liliorum antiqua regione relatibus innitendo, protulit, aliquot verba hic apponere:

....«Adhuc ruinae multae cernuntur per duodécim ferme miliar. Anglice. spatium sparsae inde a fluvio Ditzful, quâ is maxime ad occasum vergit, in Eulaeum deinceps se infundens, usque ad orientalem ripam fluvii Kerah s. Kerkhah, qui est veterum Choaspes: per hanc planitiem, quae nunc deserta fere est ferarumque omnis generis sedes, omnia tu vides oblecta opere latericio, quale in Babylonis veteris solo adhuc reperitur: exsurgunt hic illic similes tumuli, inter quos unus potissimum eminet reliquos ambitu et alti-

tudine superans, cui nomen *Kala i Shush*, i. e. arx Susorum». (Her. editio altera, III, 70, ad voces ἐς τὰ Σοῦσα — ἐκ Περσέων ἡχων).

Quum non solum omnes Palaeo-Persicas, quae hucusque repertae sunt, inscriptiones inscriptionumque reliquias, sed etiam harum, quantum fieri potuit, vestigia in opere nostro collecta voluerimus, Saxi Nigri, quod Susis, in Danielis sic dicto praecinctu, huc a Moslemicis phanaticis, postquam discisum fuerit, ut e narratione Loftusii (pp. 418—423) patet, est translatum, ex opere ejusdem Loftusii (p. 419) cum ipsa Danielis sepulchri, quam e Flandinii opere (t. V p. 100) desumpsimus, delineatione, Saxique Shusteri, cujus descriptio nusquam, quantum scio, invenitur, a Bodeo delineati atque itidem e IV-to vol. Flandinii operis (pl. 226) a nobis excerpti imagines, operis nostri pp. 123, 122, 125 exhibendas curavimus, hisque basis et capituli, Susianarum columnarum (Loft., p. 369), quae a Persepolitanis aliquantulum differunt, exempla adjecimus (p. 124).

VII.

INSCRIPTIO ARTAXERXIS OCHI.

Inscriptio Persepolitana.

P.

In scalis palatiorum Darii H. et Artaxerxis Ochi ¹.

1. Deus magnus *est* Auramašdas, qui hanc terram ² creavit, qui illud caelum creavit, qui hominem creavit, qui praestantiam ³ *prae ceteris animantibus* creavit hominis ⁴, qui me Artaxerxem

¹ De inscriptionis locis Claud. J. Rich affert sequentia: Tablet in the centre of the N face of the Platform H, directly facing the place whence № 5 (C b) was copied; there is no building now standing on this Platform. This Tablet like № 5 (a) is in the centre of a row of Guards, and was also concealed under the rubbish. The corresponding Tablets of this inscription have entirely disappeared (Pl. XXIII). Verbis Richii clariss. Spiegelius addit: Eine gleichlautende findet sich an der östlichen Wand der Plattform H, während die dritte auf der westlichen Treppe zum Gebäude G zu finden ist. Diese Inschriften sind, wie C a und C b, nur durch die Länge der Zeilen verschieden (Die altp. Keilinschr. p. 115).

² Bumâm, soloec. pro bumim.

³ Šâyâtâm, soloec. pro šiyâtim.

⁴ Martihyâ, forsan, ut jam Benfeyus notavit, scalpri lapsus pro martiyahyâ.

regem¹ fecit, unum multorum regem, unum multorum moderatorem.

2. Edicit Artaxerxes, rex magnus, rex regum², rex provinciarum, rex hujus terrae. Ego Artaxerxis regis³ filius *sum*, Artaxerxes *vero* Darii regis⁴ filius *fuit*, Darius Artaxerxis regis⁵ filius, Artaxerxes Xerxis regis⁶ filius, Xerxes Darii regis⁷ filius, Darius Hystaspis nomine filius, Hystaspes⁸ Arsamae⁹ nomine filius, Achaemenides¹⁰.

3. Edicit Artaxerxes rex: Hoc palatium¹¹ sa-

¹ Artakšatrâ kšâyatiya, nominativi pro accusativis. Vide casuum usum inconsequentiam, quum in ejusdem §-phi fine eadem vox kšâyatiya cum pron. aiva propriam sui atque genuinam formam induit. Anomaliae ratio a clariss. Spiegelio ceterum explicatur sequentibus: der Accusativ ist durch mām genügend angedeutet, und man lässt dann die Apposition im Nominativ folgen (ibid.).

² Kšâyatiyanam, soloec. pro kšâyatiyânâm.

³ Artakšatrâ kšâyatiya, nominativi pro genitivis.

⁴ Dârayavus kšâyatiya, itidem nominativi sensu genitivorum.

⁵ Artakšatrâ kšâyatiya, nominativi pro genitivis.

⁶ Kšayârsâ kšâyatiya, nominativi pro genitivis.

⁷ Dârayavus kšâyatiya, nominativi pro genitivis.

⁸ Vistâšpahyâ, gen. pro nom.

⁹ Aršâma, nom. pro gen.

¹⁰ Conf. hanc cum praecedentis inscriptionis genealogia. Quod ad enunciati constructionem, nil puto melius quam clariss. Spiegelii verba afferre: «Schwierig [dagegen] ist es, dem Geschlechtsregister ll. 16—17 (§ 2) eine bestimmte Construction zu finden. Wir wissen sehr wohl, was der Verfasser der Inschrift sagen will, aber richtig construiren lässt es sich nicht (ibid).

¹¹ Ušatašanâm, soloec. pro usatašanam, quam vocem ex uš, phonetico a adjecto (ut in Sēdica lingua ušē), et

xeum [saxis constructum] a-me sub me [mea voluntate, *vel* regni mei tempore] est extructum¹. Me Auramašdas et Mifras² Deus custodito, et hanc

tašanam, cum Spiegelio, compositam esse censeo. Quod ad vocem tašanam, haec a r. taš (takš), quae proprie cedere (conf. Ross. rec-атъ), dolare, post vero etiam struere in Aricis linguis significat, derivatur. Ich halte das Wort für ein Neutrum, verba sunt Spiegelii, wie apadâna in S, und imam steht = ima, der lange Vocal ist sowenig in dieser Inschrift auffallend, wie in ačmânâm. Quum palatium a circumdolatis, sine dubio, saxis et lapidibus denominationem suam acceperit, hic Persepolitanorum murorum structurae saxorumque jungendorum modi specimen e clarissimi G. Rawlinsonii libro (t. IV, p. 240) desumptum apponere placet, cum quo conferas, sis, alterum p. 62 inscriptiones H et I exhibeas.

4. PERSEPOLIS MURORUM STRUCTURAE SPECIMEN.

¹ Kartâ, probabiliter, pro kartam. Si mâm hic pro nominativo τοῦ adam usurpatum est, in kartâ etiam *nominis agentis* significatio admitti posset (Vide Spieg.: Die altp. Keilinschriften, p. 115).

² 𐎧𐎠𐎧𐎡𐎹, — quae scriptura etiam in Susiana Artaxerxis Mnemonis inscriptione, ubi litera 𐎧𐎠 evanuit, probabiliter in usum vocata fuit. Similis scriptio, quae in 𐎧𐎠

VIII.
INSCRIPTIO ARSACIS.

In Sigillo Grotefendi ¹.

Arsaces nomine, Atiyabušani filiū.

---

¹ Asservatur in Museo Britannico. Vide imaginem p. 136.

LITERARUM PALAEO-PERSICARUM

ENUNTIATIO

ET

INSCRIPTIONUM TRANSCRIPTIO.

LITERARUM PALAEO-PERSICARUM
ENUNTIATIO.

Literarum contextus.

Vocales.

Computatio.	Vocalium species.	Delineatio.	Valor.
1	GUTTURALIS	𐎠𐎡	a, â
2	PALATALIS	𐎢𐎣	i, î
3	LABIALIS	𐎤𐎥	u, û

Consonantes.

Computatio.	Consonantium species.	Delineatio.	Valor.
4	I. GUTTURALES	𐎧𐎫	k
5		𐎧𐎫 (ante u)	k et ku
6		𐎧𐎫𐎫	k̄
7		𐎧𐎫𐎫	} g
8		𐎧𐎫𐎫 (ante u)	
9	II. PALATALES	𐎧𐎫	h
10		𐎧𐎫	é
11		𐎧𐎫	} g̃
12	III. DENTALES	𐎧𐎫𐎫 (ante u)	
13		𐎧𐎫𐎫	} t
14		𐎧𐎫𐎫 (ante u)	
15		𐎧𐎫	f
16		𐎧𐎫	} d
17	IV. LABIALES	𐎧𐎫𐎫 (ante i)	
18		𐎧𐎫𐎫 (ante u)	d et du
19		𐎧𐎫 et 𐎧𐎫	} n
20		𐎧𐎫𐎫 (ante u)	
21		𐎧𐎫	p
22		𐎧𐎫𐎫	f
23		𐎧𐎫	b
24		𐎧𐎫𐎫	} m
25		𐎧𐎫𐎫 (ante i)	
26		𐎧𐎫𐎫 (ante u)	

Computatio.	Consonantium species.	Delineatio.	Valor.
27	V. SEMIVOCALES	ʏ<	y
28		≡ʏ	r
29		><< (ante u)	
30		>ʏ≡	v
31		ʏ̇ (ante i)	v et vi
32	VI. SIBILANTES	ʏ≡	ś
33		ʏ̇̇	ś et s
34		ʏ->ʏ	ſ

**Transcriptionis explicatio et enunciationis
regulae.**

1. Longae vocales designantur signo ^ (ex. gr. â).

2. Consonantes, signo ° desuper notatae, his aspirationis vim inesse designant, ut <<ʏ k sit Sanscr. क sive Gr. χ, Germ. *ch*, Ross. *x*; ʏʏ t, Sanscr. त, sive Gr. θ, Angl. *th*; ʏ̇ ś, Sanscr. श, sive Angl. *sh*, Germ. *sch*, Ross. *u*; notatae signo ' — palatalem enunciationis modum, ut ʏ̇- é, velut Italicum *c* in voce *Cicerone*, Ross. *u*, >ʏ g, ut Italicum *g* in voce *giro*, Angl. *j*, ʏ≡ ś, ut Sanscr. श्र, enuncientur. ſ indicat enunciationem literae ʏ->ʏ eandem esse ut Angl. *z*, Ross. *з*, Neogr. ζ.

Litera <ɣ> profertur ut Sanscr. ह , Angl. *h*, Germ. *h*.

3. Vocalis ā (a) in prima et ultima vocis syllaba quum brevis, tum longa esse potest; in media autem vocis syllaba semper est longa.

4. Vocalis *a*, ut in Sanscrita lingua, sonum suum persaepe cum antecedente consonante conjunctum habet ipsaque non scribitur, ut ɣā sit *ba*, dā *da*, cet.

5. Vocalis *a*, si etiam scriptione non est expressa, cum subsequentibus vocalibus ī (i) et ū (u) diphthongos *ai* et *au* efficere potest, quae una syllaba sunt enunciandae.

6. Vocales ī (i) et ū (u) quum per se longae possunt esse, tum etiam adjectis semivocalibus, huic v (*v*), illi y (*y*), ut longae designantur, ex gr. fâtî , dadâtû .

7. Semivocalis j (Angl. *y*, Germ. *j*) in fine vocum post <ɣ> sonum brevis *i* (i) habuisse videtur (ex. gr. fâhî).

8. Quamvis Palaeo-Persicae scriptionis ratio unumquemque sonum, ut nostra fere alphabeta, peculiaribus signis denotet, manent tamen vestigia hanc ex antiquiore *syllabica* et *ideographica* fluxisse. Documentum est quum literae *a* in praecedenti frequens consonante praesentia (4), tum, quod etiam aliae vocales, nempe *i* post ɣ

(v) et *u* post <ŷ (k), atiquoties scribendo praeter-euntur, nempe *i* in voce <ŷ <ŷ <ŷ <ŷ <ŷ <ŷ (Vis-tâšpa), et *u* in <ŷ <ŷ <ŷ <ŷ <ŷ <ŷ (Nabukudračara), qualium consonantium forma quum sit duplex, in hac contractiore scriptura simpliciter antiquiores syllabas *vi* et *ku* conservasse videtur. Eodem modo et aliis quibusdam signis (<ŷ <ŷ g, <ŷ <ŷ d cet.), quamvis non ad exprimendas syllabas, sed jam nisi literas adhiberentur, antiquior tamen syllabica, etiam vocali adjecta, forma remansit.

9. Quum vocalis *a* conjunctim persaepe, ipsa, ad syllabicam scribendi rationem, non expressa, cum praecedente consonante enunciatur, neque haec, etiam absente vocali, formam mutet, incertum nonnunquam fit quando, sub ejusdem consonantis forma, syllaba aperta, ut *ba*, *za*, et quando syllabae clausae fulcrum, ut in *ad*, *ar*, enunciari debeat, quae difficultas quum, vivente in populi ore lingua, si ex gr. Palaeo-Persicam vel cum Arabum difficiliori scribendi ratione conferas, nullius certe momenti fuerit, nunc nisi proferendis Palaeo-Persicis literis ad cognatarum dialectorum (ubi omnes fere Palaeo-Persicae radices et voces occurrunt) auctoritatem, aliqua ex parte tolli utique potest.

10. Dentalem nasalem sonum (n) ante alias dentales et labialem (m) ante labiales e scriptionis Palaeo-Persicae more fuit omittere. Sed,

quum Persicae voces, in quibus mediis dentales vel labiales syllabam incipiunt, a Persarum imperio coaevis Graecis scriptoribus semper cum nasalibus vel labialibus redduntur similisque nasalium usus et in dialectis cognatis occupat, in enunciando hae necessario supplendae sunt, ita ut <𐎧𐎠𐎧𐎡𐎧 Hindu, non Hidu, 𐎧𐎡𐎧𐎠𐎧 𐎧𐎠𐎧𐎡𐎧 Kambuḡiya (Καμβούγη), non Kabuḡiya, proferas.

11. Dentalem nasalem etiam in fine 3 pers. plur. imperf. act. enunciando supplendam, ut Kernius facit, cognatarum itidem dialectorum comparatio suadet, praesertim quum, aliter, 3 pers. plur. aequae ac 3 pers. s. persaepe sonaret, ut 𐎧𐎠𐎧𐎡𐎧 (abava, s.) et 𐎧𐎠𐎧𐎡𐎧𐎠𐎧 (abava[n], pl.), 𐎧𐎠𐎧𐎡𐎧𐎠𐎧𐎡𐎧 (anuṣiyava, s.) et 𐎧𐎠𐎧𐎡𐎧𐎠𐎧𐎡𐎧𐎠𐎧 (anuṣiyava[n], pl.), cet.

12. Similiter et aspirata *h*, quamvis constanter ante vocalem *u* omittatur, quum in Sendico sermone semper *h* sonet, in Graeco vero partim aspirata *χ*, partim sibilante *σ*, partim gutturali *z*, in vocibus Palaeo-Persicis respondentibus reddatur, in enunciatione absque ullo scrupulo itidem voce efferri potest.

13. Litera 𐎧𐎠𐎧, quae nisi bis in nominibus propriis viri Armenii et Babyloniae regionis occurrit (<𐎧𐎠𐎧𐎡𐎧𐎠𐎧𐎡𐎧𐎠𐎧 et <𐎧𐎠𐎧𐎡𐎧𐎠𐎧𐎡𐎧𐎠𐎧 B, III, 13), peculiarem nasalem sonum, signo hoc ex Assyrico,

probabiliter, syllabario desumpto, ad sagacissimam, mea quidem sententia, doctissimi Ménantii opinionem, designare videtur¹.

14. Ideographicae scripturae, ut veteres Persae, nos etiam exemplum in numeris signis denotandis habemus. Numerorum Palaeo-Persica signa, quae in inscriptionibus extant, sunt sequentia: 𐎠 1, 𐎡 2, 𐎢𐎣 6, 𐎤𐎥𐎦 7, 𐎧𐎨𐎩 8, 𐎪𐎫𐎬𐎭 9, 𐎮 10, 𐎰𐎱 13, 𐎲𐎳 14, 𐎴𐎵 15, 𐎶𐎷𐎸𐎹 18, 𐎺 20, 𐎼𐎽 22, 𐎿𐏀 23, 𐏁𐏂𐏃 26, 𐏄𐏅𐏆𐏇 29.

15. Alia ideographica signa, quorum unum jam in Darii Suesensi et in Xerxis inscriptionibus, cetera duo in Artaxerxis Ochi inscriptione, occurrunt, sunt 𐎠𐎡 et 𐎢𐎣, ex Assyricisque itidem probabiliter ideographis, ad opinionem clariss. Ménantii, sunt reficta². Prius scriptum est pro 𐎠𐎡𐎢𐎣 𐎠𐎡𐎢𐎣 (kšâyfiya), secundum pro 𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥 (bumi), tertium pro 𐎢𐎣𐎤𐎥 (dah), hisque vocibus, legendo, enuncianda sunt. Huc etiam et saepius usitatum 𐎢𐎣 (tra) referendum puto.

16. Restant duo propius explananda signa 𐎠 et 𐎡, quorum prius vocibus distinguendis usurpatur, alterum, quum proprie sit numerale *unitatem* denotans inque hac provincia duobus distinctivis signis includitur, persaepe tamen etiam

¹ Vide annot. ad §-m 16.

² Vide annot. ad §-m 16.

graphis Niebuhrii et Behistanensibus Rawlinsonii etiam singulae literae puncto constanter distinguuntur, quem distinguendi modum non Palaeo-Persicum, sed a recentioris aevi viatoribus inventum esse jam Lassenius, Westergaardianas inscriptiones explanando, asserebat. Quum tamen ipsi viatores nil de signo a se Palaeo-Persicis inscriptionibus addito produnt, idque etiam in Westergaardii Naqširustami inscriptionis accuratissimo apographo passim occurrit, unicuique literae in archetypis, a me expressis, ad Rawlinsonii normam, omnium Darii H. inscriptionum subjungendum putavi. Quod ad ceterorum regum inscriptiones, harum omnia fere archetypa (Xerxis Alvendensi excepto) sine punctulis edidi, quum eorum nisi in Schulzii Alvendensi rarissimam praesentiam animadverterim, in aliis vero sive temporis lapsu parvulum signum evanuit, sive jam post Darium H. mox extra usum factum est.

18. Quum Palaeo-Persica dialectus omnium Ariae stirpis linguarum cum Sendica et Sanscrita maxime sit cognata, lubet hic Palaeo-Persicis etiam Sendicas et Sanscritas literas, quae analogum soni valorem exhibent, juxtapositas, studiosorum juvenum alicui commodo, ob oculos ponere.

Com- putatio.	Palaeo- Pers.	Sendicae.	Sanscritae.	Com- putatio.	Palaeo- Pers.	Sendicae.	Sanscritae.
Vocales.				17	𐬵	}	न
1	𐬵	𐬵, 𐬵	अ, आ	18	𐬵		
2	𐬵	𐬵, 𐬵	इ, ई	19	𐬵		
3	𐬵	𐬵	उ, ऊ	20	𐬵	𐬵	प
Consonantes.				21	𐬵	𐬵	फ
4	𐬵	}	क	22	𐬵	𐬵	ब
5	𐬵			23	𐬵	}	म
6	𐬵	𐬵	ख	24	𐬵		
7	𐬵	}	ग	25	𐬵		
8	𐬵			26	𐬵	𐬵, 𐬵	य
9	𐬵	𐬵	च	27	𐬵	}	र
10	𐬵	}	ज्ञ	28	𐬵		
11	𐬵			29	𐬵	}	व
12	𐬵	}	त	30	𐬵		
13	𐬵			31	𐬵	𐬵	श
14	𐬵	}	द	32	𐬵	𐬵 et 𐬵	स et ष
15	𐬵			33	𐬵	𐬵	
16	𐬵			34	𐬵	𐬵	ह

Sendice.

සෙසෙය අප සෙසෙය සෙසෙය. සෙසෙය සෙසෙය සෙසෙය
 සෙසෙය සෙසෙය සෙසෙය. සෙසෙය සෙසෙය සෙසෙය
 සෙසෙය සෙසෙය සෙසෙය. සෙසෙය සෙසෙය සෙසෙය
 සෙසෙය සෙසෙය සෙසෙය. සෙසෙය සෙසෙය සෙසෙය
 සෙසෙය සෙසෙය සෙසෙය. සෙසෙය සෙසෙය සෙසෙය
 සෙසෙය සෙසෙය සෙසෙය. සෙසෙය සෙසෙය සෙසෙය
 cet. සෙසෙය සෙසෙය සෙසෙය. සෙසෙය සෙසෙය

(Śaṣṭi Dârayô kṣaêtâ. Imad yad mana kërêtem
 paścaêta yafâ kṣaêtâ bavam. Kambuḡyô naṇma
 Kuraos putrô ahmâkêm taokmanô, hô paourvîm
 idâ kṣaêtâ âs. Avanḥê Kambuḡyêhê brâtâ Bar-
 dyô naṇma aś, hamâta, hamôpitâ Kambuḡyêhê.
 Paścaêta Kambuḡyô aom Bardîm avaḡanad. Yafâ
 Kambuḡyô Bardîm avaḡanad, kârahê (maśyânâṇm)
 viśtêm bavaḡ hyad Bardyô avaḡatô. Paścaêta
 Kambuḡyô cet.).

Sanserite.

शंति धार्यः क्षयन् । इदं यद् मम कृतम् पश्चाद्
 यथा क्षयन् अवभम् । काम्बोज्यो नाम कुरोः पुत्रो ऽस्मा-
 कम् तोक्मनः स पूर्वम् इह क्षयन् आस । अथ काम्बो-
 ज्यस्य भ्राता वर्धो नामास समाता समापिता काम्बो-
 ज्यस्य । पश्चात् काम्बोज्य इमम् वर्धम् अवाहन् । यथा
 काम्बोज्यो वर्धम् अवाहन् कार्ख्याद्वाभवद् यद् व-
 र्धो ऽवहतः । पश्चात् काम्बोज्यः cet.

(Šaṇsati Dârayaḥ kšayan (râgâ): Idam (asti) yad mama kṛtam paścâd yafâ kšayan aḇavam. Kâmbôgyô nâma Kurôḥ putrô 'smâkam tôkmanah, sa pûrvam iha kšayan âsa. Asya Kâmbôgyasya brâtâ Bardyô nâmâsa, samâtâ, samapitâ Kâmbôgyasya. Paścât Kâmbôgya imam Bardyam avâhan. Yafâ Kâmbôgyô Bardyam avâhan kârasya (lôkânâm) add'âḇavad yad Bardyô 'vaha-tah. Paścât Kâmbôgyaḥ cet.).

20. Valore singularium Palaeo-Persicarum literarum nec non has jungendi ratione exposita, omnes Palaeo-Persicas inscriptiones literis etiam Latinis repetendas censui, additis in hac transcriptione *nasalibus*, *labiali m* et *aspirata h*, uncis inclusis; quas, ad certas graphicas leges, ut annotavi (10—12), Palaeo-Persica scriptio omittit.

TRANSCRIPTIO.

I.

INSCRIPTIO CYRI.

M.

Inscriptio Murghabi.

Adam Kurus kšâyatiya Hakâmanišiya.

II.

INSCRIPTIONES DARIÏ HYSTASPI.

Inscriptiones Behistani.

Tabula I.

1. Adam Dâr(a)yavus ksâyatiya vaşarka, ksâyatiya ksâyatiyânâm, ksâyatiya Pârsaiy, ksâyatiya dahyunâm, V(i)stâspahyâ putra, Arsâmahyâ napâ, Hakâmanisiya.

2. Tâtiy Dâr(a)yavus ksâyatiya: Manâ pitâ V(i)stâspa, V(i)stâspahyâ pitâ Arsâma, Arsâmahyâ pitâ Ariyârâamna, Ariyârâamnahyâ pitâ Caispis, Caispâis pitâ Hakâmanis.

3. Tâtiy Dâr(a)yavus ksâyatiya: Avahyarâdiy vayam Hakâmanisiyâ fahyâmahy, hacâ paruviyata âmâtâ amahy, hacâ paruviyata hyâ amakam taumâ ksâyatiyâ âha(n).

4. Tâtiy Dâr(a)yavus ksâyatiyâ: VIII manâ taumâyâ tyâiy paruvam ksâyatiyâ âha(n), adam navama: IX duvitâtaranam vayam ksâyatiyâ amahy.

5. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Vasnâ Auramaşdâha adam kšâyatiya amiy: Auramaşdâ kšatram manâ frâbara.

6. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Imâ dahyâva tyâ manâ patiyâiša; vasnâ Auramaşdâha adamsâm kšâyatiya âham: Pârśa, (H)uvağa, Bâbirus, Afurâ, Arabâya, Mudrâya, tyâiy darayahyâ, Šparda, Yaunâ, Mâda, Armina, Kat(a)patuka, Parfava, Saraka, Haraiva, (H)uvâraşmiya, Bâkfris, Šuguda, Ga(n)dâra, Šaka, Tâtagus, Harauvatis, Maka: fraharvam dahyâva XXIII.

7. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Imâ dahyâva, tyâ manâ patiyâiša(n), manâ ba(n)dakâ âha(n)tâ, manâ bâğim abara(n)tâ, tyasâm hacâma afahya, kšapavâ raućapativâ, ava akunavyatâ.

8. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: A(n)tar imâ dahyâva maŕtiya, hya âga(n)tâ âha, avam (h)ubartam abaram, hya arika âha, avam (h)ufraştam aparśam. Vasnâ Auramaşdâha imâ dahyâva tyanâ manâ dâtâ apriyâyan: yafâsâm hacâma afahya, avafâ akunavyatâ.

9. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Auramaşdâ manâ kšatram frâbara: Auramaşdâmaiy upaştâm abara, yâtâ ima kšatram adâry: vasnâ Auramaşdâha ima kšatram dârayâmiy.

10. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Ima tya manâ kartam, paśâva yafâ kšâyatiya abavam: Ka(m)buğiya nâma Kuraus putra, amâkam tau-mayâ: hauv paruvam idâ kšâyatiya âha. Avahyâ Ka(m)buğiyahyâ brâtâ Bardiya nâma âha, hamâta, hamapitâ Ka(m)buğiyahyâ. Paśâva Ka(m)buğiya avam Bardiyam avâğa. Yafâ Ka(m)buğiya Bardiyam avâğa, kârahyâ âşdâ abava, tya Bardiya avagata. Paśâva Ka(m)buğiya Mudrâyam

ašiyava. Yafâ Ka(m)bugiya Mudrâyam ašiyava, pašâva kâra arika abava: pašâva drauga vašaiy abava utâ Pâršaiy, utâ Mâdaiy, utâ aniyâuvâ dahyušuvâ.

11. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyafiya: Pašâva, Y (aiva) martiya Magus âha Gaumâta nâma. Hauv udapatatâ hacâ Pisiyâuvâdâyâ. Arakadris nâma kaufa — hacâ avadasa — Viyaknahya mâhyâ XIV raućabis — fakatâ âha yadiy udapatatâ. Hauv kârahyâ avafâ aduruġiya: adam Bardiya amiy hya Kuraus putra, Ka(m)bugiyahyâ brâtâ. Pašâva kara haruva hamitriya abava, hacâ Ka(m)bugiyâ abiy avam ašiyava, utâ Pârša, utâ Mâda, utâ aniyâ dahyâva; kšatram hauv agarbâyatâ. Garmapadahya mâhyâ IX raućabis, fakatâ âha, avafâ kšatram agarbâyatâ. Pašâva Ka(m)bugiya (h)uvâmaršiyus amariyatâ.

12. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyafiya: Aita kšatram, tya Gaumâta, hya Magus, adinâ Ka(m)bugiyam, aita kšatram hacâ paruviyata amâkam taumâyâ âha. Pašâva Gaumâta, hya Magus, adinâ Ka(m)bugiyam utâ Pâršam, utâ Mâdam, utâ aniyâ dahyâva: hauv ayaštâ (h)uvâipasiyam akutâ; hauv kšâyafiya abava.

13. Tâtiy Dâ(r)yavus kšâyafiya: Naiy âha martiya, naiy Pârša, naiy Mâda, naiy amâkam taumâyâ kašćiy, hya avam Gaumâtam, tyam Magum, kšatram ditam éakriyâ: kârašim hacâ daršama atarša: kâram vašaiy avâġaniyâ, hya paranam Bardiyam adânâ. Avahyarâdiy kâram avâġaniyâ, mâtyamâm kšnâšâtiy tya adam naiy Bardiya amiy, hya Kuraus putra. Kašćiy naiy adaršnaus éisćiy taštanaiy pariy Gaumâtam, tyam Magum, yâtâ adam arašam. Pašâva, adam Auramašdâm patiyâ-

vahiy, Auramašdâmaiy upaštâm abara: Bâgayâdais mâhyâ X raućabis, takatâ âha, avafâ adam hadâ kamanaibis martiyaibis avam Gaumâtam, tyam Magum, avâġanam utâ tyaisaiy fratamâ martiyâ anušiya âha(n)ta. Šikatauvatis nâma didâ, Nišâya nâma dahyâus, Mâdaiy: avadašim avâġanam, kšatramšim adam adinam. Vasnâ Auramašdâha adam kšâyatiya abavam: Auramašdâ kšatram manâ frâbara.

14. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: kšatram, tya haćâ amâkam taumâyâ parâbartam âha, ava adam patipadam akunavam, adamšim ġâfvâ avâštâyam; yafâ paruvamćiy, avafâ adam akunavam. Âyadanâ, tyâ Gaumâta, hya Magus, viyaka, adam niyatrârayam, kârahyâ—abâćaris, ġaifamćâ, mâniyamćâ, v(i)fibisćâ, tyâdis Gaumâta, hya Magus, adinâ. Adam kâram ġâfvâ avâštâyam, Pârsamćâ, Mâdamćâ, utâ aniyâ dahyâva, yafâ paruvamćiy, avafâ: adam hamatakšiy, vasnâ Auramašdâha, yafâ Gaumâta, hya Magus, v(i)fam, tyâm amâkam, naiy parâbara.

15. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Ima, tya adam akunavam, pašâva yafâ kšâyatiya abavam.

16. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Yafâ adam Gaumâtam, tyam Magum, avâġanam, pašâva, ʾ martiya Atrina nâma, Upadarmahyâ putra, hauv udapatatâ (H)uvaġaiy, kârahyâ avafâ afaha: adam (H)uvaġaiy kšâyatiya amiy. Pašâva, (H)uvagiya hamitriyâ abava(n), abiy avam Atrinam ašiyava(n): hauv kšâyatiya abava (H)uvaġaiy. Uta ʾ martiya Bâbiruviya Naditabira, Aina(ira)hyâ putra, hauv udapatatâ Bâbiraub, kâram avafâ aduruġiya: Adam Nabuk(u)draćara amiy, hya Nabunitahyâ putra. Pašâva, kâra, hya Bâbiruviya, haruva abiy avam

Naditabiram ašiyava, Bâbirus hamitriya abava: kšatram, tya Bâbirauv, hauv agarbâyatâ.

17. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Pašâva, adam frâisayam (H)uvaġam: hauv Âtrina bašta anayatâ abiy mâm: adamšim avâġanam.

18. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Pašâva adam Bâbirum ašiyavam abiy avam Naditabiram, hya Nabuk(u)dračara agaubatâ. Kâra, hya Naditabirahyâ, Tigrâm adâraya. Avadâ aistatâ, uta abis nâviyâ âha(n). Pašâva, adam karam (a)makâuva avâkanam: aniyam dašabârim akunavam, aniyahyâ asm... anayam. Auramašdâmaiġ upaštâm abara: vasnâ Auramašdâha Tigrâm viyatarayâm. Pašâva avadâ kâram, tyam Naditabirahyâ, adam aġanam vašaiy. Âtriyâdihya mâhyâ XXVII raučabis, fakatâ âha, avatâ hamaranam akumâ.

19. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Pašâva adam Bâbirum ašiyavam. Afi Babirum yafâ..... âyam — Šâšâna nâma vardanam anuv (H)ufratau-vâ — avadâ hauv Naditabira, hya Nabuk(u)dračara agaubatâ, aiša hadâ kârâ patis mâm hamaranam éartanaiy. Pašâva hamaranam akumâ, Auramašdâmaiġ upaštâm abara: vasnâ Auramašdâha kâram, tyam Naditabirahyâ, adam aġanam vašaiy. Aniya âpiyâ (a)h(yatâ: apišim parâbara. Anâmaka-hya mâhyâ II raučabis, fakatâ âha, avatâ hamaranam akumâ.

Tabula II.

1. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Pašâva Naditabira hadâ kamanaibis ašbaraibis abiy Bâbirum ašiyava. Pašâva, adam Bâbirum ašiyavam: vasnâ Auramašdâha, utâ Bâbirum agarbâyam, utâ avam

Naditabiram agarbâyam. Paśâva avam Naditabiram adam Bâbiraup avâġanam.

2. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatriya: Yâtâ adam Bâbiraup âham, imâ dahyâva, tyâ haćâma hamitriyâ abava(n): Pârśa, (H)uvaġa, Mâda, Afurâ, Armina, Parfava, Margus, Tatagus, Śaka.

3. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: ¶ Martiya Martiya nâma, Ćiĉikrâis putra—Kuganakâ nâma vardanam Pârśaiy—avadâ adâraya. Hauv udapatatâ (H)uvaġaiy, kârahyâ avatâ afaha: Adam Imanis amiy (H)uvaġaiy kšâyatiya.

4. Tâtiy Dar(a)yavus kšâyatiya: Adakaiy adam aśanaïy âham abiy (H)uvaġam. Paśâva haćâma... (H)uvaġiyâ avam Martiyam agarbâya(n), hyaśâm mafista âha, utâsim avâġana(n).

5. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: ¶ martiya Fravartis nâma, Mâda, hauv udapatatâ Mâdaiy, kârahyâ avatâ afaha; Adam 'Kšafrita amiy, (H)uvakšatarahyâ taumâyâ. Paśâva kâra Mâda, hya v(i)ťâpatiy âha, haćâma hamitriya abava, abiy avam Fravartim aśiyava: hauv kšâyatiya abava Mâdaiy.

6. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Kâra Pârśa utâ Mâda, hya upâ mâm âha, hauv kamanama âha. Paśâva, adam kâram frâiśayam. Vidarna nâma Pârśa, manâ ba(n)daka: avamśâm mafistam akunavam, avatâśâm afaham: Paraitâ, avam kâram, tyam Mâdam, ġatâ, hya manâ naiy gaubataiy. Paśâva hauv Vidarna hadâ kârâ aśiyava. Yatâ Mâdam parâraśa—Marus nâma vardanam Mâdaiy—avadâ hamaranam akunaus hadâ Mâdai-bis. Hya Mâdaiśuva mafista âha, hauv adakaiy naiy... adâraya... Auramaşdâmai y upaştâm abara: vasnâ Auramaşdâha kâra, hya Vidarnahyâ, avam

kâram, tyam hamitriyam, ága vaśaiy. Anâmaka-hya mâhyâ VI raućabis, fakatâ âha, avafâśâm hamaranam kartam. Paśâva hauv kâra, hya manâ—Ka(m)pada nâmâ dahyâus Mâdaiy—avadâ mâm cítâ amânaya, yâtâ adam araśam Mâdam.

7. Tâtiy Dâr(a)yavus kśâyatiya: Paśâva, Dâ-darśis nâma, Arminiya, manâ ba(n)daka—avam adam frâisayam Arminam, avafâśaiy aťaham: Paraidiy, kâra, hya, hamitriya, manâ naiy gaubataiy, avam gadiy. Paśâva Dâdarśis aśiyava. Yafâ Arminam parâraśa, paśâva hamitriyâ ha(n)gmatâ, paraitâ patis Dâdarśim hamaranam éartanaiy... nâma âvahanam Armaniyâiy — avadâ hamaranam akunava(n). Auramaśdâmai yupaśtâm abara: vasnâ Anramaśdâha kâra, hya manâ, avam kâram, tyam hamitriyam, ága vaśaiy. Turavâharahya mâhyâ XI raucabis, fakatâ âha, avafâśâm hamaranam kartam.

8. Tâtiy Dâr(a)yavus kśâyatiya. Patiy duvityam hamitriyâ ha(n)gmatâ, paraitâ patis Dâdarśim hamaranam éartanaiy. Tigra nâmâ didâ Armaniyai — avadâ hamaranam akunava(n). Auramaśdâmai yupaśtâm abara: vasnâ Auramaśdâha kâra, hya manâ, avam kâram, tyam hamitriyam, ága vaśaiy. Turavâharahya mâhyâ XVIII raućabis, fakatâ âha, avafâśâm hamaranam kartam.

9. Tâtiy Dâr(a)yavus kśâyatiya: Patiy tritiyam hamitriyâ ha(n)gmatâ, paraitâ patis Dâdarśim hamaranam éartanaiy. U(hy)âma nâmâ didâ Armaniyâiy: avadâ hamaranam akunava(n). Auramaśdâmai yupaśtâm abara: vasna Auramaśdâha kâra, hya manâ, avam kâram, tyam hamitriyam, ága vaśaiy. Tâigarćais mâhyâ IX raućabis, fakatâ âha avafâśâm hamaranam kartam. Paśâva, Dâ-

daršis éitâ mām amânaya a.. yâtâ adam arašam Mâdam.

10. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Pašâva, Vau-miša nâma Pârša, manâ, ba(n)daka — avam adam frâišayam Arminam, avatâšaiy ataham: Paraidiy, kêra, hya hamitriya, manâ naiy gaubataiy, avam ġadiy. Pašâva, Vaumiša ašiyava. Yafâ Arminam parâraša, pašâva hamitriyâ ha(n)gmatâ, paraitâ patis Vaumišam hamaranam éartanaiy .i... nâma dahyâus Afurâyâ: avadâ hamaranam akunava(n). Auramašdâmaiyy upaštâm abara: vasnâ Auramaš-dâha kêra, hya manâ, avam kêram, tyam hamitriyam, aġa vašaiy. Anâmakya mâhyâ XV raućabis, fakatâ âha, avatâšâm hamaranam kartam.

11. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Patiy duvitiyam hamitriyâ ha(n)gmatâ, paraitâ patis Vau-mišam hamaranam éartanaiy. Autiyâra nâma dahyâus Arminaiy — avadâ hamaranam akunava(n). Auramašdâmaiyy upaštâm abara: vasnâ Auramaš-dâha kêra, hya manâ, avam kêram, tyam hamitriyam, aġa vašaiy. Turavâharahya mâhyâ: iyamanam patiy, avatâšâm hamaranam kartam. Pašâva, Vaumiša éitâ mām amânaya Arminaiy, yâtâ adam arašam Mâdam.

12. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Pašâva adam niġâyam haćâ Bâbiraus, ašiyavam Mâdam. Yafâ Mâdam parârašam — Kud(u)rus nâma vardanam Mâdaiy — avadâ hauv Fravartis, hya Mâdaiy kšâyatiya agaubatâ, aiša hadâ kêrâ patis mām hamaranam éartanaiy. Pašâva, hamaranam akumâ. Auramašdâmaiyy upaštâm abara: vasnâ Auramaš-dâha kêram, tyam Fravartais, adam aġanam vašaiy. Adukanais mâhyâ XXVI raućabis, fakatâ âha, avatâ hamaranam akumâ.

13. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyafiya: Paśâva hauv Fravartis, hadâ kamanabibis asbaraibis, amufa—Ragâ nâmâ dahyâus Madaiy—avadâ asiyava. Paśâva adam kâram frâisayam tyaipatiy: Fravartis agarbâyata, anayatâ abiy mâm. Adamsaiy utâ nâham, uta gauśâ, utâ..âvam frâġanam, utâśaiy... m avaġam. Duvarayâmai y bašta adâriy: haruvašim kara avaina. Paśâva adam Ha(n)gmatânaiy ušmayâpatiy akunavam, utâ martiyâ, tyaisaiy frataâm anuši yâ âha(n)tâ, avaiy Ha(n)gmatânaiy a(n)tar didâm frâha(n)ġam.

14. Tâtiy Dâr(a)yavus kyâyafiya: Y martiya Ćitrataġma nâma, Asagartiya, hauvmai y hamitriya abava, kârahyâ avafâ afaha: Adam kšâyafiya amiy Asagartaiy, (H)uvakšatarahyâ taumâyâ. Paśâva adam kâram Pâršam utâ Mâdam frâisayam. Takmašpâda, nâma, Mâda, manâ ba(n)daka—avamšâm mafistam akunavam, avatâšâm afaham: Paraitâ, kâram, tyam hamitriyam, hya manâ nai y gaubâtaiy, avam ġatâ. Paśâva Takmašpâda hadâ kârâ asiyava, hamaranam akunaus hadâ Ćitrataġmâ. Auramašdâmai y upastâm abara: vasnâ Auramašdâha kâra, hya manâ, avam kâram, tyam hamitriyam, aġa, uta Ćitrataġmam agarbâyâ, anaya abiy mâm. Paśâvašaiy adam utâ nâham, utâ gauśâ frâġanam, utâśaiy..šam avaġam. Duvarayâmai y bašta adâriy: haruvašim kara avaina. Paśâvašim Arbirâyâ ušmayâpatiy akunavam.

15. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyafiya: Ima, tya mana kartam Mâdaiy.

16. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyafiya. Partava utâ Varkana.... va.. Fravartais... agaubatâ Vi)stašpa manâ pitâ h....kâra avahar... âtara. Paśâva Vi)stašpa ab... anuši yâ ... âya Višpauš...tis nâma

vardanam .... dâ hamaranam akunava(n)... ava-
tâsâm hamaranam kartam.

Tabula III.

1. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Paśâva adam
kâram Pârśam fraišayam abiy V(i)stâšpam hačâ
Ragâyâ. Yafâ hauv kâra parâraša abiy V(i)stâšpam,
paśâva V(i)stâšpa, ayaštâ avam kâram, ašiyava.
Patigrabanâ nâma vardanam Parfavaïy — avadâ
hamaranam akunaus hadâ hamitriyaibis. Aura-
mašdâmaïy upaštâm abara: vasnâ Auramašdâha
V(i)stâšpa avam kâram, tyam hamitriyam, aģa
vašaiy. Garmapadahya mâhyâ I rauća, takatâ âha,
avafâsâm hamaranam kartam.

2. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Paśâva dahyâus
manâ abava. Ima, tya manâ kartam Parfavaïy.

3. Tâtiy Dâr(a)yavus. kšâyatiya: Margus nâmâ
dahyâus — hauvmai y hašitiyâ abava: ¶ martiya,
Frâda nâma, Mârgava — avam mafistam akuna-
va(n)tâ. Paśâva adam fraišayam — Dâdaršis nâma,
Pârśa, manâ ba(n)daka, Bâktraiyâ kšatrapâvâ — abiy
avam, avafâšaiy afaham: Paraidiy, avam kâram
ģadiy, hya manâ naiy gaubataiy. Paśâva Dâ-
daršis hadâ kârâ ašiyava, hamaranam akunaus
hadâ Margayaibis. Auramašdâmaïy upaštâm abara:
vasnâ Auramašdâha kâra, hya manâ, avam kâ-
ram, tyam hamitriyam, aģa vašaiy. Âtriyâdihya
mâhyâ XXIII raućabis, takatâ âha, avafâsâm
hamaranam kartam.

4. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Paśâva da-
hyâus manâ abava. Ima, tya manâ kartam Bâk-
traiyâ.

5. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: † Martiya, Vahyaşdâta nâma—Târavâ nâma vardanam, Yutiya nâmâ dahyâus Pârşaiy—avadâ adâraya. Hauv duvitiyam udapatatâ Pârşaiy, kârahyâ avatâ afaha: Adam Bardiya amiy, hya Kuraus putra. Paşâva, kâra Pârşa, hya v(i)tâpatiy, hacâ yadâyâ fratartha, hauv hacâma hamitriya abava Pârşaiy.

6. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Paşâva adam kâram Pârşam utâ Mâdam frâisayam, hya upa mâm âha. Artavardiya nâma Pârşa, manâ ba(n)-daka—avamşâm mafistam akunavam: hya aniya kâra Pârşa paşâ manâ aşiya Mâdam. Paşâva Artavardiya hadâ kârâ aşiya Pârşam. Yafâ Pârşam parâraşa—Rakâ nâma vardanam Pârşaiy, avadâ hauv Vahyaşdâta, hya Bardiya agaubatâ, aişa hadâ kârâ patis Artavardiyam hamaranam éartanaiy. Paşâva hamaranam akunava(n). Auramaşdâmai yupaştâm abara: vasnâ Auramaşdâha kâra, hya manâ, avam kâram, tyam Vahyaşdâ-tahya, ağa vaşaiy. Turavâharahya mâhyâ XII rauécabis, fakatâ âha avafâşâm hamaranam kartam.

7. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Paşâva hauv Vahyaşdâta hadâ kamanaibis asbâraibis amufa aşiya Pişiyâuvâdâm: hacâ avadâsa, kâram âya-ştâ, hyâparam aişa patis Artavardiyam hamaranam éartanaiy. Paraga nâma kaufa—avadâ hamaranam akunava(n). Auramaşdâmai yupaştâm abara: vasnâ Auramaşdâha kâra, hya manâ, avam kâram, tyam Vahyaşdâtahya, ağa vaşaiy. Gar-mapadahya mâhyâ VI rauécabis, fakatâ âha, avafâşâm hamaranam kartam, utâ avam Vahyaşdâ-tam agarbâya(n), utâ martiyâ, tyaisaiy fratamâ anuşiya âha(n)ta, agarbâya(n).

8. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Paşâva adam

avam Vahyaşdâtam utâ martiyâ, tyaisaiy frathamâ
anuşiyâ âha(n)ta — Uvâdaidaya nâma vardanam
Pârşaiy — avadaşis uşmayâpatiy akunavam.

9. Tâtiy Dâr(a)yavus kşâyafiya: Hauv Vahyaşdâta, hya Bardiya agaubatâ, hauv kâram frâişaya Harauvatim — Vivâna nâma, Pârşa, manâ ba(n)daka, Harauvataiyâ kşatrapâva — abiy avam, utâşâm Ÿ martiyam mafistam akunaus, avafâşâm afaha: Paraitâ, Vivânam gâtâ utâ avam kâram, hya Dâr(a)yavahus kşâyafiyahyâ gaubataiy. Paşâva hauv kâra aşıyava, tyam Vahyaşdâta fraişaya, abiy Vivânam hamaranam éartanaiy. Kâpisakânis nâma didâ — avadâ hamaranam akunava(n). Auramaşdâmai upaştâm abara: vasnâ Auramaşdâha kâra, hya manâ, avam kâram, tyam hamitriyam, aga vaşaiy. Anâmakahya mâhyâ XIII raućabis, fakatâ âha, avafâşâm hamaranam kartam.

10. Tâtiy Dâr(a)yavus kşâyafiya: Patiy hyâparam hamitriyâ ha(n)gmatâ, paraitâ patis Vivânam hamaranam éartanaiy. Ga(n)dutava nâmâ dahyâus — avadâ hamâranam akunavan. Auramaşdâmai upaştâm abara: vasnâ Auramasdâha kâra, hya manâ, avam kâram, tyam hamitriyam, aga vaşaiy. Viyaknahya mâhyâ VII raućabis, fakatâ âha, avafâşâm hamaranam kartam.

11. Tâtiy Dâr(a)yavus kşâyafiya: Paşâva hauv martiya, hya avahyâ kârahya mafista âha, tyam Vahyaşdâta frâişaya abiy Vivânam, hauv mafista hadâ kamanabibis aśbâraibis aşıyava — Arsâdâ nâmâ didâ Harauvataiyâ — avaparâ atiyâişa. Paşâva Vivâna hadâ kârâ nipadiy tyaiy aşıyava: avadâşim agarbâya, utâ martiyâ, tyaisaiy frathamâ anuşiyâ âha(n)tâ, avâga.

12. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Paśâva dahyâus manâ abava. Ima tya manâ kartam Harauvataiâ.

13. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Yâtâ adam Pârśaiy utâ Mâdaiy âham, patiy duvitiyam Bâbiruviyâ hamitriyâ abava(n) hacâma. † Martiya, Arakâ nâma, Arminiya, Handitahya putra—hauv udapatatâ Bâbirauv. Dubâna nâmâ dahyâus—hacâ avadasa hauv udapatatâ, avafâ adurugiya: Adam Nabukudracara amiy, hya Nabunitahyâ putra. Paśâva kara Babiruviya hacâma hamitriya abava, abiy avam Arakam ašiyava: Bâbirum hauv agarbâyatâ, hauv kšâyatiya abava Bâbirauv.

14. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Paśâva adam kâram fraisayam Bâbirum. Vi(n)dafrâ, nâma, Mâda, manâ bâ(n)daka—avam mafistam akunavam, avafâšâm afaham: Paraitâ, avam kâram, tyam Bâbirauv, gâtâ, hya manâ naiy gaubataiy. Paśâva Vi(n)dafrâ hadâ kârâ ašiyava abiy Bâbirum. Auramašdâmai yupaštâm abara: vasnâ Auramašdâha Vi(n)dafrâ Bâbirum agarbâya.. mâhyâ II raućabis, fakatâ âha, avafâ ava..... âpâtiy ašariyatâ.

Tabula IV.

1. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Ima, tya manâ kartam Bâbirauv.

2. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Ima, tya adam akunavam, vasnâ Auramašdâha âha hamahyâyâ farda. Paśâva yafâ kšâyatiyâ hamitriyâ abava(n), adam XIX hamaranâ akunavam: vasnâ Auramašdâha adamsâm ağanam, uta IX kšâyatiyâ(n) agarbâyam. † Gaumâta nâma Magus âha. Hauv

aduruġiya, avâtâ afaha: Adam Bardiya amiy, hya Kuraus patra. Hauv Pârsam hamitriyam akunaus. † Atrina nâma—(H)uvaġaiy hauv aduruġiya, avâtâ afaha: Adam kšâyatiya amiy (H)uvaġaiy. Hauv (H)uvaġam hamitriyam akunaus manâ. † Naditabira nâma, Bâbiruviya. Hauv aduruġiya, avâtâ afaha: Adam Nabukudraċara amiy, hya Nabunitahya putra. Hauv Bâbirum hamitriyam akunaus. † Martiya nâma, Pârśa, hauv aduruġiya, avâtâ afaha: Adam Imanis amiy (H)uvaġaiy kšâyatiya. Hauv (H)uvaġam hamitriyam akunaus. † Frâvartis nâma, Mâda, hauv aduruġiya, avâtâ afaha: Adam 'Kšafrita amiy, (H)uvakšatarahya taumâyâ. Hauv Mâdam hamitriyam akunaus. † Ćitratakma nâma, Aśagartiya, hauv aduruġiya, avâtâ afaha: Adam kšâyatiya amiy Aśagartaiy, (H)uvakšatarahya taumâyâ. Hauv Aśagartam hamitriyam akunaus. † Frâda nâma, Mârgava, hauv aduruġiya, avâtâ afaha: Adam kšâyatiya amiy Margauv. Hauv Margum hamitriyam akunaus. † Vahyaşdâta nâma, Pârśa, hauv aduruġiya, avâtâ afaha: Adam Bardiya amiy, hya Kuraus putra. Hauv Pârsam hamitriyam akunaus. † Araġa nâma, Arminiya, hauv aduruġiya, avâtâ afaha: Adam Nabukudraċara amiy, hya Nabunitahya putra. Hauv Bâbirum hamitriyam akunaus.

3. Tâtiy Dâr(a)yâvus kšâyatiya: Imai IX kšâyatiyâ(n) adam agarbâyam a(n)tar imâ hamaranâ.

4. Tâtiy Dâr(a)yâvus kšâyatiya: Dahyâva imâ, tyâ hamitriyâ abava(n)—draugâdis hamitriyâ(n) akunaus, tyâ imaiy kâram aduruġiyasa(n). Paşâva dis Auramaşdâ manâ daştayâ akunaus: yafâ mâm kâma, avafa di..

5. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyafiya: Tuṽm, kâ kšâyafiya, hya aparam ahy, haçâ draugâ daršam patipayauvâ. Martiya, hya draugana ahatiy, avam (h)u fraštam parsâ, yadiy avafâ maniyâhy: dahyâus-maiy durusâ ahatiy.

6. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyafiya: Ima, tya adam akunavam, vasnâ Auramašdâha, hamahyâyâ farda, akunavam. Tuṽm kâ, hya aparam, imâm dipim patiparsâhy, tya manâ kartam varnavatâm fuvâm: mâtya durugiyâhy.

7. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyafiya: Auramašdâ taiyiya, yafâ ima hašiyam naiy duruk̃tam adam akunavam hamahyâyâ farda.

8. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyâfiya: Vasnâ Auramašdâha tyâmaiyy aniyasciy vašaiy aštiy kartam, ava ahyâyâ dipiyâ naiy nipistam, matya hya aparam imâm dipim patiparsâtiy avahyâ paruva fâ..., tya manâ kartam nisam varnavâtiy duruk̃tam maniyâhy.

9. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyafiya: Tyaiy paruvâ kšâyafiya .. â âha(n), avaisâm naiy aštiy kartam, yafâ manâ, vasnâ Auramašdâha, hamahyâyâ farda, duvartam.

10. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyafiya... nuram fuvâm varnavatâm, tya manâ kartam, avafâ... Avahyarâdiy mâ apagaudaya. Yadiy imâm hadugâm naiy apagaudayâhy, kêrahyâ fâhy, Auramašdâ fuvâm daustâ biyâ, utâtaiy taumâ vašaiy biyâ, utâ dargam givâ.

11. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyafiya: Yadiy imâm hadugâm apagaudayâhy, naiy fâhy kêrahyâ, Auramašdâtay gâtâ biyâ, utâtaiy taumâ mâ biyâ.

12. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyafiya: Ima tya adam

akunavam, hamahyâyâ farda, vasnâ Auramaş-dâha akunavam: Auramaşdâmaiy upaştâm abara utâ aniyâ bagâha, tyai ha(n)tiy.

13. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyafiya: Avahyarâdiy Auramaşdâ upaştâm abara utâ aniyâ bagâha, tyaiy ha(n)tiy, yafâ naiy arika âham, naiy drau-gana âham, naiy şurakara âham.... imaiy taumâ upariy abastam, upariy mâm naiy sakaurim... huvatam şura akunavam tyamaiy. Hya hama-takşafâ manâ vifiyâ, avam (h)ubartam abaram, hya iyani ...avam (h)ufraştam aparşam.

14. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyafiya: Tuv m kê kšâyafiya, hya aparam, ahy, martiya hya drau-gana ahatiy, hyavâ.. tar... ahatiy, avaiy mâ daustâ, avâiy ahifraştâdiy parşâ.

15. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyafiya: Tuv m kê, hya aparam imâm dipim vainâhy, tyâm adam niyapisam, imaivâ patikarâ, mâtya vişanâhy: yâvâ givahy, avâ avafâ parikarâ.

16. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyafiya: Yadiy imâm dipim vainâhy, imaivâ patikarâ, naiydis vişanahy, utâ maiy, yâvâ taumâ ahatiy, parikarâhadis, Auramaşdâ fuvâm daustâ biyâ, utâtaiy taumâ vaşaiy biyâ, utâ dargam givâ; tya kunavâhy, avataiy Auramaşdâ m..m gadanautuv.

17. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyafiya: Yadiy imâm dipim imaivâ patikarâ vainâhy vişanâhadis, utâ-maiy, yâvâ taumâ ahatiy, naiydis parikarâhy, Auramaşdâtaiy gâtâ biyâ, utâtaiy taumâ mâ biyâ, utâ tya kunavâhy, avataiy Auramaşdâ nikan'tuv.

18. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyafiya: Imai mar-tiyâ, tyaiy adakaiy avadâ âha(n)tâ, yâtâ adam Gaumâtam, tyam Magum, avâganam, hya Bar-

diya agaubatà: adakaiy imaiy martiyâ hamatak-
 śan'tà anuśiyâ manâ: Vi(n)dafranâ nâma, Vayaś-
 pârahyâ putra, Pârśa; Utâna nâma, Tukrahyâ
 putra, Pârśa; Gaubaruva nâma, Marduniyahyâ
 putra, Pârśa; Vidarna nâma, Bagâbignahyâ putra,
 Pârśa; Bagabukśa nâma, Dâduhyahyâ putra, Pârśa;
 Ardumanis nâma, Vahukahyâ putra, Pârśa.

19. Tâtiy Dâr(a)yavus kśâyâtiya: Tuvn kâ
 kśâyâtiya, hya aparam, ahy, tyâmâ vidâm tar-
 tiyânâ.. tya Dâr(a)yavus..... akunavam.

Tabula V.

1. Tâtiy Dâr(a)yavus kśâyâtiya: Ima tya adam
 akunavam mâ r... fardam.. fâ kśâyâtiya ...va-
 ganam.. dahyâus hauv haçâma hamitriyâ abava.
 † Martiya... imaima nâma — (Huvaġiyâ, avam ma-
 fistam akunava(n). Paśâva adam kâram frâisayam
 (Huvaġam. † martiya Gaubaruva nâma, Pârśa,
 manâ ba(n)daka: avamsâm mafistam akunavam.
 Paśâva hauv Gaubaruva hadâ kârâ aśiyava (Hu-
 vaġam, hamâranam akunaus hadâ hamitriyaibis.
 Paśâva ...utâśaiy marda, utâ... agarbâya, utâ
 aniya abiy mâm... dahyâus... ġanam, avadaśim...

2. Tâtiy Dâr(a)yavus kśâyâtiya: A... utâ dah...
 Auramaşdâ... âya.. vasnâ Auramaşdâha... fadis
 akunavam.

3. Tâtiy Dâr(a)yavus kśâyâtiyâ: Hya aparam
 imam ya... hatiy, utâ ġivahyâ...

4. Tâtiy Dâr(a)yavus kśâyâtiya:.... aśiyavam
 abiy Śakâm... Tigrâm baratya...iy abiy darayam
 avam....â piśâ viyatara ...âġanam aniyam agar-
 bâyam... abiy mâm utâ.... Śakuka nâma, avam

agarbâyam... avadâ aniyam mafistam... âm âha,
pašâva da...

5. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya:...mâ naiy
Auramašdâ...yadiy vasnâ Auramašdâha... aku-
navam.

6. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya:... Auramašdâm
yadâtâ... utâ givahyâ, utâ...

Inscriptiones Behistani minores.

A.

Super imagine Darii.

1. Adam Dâr(a)yavus kšâyatiya vašarka, kšâyatiya kšâyatiyânâm, kšâyatiya Pârsaiy, kšâyatiya dahyunâm, V(i)stâšpahyâ putra, Arsâmahyâ napâ, Hakâmanišiya.

2. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Manâ pitâ V(i)stâšpa, V(i)stâšpahyâ pitâ Arsâma, Arsâmahyâ pitâ Ariyâramna, Ariyâramnahyâ pitâ Čaišpis, Čaišpâis pitâ Hakâmanis.

3. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: Avahyarâdiy vayam Hakâmanišiyâ tahyâmahy: hačâ paruviyata âmâtâ amahy, hačâ paruviyata hyâ amâkam taumâ, kšâyatiyâ âha(n).

4. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: VIII manâ taumâyâ, tyai paruvam, kšâyatiyâ âha(n); adam navama: IX, duvitâtaranam, vayam kšâyatiyâ âmahy.

B.

Sub imagine prostrati hominis.

1. Iym Gaumâta, hya Magus, aduruġiya, avata afaha: Adam Bardiya amiy, hya Kuraus putra, adam kšâyatiya amiy.

C.

Super imagine primi stantium vinctorum hominum.

Iym Atrina aduruġiya, avafâ afaha: Adam
kšâyatiya amiy (H)uvaġaiy.

D.

Super imagine secundi vinctorum.

Iym Naditabira aduruġiya, avafâ afaha: Adam
Nabuk(u)dračara amiy, hya Nabunitahya putra,
adam kšâyatiya amiy Bâbirauv.

E.

Super inferiori parte vestis tertii vincti.

Iym Fravartis adurugiya, avafâ afaha: Adam
Kšafrita amiy (H)uvakšatarahya taumâyâ, adam
kšâyatiya amiy Mâdaiy.

F.

Super quarto vincto.

Iym Martiya adurugiya, avafâ afaha: Adam
Imanis amiy, (H)uvaġaiy kšâyatiya.

G.

Super quinto revincto.

Iym Ćitratakma aduruġiya, avafâ afaha: Adam
kšâyatiya Ašagartaiy, (H)uvakšatarahya taumâyâ.

H.

Super sexto revincto.

Iym Vahyašdâta aduruġiya, avafâ afaha: Adam
Bardiya amiy, hya Kuraus putra, adam kšâyatiya
amiy.

I.

Super septimo revincto.

Iym Araka aduruġiya, avafâ afaha: Adam
Nabuk(u)dračara amiy, hya Nabunitahyâ putra,
adam kšâyatiya amiy Bâbirauv.

J.

Super octavo revincto.

Iym Frâda aduruġiya, avatâ ataha: Adam
kšâyatiya amiy Margauv.

K.

Super nono revincto.

Iym Šakuka, hya Šaka.

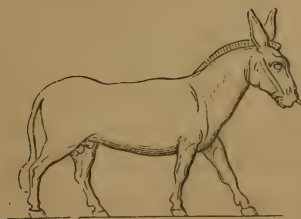
Inscriptio Alvandensis.

O.

1. Baga vašarka Auramašdâ, hya imâm bu-
mim adâ, hya avam ašmânam adâ, hya martiyam
adâ, hya šiyâtîm adâ martiyahyâ, hya Dâr(a)yavum
kšâyatiyam akunaus, aivam parunâm kšâyatiyam,
aivam parunâm framâtâram.

2. Adam Dâr(a)yavus kšâyatiya vašarka, kšâ-
yatiya kšâyatiyânâm, kšâyatiya dahyunâm paru-
šanânâm, kšâyatiya ahyâyâ bumiyâ vašarkâyâ
duraiy apiy, Vištâšpahyâ putra, Hakâmanišiya.

Inscriptiones Suezenses.

a.

Dârayavus kšâyatiya vaşarka, kšâyatiya kšâyatiyânâm, kšâyatiya dahyunâm, Vistâşpahyâ putra, Hakâmanišiya.

b.

1. Baga vaşarka Auramaşdâ, hya aṣam aśmânam adâ, hya imâm bumim adâ, hya martiyam adâ, hyâ šiyâtim adâ martiyahyâ, hya Dâr(ayavum kšâyatiyam akunaus, hya Dârayavahus kšâyatiyahyâ kšatram frâbara tya vaşarkam.....

2. Adam Dârayavus, kšâyatiya kšâyatiyânâm, kšâyatiya dahyunâm paruvšanânâm, kšâyatiya ahyayâ bumiyâ, vaşarkâyâ duraiy apiy, Vistâşpahyâ putra, Hakâmanišiya.

3. Tâtiy Dârayavus kšâyatiyâ: Adam Pârša amiy: hadâ Pâršâ Mudrâyam agarbâyam. Adam niyâstâyam imâm yuviyâm ka(n)tanaiy hačâ Pirâva nâma rauta, tya Mudrâyaiy dânuvatiy, abiy daraya, tya hačâ Pâršâ aitiy. Pašâva iym yuviyâ... ava.. yafâ adam niyastâyam ut..... âyatâ hačâ....yâ.. mâm yuviyâm abiy pâ....tâ yafâ mâ.....

Inscriptio Londinensis.

Adam Dâr(a)yavus kšâyatiya.

Inscriptiones Persepolitanae.

H.

Super muro, Persepolis palatia praecingente.

1. Auramašdâ vašarka, hya mafista bagânâm, hauv Dâr(a)yavum kšâyatiyam adadâ, hausaiy kšâtram frâbara: vasnâ Auramašdâhâ Dâr(a)yavus kšâyatiya.

2. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: iyam dahyâus Pârša, tyâm manâ Auramašdâ frâbara, hyâ naibâ.. (h)umartiyâ, vasnâ Auramašdâhâ manaçâ Dâr(a)yavahus kšâyatiyahyâ, haçâ aniyânâ naiy taršatiy.

3. Tâtiy Dâr(a)yavus kšâyatiya: manâ Auramašdâ upaštâm baratuv hadâ viŋibis багаibis, utâ imâm dahyâum Auramašdâ pātuv haçâ hainâyâ, haçâ dušiyâra, haçâ draugâ. Aniya imâm dahyâum mâ âgamiyâ, mâ dušiyâram, mâ drauga.

Aita adam yānam ġadiyāmiy Auramaşdām hadâ
viŋibis bagaibis, aitamaiy Auramaşdâ dadâtuv
hadâ viŋibis bagaibis.

I.

Altera inscriptio super muro, palatia praecingente.

1. Adam Dârayavus kšâyatiya vaşarka, kšâ-
yatiya kšâyatiyânâm, kšâyatiya dahyunâm tyai-
sâm parunâm, Vistâşpahyâ putra, Hakâmanişiya.

2. Tâtiy Dârayavus kšâyatiya: Vasnâ Auramaş-
dâha ima dahyâva tyâ adam adarsiy hadâ anâ
Pârsâ kârâ, tyâ haçâma atarsa(n), mana baġim
abara(n): (H)uvaġa, Mâda, Bâbirus, Arabâya, Afurâ,
Mudrâyâ, Armina, Kat(a)patuka, Šparda, Yaunâ
tyaiy (h)uškahyâ utâ tyai darayahyâ, utâ dahyâvâ
tyâ parauvaiy: Aşagarta, Parfava, Şaraka, Harai-
va, Bâktris, Şugda, (H)uvâraşmiya, Tâtagus, Ha-
rauvatis, Hi(n)dus, Ga(n)dâra, Şakâ, Maka.

3. Tâtiy Dârayavus kšâyatiya: Yadiy avatâ
maniyâhy: haçâ aniyânâ mâ tarsam, imam Pârsam
kâram pâdiy. Yadiy kâra Pârsâ pâta ahatiy, hyâ
duvaiştam şiyâtis aksatâ, hauvciy aurâ, niraşâtiy
abiy imâm viŋam.

B.

Super postibus in Darii H. palatio.

Dâr(a)yavus kšâyatiya vaşarka, kšâyatiya kšâ-
yatiyânâm, kšâyatiya dahyunâm, Vistâşpahyâ pu-
tra, Hakâmanişiya, hya imam taçaram akunaus:

Inscriptiones Naqsi-Rustami.

NRa).

1. Baga vaşarka Auramaşdâ, hya imâm bumim adâ, hya avam aśmânam adâ, hya martiyam adâ, hya śiyâtîm adâ martiyahyâ, hya Dâr(a)yavum kśâyatiyam akunaus, aivam paruvnâm kśâyatiyam, aivam paruvnâm framâtaram.

2. Adam Dâr(a)yavus kśâyatiya vaşarka, kśâyatiya kśâyatiyânâm, kśâyatiya dahyunâm vişpaśanânâm, kśâyatiya ahyâyâ bumiyâ vaşarkâyâ duraiâpiy, Vistâśpahyâ putra, Hakâmanişiya, Pârśa, Pârśahyâ putra, Ariya, Ariya citra.

3. Tatiy Dâr(a)yavus kśâyatiya: Vasnâ Auramaşdâhâ imâ dahyâva, tyâ adam agarbâyam apataram hacâ Pârśâ; adamśâm patiyakśiy, manâ bağim abara(n)ta; tyâśâm hacâma afahya, ava akunava(n); dâtam, tyâ manâ, aita adâri: Mâda, (H)uvağa, Parfava, Haraiva, Bâktris, Suguda, (H)uvâraşmis, Şaraka, Harauvatis, Tâtagus, Ga(n)dâra, Hi(n)dus, Śakâ haumavarkâ, Śakâ tigrakudâ, Bâbirus, Afurâ, Arâbâya, Mudrâya, Armina, Kat(a)patuka, Şparda, Yauna, Śakâ tyaiy taradarayâ, Śkudra, Yaunâ takabarâ, Pau(n)tiyâ, Kuşiyâ, Maćiyâ, Karkâ.

4. Tâtiy Dâr(a)yavus kśâyatiya: Auramaşdâ yafâ avaina imâm bumim yu... paśâvadim manâ frâbara, mâm kśâyatiyam akunaus: adam kśâyatiya amiy vasnâ Auramaşdâha. Adamśim gâfvâ niyaśâdayam: tyâśâm adama faham, ava akunava(n)tâ yafâ mâm kâma âha. Yadipadiy maniyâhy, tyâ ciykaram avâ dahyâva, tyâ Dâr(a)yavus kśâyatiya adâraya, patikaram didiy, tyaiy manâ gâfum bara(n)tiy, yafâ kśnaśâ-

hadis. Adataiy âşadâ bavâtiy Pârşahyâ martiyahyâ duray arstis parâgmatâ; adataiy âşadâ bavâtiy, Pârşâ martiya duray hacû Pârşâ hamaram patiyağatâ.

5. Tâtiy Dâr(a)yavus kşâyafiya: Aita, tya kartam, ava vişam vasnâ Auramaşdâhâ akunavam: Auramaşdâmaiy upastâm abara, yâtâ kartam akunavam. Mâm Auramaşdâ pâtuv hacû şara., utâmaiy vişam, utâ imâm dahyâum. Aita adam Auramaşdâm ġadiyâmiy, aitamaiy Auramaşdâ dadâtuv. Martiyâ, hyâ Auramaşdâhâ framânâ, hauvtaiy gâstâ: ma fâdaya pafim, tyâm râştâm, mâ avarada, mâ ştabava.

NR b).

1. Baga vaşarka Auramaşdâ, hya adâ.. f..m tya va...adâ şiyâtim martiyahyâ..... u.... â aruvaştam upariy Dâr(a)yavum kşâyafiyam...iyaşaya.

2. Tâtiy Dâr(a)yavus kşâyafiya: Vasnâ Auramaşdâhâ.. kar...iya tya ... â ... tam... ya... daus... atiy n... s... uva ... yâ... yim karimis ... vaşim tya ... r... iya ... im ... rişis ... ava .. m ... m m .... m dar .... us... â... uvis â.... miy ... yâ ... aştîy darşama dâ .... ya ... au.... iyahyâ darşama...

NR c).

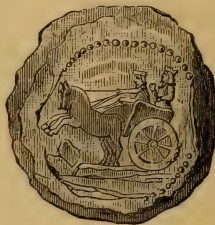
Gaubaruva Pâtisuvavis Dâr(a)yavahus kşâyafiyahyâ saraştibara.

NR d).

Aşpaćanâ Dâr(a)yavahus kşâyafiyahyâ isuvâm dâşyamâ.

NR e).

Iym Maćiyâ.

III.

INSCRIPTIONES XERXIS.

Inscriptiones Persepolitanae.

D.

Super unaquaque quatuor pilarum propylaeorum Xerxis.

1. Baga vaşarka Auramaşdâ, hya imâm bumim adâ, hya avam aśmânam adâ, hya martiyam adâ, hya śiyâtim adâ martiyahyâ, hya 'Kśayârsâm kśâyafiyam akunaus, aivam parunâm kśâyafiyam, aivam parunâm framâtâram.

2. Adam 'Kśayârsâ, kśâyafiya vaşarka, kśâyafiya kśâyafiyânâm, kśâyafiya dahyunâm paruvşanânâm, kśâyafiya ahyâyâ bumiyâ vaşarkâyâ duraiy apiy, Dâr(ayavahus kśâyafiyahyâ putra, Hakâmanišiya.

3. Tâtiy 'Kśayârsâ kśâyafiya vaşarka: Vasnâ Auramaşdâhâ imam duvartim viśadahyum adam akunavam. Vaşaiy aniyasíy naibam kartam anâ Pârsâ, tya adam akunavam, utamaiy tya pitâ akunaus: tyapatiy kartam vainataiy naibam, ava viśam vasnâ Auramaşdâhâ akumulâ.

4. Tâtiy 'Ksayârsâ ksayatiya: Mâm Auramaşdâ pátuv; utâ tya manâ kartam, utâ tyamaiy pitra kartam, avasíy Auramaşdâ pátuv.

G.

Super postibus palatii Xerxis.

'Ksayârsâ, ksayatiya vaşarka, ksayatiya ksayatiyânâm, Dâr(a)yavahus ksayatiyahyâ putra, Hakâmanişiya.

E a) et E b).

Super pariete inter scalas utrimque et super occidentali-
um scalarum parietibus Xerxis palatii.

1. Baga vaşarka Auramaşdâ, hya imâm bumim adâ, hya avam aśmânâ adâ, hya martiyam adâ, hya śiyâtîm adâ martiyahyâ, hya 'Ksayârsâm ksayatiyam akunaus, aivam parunâm ksayatiyam, aivam parunâm framâtâram.

2. Adam 'Ksayârsâ, ksayatiya vaşarka, ksayatiya ksayatiyânâm, ksayatiya dahyunâm paruvşanânâm, ksayatiya ahiyâyâ bumiyâ vaşarkâyâ duraiy apiy, Dâr(a)yavahus ksayatiyahyâ putra, Hakâmanişiya.

3. Tâtiy 'Ksayârsâ, ksayatiya vaşarka: Vasnâ Auramaşdâha ima hadis adam akunavam. Mâm Auramaşdâ pátuv hadâ bagaibis, utamaiy kşatram, utâ tyamaiy kartam.

C a) et C b).

Ad summam pilam prope meridionales scalas palatii Darii H.
et in earundem scalarum parietibus.

1. Baga vaşarka Auramaşdâ, hya imâm bu-
mim adâ, hya avam aśmânâ adâ, hya martiyam
adâ, hya şiyâtîm adâ martiyahyâ, hya 'Kşâyârsâm
kşâyafiyam akunaus, aivam parunâm kşâyafiyam,
aivam parunâm framâtâram.

2. Adam 'Kşâyârsâ kşâyafiya vaşarka, kşâya-
fiya kşâyafiyânâm, kşâyafiya dahyunâm paruv şa-
nânâm, kşâyafiya ahyâyâ bumiyâ vaşarkâyâ duraiy
apiy, Dâr(a)yavahus kşâyafiyahyâ putra, Hakâma-
nişiya.

3. Tâtiy 'Kşâyârsâ kşâyafiya vaşarka: Vasnâ
Aurahya Maşdâha ima hadis Dâr(a)yavus kşâyafiya
akunaus, hya manâ pitâ. Mâm Auramaşdâ pâtuv
hadâ bagaibis; utâ tyamaiy kartam, utâ tyamaiy
pitra, Dâr(a)yavahus kşâyafiyahyâ, kartam, avasíy
Auramaşdâ pâtuv hadâ bagaibis.

A.

In scalis palatii Xerxis.

1. Baga vaşarka Auramaşdâ, hya imâm bu-
mim adâ, hya avam aśmânâ adâ, hya martiyam
adâ, hya şiyâtîm adâ mârtyahyâ, hya 'Kşâyârsâm
kşâyafiyam akunaus, aivam parunâm kşâyafiyam,
aivam parunâm framâtâram.

2. Adam 'Kşâyârsâ kşâyafiya vaşarka, kşâya-
fiya kşâyafiyânâm, kşâyafiya dahyunâm paruvşa-
nânâm, kşâyafiya ahiyâyâ bumiyâ vaşarkâyâ du-
rai y apiy, Dârâyavahus kşâyafiyahyâ putra, Ha-
kâmanishiya.

3. Tâtiy 'Ksayârsâ, ksâyatiya vaşarka. Tya manâ kartam idâ, utâ tyamaiy apataram kartam, ava vişam vasnâ Auramaşdâha akunavam. Mâm Auramaşdâ pâtuv hadâ bagaibis, utâmaiyy ksatram, utâ tyamaiy kartam.

Inscriptio Alvandensis.

F.

1. Baga vaşarka Auramaşdâ, hya mafista bagânâm, hya imâm bumim adâ, hya avam aśmânâm adâ, hya martiyam adâ, hya śiyâtîm adâ martiyahyâ, hya 'Ksayârsâm ksâyatiyam akunaus, aivam parunâm ksâyatiyam, aivam parunâm framâtâram.

2. Adam 'Ksayârsâ, ksâyatiya vaşarka, ksâyatiya ksâyatiyânâm, ksâyatiya dahyunâm parusanânâm, ksâyatiya ahiyâyâ bumiyâ vaşarkâyâ duraiy apiy, Dâr(a)yavahus ksâyatiyahyâ putra, Hakâmanishiya.

Inscriptio Vanensis.

K.

1. Baga vaşarka Auramaşdâ, hya mafista bagânâm, hya imâm bumim adâ, hya avam aśmânam adâ, hya martiyam adâ, hya şiyâtîm adâ martiyahyâ, hya Kşâyârşâm kşâyafiyam akunaus, aivam parunâm kşâyafiyam, aivam parunâm fra-mâtâram.

2. Adam Kşâyârşâ kşâyafiya vaşarka, kşâyafiya kşâyafiyânâm, kşâyafiya dahyunâm, paruv şanânâm, kşâyafiya ahyâyâ bumiyâ vaşarkâyâ duraiy apiy, Dâr(a)yavahus kşâyafiyahyâ putra, Hakâmanişiya.

3. Tâtiy Kşâyârşâ kşâyafiya: Dâr(a)yavus kşâyafiya, hya manâ pitâ, hauv, vasnâ Auramaşdâha, vaşaiy tya naibam akunaus, utâ ima ştânâm hauv niyastâya ka(n)tanaiy, yanaiy dipim naiy nipistâm akunaus; paşâva adam niyastâyam imam dipim nipistanaiy...

• Super vaso Comitis Caylus.

Q a).

'Ksayârsâ ksayâfiya vaşarka.

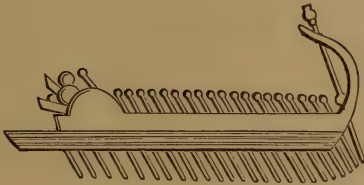

IV.

PERSARUM REGUM INSCRIPTIONES POST XERXEM.

ARTAXERXES I. Inscriptio Veneta.

Q.

Super vaso.

Ardakćasća kšâyatiya vaşarka.

DARIUS II. Inscriptio Persepolitana.

L.

Super fenestrarum postibus in palatio Darii H.

Ardaštâna âfa(n)gaina Dârayavahus kšâyatiya-
hyâ vifiyâ karta.

ARTAXERXES MNEMON. Inscriptiones Suzianae.

S.

a.

Super pilae basi in parva columnarum serie.

Adam Artakšatrâ kšâyatiya vaşarka, kšâya-
tiya kšâyatiyânâm, Dâr(a)yavušahyâ kšâyatiyahyâ
putra.

b.

Super pilae basi in magna columnarum serie.

1. Tâtiy Artakšatrâ, kšâyatiya vaşarka, kšâya-
tiya kšâyatiyânâm, kšâyatiya dahyunâm, kšâya-
tiya ahyâyâ bumiyâ, Dâr(a)yavušahyâ kšâyatiyahyâ
putra. Dâr(a)yavušahyâ Artakšatrâhyâ kšâyatiya-
hyâ putra, Artakšatrâhyâ 'Kşâyârsahyâ kšâyatiya-

hyâ putra, 'Ksayârsahyâ Dâr(a)yavušahyâ kšâyatiyahyâ putra, Dâr(a)yavušahyâ Vistâspahyâ putra, Hakâmanišiya.

2. Imam apadâna Dâr(a)yavus apanyâkama akunaus. Abiyapara...pâ Artakšatrâ nyâkama...Anahata utâ Mifra. Vasnâ Auramašdâha apadânâ adam akunavam. Auramašdâ, Anahata utâ Mifra pâtuv...

ARTAXERXES OCHUS. Inscriptio Persepolitana.

P.

In scalis palatiorum Darii H. et Artaxerxis Ochi.

1. Baga vaşarka Auramašdâ, hya imâm bumâm adâ, hya avam aśmânâm adâ, hya martiyam adâ, hya šâyâtâm adâ martihyâ, hya mâm Artakšatrâ kšâyatiya akunaus, aivam paruvnâm kšâyatiyam, aivam paruvnâm framâtâram.

2. Tâtiy Artakšatrâ kšâyatiya vaşarka, kšâyatiya kšâyatiyanâm, kšâyatiya dahyunâm, kšâyatiya ahyâyâ bumiyâ: Adam—Artakšatrâ kšâyatiya putra, Artakšatrâ Dâr(a)yavus kšâyatiya putra, Dâr(a)yavus Artakšatrâ kšâyatiya putra, Artakšatrâ 'Ksayârsâ kšâyatiya putra, 'Ksayârsâ Dâr(a)yavus kšâyatiya putra, Dâr(a)yavus Vistâspahyâ nâma putra, Vistâspahyâ Arsâma nâma putra, Hakâmanišiya.

3. Tâtiy Artakšatrâ kšâyatiya: Imam ušata-
šanâm âfa(n)ganâm mâm upâ mâm kartâ.

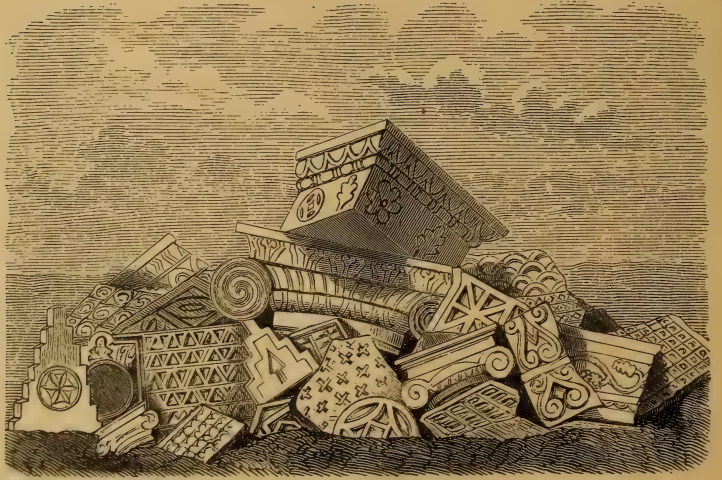
4. Tâtiy Artakšatrâ kšâyatiya: Mâm Aura-
mašdâ uta Mišra baga pâtuv, utâ imâm dahyum,
utâ tya mâm kartâ.

ARSACES. Inscriptio in sigillo Grotefendi.

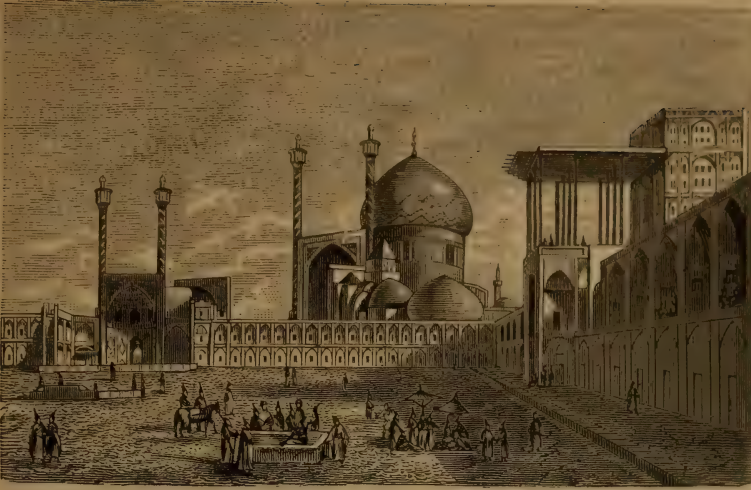
Arśaka nâma, Afiyâbušanahyâ putra.

GLOSSARIUM PALAEO-PERSICUM.

GLOSSARIUM.

𐬨𐬀 — a, â.

𐬨𐬀 (â), præf. Şendico et Sanscrito â respondens, ad.

𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 (aita), pron. neutr. Şendico aêtad et Sanscr. êtat respondens, id, hoc. Conf. Ross. это.

𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 (Aina...), mancum nomen patris Nadditabiri. •

𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 (aiva), unus, acc. aivam. Conf. Şend. aêva, acc. ôim (oim) sive ôyum, et Sanser. êka.

𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 (aîstatû), v. štâ.

𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 (Autiyâra), nomen regionis in Armenia.

Post Rawlinsonium, Justius pagum Tiyâriensem (طيارى) Kurdorum Hekkariorum (حکاري) esse censet.

𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 (aura), 1) masc., dominus, gen. aurahyâ; 2) fem., domina, dea. Conf. Şend. ahura et vedaicum Sanser. asura.

𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 (Auramaşdâ), nom. Auramaşdâ, gen. Auramaşdâha et Aûramaşdâhâ, nomen proprium summi numinis. Conf. Şend. Ahurô

mašdâo, quod a Parsis Sanscrita mahâgnânin interpretatur. Armen.: *արամաշդ* (Aramašd).

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴 (akutâ), v. kar.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴 (akunaus), v. kar.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴 (akunava, v. kar.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴 (akunavantâ), v. kar.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴 (akunavam), v. kar.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴 (akunavyatâ), v. kar.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴 (aks), radix, ad quam forma patiyaksaiy, secundum Spiegelium, referri potest.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴 (akšatâ), fem. adj. akšata, illaesus, — incolumis, integer, perfectus. Conf. Sanser. vocem akšata.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴 (a-
gaubatâ), v. gub.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴 (âgan-
tâ), nom. ag. (â-gam), accedens Persici imperii institutis, plane ad haec acco-

modatus, is ne minimum repugnans (opp. τφ arika).

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴 (a-
garbâya), v. garb.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴 (agarbâyatâ), v. garb.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴 (agarbâyam), v. garb.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴 (ag, agere, pel-
lere. Cum praef. pati, agere, gerere (de bello), patiya-
gata, 3 pers. impf. m. Conf. Sanser. ag, Armen. *աճել* ads-el, Šend. aš, Græcum *ἄγω*, Lat. ag-o.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴 (agamiyâ), v. gam.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴 (atarśa), v. tarś.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴 (atīy), præfixum verb., per, trans. Conf. Sanser. ati.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴 (a-
tiyâiša), v. i.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴 (âfan-
gaina sive âfangina), acc. âfangainam et âfanganâm (soloec.), saxeus, e saxis constructus. Conf. cum Spieg. Neop. *سنگ*.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴 (afaha), v. tah.

adam

yağ, Şend. yaş, explicatio-
nem nanciscitur. Forma par-
tic. f. pass. esse videtur.

𐌆𐌆𐌆 𐌆𐌆 (ada), inde, tunc.

Conf. Sanser. tadâ. Spiegelius refert huc Şendicum
adâ brevitatemque finalis
vocalis *a* recte compositione
vocis cum taiy, in qua so-
lummodo occurit, explicat.

𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩𐎪𐎫𐎬𐎭𐎮𐎯𐎰𐎱𐎲𐎳𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹𐎺𐎻𐎼𐎽𐎾𐎿 (adakaiy),
tunc. Vocabulum ad Neop.

اندرک referre Spiegelio etymo-
logicis rationibus contrarium
esse videtur. Chald. 78 tunc.

𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤 (adam), pron.

1. pers., ego. Nom. adam
(conf. Send. asēm, Slav.

अङ्, Sanser. aham, Græcum Dor. ἐγών — ἐγώ, Lat. ego, Germ. ich), acc. mân, (Sanser. mân, Şend. maṇm, Pol. mię); gen. man â (Şend. mana, Neop. ܡܢܐ, Sanser. mama),—encl. sensu gen. et dat. mai y (conf. Hom. ἐμείο, Lat. mei); abl. encl. ma (conf. Sanser. mat, Lat. me). Pl. vāyam (Sanser. vāyam, Şend. vaēm, Germ. wir, Slav. мы), gen. amâkām, Şend. ahmâkēm, Sanser. asmâkām).

𐎠𐎠𐎠𐎠 (adadâ), v. dâ.

𐎠𐎠𐎠 (adâ), v. dâ.

𐎠𐎠𐎠 𐎠𐎠 (adânâ),
v. dan.

𐎠𐎠𐎠 𐎠𐎠𐎠 (adâra-
ya), v. dar.

𐎠𐎠𐎠 𐎠𐎠𐎠 (adâri),
v. dar.

𐎠𐎠𐎠 𐎠𐎠𐎠𐎠 (adâriy),
v. dar.

𐎠𐎠𐎠 𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠 (adar-
šiy), v. dar.

𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠 𐎠𐎠𐎠𐎠 (adi-
nam), v. 3. di.

𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠 𐎠𐎠𐎠𐎠 (adinâ),
v. 3. di.

𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠 𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠 (a-
daršnaus), v. darš.

𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠 (adu-
kanis), nomen Persici men-
sis.

𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠,
v. durug.

𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠
(adurugiyasan), v. du-
rug.

𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠 (anaya), v. ni.

𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠 (anayam),
v. ni.

𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠 (ana-
yatâ), v. ni.

𐎠𐎠𐎠𐎠 (anâ), v. ima.

𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠 (anâma-
ka), gen. anâmakahyâ,
nomen Persici mensis (ety-
mologice: nomine carens).

𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠 (aniya), 1)
pron. indef., alius; nom.
aniya, accus. aniyam, gen.
aniyahyâ; plur. nom. masc.
aniyâ, nom. fem. aniyâ,
acc. fem. aniyâ, loc. fem.
aniyâuvâ; 2) alienigena
(ξενός), hostis, nom. aniya,
acc. aniyam, abl. aniya-
nâ. Conf. Šend. et Sanscr.
anya, Ross. иной, Lat.
alius, Arm. այլ (ail).

𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠 (anuv),
præp. c. loc., secundum,
ad. Conf. Sanscr. anu.

𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠 (anu-
šiya), nom, plur. anušiyâ,
assecla.

𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠 (antar),
præp. c. accus., intus, in
Conf. Sanscr. antar, Šend.
antarë, Neop. اندر.

𐎠𐎠𐎠𐎠 (apa), præf. verb.,
ab. Šend. et Sanscr. apa,
Arm. ապա (apa) (post), Gr.
ἀπό, Lat. ab.

amahy

$\overline{m} \overline{n} \Xi | \tilde{\psi} \rangle - \overline{m} |\chi\rangle$ (a-pariyâyan), v. i.

ᠮᠠᠬᠤ > ᠮᠠᠬᠤ < ᠮᠠᠬᠤ (amahy),
v. ah.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠 (âmâtâ), v. mâ.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠 (amânaya), v. 2. man.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠 (amiy), v. ah.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠 (amufa), inde. Conf. Sanser. amutra, amī.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠 (âyadana), acc. plur. âyadanâ, sacellum. Recte ab interpretibus ad r. yad = Şend. yaş, Sanser. yağ refertur.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠 (âyaştâ), nom. ab âyaştâr (âyât), qui recepit, possessor.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠 (Ara-kadris, sive Arkadris), nomen montis in Perside. Ara könnte = altb. hara, Berg sein, dass sich in Arborj (= hara berezaiti) und Arparçin noch erhalten hat. Sp.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠 (Araka), nomen proprium Armenii, qui in Babylonia contra Darium Hystaspis f. tumultus concitabat. Rawl. refert vocem ad Armenic. արքայ (arkhây), rex.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠 (Ara-bâya), 1) adj. Arabicus; 2) subst. Arabs—Arabia. Hebr. ערב, Arab. عرب.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠 (araśam), v. raś.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠 (arika), inimicus. Sanser. ari. Hue, e Spiegelii opinione, etiam Sanser. alika referri potest.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠 (Ariya), Arius. Sanser. Arya, Şend. Airya, Arm. արի (Ari, plur. արիք Ari-kh): a. strenuus, nobilis, b. Arius.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠 (Ariyâramna, sive Ariyârâmna), nomen proavi Darii H., gen. Ariyârâmnahyâ. Ex Ariya et ram, afferregaudium (Sanser. ram gaudere) consistere videtur.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠 (aruvaştam), vox incertae significationis.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠𐎡𐎴𐎠 (Artakšatrâ), gen. Artakšatrahyâ, Artaxerxes. Ex arta = Şend. arêta, elatus, sublimis, et kšatra, regnum.

Vox hodie usque remansit in ארבל.—In bira, was sich auch in Naditabira wiederfindet, ist wohl בל, Bel, enthalten, ar ist wohl= alth. hara Berg, von welchem Worte Windischmann (Mithra, p. 24) bezweifelt, dass es das semitische הר, Berg sei. Merkwürdig ist allerdings, dass הר gerade in den aramäischen Dialekten nicht das gewöhnliche Wort für Berg

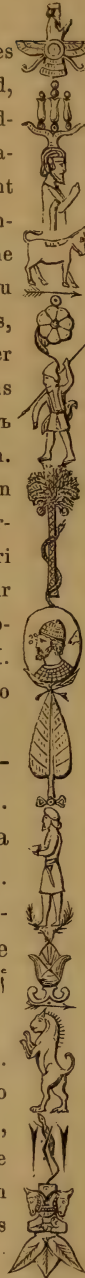
ist, Spieg. Verbis clariss. viri addere liceat quæ novissime de Arbela a Justio edita sunt: Zwischen beiden (inter duo flumina, superius scil. et inferius Zâb, quorum utrumque a Græcis auctoribus Αὐζος nominatur) in Adiabene (d. i. Zâb-land) liegt Arbela, altp. Arbaira, np. اربل Irbil, ein semit. Wort, arba' il (Haus) der vier Götter, Oppert, Expéd. scientif. II, 17.226, oder arbêl Hof des El, Fürst, Hebr. Wörterb. 133a. In Arbaira wurde der Anführer der Açagarta hingerichtet. Da Darius den Usurpator gewöhnlich in der Hauptstadt des rebellischen Bezirks tödten liess, so ist zu vermuthen, dass die Açagarta in Adiabene wohnten. Dafür spricht auch, dass der Rebell sich für einen Nachkommen des Uvakhshatara (Kyaxares) ausgab; dagegen wird Açagarta J, 15 unter den östlichen Provinzen aufgezählt und von Herodot 3, 93 zur 14 Satrapie, welche die Stämme zwischen Grossmedien, Parthien, Sejestan und Persis umfasste, gerechnet. Ptolemæus VI, 2 nennt Sagarthii östlich von Zagrus in Grossmedien, und Herodot 7, 85 erwähnt wieder unter den Stämmen der Persis die nomadischen Sagartier. Dass nun unter den

aufrührischen Sagartiern die des Ptolemæus zu verstehen sind, die südöstlich von Vera und nordwestlich und nördlich von Hamadan wohnten und sich leicht Adiabene genähert haben konnten, ist eine Annahme, welche keine Schwierigkeit hat. Khosru II (590—628) floh vor Heraclius, der von Armenien her sich der assyrischen Grenze nahte, in das Schloss Sagarth (Patkanof, Опыт исторіи днн. Сасс. 75,8 = Journ. As. VI, 7, 214), was wohl seinen Namen von den Sagartiern erhalten hat. — Verba doctiss. viri affatim mihi persuadere videntur Sagartios, quod et Spiegelio probabile fuit, Arbelam Darii H. tempore tenuisse, sedes vero loco diversas habuisse.

𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴𐎧𐎺𐎠𐎧𐎺𐎠𐎧𐎺𐎠𐎧𐎺 (Armaniya), Armenia. Loc. Armaniyaiy. Est alia forma frequentioris τοῦ Armina. Etiam apud vetustiores Arabicos scriptores, notante Rawlinsonio, أرمنيّة et أرمن obveniunt.

His addere licet quæ a clariss. Spiegelio in novissimo opere suo (Erânische Alterthumskunde, I, pp. 217—218) de appellatione Armeniæ sunt enunciata: An der elften Stelle (inscriptionis

scil. Behist.) erscheint die Provinz Arminiya, worunter, wie leicht zu sehen ist, Armenien verstanden werden muss. Die Erwähnung dieses Namens in unsern Inschriften ist wichtig genug, diese sichert ihm nach meiner Ueberzeugung das vollkommene Uebergewicht über den Namen Haik, womit die christlichen Armenier ihr Vaterland benennen. Der Name ist derselbe wie das griechische Ἀρμενία und das arabische Arminiyya. Borchart und Rawlinson haben auch bereits darauf aufmerksam gemacht, dass der zweite Theil des Namens in dem biblischen Minni (מִנִּי) enthalten sei womit Jer. 51, 27 eine Völkerschaft benannt wird, die nach den andern Völkern, die mit ihr genannt sind, in Armenien gesucht werden muss, und Ar könnte für hebr. אר, har, oder altpers. ara, Berg, stehen (cf. Arakadris, in den Keilinschriften Name eines Berges) und Arminiya könnte Har-Minni, Berg der Minni, sein. Das Land der Minni wird in der oben genannten Stelle des Jeremia mit dem Ararat verbunden und Nicolaus Damascenus (bei Ioseph. Ant. I, 3. 6.) erwähnt eine Armenische Landschaft Μινωὰς bei dem Berge

Baris (quem montem vir clariss. ibidem cum Sendico, bares, mons, altitudo, unde berezaïti, epith. τοῦ Hara, confert), auf dem die Trümmer der Arche zu finden seien. Mit Recht erinnert St. Martin (*Mémoires sur l'Arménie*, I, 250) an den armenischen Namen Manavaz und das in der Nähe des Ararat gelegene Manavazgert, das heutige Melasgerd. Von dieser kleinen Provinz aus mag sich dann der Name über das ganze Land verbreitet haben.

𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴𐎠𐎹𐎶𐎠𐎷𐎡𐎴 (Arminiya), Armenius.

𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴𐎠𐎹𐎶𐎠𐎷𐎡𐎴 (Arsaka), Arsaces. Apud Armenios est usitatum nomen Արշակ (Arshak).

𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴𐎠𐎹𐎶𐎠𐎷𐎡𐎴 (Arsâ-dâ), nomen castelli in Arachosia.

𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴𐎠𐎹𐎶𐎠𐎷𐎡𐎴 (Arsâma), nomen avi Darii H. Gen. Arsâmahyâ. Græce: Ἀρσάμης (es hängt wohl mit altb. eres wahr, wahrhaftig, zusammen; Spieg.). Arm. Արշամ (Arsham).

𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴𐎠𐎹𐎶𐎠𐎷𐎡𐎴 (arstis), hasta. Send. arsti. Sanser. řšti.

1. 𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴𐎠𐎹𐎶𐎠𐎷𐎡𐎴 (ava), pron. demonstr., hic, is. Acc. avam, gen. avahyâ, nom. et acc. plur. avaiy, gen. avaišâm, nom. plur. fem. avâ, neutr. ava, avas (avasáciy). Sans. et Send. ava, Neop. 𐎠𐎹𐎶𐎠𐎷𐎡𐎴, Slav. авѣ.

2. 𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴𐎠𐎹𐎶𐎠𐎷𐎡𐎴 (ava), præf. verb., de, κατά. Send. et Sanser. ava.

𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴𐎠𐎹𐎶𐎠𐎷𐎡𐎴𐎠𐎹𐎶𐎠𐎷𐎡𐎴 (avağana), v. gan.

𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴𐎠𐎹𐎶𐎠𐎷𐎡𐎴𐎠𐎹𐎶𐎠𐎷𐎡𐎴 (avağanam), v. gan.

𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴𐎠𐎹𐎶𐎠𐎷𐎡𐎴𐎠𐎹𐎶𐎠𐎷𐎡𐎴 (âvağam), v. gan.

𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴𐎠𐎹𐎶𐎠𐎷𐎡𐎴 (avâ), tamdiu. Correl. τοῦ yâvâ. Send. avad.

𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴𐎠𐎹𐎶𐎠𐎷𐎡𐎴𐎠𐎹𐎶𐎠𐎷𐎡𐎴 (avakanam), v. kan.

𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴𐎠𐎹𐎶𐎠𐎷𐎡𐎴𐎠𐎹𐎶𐎠𐎷𐎡𐎴 (ava-fâ), sic. Send. avata.

𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴𐎠𐎹𐎶𐎠𐎷𐎡𐎴 (ava-dâ), 1) ibi; 2) huc. Sensu abl. cum suff. sa: hačâ avadasa, ex isto loco, inde. Ante pron. suff. a finale corripit, ex. gr. avadašim cet.

𐎠𐎡𐎴 𐎶𐎥𐎧𐎺𐎠𐎡 (ava-
parâ), inde.

𐎠𐎡𐎴 𐎶𐎥𐎧𐎺𐎠𐎡𐎴𐎶𐎴𐎶𐎴𐎶𐎴 (ava-
sćiy), neutr. τοῦ ava addito
ćiy: quidquid, quodlibet,
unumquodque, omne.

1. 𐎠𐎡𐎴 𐎶𐎥𐎧𐎺 (avah) =
Send. avanĥ, avô, auxi-
lium, præsidium.

2. 𐎠𐎡𐎴 𐎶𐎥𐎧𐎺 (avah),
denom. a præcedenti; c.
præf. patiy, implorare au-
xilium, patiyâvahaïy 1.
pers. imperf.

𐎠𐎡𐎴 𐎶𐎥𐎧𐎺𐎴𐎶𐎴𐎴𐎴𐎴𐎴𐎴 (avahya-râdiy),
τοῦτοῦ χάριν, hujus rei gra-
tia, hanc ob causam, hac ra-
tione. Conf. Palæo-Slav. et
Ross. cero ꙗади. Est compo-
situm e gen. pron. ava et
loc. substantivi râd.

𐎠𐎡𐎴 𐎶𐎥𐎧𐎺𐎴𐎶𐎴𐎴𐎴𐎴𐎴𐎴 (âva-
hanam), vicus, a r. vah
(Send. vanĥ) = Sanscr. vas,
Germ. wôh=nen. Arm. աւան
(avan), vicus.

𐎠𐎡𐎴 𐎶𐎥𐎧𐎺𐎴𐎶𐎴𐎴𐎴𐎴𐎴𐎴𐎴 (avâstâyam), v. stâ.

𐎠𐎡𐎴 𐎶𐎥𐎧𐎺𐎴𐎶𐎴𐎴𐎴𐎴𐎴𐎴𐎴 (avaina),
v. vain.

𐎠𐎡𐎴 𐎶𐎥𐎧𐎺𐎴𐎶𐎴𐎴𐎴𐎴𐎴𐎴𐎴 (Aśa-

garta), Sagartius, — Sa-
gartiorum regio. Acc. Aśa-
gartam, loc. Aśagartaiy.
Vide Arbira.

𐎠𐎡𐎴 𐎶𐎥𐎧𐎺𐎴𐎶𐎴𐎴𐎴𐎴𐎴𐎴𐎴 (Aśagartiya), Sagartius.

𐎠𐎡𐎴 𐎶𐎥𐎧𐎺𐎴𐎶𐎴𐎴𐎴𐎴𐎴𐎴𐎴 (aśabâ-
ra), miles, proprie: eques
(qui equo fertur, vom Pferde getragen). Legunt etiam
aśbâra, quod, notante Spie-
gelio, contrarium esset pho-
neticis Palæo-Persicæ lin-
guæ legibus.

Vox in Neop. اسوار, اسوار reman-
sit, formaque Hušwârîca اسوبار
(asôbar) facile, mea quidem sen-
tentia, explicari potest, in qua ô
quum ex au (av, ap, metath. pro
va, pa), extiterit, in Palæo-Per-
sica lingua secundum syllabae,
sive diphtongi, elementum (v, u)
est elisum. Confer. arm. ապետ
(aĥpet) eques, ապարապետ (ĥpa-
rapet), ապահապետ (ĥpahapet)
et equitatus dux.

𐎠𐎡𐎴 𐎶𐎥𐎧𐎺𐎴𐎶𐎴𐎴𐎴𐎴𐎴𐎴𐎴 (aśtiy),
v. ah.

𐎠𐎡𐎴 𐎶𐎥𐎧𐎺𐎴𐎶𐎴𐎴𐎴𐎴𐎴𐎴𐎴 (Aśpa-
ćanâ), nomen viri. Apud
Herodotum est nomen pro-

prium Persicum Ἀσπαθίνης. Probabiliter abaspa, equus.

𐎠𐎡𐎹𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶 (aśman), caelum, — acc. aśmānam et soloec. aśmānām. Šend. et Sanscr. aśman, Neop. آسمان.

𐎠𐎡𐎹𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶 (asanaïy), v. sad.

𐎠𐎡𐎹𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶 (aśiya-va), v. śiyu.

𐎠𐎡𐎹𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶 (aśiyavam), v. śiyu.

𐎠𐎡𐎹𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶 (aśdâ), certum. Respondet, auctore Kernio, Sanscrito ved. addâ. Novissime Spiegelius ad r. dâ, scire, prae fixo Šend. at sic, sive aś valde, vocem retulit substantivumque esse censet (Beitr. zur vergl. Sprachf., pp. 94—97). Conf. Armen. ազդ (azd), cognitum, certum, ազդ առնել (azd arnel), certiore facere.

1. 𐎠𐎡𐎹𐎶𐎠𐎶 (ah), esse. 1. pers. s. præs. amiy (Šend. ahmî, Sanscr. asmi, Palæo-Ross. есмь, Gr. εἰμί, Aeol. ἐμμί, Lat. sum); 2. pers. ahy (Šend. ahî, Sanscr.

asi, Dor. ἐσσί, Slav. есмь, Lat. es); 3. pers. aśtiy (Šend. aśti, Sanscr. asti, Ross. есть, Lat. est, Germ. ist); 1. pers. plur. amahy (Šend. mahiet mahî, Sanscr. smah, Slav. есмь, Gr. ἐσμεν, Lat. sumus); 3. pers. hantiy (Šend. hēntî, Sanscr. santi, Lat. sunt, Ross. есть, Dor. ἔντι); 3. pers. s. conj. ahatiy (Šend. aḥaiti et aḥaitî, Hom. ἔησι); 1. pers. imperf. s. âham (Sans. âsam, Lat. eram, Hom. ἔον); 3. pers. pl. act. âhan, Sanscr. âsan, Lat. erant, Šend. âś); 3. pers. imperf. plur. m. âhanta s. ahata (Sanscr. âsata).

2. 𐎠𐎡𐎹𐎶𐎠𐎶 (ah), jacere, mittere, — ahyatâ, auctore Kernio, 3. pers. s. imperf. m., dejectus est. Sanscr. as.

𐎠𐎡𐎹𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶 (ahiyâyâ), v. ima.

𐎠𐎡𐎹𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶 (ahifrastâ), vox incertae significationis. — Secundum Spieg.: Bestrafung durch das Schwert, loc. ahifrastâ-diy.

𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩 (a-hyâyâ), v. ima.

𐎠𐎡 — i.

𐎠𐎡 (i), ire, 3. pers. s. aor. aîsa. Cum præf. atiy, pergere, 3. pers. s. aor. atiyâisa; cum nis, exire, 1. pers. s. imperf. nigâyam; cum patiy, obvenire, sorte alicujus esse (τοῦ γὰρ εἶναι τινοῦς), 3. pers. plur. imperf. patiyâisan; cum para, proficisci (παρορέεσθαι), 2. pers. s. imperf. paraidiy (conf. Ross. imperf. иди) c. pari, obire, venerari (a-pariyâyan). Send. et Sans. i, Gr. ἰ-έναι, Lat. i-re.

𐎠𐎡𐎢𐎣 (idâ), hic. Send. idâ et ida, Sanser. iha.

𐎠𐎡𐎢𐎣 (ima), pron., hic. Nom. m. iym, s. iyam (Send. aêm, Sanser. ayam), acc. imam (Sanser. imam), instr. anâ (Send. ana, Sanser. anêna, conf. Slav. pron. имаи, има); nom. plur. imaiy (Send. et Sanser. imê); acc. plur. imaiy (Send. iman, Sanser. imân); nom. sing. fem. iyam (Sanser. iyam),

acc. imâm (Send. imanm, Sans. imâm), gen. ahyâyâ et ahiyâyâ (Send. aḥhâo et aḥhâoś, Sanser. asyâs); nom. plur. imâ (Send. imâo, imâoś et imâośē); acc. pl. imâ (Send. imâo, Sanser. imâs); nom. s. neutr. ima et senioris aevi imam (Send. imad, Sanser. idam); acc. plur. imâ (Sanser. imâni, in ved. dial. imâ).

𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩 (Imani), nomen viri, qui in Susiana tumultus contra Darium concitabat.

𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩 (iyam), v. ima.

𐎠𐎡𐎢𐎣 (is), mittere. Cum præf. fra, 1. pers. s. imperf. frâisayam, misi; 3. pers. s. frâisaya. Sanser. et Send. is.

𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩 (isû), sagitta, gen. plur. isûvâm. Send. et Sanser. isû.

𐎠𐎡 — u.

𐎠𐎡 (u, hu), bonus, bene. Occurrit solummodo in initio compositi. Send. hu, Sanser. su, Hom. εὐ, εὖ.

𐎠𐎡𐎹𐎶𐎶 (utâ), et. Send.
et Sanser. uta, Neop. 𐭮𐭲.

𐎠𐎡𐎹𐎶𐎶𐎶𐎶 (Utâna),
Ὀτάνης, nomen unius sex
virosum, qui cum Dario fal-
sum Smerdim regno deje-
cerunt.

𐎠𐎡𐎹 (ud), præf. verb.,
sursum, ἀνά. Sanser. ut,
Send. uš, Slav. коз.

𐎠𐎡𐎹𐎶𐎶𐎶𐎶𐎶 (uda-
patatâ), v. pat.

𐎠𐎡𐎹 (upa), præf., sub,
ad. Send. et Sanser. upa,
Gr. ὑπό.

𐎠𐎡𐎹𐎶𐎶 (upâ), præp. c.
acc., sub, Send. et Sanser.
upa, Gr. ὑπό.

𐎠𐎡𐎹𐎶𐎶𐎶𐎶𐎶 (Upadar-
ma), nomen viri Susiani.

Kann auch Upadranma ge-
lesen werden, Spieg.

𐎠𐎡𐎹𐎶𐎶𐎶𐎶 (upariy),
præp. c. acc., super. Send.
et Sanser. upari, Gr. ὑπέρ,
Germ. über.

𐎠𐎡𐎹𐎶𐎶𐎶𐎶𐎶 (upaštâ),
auxilium. Send. upašta,
Sanser. upasta (upastâ-
nam). Conf. Germ. Beistand.

𐎠𐎡𐎹𐎶𐎶𐎶𐎶𐎶 (hufra-
šta), v. parš.

𐎠𐎡𐎹𐎶𐎶𐎶𐎶𐎶𐎶 (U-
frâtu), Εὐφράτης, loc. Ufra-
tâuvâ. Secundum Spieg. est
compositum ex u=Send. hu
et frâtu, a Sendica radice
frâ, procedere.

𐎠𐎡𐎹𐎶𐎶𐎶𐎶 (hubarta),
v. bar.

𐎠𐎡𐎹𐎶𐎶𐎶𐎶𐎶𐎶 (hu-
martiya), bonos viros
habens, fem. humartiyâ.

𐎠𐎡𐎹𐎶𐎶𐎶𐎶𐎶𐎶 (Hu-
vaksâtara), Nomen Me-
dorum regis, Κουξάτης. Gen.
Huvaksâtarahyâ.

𐎠𐎡𐎹𐎶𐎶𐎶𐎶𐎶 (Huvağa),
Susiana. Acc. Huvağam,
loc. Huvağaiy.

De Susiana lubet e clarissimo-
rum virorum Justii et Spiegelii
operibus sequentia excerpere: Die
Provinz Khuzistan (im Bund.
خوزیستان) heisst in den Keil-
inschriften Uvazha, in der scyth.
Uebersetzung Havazati, bei Fir-
dosi خوزیان, heute هوز, plur.
اهواز (s. Rawlinson. Journ. of
the R. Asiat. soc., II, 87), das
𐎠𐎡𐎹 der Bibel. J. — Alterthümli-
cher als Khuzistân ist die syrische
Form hwaz, als Pehleviform giebt
der Verfasser des Mujmil utte-
wârikh die Form Habujistân

هوجستان. Das Huzwâresch zeigt die Form Hujistân oder Khujistân im Bundelesh. Schon Lassen hat richtig bemerkt, dass der Name der Stadt Ahvâz gleichfalls aus obigem Uvâja zu erklären sei, es war also auch hier der Name der Provinz und der Hauptstadt gleich. Spieg. Arm. *խուջստան* (Khujastan).

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎧𐎺𐎠 (Huvâgiya), Susianae incola. Nom. pl. Huvâgiyâ.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎧𐎺𐎠𐎧𐎺𐎠 (Huvâipasia), propria, i. e. minime ab alio quolibet dependens, dominatio (Selbstherrschaft), tyrannis. Acc. huvâipasiyam. Conf. Send. qaêpaitya.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎧𐎺𐎠𐎧𐎺𐎠 (Uvâdaidaya), nomen oppidi in Persia.

Justius: Diese Stadt ist vielleicht die Hauptstadt des Districtes in welchem der Pârâga liegt, und welche nach Hamza 39 استان فرکان Asitan Ferkan hiess; sie wäre dann da zu suchen, wo jetzt Darabgird liegt, dessen altes Schloss Qalaci dehâye (Ouseley II, 122) vielleicht seinen Namen von dem daidaya des altp. Namens erhalten hat, indem

das mittlere *d* in die Aspirata und dann in den Spirant übergang [daidaya, daidhaya] und das *e* gedehnt ward, weil es den Accent erhielt.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎧𐎺𐎠𐎧𐎺𐎠 (huvâmaršiyus), sua morte, i. e. sibi a se ipso allata, qui diem obiit. Compos. ex huvâ=Send. qâ et marš=Send. marš—mērēš.

𐎠𐎡𐎴𐎠𐎧𐎺𐎠𐎧𐎺𐎠𐎧𐎺𐎠 (Huvâraşmi), Chorasnia. Nom. Huvâraşmis. Auctore Spiegelio, uvâra=Neop خوار (khuâr) et şmi=Send. şēm (şâo), ut sit proprie mala, sive sterilis terra, regio.

His vir clariss. novissime adjecit sequentia: Das Land hatte wohl mit den neueren Khuârizm (خوارزم) nicht bloss den gleichen Namen, sondern so ziemlich auch den gleichen Umfang.

Justius: Im Westen und Süden des Oxus (der Ranha des Avesta) finden wir noch das heutige Khovarezmi namhaft gemacht, altp. uvârazmi, altp. qâirizem, im Bund. خوارزم np. خوارزم (vgl. M. J. Müller, Journ. asiat. III, 7, 303). Die Landschaft grenzte an

Hyrkänen und Margiana und reichte bis in die Genden der Oxusmündung. Nach dem Shahnameh (IV, 34, 354, 58, 640) zog Kai Khosru gegen Amûi hin durch die Wüste und hatte zur rechten Khvârizm, zur linken Dehistan; sein Zweikampf mit Shîdeh findet in der Wüste statt, die einen Theil von Khvârizm bildet. Hiernach muss sich Khvârizm weit nach Baktrien hin erstreckt haben. Yima sidelte das Feuer Frobâ auf den Berg Gadmanômând (d. i. pers. Farrômând) in Khvârizm an, von wo es durch Vistaspa auf den Rôshan in Kabul versetzt wurde (Bund. 41, 8). Das Feuer befand sich vielleicht auf einem Hügel bei der alten Hauptstadt des cisoxanischen Khvârizm, Jorjâniya. Von der Landschaft erhielt auch der Aralsee seinen Namen Var i Khvârizm وری خوارزم, Bund. 55, 15, bei Ptolemæus Ἀρηνή Ὠκεανῶν, von den Orientalen gewöhnlich البحر genannt.

(Huvâraṣmiya), alia forma præcedentis.

$\langle \eta \rangle \Xi (u\acute{s})$, idem quod
 ud. Send. $u\acute{s}$, $u\grave{s}$, Slav. $\kappa o\check{z}$.

ᠤᠰᠠᠲᠤ (uśata-

šana), acc. ušatašanam,
alta constructio, ædes.
Uša = Šend. uš, ušě, uš,
Slav. ѡз-, Sanscr. ut, et
taš = Šend. taš, Sanscr.
takš, Slav. тѣ-аѣ, dolare.

𐎧𐎫𐎼𐎿 (huška), siccus,
—continens, gen. uškahyâ.
Neop. خشل, Şend. huska,
Sans. śuška, Ross. сух-ой,
сушь.

<Y>-> Y Y Y (uşmâ),
 instr. uşmayâ, patibulum
 vel crux. Auctore Spiegelii
 vox = uş (Şend. uş, Sanser.
 ut) + şmâ = Şend. şëm
 (şão), ut proprie sit: ele-
 vatio super terra, cui opi-
 nioni confirmandæ vir cla-
 riss. etiam Aram. ܦܪܝ addu-
 cit, quod proprie elevare,
 attollere, in passivo vero
 crucifigere significat. Cum
 şmâ etiam Sanser. kšmâ
 et Slav. ꙗма, ꙗмам, com-
 parare licet.

$\langle \overline{\eta} \rangle \langle \overline{\zeta} \rangle \langle \overline{\eta} \rangle \langle \overline{\eta} \rangle \langle \overline{\eta} \rangle \langle \overline{\eta} \rangle$ (Uhyâ-
 ma), nomen castelli in Ar-
 menia. (Beh. II, 9).

...Uhyâma, ein Name, von welchem sich sonst keine Spur findet. Justi.

𐎧, 𐎧 — k.

 𐎧 (ka), proprie pron. interrog., sensu pronominis indefiniti (conf. Lat. qui): quisquis. Nom. kâ. Conf. Sanser. et Šend. ka, Lat. qui, Gr. ὅ, ὅς.

𐎧𐎠𐎧𐎠 (kaufa), ropā. Conf. Neop. كوفه, كوفه. In Šend. kaofa est gibbus cameli.

𐎧𐎠𐎧𐎠𐎧𐎠𐎧𐎠𐎧𐎠 (Ka-ta)patuka), Cappadocius, regio Cappadocia.

𐎧𐎠 (kan), inf. kantanaiy, fodere, — scalpere, edolare. Cum præf. ava, 1. pers. s. imperf. avâkanam, conicere, — disponere, collocare; cum ni, 3. pers. s. imper. nikantuv, evertere, tollere; cum vi, 3. pers. s. imperf. viyaka, diruere. Šend. kan, Sans. kan.

𐎧𐎠𐎧𐎠𐎧𐎠 (kamana), instr. plur. kamanaibis, fidus. Conf. Šend. et Sanser. kam.

𐎧𐎠𐎧𐎠 (Kampada), nomen provinciæ in Media, Cambadene.

Justius: Die ebene Landschaft zwischen Karina (Kirrind) und Kongâver heisst in den Keilschriften Kampada, heute Camâbatan (Rawlinson, Journ. of A. Soc. IX, 113).

𐎧𐎠𐎧𐎠𐎧𐎠𐎧𐎠𐎧𐎠 (Kambugiya), acc. Kambugi-yam, abl. Kambugiya, gen. Kambugiya hyâ, Καμβύσης, Cambyses.

𐎧𐎠 (kar), 2. pers. s. conj. præ. kunavâhy, 1. pers. s. imperf. akunavam, 3. pers. s. akunaus, soloec. akunas; 1. pers. plur. akumâ; 3. pers. plur. akunavan; 3. pers. perf. pot. éakriyâ; imperf. 3. pers. s. med. akunavantâ; 3. pers. s., sensu passivi, akutâ; imperf. 3. pers. sing. pass. akunavyatâ; infin. éartanaiy; partic. pass. kartam (n.), soloec.: karta et kartâ, facere. Cum præf. pari, 2. pers. s. præ. conj. parikarâhy et parikarâha (sequente dis); 2. pers. imper. parikarâ, — custodire, servare. Šend. et Sanser. kar, Neop. كردن, Conf. Lat. cre-are.

Y=Ÿ-Ÿ Y< (kaściy),
pron. indef., quilibet, quis-
quis, — præcedente naiy,
nemo. A pron. ka; conf.
analogâ: quisquis, quis-
que.

𐎲𐎠𐎼𐎹 (Karka), nom.
 plur. Karkâ, nomen populi;
 auctore Kernio, sunt Colchi.

(Kâpisakâni), nomen ca-
stelli in Arachosia.

$\Upsilon \bar{\text{III}} > \text{II}$ (*kâma*), desiderium. Send. et Sanscr.
kâma.

𐭪𐭭𐭮𐭭 (kâra), accus.
kâram, instr. kârâ, gen.
kârahya, 1) populus; 2)
exercitus. A rad. kar, fa-
cere, agere. Şend. et Sanscr.
kar. Conf. Neop. 𐭪𐭭𐭮𐭭,
Arm. 𐭪𐭭𐭮𐭭 (kar).

$\triangleright \triangleright \Xi \triangleright \triangleright \triangleright$ (karta), v.
kar.

𐎧𐏁𐎡𐏂𐎠𐎹𐎫𐎵𐎥𐎺𐎠𐎢𐏁𐎶 (Kuganakâ), nomen oppidi in Persia (ad opinionem Spiegelii, in confiniis Susianæ).

𐎧𐎠𐎧𐎡𐎹𐎠𐎧𐎡𐎹𐎠𐎧𐎡𐎹𐎠𐎧𐎡𐎹 (Kudurus), nomen urbis in orientali Media.

(kuna^vâhy), v. kar.

𐎧𐎫𐎧𐎠𐎹𐎡𐎹 (Kuru),
 nom. Kurus, gen. Kuraus,
 Cyrus, Κύρος.

𐤀𐤍𐤔𐤕𐤓 (Kušiya),
nom. plur. Kušiyâ, Cos-
saei, nomen populi. Secun-
dum Oppertum et Justium
gens est Africana.

«У—к.

 <𑀘𑀓𑀭𑀺𑀢𑀺 (kṣātra),
nom. et acc. kṣā-
tram, dominatus, impe-
rium. Ṣend. kṣātra; conf.
Sanser. kṣātra. Arm. 𐎧𐎺𐎠𐎹
(shat), oppidum, urbs (in
compp.).

𐭕𐭥𐭮𐭲𐭠𐭫𐭮𐭡𐭣𐭩𐭪𐭧𐭬𐭨𐭩𐭤𐭱𐭦𐭳𐭰 (kṣā-
trapâvan), nom. kṣātra-
pāvâ, satrapes. Ex kṣātra
(probabiliter sensu Ṣend.
śôitra) et pâ, custodire,
protegere. Conf. Ṣend.
śôitrapân et śôitrapaiti;
Arm. զախապ (shahap).

𐎧𐎠𐎵𐎹𐎡𐎹𐎠𐎥𐎺𐎠 (kṣa-
frita), nomen viri, qui in
Media contra Darium tu-
multus concitabat.

Justius: Zwischen Herât und Marv, dem Oxus, Kabul und Qandahâr lag das Gebiet der Σατταγύδαι, altp. Thatagus, und im Nordosten, am Indus, ehe dieser aus den Bergen tritt, das der Gandâra, die Γανδαρίτις, गन्धार, ein Name der in demjenigen der Stadt Qandahar قندهار am Indus

 𐬔𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌 (garb), 1.
 pers. s. imperf. agarbâ-
 yam, 3. pers. s. agarbâya;
 3. pers. plur. agarbâyan;
 3. pers. s. imperf. m. agar-
 bâyatâ, — idem sensu pass:
 Bh. II, 13, capere. Sanser.
 garb, Send. garëw, gëřëw;
 Armen. գրաւել (grav-el).
 Neop. گرفتن, Slav. граб-ить,
 Germ. greiff-en.

𐎠𐎡𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹 (garmapada), nomen mensis. Prima vocis pars certe est *Ṣend. garēma* (conf. Neop. 𐎠𐎡𐎴), posterior pada, Neop. 𐎶𐎷.

𐎠𐎡𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹 (gašta), v. gad.

𐎠𐎡𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹 (gâfu), 1) fundamentum, locus stabilis, firmus, instr. *gâtṽâ*; 2) thronus, solium, acc. *gâtum* *Ṣend. gâtu*, Neop. 𐎠𐎡𐎴; Arm. 𐎠𐎡𐎴 (gah).

𐎠𐎡𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹 (gud), celare. Praef. *apa*, latere; 2. pers. conj. praes. *apagaundayâhy*, 2. pers. imperf. *apagau-daya* (augmento post mâ abjecto).

𐎠𐎡𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹 (gub), dicere; med. dici, nominari. 3. pers. s. praes. *gaubataiy* et *gaubâtaiy*; 3. pers. s. imperf. *agaubatâ*. Neop. 𐎠𐎡𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹, Slav. 𐎠𐎡𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹, 𐎠𐎡𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹. Arm. 𐎠𐎡𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹 (gov-el).

𐎠𐎡𐎴 — é.

𐎠𐎡𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹 (Caiš-pis), nomen filii Achæmenis (𐎠𐎡𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹), gen. *Caišpâis*.

𐎠𐎡𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹 (car-tanaiy), v. kar.

𐎠𐎡𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹 (câ), partic. encl., et, que. *Ṣend. câ*, Sanscr. *câ*, Gr. *τέ*.

𐎠𐎡𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹 (cí), qui, neutr. *ciy* et *éis*. Subjunctum aliis pronominibus, reddit hæc indefinita: *éisciy*, quidquid, *aniyasciy*, aliud quoddam, *avasciy*, hoc quodcunque, *paruvamciy*, primum ex qualibet parte, omnino, *hauvéiy*, hæc quaelibet, hæc quacunque ex parte respicies, i. e. perfecta (*siyâtis*). *Ṣend. éi*, *éid*, Sanscr. *éit*.

𐎠𐎡𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹 (ciy-karam), quam multifarium. Ex *ciy* et *kara*, quod, auctore Spiegelio = Sanscr. *kṛtvah*.

𐎠𐎡𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹 (Cí-cikri), gen. *Cíctkrâis*, nomen viri.

𐎠𐎡𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹 (cîtâ), tamdiu. Correl. *toṣ yâtâ*.

𐎠𐎡𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹 (éitra), semen, suboles, progenies. Quod ad etymologicam vocis explica-

tionem. liceat hanc ipsis
clariss. Spiegelii verbis ap-
ponere: Altb. cithra, was
als Adj. offenbar, als Subst.
ebenfalls Same bedeutet. Das
Wort stammt von Sanser.
Wurzel kit, leuchten und
bezeichnet das in die Augen
fallende. Hieraus erklärt
sich wie das identische citra
im Sanskrit bunt und neup.
چهره Gesicht bedeuten kann.
Conf. übrigens auch מונגרת
vom himmlischen Gesch-
lechte und neup. منوچهر = altb.
manaoscithra (die altp.
Keilinschr., p. 196).

𐎠𐎼𐎫𐎡𐎴𐎠𐎹𐎠𐎹𐎠𐎹𐎠𐎹𐎠𐎹 (Ći-
tra-takma), acc. Ćitra-
takmam, instr. Ćitrata-
kmâ, nomen viri, qui tu-
multus in Sagartia contra
Darium concitabat. Ex ěi-
tra, semen, indicante Spie-
gelio, et takma, fortis.
Posterius=Neop. تهم in voce
تهمتن.

𐎠𐎼𐎫𐎡 — g.

𐎠𐎼𐎫𐎡 (gad), 1) 1.
pers. s. praes. gadi-
yâmiy, supplicare, pre-

cari; 2) ad 8-am class., 3.
pers. s. imper. gadanañ-
tuñ, aliquid secundum
preces praestare,
tribuere.

𐎠𐎼𐎫𐎡𐎴𐎠 (gatar), nom.
gata, occisor, hostis. Nom.
ag. a rad. gan.

𐎠𐎼𐎫𐎡 (gan), 2. pers. s.
gadiy, 2. pers. plur. gata;
1. pers. s. imperf. aganam,
3. pers. s. aga, ferire, occi-
dere. Cum praef. ava, 1.
pers. s. imperf. avâganam,
3. pers. plur. avâganan;
3. pers. s. opt. avâganiyâ;
3. pers. s. aor. âvağa; part.
perf. poss. avagata, occi-
dere; cum fra, 1. pers. s.
imperf. frâganam, abscein-
dere. Send. gan, Sans. han.

𐎠𐎼𐎫𐎡𐎴𐎠 (gîv), 2. pers.
s. praes. givahy, 2. pers.
s. imper. givâ, vivere.
Send. gîv, gî, Sanser. giv.

𐎠𐎼𐎫𐎡𐎴𐎠 (gîv-a), gen.
s givahyâ, vita. Sanser.
giva.

𐎠𐎼𐎫𐎡. 𐎠𐎼𐎫𐎡 — t.

𐎠𐎼𐎫𐎡𐎴𐎠𐎹𐎠𐎹𐎠𐎹𐎠𐎹 (tai-
yiy(a)) vel 𐎠𐎼𐎫𐎡𐎴𐎠

𑀧𑁆𑀭𑀸𑀓 (*maiṇy(a)*), idem
videtur esse quod *taiy* vel
maiy (Bh. 4, 7).

ⲉⲃⲣⲁⲛ-ⲃⲣⲱ (taumâ),
gen. taumâyâ, gens. stirps.
Send. taokma, Neop. تاعم.
Conf. Gr. τέχ-ων (τίκτω pro
τι-τέχω). Arm. տոհմ (tohm).

𐤏𐤃𐤃𐤓𐤕𐤁𐤂(taka-bara),
nom. plur. takabarâ, epith.
Græcorum, qui citra Hel-
lespontum degebant. Conf.
Neop., indicante Spiegelio,
تاجور, تاج, ad quam etymo-
logiam vox coronam fe-
rens, quod est probabile,
significat. Secundum Assy-
ricam inscriptionis versio-
nem, ad Oppertii auctorita-
tem, Homericο χαρηχομῶντες
responderet. In Tataricis
dialectis tük crines sive co-
mam significat, quæ vocis
significatio in aliis Aricis
dialectis, quantum scio, de-
sideratur. Arm. Թագավոր
(thagavor), Vide sub voce
Yauna.

(Takmaśpâda), nomen
unius Darii H. imperatorum.
Ad explicationem Oppertii,

 ex takma et spâda = Send.
 spâda, Neop. سپا (proprie:
 starkes Heer besitzend).

 =𑀮𑀺𑀓𑀲𑀸𑀓𑀲𑀸𑀓 (takś), do-
 lare, — struere, fabricari.

 Cum præf. ham, 1. pers.
 s. imperf. hamatakśiy, 3.

 pers. s. imperf. m. hama-
 takśatâ, plur. hamatakś-
 santâ, inniti, operam ad-

 hibere, laborare, — adjuvare,
 ferre auxilium. Sans. takś,
 Ṣend. taś, Slav. тес-ать,
 теш-ы.

𐎲𐎶𐎶 𐎶𐎵𐎶𐎵 𐎶𐎶𐎶 (tačara),
 aedes, constructio. Armen.
 տաճար (tačar), aedes, ta-
 čarapet, palatii praefectus.
 Die Bedeutung des Wortes
 wird verschieden, je nach-
 dem man die Bedeutung von
 Neup. تجر (cella promptuaria,
 thesaurus) oder das arme-
 nische տաճար tacar (Tem-
 pel, Gotteshaus) zu Grunde
 legt. Dass sowohl das neu-
 persische als das armenische
 Wort mit dem altpersischen
 tacara identisch sind liegt
 am Tage. Spieg. Conf. præc.

ΞΥΞΥ (tar), trans-
gredi, trajicere. Cum præf.

taradaraya

PALAEO-PERSICUM.

Tigrâ

fra, decipere, deludere (conf. Sanser. tar præf. pra); cum vi, trajicere. Send. et Sans. tar (tr).

𐎲𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵 (taradara-
raya). Tara=Send. tarô,
trans + daraya: trans-
marinus (sive: trans flu-
vium incolens), — Sacarum
genus.

Justius: Die ersteren (i. e. die Keilinschriften) nennen uns in Europa die çaka taradaraya (assy. namiri sa ahi ului ai varatuv Scythæ qui habitant trans mare), ohne Zweifel die Scythen, deren Unterwerfung dem Darius nicht gelang (Herod. 4, 135), die er aber gleichwohl in der aus der späteren Zeit seiner Herrschaft herrührenden Inschrift zu Naqshi Rostam als zu seinem Reich gehörig ausgibt. — Si daraya etiam fluvii nomen habet, Sacæ hic Asiam incolentes, cum collega meo Basilio Grigoryew, sunt intelligendi (Conf. recentiora, quæ in Asia antiquitus forsan audiebant, fluviorum nomina: Syr-darya, Amu-darya cet.).

𐎲𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵 (tarś), 3.
pers. s. præ. tarśatiy; 1.
pers. s. imperf. tarśam

(abjecto augm. post mâ); 3.
pers. s. atarśa, tremere,
timere. Send. tarěś, Neop.
ترسیدن, Sanser. tras, Slav.
трѣсъ, трѣсъчъ, трѣсъ. Gr. τα-
ράσσω.

𐎲𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵 (Tâ-
ravâ), nomen oppidi in
regione Yutia Persidis. In-
dicante Rawlinsonio, est
Ptolemaei Ταρουάνα. Vide
Yutiya.

𐎲𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵 (Tigra),
nomen castelli in Armenia.

Justius: Dass diese Feste das Tigravôana des Ptolemæus oder das berühmte, von den armenischen Autoren mit Amida identifizierte Tigranocerta sei, ist mir unwahrscheinlich, da diese Städte von Tigranes, wahrscheinlich dem älteren von Kyros besiegten ihre Namen bekamen, während Tigrâ vom Tigris benannt zu sein scheint. Vielleicht dürfen wir in Tigrâ das Fort Thil, wo nach Mose p. 108 ein Tempel der Minerva stand, sehen, welches den Uebergang über den Tigris beherrscht.

𐎲𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵 (Tigrâ),
acc. Tigrâm, Tigris, no-
men fluvii.—Der Fluss hiess

also im Altpersischen Tigrâ und nicht Tigris, wir dürfen wohl annehmen, dass dies Wort ursprünglich Femininum eines adj. tigra ist, zu dem noch ein weiblicher Name «Fluss» supplirt werden musste. Im Altb. heisst nun tighra spitzig oder scharf (cf. Vd. III, 121. IX, 21). Dagegen heisst tighris wirklich Pfeil oder Geschoss: Cf. Yt. 8, 6. yo avavat khshvaêvo vazâtê avi zarayo vourukashem yatha tighris mainyavaçâo. Spieg. His confert vir doctissimus Eust. ad Dionys. perieg. V, 984. Τίγρις ταχύς ὡς βέλος, Μῆδοι γὰρ Τίγριν καλοῦσι τὸ τόξευμα. Neop. تير. Conf. Sanser. tig, Gr. θήγω.

𐭠𐭡𐭢 𐭠𐭡𐭢 𐭠𐭡𐭢 𐭠𐭡𐭢 𐭠𐭡𐭢 𐭠𐭡𐭢
(tigra-kuda), epith. Sacarum. Vulgo vertunt: acutis sagittis armati; sed quænam quæso sagitta acumine caret? — Altera, multo probabilior, interpretatio vocis est: sagittas projiciens, cui Justius accedit. En ipsa doctissimi viri verba: Auf dem linken Ufer des Tigris

finden wir in den Bergen bis nach Elymais hinein eine turanische Population, die Çakâ tigrakhudâ, in der assyr. Uebersetzung karbalsutisunu rappa, die Pfeilschiessenden (von tigra Pfeil, altb. 𐭠𐭡𐭢, und khud schiessen, vgl. Kern DMG. 23, 216), die Tsimri von Assyrien, die schon unter Esar-baddon erscheinen. Quum in Sendico sermone kaôda, ut annotat Kernius, est pileus, vox, appellativæ etiam acuminatum pileum gestans significare potuit.

𐭠𐭡𐭢 𐭠𐭡𐭢 𐭠𐭡𐭢 𐭠𐭡𐭢 (tuvm),
pron. 2. pers., tu. Voc. tuvum, acc. tuvâm (Send. twâm, Sanser. tvâm); dat. encl. taiy (Dor. τοί). Send. tûm et tû, Neop. ٽ, Lat. tu, Dor. τό, Slav. тѣ, Germ. du, Arm. Դու (tu).

𐭠𐭡𐭢 𐭠𐭡𐭢 (tya), pron. rel., qui. Masc. nom. s. hya (Sanser. yah, Send. yaś et yô), acc. tyam, instr. tyanâ; plur. nom. tyai, — acc., sequente patiy, tyâi; gen. tyaisâm (Send. yaêšanm,

Sanser. yêšâm); nom. s. f. hyâ (Send. et Sans. yâ); — nom. s. neutr. tya (Send. hyad et yad, Lat. quid, quod, Hom. ὅτι, — Sanser. yat) etiam, ut in Sendico sermone nec non Neop. 𐭮, sensu particulæ occurrit (conf. Lat. quod et Hom. ὅτι = ὅτι, — NR a), 4): quam; acc. plur. tyâ, Sanser. ved. sya.

𐭮 — f.

𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 (Tâigarçi), gen.

Tâigarçais, nomen Persici mensis.

𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 (fakatâ), tunc. Die Etymologie ist dunkel, man könnte vielleicht an neup. سخت denken, doch ist es nicht sicher. Spieg.

𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 (Tatagus), Sattagydae, nomen populi (apud Her. Σατταγώδαι). Vide sub Gandâra.

𐭮𐭮 (fad), 2. pers. s. imper. fadaya, ire, — recedere. Send. šad, Sanser. sad.

𐭮𐭮𐭮𐭮 (fard), accus. tardam, gen. tarda, — genus, species, — facies rerum. Send. šarēda. Arm. տարազ (taraz), տարազ (taraz), modus.

𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 (faštanaïy), v. tah.

𐭮𐭮𐭮 (tah), 2. pers. s. præs. fâhy (contractum, auct. Spiegelio, ex tahahy), 3. pers. s. fâtiy (ex tahatiy); 1. pers. s. impf. ataham, 3. pers. s. ataha; 1. pers. plur. pass. fahyâmahy; 3. pers. s. imperf. atahya; inf. faštanaïy, dico. Send. šaṇh, šaṇš, Sanser. šas. Slav. каз-ать (разсказывать, приказывать).

𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 (Tukra), g. Tūkrahya, nomen proprium Persæ.

𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 (turavâhara), gen. turavâharahya, nomen Persici mensis. Der erste Theil des Wortes ist dunkel — vielleicht ist an altb. çûra, stark, zu denken — der zweite erinnert an altb. vağhara (vaṇhra, apud An-

quet. venghré), neup. بهار, Frühling, an skr. vâsara, Tag.

𐎠𐎡 — tr.

 𐎠𐎡 (trar), imperf. cum praef. niy: niyatrarârayam, restaurare, restituere. Send. šrar, quod, auctore Justio, ad Send. trâ, Sanser. trâ, referri potest. Conf., indicantē Spiegelio, Vd. XVIII, 109: imēm tē narēm niśrinaomi imēm mē narēm niśrârayâo.

𐎠𐎡𐎠𐎡𐎠𐎡 (tritiya), acc. n. tritiyam, tertius. Sanser. trītiya, Send. tri-tya.

𐎠𐎡. 𐎠𐎡. 𐎠𐎡 — d.

 𐎠𐎡𐎠𐎡𐎠𐎡 (dau-star), nom. dau-stâ, amicus. Altb. Wurzel zush (wovon zaosho), die im Westérânischen dus werden musste, Huzw. דוששן Wille, Wunsch, דוסדוס Freund, pârsi doct, neup. دوست. Sp.

𐎠𐎡𐎠𐎡𐎠𐎡𐎠𐎡 (dâtuv), v. dâ.

𐎠𐎡𐎠 (dar), 1. pers. s. praes. dârayâmiy, 3. pers. s. imperf. adâraya; cum praef. â, 1. pers. s. aor. m. (auctore Kernio, qui affert Sanser. a'dr̥ši) âdaršiy (conf. Slav. держ-ать, tenere); 3. pers. s. aor. pass. adâriy, adâri et adâry, — 1) tenere, possidere; 2) sensu refl., morari. Send. dar, Sanser. 'dar (dr̥).

𐎠𐎡𐎠𐎡 (daraya), acc. darayam, gen. darayahyâ mare. Conf., indicante Sp., Send. šarayan̄h. Doch finden sich, rectissime adjicit vir doctissimus, auch Nebenformen wie dat. zârayâi, neup. دريا.

𐎠𐎡𐎠𐎡 (darga), longus, acc. n. dargam, longe, longum tempus. Send. dar-ĕġa, Sanser. dîrġa, Slav. дѣр҃гѣ (Pol. długi), Gr. δόλιχ-ος, Neop. دير.

𐎠𐎡𐎠𐎡 (darś), 3. pers. impf. adarśnaus, aũdere. Send. darĕś, Sanser. 'darś (dr̥ś), Gr. θαρσ-εῖν, θάρσος, Slav. держ-ать.

1.   (daršam),
omni contentione, valde.
Conf. Šend. darš, Sanscr.
'darś (dṛś).

2.   (darša-
ma), insolentia, ferocitas.
Conf. Šend. darš, Sanscr.
'darś (dṛś). Lectio vocis,
(Beh., I, 13), teste Rawlin-
sonio, est dubia. Corrigente
Oppertio: hačâ daršata,
quod, opinante Spiegelio,
analogum esset τῶ hačâ
paruviyata.

   (dasta), loc.
dual. daštayâ, manus.
Neop. دست, Šend. šasta,
Sanscr. hasta, Germ. Hand.

     (daša-
bari), dextram porri-
gens, submissus.

     (dah-
yâus), acc. dahyâum, in
compp. dahyum, loc. da-
hyauvâ; nom. plur. da-
hyâva, gen. dahyunâm,
loc. dahyušuvâ, regio, —
provincia. Arm. դեհ (deh),
Šend. daqyu, dañhu, Neop.
داس, Sans. ved. dasyu (dâsa).

  (dâ), 3. pers. s.

imper. dadâtuv, 3. pers.
s. imperf. adadâ, 3. pers.
s. aor. adâ; ponere, —con-
dere, creare, —facere, —dare.
Šend. dâ, Neop. داد, Sans.
dâ et 'dâ, Lat. da-re et
con-dere, Gr. δι-δό-ναι et
τι-θέ-ναι, Slav. да-тъ, да-ю et
да-тъ, на-да-тъ cet. Arm. տալ
(tal).

   (dân), 3. pers.
s. imperf. adâna. Šend.
šan, Neop. دانستن, Germ.
fen=nen, Sanscr. ġnâ, Slav.
зна-тъ, Gr. γι-γνώ-σχω, Lat.
co-gno-sco. Secundum Spie-
gelium adâna refertur ad
r. dâ = Šend. dâ, scire.

    (dânu), flu-
ere, 3. pers. s. dânuvatiy
(Suez., 6, 3).

    (dâ-ta), acc.
dâtam, abl. dâtâ, lex
(leg-ere = ponere). Armen.
դատ (dat).

     (Dâdar-
ši), acc. Dâdarsim, No-
men proprium Armenii et
Persæ.

     (Dâ-
duhya), gen. Dâduhya-

hyâ, nomen unius sex Persarum, qui cum Dario H. falsum Smerdim regno dejerunt.

𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩𐎪𐎫𐎬𐎭𐎮𐎯𐎰𐎱𐎲𐎳𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹𐎺𐎻𐎼𐎽𐎾𐎿 (Dâr(a)yavu), acc. Dâr(a)yavum; gen. Dâr(a)yavahus, solöc. Dâr(a)yavusahyâ, Darius. Quod ad etymologiam vocis, Græce, Herodoto auctore, ἐργάας (a εἶργον) significat, in quo patrem historiæ rectum fuisse, quum sic ad Pers. r. dar facillime refertur, jam clariss. Lassenius notavit. Hebraice דריוש, Græce Δαρειός.

𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩𐎪𐎫𐎬𐎭𐎮𐎯𐎰𐎱𐎲𐎳𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹𐎺𐎻𐎼𐎽𐎾𐎿 (dâś-yaman), nom. dâśyamâ, qui porrigit, ministrans. — Wenn das Wort richtig gelesen ist, so kann man es nur an skr. dâç, geben, anschliessen, vergl. alth. dath.

1. 𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩𐎪𐎫𐎬𐎭𐎮𐎯𐎰𐎱𐎲𐎳𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹𐎺𐎻𐎼𐎽𐎾𐎿 (di), radix pronominalis, hic, is. Acc. dim; acc. plur. dis. In Şendico etiam sermone, indicante clarissimo Spiegelio, formæ dim, dis, usurpantur enclitice. Conf. Germ. der.

2. 𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩𐎪𐎫𐎬𐎭𐎮𐎯𐎰𐎱𐎲𐎳𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹𐎺𐎻𐎼𐎽𐎾𐎿 (di), 2. pers. imper. didiy, videre. Şend. di, Neop. دیدن; Arm. գիտել (ditel), observare.

3. 𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩𐎪𐎫𐎬𐎭𐎮𐎯𐎰𐎱𐎲𐎳𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹𐎺𐎻𐎼𐎽𐎾𐎿 (di), adimere, rapere. 1. pers. s. imperf. adinam, 3. pers. s. adinâ; part. pass. dita, cui aliquid est ademptum, privatus aliqua re (secundum Spiegelium, ditam, Bh. I, 13, est neutr., vocesque, sic, ditam êakriyâ formam Sanser. præteriti 2-di, ut ðavayan-êakâra in ind., in potenciali, ni fallor, efficerent). Docente Kernio, vox ad Sanser. gyâ cl. 9 (ginâti) refertur, cum significatione « mit Gewalt um die Habe bringen, entreissen », quam tamen significationem quum nusquam in libris Sanscritis, neque in lexicis, invenerim (Sanser. r. gyâ, vulgo est: senescere), præstat cum Spiegelio in hoc di Sanser. gi, gayati videre (Conf., indicante Spiegelio, Nal. VII, 5: gitvâ rağyam Nalam urpam). Şend. şi. Conf. Sans. â-dâ.

𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩𐎪𐎫𐎬𐎭𐎮𐎯𐎰𐎱𐎲𐎳𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹𐎺𐎻𐎼𐎽𐎾𐎿 (ditam), v. 3. di.

𐭥𐭮𐭲𐭠𐭣𐭩𐭡𐭫𐭪𐭠𐭬𐭩 (*duvar*),
partic. *duvartam*, facere,
efficere. Slav. твор-ить, Send.
twarěs (*twakś*, v. Justi
Handb. d. Zendspr., p. 142).

𐌿𐌾𐌸𐌹𐌸𐌰 (pariy), præp.
et præf. verb., circa, de.
Sind. pairi, Sanser. pari,
Gr. περί.

Justus: In Parthien, altp. Parthava nennen die Keilschriften zwei Städte, bei welchen der Vater des Darius als Satrap dieses Landes die partisch-hykanischen Rebellen schlug: Vicipauzatis und Patigrabana.

Es fehlt uns jeder sichere Anhaltspunkt, diese Städte geographisch zu bestimmen. Rawlinson hat für Patigrabana das Patigran des Ammianus Marcellinus (XXIII, 6, 39, er nennt als grösste Städte Mediens Zombis, Patigran, Gazaca) mit Unrecht verglichen, da es eine medische Stadt ist. Der Etymologie nach scheint Patigrabana (von altp. garb, *𐎠𐎡𐎴*, altb. garew, mit Umstellung der Sylbe ar in ra und Præfix pati, *𐎠𐎡𐎴*) eine Stelle zu bezeichnen, wo der Zoll erhoben wird, also eine ähnliche Benennung wie der medischen Stadt *Βασιγράβαν*, ὃ ἐστὶ τελώνιον bei Isid Charac., auf der Strasse von *Κορυβαίρ* nach Ekbatana. Es wird also Patigrabana an der Strasse gelegen haben, welche nach Parthien führte. Ein entfernter Anklang an *Vīṣpauzatis* lässt sich in Issatis in der südwestlich vom eigentlichen Parthien nach Komisene hin gelegenen Landschaft *Χωρηγὴ* entdecken, womit doch das heutige Yezd nicht gemeint sein kann: ultiores Parthi nomades appellantur citra deserta: ab occasu urbes eorum, quas diximus, Issatis et Calliope, ab oriente æstivo Europum, ab hi-berneo Mania, in medio Hecatompylos et cet. (Plin. 6, 29).

𐎠𐎡𐎴 (*parś*), 1. pers. s. imperf. *aparśam*; 2. pers. s. imper. *parśâ*; 1) interrogare; 2) inquirere in aliquem, punire; 3) cum præcedente *hu*, bene, i. e. severe, examinare, — part. *hu-frašta*, bene perspectus, *hu-fraštam* (acc. n.), bene examinando, secundum pro-meritum animadvertendo. Cum præfixo *pati*, examinare, legere, 2. pers. s. conj. *patiparśâhy*, 3. pers. s. *patiparśâtiy*. *Şend. parêś*, Sanser. *prać* (*praś-na*), Slav. *по-и-тъ*, Neop. *پرسیدن*, Germ. *frag-en*.

𐎠𐎡𐎴 (*paśâ*), cum gen., post, sequendo aliquem. *Şend. paśkâd*, *paś-êa*, Sanser. *paś-êât*, Lat. *pos-t*, Neop. *پس*, Slav. *по-ст*.

𐎠𐎡𐎴 (*paśâ-va*), postea, deinde.

𐎠𐎡𐎴 (*pâ*), 2. pers. s. imper. *pâdiy*, 3. pers. s. *patuv*, partic. pass. *pâta*, protegere, sustentare, — servare. Cum præfixo *pati*, 2. pers. s. imper. m. *pati-*

payauvâ, se custodire, ca-
vere ab- (bačâ-). Šend. et
Sans. pâ. Arm. պահ, պահ
(pah, pan in comp.).

𐎱𐎠𐎼𐎿𐎶𐎡𐎹 (Pâtisuvári), nom. Pati-
šuváris, Patisuvári-
sis. Apud Strabonem est
gens Πατισιοχονεῖς partem
Persidis incolens.

𐎱𐎠𐎼𐎿𐎶𐎡𐎹𐎶𐎡𐎹 (Pârśa), acc.
Pârśam, instr. Pârśâ, abl.
Pârśâ, gen. Pârśahyâ, loc.
Pârśay, — Persicus, —
Persa, — Persarum popu-
lus, — regio Persis. Neop.
پارس, Arm. պարսիկ (Par-
şik).

𐎱𐎠𐎼𐎿𐎶𐎡𐎹𐎶𐎡𐎹 (pitar), nom.
pitâ, gen. pitra, pater.
Šend. pitar, patar, Sanscr.
pitar (pitṛ), Neop. پدر.

𐎱𐎠𐎼𐎿𐎶𐎡𐎹𐎶𐎡𐎹 (piśâ), vox
incertæ significationis.

𐎱𐎠𐎼𐎿𐎶𐎡𐎹 (piś), radere,
scalpere; c. præf. ni, 1. pers.
s. imperf. niyapisam; acc.
part. pass. fem. nipistâm;
nom. n. nipistam; inf. ni-
pistanaiy, — scribere.
Slav. нис-ать, Neop. نوشتن,

Šend. et Sanscr. piś, Lat.
pins-ere.

𐎱𐎠𐎼𐎿𐎶𐎡𐎹𐎶𐎡𐎹𐎶𐎡𐎹𐎶𐎡𐎹 (Piśiyâuvâdâ), acc.
Piśiyâuvâdâm, gen. Piśi-
yâuvâdâyâ, nomen pro-
prium regionis. Secundum
Justium est Persepolis vel
Pasargadæ (Vide Beitr. zur
alten Geographie Persiens,
II, 8—10; ubi id a doctissimo
viro fortissimis argumentis
demonstratur).

𐎱𐎠𐎼𐎿𐎶𐎡𐎹𐎶𐎡𐎹𐎶𐎡𐎹 (Putiya),
ad opinionem Basilii Grigo-
ryeff, Afghanensium, qui
se ipsos nunc etiam Pukhtun
appellant, nomen; se-
cundum Kernium: Pontius;
secundum Justium est Afri-
cæ populus.

𐎱𐎠𐎼𐎿𐎶𐎡𐎹𐎶𐎡𐎹 (putra), filius.
Sanscr. putra, Šend. putra,
Neop. پسر, Lat. puer.

𐎱𐎠𐎼𐎿𐎶𐎡𐎹 — f.

𐎱𐎠𐎼𐎿𐎶𐎡𐎹𐎶𐎡𐎹 (fra), præf.
verb., pro. Šend.
fra, Sanscr. pra, Slav. про-

𐎱𐎠𐎼𐎿𐎶𐎡𐎹𐎶𐎡𐎹𐎶𐎡𐎹𐎶𐎡𐎹 (frâisayam), v. iś.

$\Upsilon \langle \langle \Xi | \overline{\eta} \rangle \Upsilon \rangle \langle \Upsilon \rangle$ (frâ-
gānam), v. gān.

𐎧𐎫𐎷𐎵 𐎶𐎵𐎶𐎵 𐎶𐎵𐎶𐎵 (fratama), nom. plur. masc.
fratamâ, primus, princeps.
Arm. փարթամ (phartham)
dives, gravis.

Y<<ΞY >Y|YΞY >Y|Y (fartata), v. tar.

𐌺𐌾𐌰 𐌱𐌹𐌶 𐌳𐌹𐌶 𐌱𐌹𐌶
(framâtar a rad. mâ),
acc. framâtâram et fra-
mâtaram, arbiter, domi-
nus. Conf. Neop. فرمود
Arm. հրամանատար (hra-
manatar).

𐎧𐏁𐎶 > **𐎧𐏂𐎶** (*fra-*mânâ), *auctoritas*, *mandatum*, *præceptum*. Sanscr. *pramâṇa*, Neop. فومان, Arm. Հրաման (*hraman*).

FRAVARTI, nom. s. Fravartis, acc. Fravartim, gen. Fravartais. Conf., indicante Spiegelio, Şend. fravar (1. pers. s. imper. m. fravâranê).

𐎱𐎠𐎼𐎿 𐎠𐎹𐎶𐎵 𐎶𐎵𐎶𐎵 𐎶𐎵𐎶𐎵
(fra-harvam), acc. n.

sensu adv., omnino. Ex fra
et harva = haruva.

Y<<≡|≡≡>|≡| (frâba-
ra), v. bar.

𑖦𑖧𑖫𑖛𑖪𑖩𑖭𑖮𑖱𑖳𑖴𑖲𑖯𑖰
(frâhangām), v. hang.

21—b.

  Σ (Y) (baga),
nom. plur. bagâha;
instr. багаибis, gen. ба-
гânâm, deus. Şend. бага,
Sanskrit. бага, Slav. korz.
Arm. բաղին (Bag-in) sa-
cellum.

ⲉⲓ ⲛⲓⲣⲉ ⲉⲓ ⲛⲓⲣⲉ ⲛⲓⲣⲉ ⲛⲓⲣⲉ (Ba-
ga-bukša), Μεγάβυλος, no-
men unius conjuratorum,
qui cum Dario H. falsum
Smerdim regno dejecerunt.

(Bagâbigna), gen. Baga-
bignahyâ, nomen Persæ.

𐭮𐭥𐭥 (band), part. pass.
 bašta, vincere. Send. band,
 Sanser. band, Germ. bind-en
 (band), Slav. каз-ать (Pol.
 wiazać), Neop. بستن.

ꞑꞑ ꞑꞑ (band-aka),
nom. plur. bandakâ, sub-
jectus.

𐎲𐎠𐎼𐎿 (bar), 3. pers. plur. præs. barantiy; 1. pers. s. imperf. abaram, 3. pers. s. abara, 3. pers. plur. abaran; 3. pers. s. imper. baratuv; 3. pers. plur. imperf. m. abarantâ; ferre, — sustentare, tutari; part. pass. hu-barta, bene tutatus, fatus, acc. s. hubartam, bene, i. e. ut par est, sublevando, fovendo. Cum præfixo patiy, 1. pers. s. imperf. patiyâbaram, refferre, reponere, restituere; cum parâ, 3. pers. sing. imperf. parâbara, partic. perf. pass. parâbartam, auferre, — spoliare; cum fra, 3. pers. s. imperf. frâbara, deferre, tribuere. — Šend. bar, Sans. ħar (ḫr), Slav. бер-у (берать), Armen. բերել (ber-el), Gr. φέρω, Lat. fer-o.

𐎲𐎠𐎼𐎿𐎠𐎹𐎶𐎵 (Bar-diya), Σμέρδις, nomen fratris Cambysis.

𐎲𐎠𐎼𐎿𐎠𐎹𐎶𐎵𐎶𐎵 (bavâtiy), v. bu.

𐎲𐎠𐎼𐎿𐎠𐎹𐎶𐎵𐎠𐎹𐎶𐎵 (Bâktri), nom. s. Bâktris,

loc. Baktraiyâ, Bactriana. Šend. Bâk'di.

𐎲𐎠𐎼𐎿𐎠𐎹𐎶𐎵𐎠𐎹𐎶𐎵 (bâga-yâdi), gen. Bâga-yâdais, nomen mensis. Das Wort wird gewöhnlich auf yad, verehren und бага Gott, zurückgeführt, so dass das Ganze Gottesverehrung bedeuten würde. Nicht zu übersehen ist aber die Länge des a in bâga, für die ich keinen Grund sehe; es liesse sich möglicher Weise auch neup. باغ Garten, vergleichen. Spieg.

𐎲𐎠𐎼𐎿𐎠𐎹𐎶𐎵 (bâgi), acc. s. bâgim, tributum. A rad. bağ = Sanser. bağ, Šend. baş, Neop. باج, et باج, Arm. բաժ (baj), portio, tributum.

𐎲𐎠𐎼𐎿𐎠𐎹𐎶𐎵𐎠𐎹𐎶𐎵 (Bâbiru), nom. s. Bâbirus, acc. Bâbirum, gen. Bâbiraus, loc. Bâbirauv. — Babylon, — Babylonia.

𐎲𐎠𐎼𐎿𐎠𐎹𐎶𐎵𐎠𐎹𐎶𐎵𐎠𐎹𐎶𐎵 (Bâbiruviya), nom. plur. Bâbiruviyâ, Babylonius.

𐎲𐎠𐎼𐎿𐎠𐎹𐎶𐎵 (biyâ), v. bu.

𐎲𐎠𐎼𐎿 (bu), 3. pers. s. conj. bavâtiy; 3. pers. s.

𐎠𐎡𐎢𐎣 (mar), 3. pers.
 s. imperf. pass. (secundum
 Spieg.) amariyatâ, mori.

Margu

PALAEO-PERSICUM.

mâniya

Send. mar, Sanser. mar (mr), Neop. مردن, Arm. մարդ (marḏ), Gr. μερῶς, Slav. мерил (meranil), Slav. y-meḡ-eth.

𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤𐭥𐭦𐭧 (Margu), acc. Margum, loc. Margauv, Margiana, nomen regionis ad orientem et septentrionem ex orientis parte Areiæ (Haraiva) sitæ (J. Beitr. II, 18). — Der Name hängt gewiss mit altb. mergho Vogel, neup. مرغ zusammen. Die Provinz trägt den Namen von den vielen Vögelschaaren die sich dort zusammenfinden, weshalb auch der hindurchziehende Fluss Murghâb (Vogelwasser) genannt wird. Spieg.

𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤𐭥𐭦𐭧𐭨𐭩𐭪𐭫𐭬𐭭 (martiya), acc. martiyam, gen. martiyahyâ, soloec. martihyâ; nom. plur. martiyâ; acc. martiyân, instr. martiyaibis: 1) mortalis, homo; 2) nomen viri qui in Susiana contra Darium H. tumultus concitabat. — Auctore Spiegelio, vox non directe a mar, sed, cum secundo suffixo iya, a marta (Send.

marëta) derivatur. Neop. مرد, Arm. մարդ (marḏ), Gr. μερῶς, Send. mašya.

𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤𐭥𐭦𐭧𐭨𐭩𐭪𐭫𐭬𐭭 (Marduniya), gen. sing. Marduniyahyâ, Μαρδόνιος, nomen viri.

𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤𐭥𐭦𐭧𐭨𐭩𐭪𐭫𐭬𐭭𐭮𐭯𐭰𐭱 (mašdâ), magnamsapientiam possidens, epith. summi numinis. Vox Sendica mašdâo.

1. 𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤𐭥𐭦𐭧𐭨𐭩𐭪𐭫𐭬𐭭 (mâ), particula prohibitiva, ne, μή. Send. et Sans. mâ, Neop. 𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤𐭥𐭦𐭧𐭨𐭩𐭪𐭫𐭬𐭭.

2. 𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤𐭥𐭦𐭧𐭨𐭩𐭪𐭫𐭬𐭭, metiri; cum præf. â, partic. perf. pass. âmata, probatus, expertus (nom. plur. âmatâ). Send. et Sanser. mâ.

𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤𐭥𐭦𐭧𐭨𐭩𐭪𐭫𐭬𐭭𐭮𐭯𐭰𐭱 (Mâda), acc. Mâdam, loc. Mâdaiy, instr. plur. Mâdaibis, loc. Mâdaišuvâ, — Medicus — Medus, — Medorum regio, Media.

𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤𐭥𐭦𐭧𐭨𐭩𐭪𐭫𐭬𐭭𐭮𐭯𐭰𐭱𐭲𐭳𐭴𐭵 (mâm), v. adam.

𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤𐭥𐭦𐭧𐭨𐭩𐭪𐭫𐭬𐭭𐭮𐭯𐭰𐭱𐭲𐭳𐭴𐭵𐭶𐭷𐭸𐭹𐭺𐭻𐭼𐭽𐭾𐭿 (mâniya), acc. mâniyam, manendi locus, fundus. A rad. 2. man. Conf., indicante Spiegelio, nmâna.

𐭕𐭕𐭕𐭕𐭕𐭕 (Mâr-
gaya), instr. plur. Mâr-
gayaibis, — Margianus.

𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩𐎪𐎫𐎬𐎭𐎮𐎯𐎰𐎱𐎲𐎳𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹𐎺𐎻𐎼𐎽𐎾𐎿𐏀𐏁𐏂𐏃𐏄𐏅𐏆𐏇𐏈𐏉𐏊𐏋𐏌𐏍𐏎𐏏𐏐𐏑𐏒𐏓𐏔𐏕𐏖𐏗𐏘𐏙𐏚𐏛𐏜𐏝𐏞𐏟𐏠𐏡𐏢𐏣𐏤𐏥𐏦𐏧𐏨𐏩𐏪𐏫𐏬𐏭𐏮𐏯𐏰𐏱𐏲𐏳𐏴𐏵𐏶𐏷𐏸𐏹𐏺𐏻𐏼𐏽𐏾𐏿𐐀𐐁𐐂𐐃𐐄𐐅𐐆𐐇𐐈𐐉𐐊𐐋𐐌𐐍𐐎𐐏𐐐𐐑𐐒𐐓𐐔𐐕𐐖𐐗𐐘𐐙𐐚𐐛𐐜𐐝𐐞𐐟𐐠𐐡𐐢𐐣𐐤𐐥𐐦𐐧𐐨𐐩𐐪𐐫𐐬𐐭𐐮𐐯𐐰𐐱𐐲𐐳𐐴𐐵𐐶𐐷𐐸𐐹𐐺𐐻𐐼𐐽𐐾𐐿𐑀𐑁𐑂𐑃𐑄𐑅𐑆𐑇𐑈𐑉𐑊𐑋𐑌𐑍𐑎𐑏𐑐𐑑𐑒𐑓𐑔𐑕𐑖𐑗𐑘𐑙𐑚𐑛𐑜𐑝𐑞𐑟𐑠𐑡𐑢𐑣𐑤𐑥𐑦𐑧𐑨𐑩𐑪𐑫𐑬𐑭𐑮𐑯𐑰𐑱𐑲𐑳𐑴𐑵𐑶𐑷𐑸𐑹𐑺𐑻𐑼𐑽𐑾𐑿𐒀𐒁𐒂𐒃𐒄𐒅𐒆𐒇𐒈𐒉𐒊𐒋𐒌𐒍𐒎𐒏𐒐𐒑𐒒𐒓𐒔𐒕𐒖𐒗𐒘𐒙𐒚𐒛𐒜𐒝𐒞𐒟𐒠𐒡𐒢𐒣𐒤𐒥𐒦𐒧𐒨𐒩𐒪𐒫𐒬𐒭𐒮𐒯𐒰𐒱𐒲𐒳𐒴𐒵𐒶𐒷𐒸𐒹𐒺𐒻𐒼𐒽𐒾𐒿𐓀𐓁𐓂𐓃𐓄𐓅𐓆𐓇𐓈𐓉𐓊𐓋𐓌𐓍𐓎𐓏𐓐𐓑𐓒𐓓𐓔𐓕𐓖𐓗𐓘𐓙𐓚𐓛𐓜𐓝𐓞𐓟𐓠𐓡𐓢𐓣𐓤𐓥𐓦𐓧𐓨𐓩𐓪𐓫𐓬𐓭𐓮𐓯𐓰𐓱𐓲𐓳𐓴𐓵𐓶𐓷𐓸𐓹𐓺𐓻𐓼𐓽𐓾𐓿𐔀𐔁𐔂𐔃𐔄𐔅𐔆𐔇𐔈𐔉𐔊𐔋𐔌𐔍𐔎𐔏𐔐𐔑𐔒𐔓𐔔𐔕𐔖𐔗𐔘𐔙𐔚𐔛𐔜𐔝𐔞𐔟𐔠𐔡𐔢𐔣𐔤𐔥𐔦𐔧𐔨𐔩𐔪𐔫𐔬𐔭𐔮𐔯𐔰𐔱𐔲𐔳𐔴𐔵𐔶𐔷𐔸𐔹𐔺𐔻𐔼𐔽𐔾𐔿𐕀𐕁𐕂𐕃𐕄𐕅𐕆𐕇𐕈𐕉𐕊𐕋𐕌𐕍𐕎𐕏𐕐𐕑𐕒𐕓𐕔𐕕𐕖𐕗𐕘𐕙𐕚𐕛𐕜𐕝𐕞𐕟𐕠𐕡𐕢𐕣𐕤𐕥𐕦𐕧𐕨𐕩𐕪𐕫𐕬𐕭𐕮𐕯𐕰𐕱𐕲𐕳𐕴𐕵𐕶𐕷𐕸𐕹𐕺𐕻𐕼𐕽𐕾𐕿𐖀𐖁𐖂𐖃𐖄𐖅𐖆𐖇𐖈𐖉𐖊𐖋𐖌𐖍𐖎𐖏𐖐𐖑𐖒𐖓𐖔𐖕𐖖𐖗𐖘𐖙𐖚𐖛𐖜𐖝𐖞𐖟𐖠𐖡𐖢𐖣𐖤𐖥𐖦𐖧𐖨𐖩𐖪𐖫𐖬𐖭𐖮𐖯𐖰𐖱𐖲𐖳𐖴𐖵𐖶𐖷𐖸𐖹𐖺𐖻𐖼𐖽𐖾𐖿𐗀𐗁𐗂𐗃𐗄𐗅𐗆𐗇𐗈𐗉𐗊𐗋𐗌𐗍𐗎𐗏𐗐𐗑𐗒𐗓𐗔𐗕𐗖𐗗𐗘𐗙𐗚𐗛𐗜𐗝𐗞𐗟𐗠𐗡𐗢𐗣𐗤𐗥𐗦𐗧𐗨𐗩𐗪𐗫𐗬𐗭𐗮𐗯𐗰𐗱𐗲𐗳𐗴𐗵𐗶𐗷𐗸𐗹𐗺𐗻𐗼𐗽𐗾𐗿𐘀𐘁𐘂𐘃𐘄𐘅𐘆𐘇𐘈𐘉𐘊𐘋𐘌𐘍𐘎𐘏𐘐𐘑𐘒𐘓𐘔𐘕𐘖𐘗𐘘𐘙𐘚𐘛𐘜𐘝𐘞𐘟𐘠𐘡𐘢𐘣𐘤𐘥𐘦𐘧𐘨𐘩𐘪𐘫𐘬𐘭𐘮𐘯𐘰𐘱𐘲𐘳𐘴𐘵𐘶𐘷𐘸𐘹𐘺𐘻𐘼𐘽𐘾𐘿𐙀𐙁𐙂𐙃𐙄𐙅𐙆𐙇𐙈𐙉𐙊𐙋𐙌𐙍𐙎𐙏𐙐𐙑𐙒𐙓𐙔𐙕𐙖𐙗𐙘𐙙𐙚𐙛𐙜𐙝𐙞𐙟𐙠𐙡𐙢𐙣𐙤𐙥𐙦𐙧𐙨𐙩𐙪𐙫𐙬𐙭𐙮𐙯𐙰𐙱𐙲𐙳𐙴𐙵𐙶𐙷𐙸𐙹𐙺𐙻𐙼𐙽𐙾𐙿𐚀𐚁𐚂𐚃𐚄𐚅𐚆𐚇𐚈𐚉𐚊𐚋𐚌𐚍𐚎𐚏𐚐𐚑𐚒𐚓𐚔𐚕𐚖𐚗𐚘𐚙𐚚𐚛𐚜𐚝𐚞𐚟𐚠𐚡𐚢𐚣𐚤𐚥𐚦𐚧𐚨𐚩𐚪𐚫𐚬𐚭𐚮𐚯𐚰𐚱𐚲𐚳𐚴𐚵𐚶𐚷𐚸𐚹𐚺𐚻𐚼𐚽𐚾𐚿𐛀𐛁𐛂𐛃𐛄𐛅𐛆𐛇𐛈𐛉𐛊𐛋𐛌𐛍𐛎𐛏𐛐𐛑𐛒𐛓𐛔𐛕𐛖𐛗𐛘𐛙𐛚𐛛𐛜𐛝𐛞𐛟𐛠𐛡𐛢𐛣𐛤𐛥𐛦𐛧𐛨𐛩𐛪𐛫𐛬𐛭𐛮𐛯𐛰𐛱𐛲𐛳𐛴𐛵𐛶𐛷𐛸𐛹𐛺𐛻𐛼𐛽𐛾𐛿𐜀𐜁𐜂𐜃𐜄𐜅𐜆𐜇𐜈𐜉𐜊𐜋𐜌𐜍𐜎𐜏𐜐𐜑𐜒𐜓𐜔𐜕𐜖𐜗𐜘𐜙𐜚𐜛𐜜𐜝𐜞𐜟𐜠𐜡𐜢𐜣𐜤𐜥𐜦𐜧𐜨𐜩𐜪𐜫𐜬𐜭𐜮𐜯𐜰𐜱𐜲𐜳𐜴𐜵𐜶𐜷𐜸𐜹𐜺𐜻𐜼𐜽𐜾𐜿𐝀𐝁𐝂𐝃𐝄𐝅𐝆𐝇𐝈𐝉𐝊𐝋𐝌𐝍𐝎𐝏𐝐𐝑𐝒𐝓𐝔𐝕𐝖𐝗𐝘𐝙𐝚𐝛𐝜𐝝𐝞𐝟𐝠𐝡𐝢𐝣𐝤𐝥𐝦𐝧𐝨𐝩𐝪𐝫𐝬𐝭𐝮𐝯𐝰𐝱𐝲𐝳𐝴𐝵𐝶𐝷𐝸𐝹𐝺𐝻𐝼𐝽𐝾𐝿𐞀𐞁𐞂𐞃𐞄𐞅𐞆𐞇𐞈𐞉𐞊𐞋𐞌𐞍𐞎𐞏𐞐𐞑𐞒𐞓𐞔𐞕𐞖𐞗𐞘𐞙𐞚𐞛𐞜𐞝𐞞

Ὕψι μ (mâha), gen.
 s. mâhyâ (contractum, auc-
 tore Spiegelio, ex mâha-
 hyâ), mensis. Send. mât-
 onha, Neop. μ la, Sanscr.
 mâs (luna), mâsa (men-
 sis), Slav. мѣсяцъ, Gr. μῆν.
 Referunt ad r. mâ, metiri,
 temporis quippe secunda,
 post diem, mensura est
 mensis.

𐬨𐬀𐬨𐬀𐬨𐬀 (Mitra), Mi-
tras, nomen fæderum genii.
Send. Mitra, Sans. Mitra,
Neop. 𐭌𐭎𐭐, Armen. Թառն
(mihhr),

𐤆𐤁𐤏𐤃𐤕𐤕𐤏𐤕𐤕𐤏𐤕 (Mudrâya), acc. Mudrâyam; nom. plur. Mudrâyâ, Aegyptus,—Aegyptius, incola Aegypti. Hebr. מצרים.

!<> — y.

  $\Upsilon > \langle \Pi \rangle \Sigma$ (Yauna),
nom. plur. Yaunâ,
Ionius,—Ionia, Hom. Ἰάων.

Conf. Hebraicum מן, Sanser.
Yavana.

Justius: Die Jonier, Yaunâ, zerfallen in die Yaunâ schlecht- hin (Beh. I, 15; NRa 28) oder die Yaunâ tyai uskahyâ (Jonier des Festlandes, I. 13), womit die kleinasiatischen Griechen bezeichnet werden; ferner in die Yaunâ takabarâ, die καρχηδονῶντες Ἀχαιοί, die europäischen Griechen, gleich nach den Çaka und Çkudra genannt (NRa 29), endlich in die Yaunâ tyai darayahyâ (I, 13), die Meer- griechen, zunächst wohl die Kyprier. Ohne Zweifel sind die Griechen in dieser Weise specialisirt, weil sie, von den europäischen ab- gesehen, zu verschiedenen Satrapien gehörten, die asiatischen zur ersten, die Kyprier aber zur fünften oder Syrischen Satrapie (Herodot 3, 90. 91). Vide $\Sigma\Upsilon\Upsilon\Upsilon\Sigma\Upsilon\Upsilon\Upsilon$ (takabara).

𐤙𐤁 𐤓 𐤓𐤕 (yadâ), officium. Von yad=altb. yaz, welches Wort mir aber im Altp. eine weitere Bedeutung zu haben und nicht bloß auf Gottesverehrung beschränkt gewesen zu sein scheint. Spieg.

ལྟ་ཟེལ་ལྟ་ལྟ་ (yadiy),

1) si; 2) quando, quum. Sanscr. yadi, Şend. yê'di, yêşi.

𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶𐎠 (yanaiy), ein dunkles und vielleicht nicht richtig gelesenes Wort, bis jetzt noch unerklärt. Spieg. In versione Latina (p. 101) minime difficultatem in hac voce locativi τοῦ ya agnoscendi passus sum.

𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶𐎠 (yâtâ), 1) dum; 2) usque dum, donec. A rel. r. ya, ut cítâ a cí.

𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶𐎠 (yâna), acc. s. yânam, gratia. Şend. yâna. Es ist wohl, wie das sankritische yâna, ursprünglich Vehikel, Mittel zum Weiterkommen. Spieg.

𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶𐎠 (yâvâ), quamdiu, quatenus. Şend. yâvad, Sanscr. yâvat.

𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶𐎠 (Yutiya), nomen regionis in Perside, indicante Oppertio, = Οὔτιοι.

Justius: Im östlichen Persien ist die Gegend Yutiya zu suchen.... Als Stadt in diesem Gebiet wird Târava genannt, was offenbar Târom تاروم eine Tagereise südlich von Forj ist (Yaqut I, 812,1).

𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶𐎠 (yuviyâ), f. acc. yuviyâm (Suez, b, 3), canalis. Conf. Neop. جوى (coll. جوى).

𐎶𐎠—r.

𐎶𐎠𐎶𐎠 (rau), abl. rauta (Suez, b, 3), fluvius. Conf. Gr. ῥεῖμα, ῥέω.

𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶𐎠 (rauça), acc. s. rauça; instr. plur. rauçabis, — dies. Şend. raoçanh.

𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶𐎠 (Rakâ), nomen proprium oppidi in Persia.

Justius: vielleicht ist diess der Name einer Stadt und des Flusses, den die Alten, z. B. Strabo XV, 729 Casaub., Araxes nennen; Rawlinson Journ. Asiat. Soc. 10, 85 führt Παταράχα bei Ptolemäus an; allein dies ist nur var. lect. von Pasargadæ, auch Πασάργαλα.

𐎶𐎠𐎶𐎠𐎶𐎠 (Ragâ), gen. et abl. Ragâyâ, nomen regionis in Media.

𐎶𐎠𐎶𐎠 (rad), cum præf. ava, 2. pers. s. imperf. avarada, relinquere. Şend. raş, Sanscr. rah.

𐭠𐭡𐭣 (raś), 1. pers. s. imperf. araśam. Cum præf. para, 1. pers. imperf. parâ-raśa advenire; cum præf. ni, 3. pers. s. conj. præes., niraśâtiy, descendere. Neop. رسید.

𐭠𐭡𐭣𐭠𐭡𐭣 (râšta), acc. f. s. râştâm, rectus. Conf., indicante Spiegelio, Şend. raşista, a r. raş, et Neop. راست.

𐭠𐭡𐭣𐭠𐭡𐭣 (râd), gaudium, satisfactio, loc. s. râdiy cum gen., gratiâ, avahyârâdiy, hujus rei gratia (hanc ob causam). Gr. τοῦτο χάριν, Slav. zero радн (радъ, Slavice est: laetus, aliqua re contentus, satisfactus, рад-ость, gaudium).

𐭠𐭡𐭣, 𐭠𐭡𐭣 — v.

𐭠𐭡𐭣𐭠𐭡𐭣 (vain), 2. pers. sing. conj. præes. vainâhy; 3. pers. s. imperf. avaina; 3. pers. præes.m. (pass.), vainataiy, videre, — conspicere. Şendice vaên; Neop. بین.

𐭠𐭡𐭣𐭠𐭡𐭣𐭠𐭡𐭣 (Vau-

miśa), acc. s. Vaumiśam, nomen Persæ.

𐭠𐭡𐭣𐭠𐭡𐭣𐭠𐭡𐭣 (vayam), v. adam.

𐭠𐭡𐭣𐭠𐭡𐭣 (var), 3. pers. s. conj. præes. varnavâtiy; 3. pers. s. imper. varnavatâm, declarare. — Formæ varnavâtiy et varnavatâm forsân ad denominat. r. varn (Sanscr. varṇa a varṇa) possint referri, ut proprie sit: depingere, — narrare (ut in Sanscr. lingua).

𐭠𐭡𐭣𐭠𐭡𐭣𐭠𐭡𐭣𐭠𐭡𐭣 (Var-kâna), Hyrcania. Şend. Vêhrkâna, Neop. گرجستان.

𐭠𐭡𐭣𐭠𐭡𐭣𐭠𐭡𐭣𐭠𐭡𐭣 (vardana), nom. s. vardanam, oppidum, urbs, civitas. Şend. varêd = Sanscr. vṛd, crescere. Im Neup. erhalten in Namen wie Abiverd, Lastiverd, mit Uebergang in g, in Dârâbgard. Spieg. — In Slavicis sermonibus радъ, grod, городъ, oppidum, civitas, a muniendo, sæpiendo (городить, ограждать) originem duxit.

𐎧𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵 (vašaiy),
proprie loc. a vaša, poten-
tia, — potenter, valde.

𐎧𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵 (vasna), instr.
vasnâ, potestas, — de-
siderium, gratia. (Conf.
Sanscr. vas, desiderare).
Arm. 𐎧𐎶𐎵𐎶𐎵 (vasên) propter
(conf. râd).

𐎧𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵 (vašar-
ka), gen. s. f. vašarkâyâ,
magnus. Neop. بزرگ. Conf.
Sanscr. bahula.

𐎧𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵 (Vahyašdâta), acc. V a-
hyašdâtam, gen. Vahya-
šdâtahya, nomen viri, qui
in Persia contra Darium H.
tumultus concitabat. Proprie
significare videtur: ab op-
timo (vahyaš=Send. va-
hyô=vahyaš, compar. ab-
sol.), i. e. a Deo, datus.

𐎧𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵 (Vahuka),
nomen Persæ.

𐎧𐎶𐎵𐎶𐎵 (vâ), particula
enclitica, ve.

𐎧𐎶𐎵𐎶𐎵 (vit), acc. s. vi-
tām, instr. (cum subse-
quente patiy) vitâ; instr.
plur. vitibis, 1) vicus; 2)
stirps, gens, domus.

𐎧𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵 (vitiya),
instr. s. vitiyâ, acc. plur.
vitiyân, ad (eandem) stir-
pem pertinens, propinquus,
gentilis.

𐎧𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵 (vit-in),
instr. plur. vitibis, ad
stirpem pertinens, gen-
tilis.

𐎧𐎶𐎵𐎶𐎵 (vida), vox sig-
nificationis incertæ.

𐎧𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵 (Vidarna),
gen. sing. Vidarnahyâ,
Ἰδάρνης, nomen Persæ.

𐎧𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵 (Vinda-
frâ), nomen Medi.

𐎧𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵 (Vin-
dafranâ), Ἰνταφέρνης, no-
men Persæ.

𐎧𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵 (viyaka), v.
kan.

𐎧𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵 (viyak-
na), gen. viyaknahya,
nomen mensis.

𐎧𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵 (viyatarayam), v. tar.

𐎧𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵𐎶𐎵 (Vivâna),
acc. Vivânām, — nomen
Persæ. Conf. Send. Vivan-
hana.

Justius: Es ist diess der Name des Landes, wie noch jetzt Soghd wenigstens vom Thale des Zarafshau bei Samarqand gielt; die Hauptstadt wird im Avesta Gâu genannt, was ohne Zweifel Samarqand ist (Bund. 52, 7). Der Name Cughdha ist derselbe wie

Škudra

PALAEO-PERSICUM.

sarašti-bara

Σόκτα, welches Ptolemäus in der Persis, nahe bei Niserge erwähnt.

𐎧𐎱𐎠𐎼𐎿 (Škudra),
nomen populi.

Justius: Die ihnen (i. e. Sacis Europæ) zunächst wohnenden Thrakier heissen Škudra, ein Name, der grosse Aehnlichkeit mit dem der macedonischen Stadt Σκούρα (Ptolemæus, Steph. Byz.) hat.

𐎧𐎱𐎠𐎼𐎿 (štāb), 2. pers. sing. imperf. štābava, desidem, brutum esse. Conf. Sanscr. staḥ, stamb.

𐎧𐎱𐎠𐎼𐎿 (štā), stare; 3. pers. s. m. aistata, adstare. Cum præf. ava (caus), 1. pers. s. imperf. avâstâyam, constituere, stabilire; cum ni, 1. pers. s. imperf. niyastâyam, 3. pers. s. niyastâya, imperare (Šend. ništā). Šend. štā, Sanscr. stā, Gr. ἰ-στά-ναι, Lat. stare, Slav. сто-ати, ста-ти, Germ. steh-en, sta-nd.

𐎧𐎱𐎠𐎼𐎿𐎠𐎹, acc. s. štānam, locus. Šend. štāna, Arm. Ժան (ġtan), Neop. ستان (in compos.). Conf. Ross. станъ.

𐎧𐎱𐎠𐎼𐎿 (Šparda),
nomen populi (probabiliter ad Bosp. Cimm.).

𐎧 — š, s.

𐎧𐎱 (sa) et 𐎧𐎱𐎠 (si),
encl. thema pronominis 3. pers., unde acc. sim, gen. saiy, acc. plur. sis, gen. šām. Šend. him, hê, his, — šê. Sanscr. sa, Slav. сѣи, сѣа, сѣ. Neop. ش.

𐎧𐎱𐎠𐎼𐎿 (Sakauri),
vox significationis incertæ.

𐎧𐎱𐎠𐎼𐎿 (saiy), v. sa.

𐎧𐎱 (sad), ire, se movere. Cum præf. â, inf. âsanaiy, se ad profectio-nem accingere. Sanscr. sad.

𐎧𐎱𐎠𐎼𐎿𐎠𐎹𐎠𐎹𐎠𐎹 (sarašti-bara), arcifer. Ich glaube jetzt dass das Wort, wie es dasteht, richtig geschrieben ist und vergleiche das neup. شست, was zwar zunächst nur einen Ring bezeichnet, mit dem man den Daumen gegen das Einschneiden der Bogensehne schützt, von den Lexicographen aber auch in der Be-

deutung Bogen angegeben wird. Spieg.

𐤔𐤌𐤕𐤕 (šâm), v. sa.

𐤔𐤌𐤕𐤕 (sim), v. sa.

𐤔𐤌𐤕𐤕𐤕𐤕 (šiyâti), nom. s. šiyâtis, acc. šiyâtim, soloec. šâyatâm. spiritus (Geist, esprit), intelligentia, — divina sapientia (I, 3). Secundum Spieg., a rad. šiyu = šend. šâ, gaudere. Refero ad r. šu — šî, spirare. Conf. Arm. 𐤔𐤌𐤕𐤕 (shu-né), spiritus (etiam spiritus Dei), 𐤔𐤌𐤕𐤕𐤕 (shinéc-el) spirare, respirare, Hebr. רוּחַ. Huc forsán refertur et Germ. See-le.

𐤔𐤌𐤕𐤕𐤕𐤕 (šiyu), 1. pers. s. imperf. ašiyavam, 3. pers. sing. ašiyava, 3. pers. plur. ašiyavan, ire, proficisci. Šend. šu, Neop. شدن.

𐤔𐤌𐤕𐤕 (sis), v. sa.

𐤔𐤌𐤕𐤕𐤕𐤕 (Suguda), i. q. šuguda.

𐤔𐤌𐤕 — š.

𐤔𐤌𐤕𐤕𐤕𐤕 (Šaranka), Drangiana.

(Her.: Σαράγγαι, Arrianus: Ζαράγγοι et Ζαράγγαιοι).

Justius: Um den Hamunsee wohnten in alter Zeit die Zarakka (wahrscheinlich nach dem See benannt, der bei älteren Schriftstellern Zerrah, alth. Zrayanh heisst) Herodots (III, 93, 117, VII, 67) Σαράγγοι, Arrians Ζαράγγοι oder Ζαράγγοι, Strabo's Δράγγοι (mit westpers. d für ostpers. z), vgl. G. Rawlinson Herodotus IV p. 172.

𐤔𐤌𐤕𐤕𐤕𐤕 (Šašâna), nomen oppidi prope Babylonem.

Justius: Zazâna lag wohl unmittelbar als eine Art von Vorwerk unterhalb Babylon.

𐤔𐤌𐤕𐤕𐤕𐤕 (šura), injuria, vis. Šend. šûra et šura. Conf. Šend. šâvarê et Neop. زور.

𐤔𐤌𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 (šura-karra), injuriosus.

𐤔𐤌𐤕 — h.

𐤔𐤌𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 (hai-nâ), exercitus, — invasio. Šend. haêna.

𐤔𐤌𐤕𐤕𐤕𐤕 (hauv), hic. Šend. hâu, Sanser. asâu.

<= < ṡ (had), sedere.
 Cum præf. ni caus. 1. pers. s.
 imperf. ni yasâdayam, con-

𑖦𑖳𑖫𑖫𑖫 (hama), gen. s.
f. hamahyâyâ, cunctus,

loc. Harauvataiyâ, Arachosia. Šend. Haraqaiti.

Justius: Südöstlich (nempe a Drangiana) liegt Arachosien, altp. harauvati, alth. haraqaiti (pehl. هرامند), bei den mittelalterlichen Geographen Arrokhkhaj الرخج (man hielt wie in vielen Fällen die erste Sylbe für den arab. Artikel) vier Tagereisen von Bost auf der Strasse nach Ghazna, heute Banjvâi (Sprenger, Reiserouten 48, 1).

𐎧𐎡𐎹𐎶𐎠𐎶𐎡𐎹𐎶 (haruva), omnis. Šend. haurva, Neop. هر, Sanscr. sarva.

𐎧𐎡𐎹𐎶𐎠𐎶𐎡𐎹𐎶𐎠𐎶𐎡𐎹𐎶 (hašitiya), nom. pl. hašitiyâ, qui ab aliquo descivit, defector, idemque hamitriya.

Ad etymologicam vocis explicationem liceat hic etiam clarissimi Spiegelii, ex opere ejus, doctissima verba excerpere: Die Bedeutung des Wortes als eines Synonymum von hamitriya geht aus dem Zusammenhange der Stelle klar hervor. Oppert liest hasaitiyâ und will das Wort mit khsaeta König, also mit alth. khshi, können, vermögen, in Verbindung setzen. Ich möchte es lieber an alth. shi, wohnen anschliessen, wovon im Avesta sha-

yanem, hushiti. Aus shiti wäre dann sitiya gebildet werden. Hierher gehört, armenisch shén, Wohnort.

𐎧𐎡𐎹𐎶𐎠𐎶𐎡𐎹𐎶 (hašiya), acc. s. hašiyam, relatus, narratio.

𐎧𐎡𐎹𐎶𐎠𐎶𐎡𐎹𐎶 (Hindu), nom. s. Hindus, India, i. e. regio ad flumen Indum. Šend. Hindu, Neop. هند, Conf. Sanscr. sin'du.

𐎧𐎡𐎹𐎶𐎠𐎶𐎡𐎹𐎶𐎠𐎶𐎡𐎹𐎶 (Humavarka), nom. plur. Humavarkâ, — denotatio Sacrum generis.

Ad etymologicam explicationem hic etiam nil restat nisi doctissimi Spiegelii ipsius verba apponere: Auf der Inschrift ist blos humava... erhalten; dass herzustellen sei, wie oben geschehen ist, lehren die Uebersetzungen. Man hat längst die Σχόλαι' Ἀμύργιοι Herodots herbeizogen; ich möchte auch an die Landschaft هماوران erinnern, wohin im Schâh-nâme Kaikâus einen Zug unternimmt.

Justius: Die Keilinschriften nennen die Çakâ haumavarkâ (NR a 25), im Scyth. Text Umuvarkap, im assyr. Namiri umarga. Kh. R. Cama (Zar-

toshti Abhyâs I, 248) umschreibt das Wort mit haomavehrkâ (operis nostri p. 82) und vergleicht, wohl nach Spiegels Vorgang, das neure *هاموران* Hamâverân, was doch nach Yemen versetzt wird (Shahn. II, init.). Es sind die *Σαύθαι Ἀπόργτοι* (Her. VII, 64; vgl. G. Rawlinson's

Herodotus 4, p. 168), welche in Badakhschân und Tokhâristân wohnten.

𐬵𐬀𐬎𐬎𐬎 (hyâ), v. tya.

𐬵𐬀𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 (hyâpara), acc. sensu adv. et cum patiy, iterum, denuo, *ἐξαῶτις* (Ex hya et apara).

ADDENDA & CORRIGENDA.

ADDENDA & CORRIGENDA.

IN ARCHETYPUM

P.	ll.	Excusum:	Lege:
13	14 et 15	𐌲𐌹 𐌸𐌹 𐌸𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹	𐌲𐌹 𐌸𐌹 𐌸𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹
38	11	𐌸𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹	𐌸𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹
69	1 (ab imo)	repertur	reperitur
176	3	𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹	𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹
100	1	𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹	𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹
115		𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹	𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹
119	2	𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹	𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹
136	In aliquot libri exemplaribus excusum est:		
		𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹	𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹 𐌹𐌹
		pro	

P. 11.

excusis, Justius et Spiegelius fortissimis argumentis me ad legendam vocem *apariyâyan* persuaserunt, hancque, in glossario (p. 14), Justium sequendo, ad *r. i* retuli, quum, aliter, in archetypi textu, *afriyâyan* esset. En verba Justii ex amicissime scriptis mihi literis excerpta: Die Erklärung von *apariyâya* aus *prî* für *frî* scheint mir, wegen Mangels einer Analogie, etwas bedenklich; die Aspiration von *k, t, p* durch folgendes *r* scheint mir so alt, wie die persische Sprache selbst, und Namen wie *Prexaspes* mit *p* vor *r* sind gewiss nicht genau wiedergegeben, sondern sie haben noch einen Vocal zwischen beiden Buchstaben gehabt. Vielleicht geht das Substantivum, wovon die Verbalform abgeleitet ist, doch auf *pari+i* oder *yâ* zurück, denn «schützen» und «bewahren» ist oft ein «Herumgehen»; vgl. *Χρόσῃν ἀμφιβέβηκας*, Ilias I, 47, und vedisch *परिया* hüten an 2 Stellen, s. Petersburger Wörterbuch s. v.

- 12 6 et 7, excusum: *movit-se ille. Populo, lege: movit-se ille. Hic populo.*
- 13 6 **Adde** annot. ad vocem: *possessor: Bezüglich des Wortes âyaçtâ halte ich meine eigene frühere Uebersetzung nicht mehr für richtig, gestehe aber, dass mir auch die anderen Erklärungen nicht behagen. Es fragt sich immer noch, ob man nicht durch Vergleichung der Worte âyadana, yadâ, vielleicht auch Bâgayâdis auf etwas Besseres kommt, auch darf man nicht vergessen dass die Lesung ayaçatâ oder âyaçatâ auch möglich ist (ex lit. Spieg.).*
- 13 ab imo. **Adde** sub *calcem 1-mae* annot.: *Conf. Behist. III, 1 et 7.*
- 14 9 et 10 in annot. *Pro vocibus: Longum â certe in voce, si ad avô eam referas, scrupulum injicit.*

P. 11.

Lege: Longum â in voce, si ad avô eam referas, facile augmento temporali explicatur.

16 2 in annot. 1-ma: pro hyâ, lege hya.

26 26 Dele voces: et quae ad NR a) annotavi.

28 20 Corrige signum. \ in \.

28 23 **Adde** post etc. Vide §-um 16 sectionis de Palaeo-Persicarum literarum enunciatione.

29 2 Tabulae II. **Adde** annotationem ad vocem militibus: Vocem in ašabâra, ad admonitionem Justii, in Glossario correxi. His lubet mihi amicissimi Spiegelii verba, ex literis ejus excerpta, subjungere: Bh. 2, 1, und sonst würde ich jetzt unbedenklich kamnaibis ačabâraibis lesen. Die Bedeutung «einige Reiter» scheint mir durch die Uebersetzungen vollkommen sicher gestellt (conf. ceterum p. 14 annot. 2), und ačabâra für ačpabâra, wie in NR a) ava viçam, statt ava viçpam. Conf. in Gloss. vocem ašabâra.

31 9 in annot. Excusum: testante; corrige: testante.

32 15 **Adde** ad voces sexta die: Ad versionem Assyricam 27; ad Scythicam 28. Mensis Anâmacus in versione Assyrica exprimitur numero 10.

34 3 in annot. **Adde** post vocem formam: s. Spiegelium.

35 1 Excusum: captornm; corrige: captorum.

40 2 Excusum: Vahya datem; corrige: Vahyašdatem.

43 10 §-i 14. **Adde** comma (,) post vocem die.

44 8 §-i 2. Excusum: Eo; corrige: Ego.

44 12 Excusum: Naditabirus; corrige: Naditabelus.

47 19 annot. Excusum: attendas, corrige: attendes.

49 in ultima annot. 2-dae lineae **adde** post voces par est: Auramašdam adeo in praecitata inscriptione Darium cum gentilibus invocasse diis plane necessarium videtur, quum haec super muro, palatia ejus praecingente, quasi super natali ejus foco, exarata fuerit.

- P. 11.
- 50 10 annot. Excusum: Xerxem; lege: Xerxes.
- 51 11 in annot. 2. **Adde** post voces et les droits (p. 234): J'ai marché dans les lois, les droits et coutumes, je ne les ai pas lésés (p. 249).
- 51 ultima annot. 3. **Adde** post vocem supplicium: Sensus utique est: severissime.
- 52 1 Excusum: ne haec; lege: ne-quidquam [ne minime] *haec*.
- 56 1 Excusum: Naditabirus; corrige: Naditabelus.
- 59 5 **Adde** annotationem ad vocem praestantiam: Šiyâtîm. Ad explicandam vocis significationem, conf. nunc, suggerente Justio, locum analogum Zachariae XII, 1, נִאֲדִיבִיהָ נֹחַ שְׁמַיִם וְיִסְדֹּ אֶרֶץ וַיֵּצֵר רוּחַ-אֲדָמָה בְּקִרְבִּי, ubi רוּחַ, ut alias, in Sacris bibliis, latiori sensu accipiendum puto, quum post caelum et terram, Dei Creatoris praestantissima opera, spiritus vitalis, i. e. physica hominis vita, non adeo magni momenti esset, ut juxta haec numeretur. Vide in Glossario sub voce šiyâti.
- 61 — **Adde** annotationi ad vocem apiy: Vera significatio vocis, ut clariss. Spiegelius mihi novissime in literis innuit, forsán elici vel firmari poterit, si cum hac etiam Šendica apanm, apê, contuleris, quarum vocum prior adverbium, altera praepositionem post significare videtur (Vide Comm. über das Avesta, II, p. 156).
- 66 11 **Adde** annot. ad vocem a Nilo: **Piru** Aegyptiacum iero, iouro cet. cum articulo *p*, Hebr. יַר, quod proprie, aequè ac vox Aegyptiaca, flumen, torrens significat (vide A. Harkavy, Journ. As. 1870, № 1). In Etym. M. (755, 26): Πῖρος, ὄνομα ποταμοῦ. Assyrice, ad auctoritatem Opperti (Mémoire sur les rapports de l'Égypte et de l'Assyrie, p. 68) Nilus item Iaru'u appellatur.
- 71 5 **Adde** annot. ad v. adadâ: Adadâ, das Imper-

porrecta, audit; Dâmen vero istud Herodoti Πα-
τοιχῇ respondet, e qua regione Scylax Caryandensis,
Indi pernoscendi causa, flumine secundo, cum
nave a Dario missus erat. Regio Πατοιχῇ igitur
Darii ditionis fuit.

Incolae hujus regionis Πατιοες, ad opinionem
Basilii Grigoryew, sunt Putiyâ Darii Naqsi-
Rustamensis inscriptionis. Adde, quod Afgani hu-
cusque aliter se quam Puktun non appellant;
literam vero k hic non adeo magni esse momenti
documento est apud recentiores etiam Indos Afga-
nos Patanos (Patans) nominari, aspirata ante
literam t abjecta.

Grigoryewii argumentum antiquos Putios, qui
Darii imperio parebant, recentioris Dâmenis in-
colas fuisse etiam Sinensium annalibus confirmari
videtur; in «Historia enim junioris Khânorum
dynastiae», quae rerum gestarum silvam seculo
II-do post Chr. n. collectam comprehendit, tradi-
tur Da-Yuetios (= Massa-getas, i. e. magnos
Getas), I-mo post Chr. n. seculo, profectos e
Bactriana, quam occupabant, versus meridiem,
Hindu-Kushique montes transgressos, in terras
των Pu-ta et Kipin immigrasse, incolisque maxi-
mam partem excisis, postquam horum regionem
suam fecissent, etiam Indiam expugnasse (Vide
locum in Rossica versione Patris Hyacinthi Bi-
czurin: «Собрание свѣдѣній о народахъ Средней
Азіи», III, 119). Eadem haec, minime rebus mu-
tatis, narrat et Matuanlinius, Sinensium polyhistor
(Gallica versio Stanislai Julienii apud Vivien de
Saint-Martin in ejus tractatu: «Sur les Ephtali-
tes», p. 271, ubi vir doctissimus Sinensium Puta
Afganos nostri aevi, Patanos scilicet, esse censet;

P. II.

conf. etiam Klaproth in «Tableaux historiques de l'Asie», p. 133).

Adductus his, in NR a) 3, pro Pontici in versione (p. 78), et Pauntiyâ in transcriptione Latina (p. 41), nunc cum Spiegelio, Putiyâ legendum puto.

- 78 — Vox, ad doctissimi Kernii opinionem, refertur, itidem ut takabarâ, ad Yaunâ, quod citato ab eo Herodoti loco (VI, 33), ad quem magnam Hellespontiorum Graecorum partem a Dario subactam fuisse notum fit, confirmari videtur.

78 3 6-tae annot., excusum: logen, corrige: longe.

- 78 — **Addé** sub calcem annot. 6-tae post vocem videntur, phoneticeque, quum in Palaeo-Persica lingua litera *l* deesset, Graecam vocem non adeo a Palaeo-Persica remotam esse putem. His lubet addere, quae in novissimo opère suo, Spiegelius de Darianis Karkis censet: Aus den Keilschriften lässt sich wahrscheinlich der Name der Karka hierher (ad Caucasi nempe regiones) ziehen, den Darius in seiner Grabschrift nennt und der sich einerseits an den Namen der Kerketen und Kolchier im Alterthume, andererseits an den neuern der Tcherkessen anschliesst. Auch das Shâhnâme kennt ein Volk der Kerkesâren (..das schliessende sar gehört so wenig zum Worte wie سگسار, Sagsâr, die Çaken), das jedenfalls im Norden lag und vielleicht in diesen Gegenden zu suchen ist (Erânische Alterthumswissenschaft, I, p. 413).

- 79 6 **Addé** annot. ad vocem faciebant: Secundum Spiegelium forma verbi hic est imperf. sing. m. (ava akunavatâ, das wurde ausgeführt).

- 8 **Addé** annot. ad vocem quam: Tya hic etiam Graeco ὅτι respondere potest.

- P. II.
- 80 4 **Adde** annot ad voces qui meum solium sustinent: Vide quatuor thronorum effigies operis nostri in archetyporum sectione pp. 70—74, exhibitas, qui, si non omnes forsitan Darii H. sunt, hujus tamen throni imaginem, in quam sepulchralis ejus inscriptionis verba innuunt, nobis in hoc opere caelato servatam esse neminem fugere potest.
- 82 17 Excusum: عاصم ; lege: عاصم .
- 83 3 ab imo. **Adde** punctum (.) post vocem عاصم .
- 84 14 Excusum: Grek; lege: Greek.
- 87 8 Dele comma (,) post vocem we.
- 87 16 Excusum: abovethe; corrige: above the.
- 88 11 ab imo. Excusum: trough-like; corrige: through-like.
- 91 10 Hebr. textus. Excusum: העבר , lege: העבר .
- 91 — Insere post citatum e Herodoto locum; Idem IV, 87: 'Ο δὲ Δαρεῖος ὡς ἐθεήσατο τὸν Πόντον, ἔπλεε ὀπίσω ἐπὶ τὴν γέφυραν, τῆς Ἀρχιτέκτων ἐγένετο Μανδροκλέης Σάμιος· θεησάμενος δὲ καὶ τὸν Βόσπορον στήλας ἔστησε δύο ἐπ' αὐτῷ λίθου λευκοῦ, ἐνταμὼν γράμματα, ἐς μὲν τὴν Ἀσσύρια, ἐς δὲ τὴν Ἑλληνικά, ἔθνεα πάντα, ὅσαπερ ἦγε· ἦγε δὲ πάντα, τῶν ἦρχε· τούτων μυριάδες ἐξηριθμύθησαν, χωρὶς τοῦ ναυτικοῦ, ἐβδομήκοντα σὺν ἱππεῦσι, νέες δὲ ἑξακόσιοι συνελέχθησαν. cet.
- 104 2 annotationis. Excusum: auctoritatis ocios; lege: auctoritatis socios.
- 107 — Dele uncus Hebr. vocis אשר .
- 108 in 1-ma versionis l. post vocem fastigium adde: saxeum.
- 109 — **Adde** sub calcem annotationis: Nota ex. c. karta, quod soloec. pro kartam esse videtur.
- 117 — Dele in 3-a l. ab imo comma (,) post vocem capituli.

P. II.

- 120 3 **Adde** annot. ad vocem custodito: 𐄂𐄃𐄄𐄅𐄆𐄇𐄈𐄉𐄊𐄋𐄌𐄍𐄎𐄏𐄐𐄑𐄒𐄓𐄔𐄕𐄖𐄗𐄘𐄙𐄚𐄛𐄜𐄝𐄞𐄟𐄠𐄡𐄢𐄣𐄤𐄥𐄦𐄧𐄨𐄩𐄪𐄫𐄬𐄭𐄮𐄯𐄰𐄱𐄲𐄳𐄴𐄵𐄶𐄷𐄸𐄹𐄺𐄻𐄼𐄽𐄾𐄿𐅀𐅁𐅂𐅃𐅄𐅅𐅆𐅇𐅈𐅉𐅊𐅋𐅌𐅍𐅎𐅏𐅐𐅑𐅒𐅓𐅔𐅕𐅖𐅗𐅘𐅙𐅚𐅛𐅜𐅝𐅞𐅟𐅠𐅡𐅢𐅣𐅤𐅥𐅦𐅧𐅨𐅩𐅪𐅫𐅬𐅭𐅮𐅯𐅰𐅱𐅲𐅳𐅴𐅵𐅶𐅷𐅸𐅹𐅺𐅻𐅼𐅽𐅾𐅿𐆀𐆁𐆂𐆃𐆄𐆅𐆆𐆇𐆈𐆉𐆊𐆋𐆌𐆍𐆎𐆏𐆐𐆑𐆒𐆓𐆔𐆕𐆖𐆗𐆘𐆙𐆚𐆛𐆜𐆝𐆞𐆟𐆠𐆡𐆢𐆣𐆤𐆥𐆦𐆧𐆨𐆩𐆪𐆫𐆬𐆭𐆮𐆯𐆰𐆱𐆲𐆳𐆴𐆵𐆶𐆷𐆸𐆹𐆺𐆻𐆼𐆽𐆾𐆿𐇀𐇁𐇂𐇃𐇄𐇅𐇆𐇇𐇈𐇉𐇊𐇋𐇌𐇍𐇎𐇏𐇐𐇑𐇒𐇓𐇔𐇕𐇖𐇗𐇘𐇙𐇚𐇛𐇜𐇝𐇞𐇟𐇠𐇡𐇢𐇣𐇤𐇥𐇦𐇧𐇨𐇩𐇪𐇫𐇬𐇭𐇮𐇯𐇰𐇱𐇲𐇳𐇴𐇵𐇶𐇷𐇸𐇹𐇺𐇻𐇼𐇽𐇾𐇿𐈀𐈁𐈂𐈃𐈄𐈅𐈆𐈇𐈈𐈉𐈊𐈋𐈌𐈍𐈎𐈏𐈐𐈑𐈒𐈓𐈔𐈕𐈖𐈗𐈘𐈙𐈚𐈛𐈜𐈝𐈞𐈟𐈠𐈡𐈢𐈣𐈤𐈥𐈦𐈧𐈨𐈩𐈪𐈫𐈬𐈭𐈮𐈯𐈰𐈱𐈲𐈳𐈴𐈵𐈶𐈷𐈸𐈹𐈺𐈻𐈼𐈽𐈾𐈿𐉀𐉁𐉂𐉃𐉄𐉅𐉆𐉇𐉈𐉉𐉊𐉋𐉌𐉍𐉎𐉏𐉐𐉑𐉒𐉓𐉔𐉕𐉖𐉗𐉘𐉙𐉚𐉛𐉜𐉝𐉞𐉟𐉠𐉡𐉢𐉣𐉤𐉥𐉦𐉧𐉨𐉩𐉪𐉫𐉬𐉭𐉮𐉯𐉰𐉱𐉲𐉳𐉴𐉵𐉶𐉷𐉸𐉹𐉺𐉻𐉼𐉽𐉾𐉿𐊀𐊁𐊂𐊃𐊄𐊅𐊆𐊇𐊈𐊉𐊊𐊋𐊌𐊍𐊎𐊏𐊐𐊑𐊒𐊓𐊔𐊕𐊖𐊗𐊘𐊙𐊚𐊛𐊜𐊝𐊞𐊟𐊠𐊡𐊢𐊣𐊤𐊥𐊦𐊧𐊨𐊩𐊪𐊫𐊬𐊭𐊮𐊯𐊰𐊱𐊲𐊳𐊴𐊵𐊶𐊷𐊸𐊹𐊺𐊻𐊼𐊽𐊾𐊿𐋀𐋁𐋂𐋃𐋄𐋅𐋆𐋇𐋈𐋉𐋊𐋋𐋌𐋍𐋎𐋏𐋐𐋑𐋒𐋓𐋔𐋕𐋖𐋗𐋘𐋙𐋚𐋛𐋜𐋝𐋞𐋟𐋠𐋡𐋢𐋣𐋤𐋥𐋦𐋧𐋨𐋩𐋪𐋫𐋬𐋭𐋮𐋯𐋰𐋱𐋲𐋳𐋴𐋵𐋶𐋷𐋸𐋹𐋺𐋻𐋼𐋽𐋾𐋿𐌀𐌁𐌂𐌃𐌄𐌅𐌆𐌇𐌈𐌉𐌊𐌋𐌌𐌍𐌎𐌏𐌐𐌑𐌒𐌓𐌔𐌕𐌖𐌗𐌘𐌙𐌚𐌛𐌜𐌝𐌞𐌟𐌠𐌡𐌢𐌣𐌤𐌥𐌦𐌧𐌨𐌩𐌪𐌫𐌬𐌭𐌮𐌯𐌰𐌱𐌲𐌳𐌴𐌵𐌶𐌷𐌸𐌹𐌺𐌻𐌼𐌽𐌾𐌿𐍀𐍁𐍂𐍃𐍄𐍅𐍆𐍇𐍈𐍉𐍊𐍋𐍌𐍍𐍎𐍏𐍐𐍑𐍒𐍓𐍔𐍕𐍖𐍗𐍘𐍙𐍚𐍛𐍜𐍝𐍞𐍟𐍠𐍡𐍢𐍣𐍤𐍥𐍦𐍧𐍨𐍩𐍪𐍫𐍬𐍭𐍮𐍯𐍰𐍱𐍲𐍳𐍴𐍵𐍶𐍷𐍸𐍹𐍺𐍻𐍼𐍽𐍾𐍿𐎀𐎁𐎂𐎃𐎄𐎅𐎆𐎇𐎈𐎉𐎊𐎋𐎌𐎍𐎎𐎏𐎐𐎑𐎒𐎓𐎔𐎕𐎖𐎗𐎘𐎙𐎚𐎛𐎜𐎝𐎞𐎟𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩𐎪𐎫𐎬𐎭𐎮𐎯𐎰𐎱𐎲𐎳𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹𐎺𐎻𐎼𐎽𐎾𐎿𐏀𐏁𐏂𐏃𐏄𐏅𐏆𐏇𐏈𐏉𐏊𐏋𐏌𐏍𐏎𐏏𐏐𐏑𐏒𐏓𐏔𐏕𐏖𐏗𐏘𐏙𐏚𐏛𐏜𐏝𐏞𐏟𐏠𐏡𐏢𐏣𐏤𐏥𐏦𐏧𐏨𐏩𐏪𐏫𐏬𐏭𐏮𐏯𐏰𐏱𐏲𐏳𐏴𐏵𐏶𐏷𐏸𐏹𐏺𐏻𐏼𐏽𐏾𐏿𐐀𐐁𐐂𐐃𐐄𐐅𐐆𐐇𐐈𐐉𐐊𐐋𐐌𐐍𐐎𐐏𐐐𐐑𐐒𐐓𐐔𐐕𐐖𐐗𐐘𐐙𐐚𐐛𐐜𐐝𐐞𐐟𐐠𐐡𐐢𐐣𐐤𐐥𐐦𐐧𐐨𐐩𐐪𐐫𐐬𐐭𐐮𐐯𐐰𐐱𐐲𐐳𐐴𐐵𐐶𐐷𐐸𐐹𐐺𐐻𐐼𐐽𐐾𐐿𐑀𐑁𐑂𐑃𐑄𐑅𐑆𐑇𐑈𐑉𐑊𐑋𐑌𐑍𐑎𐑏𐑐𐑑𐑒𐑓𐑔𐑕𐑖𐑗𐑘𐑙𐑚𐑛𐑜𐑝𐑞𐑟𐑠𐑡𐑢𐑣𐑤𐑥𐑦𐑧𐑨𐑩𐑪𐑫𐑬𐑭𐑮𐑯𐑰𐑱𐑲𐑳𐑴𐑵𐑶𐑷𐑸𐑹𐑺𐑻𐑼𐑽𐑾𐑿𐒀𐒁𐒂𐒃𐒄𐒅𐒆𐒇𐒈𐒉𐒊𐒋𐒌𐒍𐒎𐒏𐒐𐒑𐒒𐒓𐒔𐒕𐒖𐒗𐒘𐒙𐒚𐒛𐒜𐒝𐒞𐒟𐒠𐒡𐒢𐒣𐒤𐒥𐒦𐒧𐒨𐒩𐒪𐒫𐒬𐒭𐒮𐒯𐒰𐒱𐒲𐒳𐒴𐒵𐒶𐒷𐒸𐒹𐒺𐒻𐒼𐒽𐒾𐒿𐓀𐓁𐓂𐓃𐓄𐓅𐓆𐓇𐓈𐓉𐓊𐓋𐓌𐓍𐓎𐓏𐓐𐓑𐓒𐓓𐓔𐓕𐓖𐓗𐓘𐓙𐓚𐓛𐓜𐓝𐓞𐓟𐓠𐓡𐓢𐓣𐓤𐓥𐓦𐓧𐓨𐓩𐓪𐓫𐓬𐓭𐓮𐓯𐓰𐓱𐓲𐓳𐓴𐓵𐓶𐓷𐓸𐓹𐓺𐓻𐓼𐓽𐓾𐓿𐔀𐔁𐔂𐔃𐔄𐔅𐔆𐔇𐔈𐔉𐔊𐔋𐔌𐔍𐔎𐔏𐔐𐔑𐔒𐔓𐔔𐔕𐔖𐔗𐔘𐔙𐔚𐔛𐔜𐔝𐔞𐔟𐔠𐔡𐔢𐔣𐔤𐔥𐔦𐔧𐔨𐔩𐔪𐔫𐔬𐔭𐔮𐔯𐔰𐔱𐔲𐔳𐔴𐔵𐔶𐔷𐔸𐔹𐔺𐔻𐔼𐔽𐔾𐔿𐕀𐕁𐕂𐕃𐕄𐕅𐕆𐕇𐕈𐕉𐕊𐕋𐕌𐕍𐕎𐕏𐕐𐕑𐕒𐕓𐕔𐕕𐕖𐕗𐕘𐕙𐕚𐕛𐕜𐕝𐕞𐕟𐕠𐕡𐕢𐕣𐕤𐕥𐕦𐕧𐕨𐕩𐕪𐕫𐕬𐕭𐕮𐕯𐕰𐕱𐕲𐕳𐕴𐕵𐕶𐕷𐕸𐕹𐕺𐕻𐕼𐕽𐕾𐕿𐖀𐖁𐖂𐖃𐖄𐖅𐖆𐖇𐖈𐖉𐖊𐖋𐖌𐖍𐖎𐖏𐖐𐖑𐖒𐖓𐖔𐖕𐖖𐖗𐖘𐖙𐖚𐖛𐖜𐖝𐖞𐖟𐖠𐖡𐖢𐖣𐖤𐖥𐖦𐖧𐖨𐖩𐖪𐖫𐖬𐖭𐖮𐖯𐖰𐖱𐖲𐖳𐖴𐖵𐖶𐖷𐖸𐖹𐖺𐖻𐖼𐖽𐖾𐖿𐗀𐗁𐗂𐗃𐗄𐗅𐗆𐗇𐗈𐗉𐗊𐗋𐗌𐗍𐗎𐗏𐗐𐗑𐗒𐗓𐗔𐗕𐗖𐗗𐗘𐗙𐗚𐗛𐗜𐗝𐗞𐗟𐗠𐗡𐗢𐗣𐗤𐗥𐗦𐗧𐗨𐗩𐗪𐗫𐗬𐗭𐗮𐗯𐗰𐗱𐗲𐗳𐗴𐗵𐗶𐗷𐗸𐗹𐗺𐗻𐗼𐗽𐗾𐗿𐘀𐘁𐘂𐘃𐘄𐘅𐘆𐘇𐘈𐘉𐘊𐘋𐘌𐘍𐘎𐘏𐘐𐘑𐘒𐘓𐘔𐘕𐘖𐘗𐘘𐘙𐘚𐘛𐘜𐘝𐘞𐘟𐘠𐘡𐘢𐘣𐘤𐘥𐘦𐘧𐘨𐘩𐘪𐘫𐘬𐘭𐘮𐘯𐘰𐘱𐘲𐘳𐘴𐘵𐘶𐘷𐘸𐘹𐘺𐘻𐘼𐘽𐘾𐘿𐙀𐙁𐙂𐙃𐙄𐙅𐙆𐙇𐙈𐙉𐙊𐙋𐙌𐙍𐙎𐙏𐙐𐙑𐙒𐙓𐙔𐙕𐙖𐙗𐙘𐙙𐙚𐙛𐙜𐙝𐙞𐙟𐙠𐙡𐙢𐙣𐙤𐙥𐙦𐙧𐙨𐙩𐙪𐙫𐙬𐙭𐙮𐙯𐙰𐙱𐙲𐙳𐙴𐙵𐙶𐙷𐙸𐙹𐙺𐙻𐙼𐙽𐙾𐙿𐚀𐚁𐚂𐚃𐚄𐚅𐚆𐚇𐚈𐚉𐚊𐚋𐚌𐚍𐚎𐚏𐚐𐚑𐚒𐚓𐚔𐚕𐚖𐚗𐚘𐚙𐚚𐚛𐚜𐚝𐚞𐚟𐚠𐚡𐚢𐚣𐚤𐚥𐚦𐚧𐚨𐚩𐚪𐚫𐚬𐚭𐚮𐚯𐚰𐚱𐚲𐚳𐚴𐚵𐚶𐚷𐚸𐚹𐚺𐚻𐚼𐚽𐚾𐚿𐛀𐛁𐛂𐛃𐛄𐛅𐛆𐛇𐛈𐛉𐛊𐛋𐛌𐛍𐛎𐛏𐛐𐛑𐛒𐛓𐛔𐛕𐛖𐛗𐛘𐛙𐛚𐛛𐛜𐛝𐛞𐛟𐛠𐛡𐛢𐛣𐛤𐛥𐛦𐛧𐛨𐛩𐛪𐛫𐛬𐛭𐛮𐛯𐛰𐛱𐛲𐛳𐛴𐛵𐛶𐛷𐛸𐛹𐛺𐛻𐛼𐛽𐛾𐛿𐜀𐜁𐜂𐜃𐜄𐜅𐜆𐜇𐜈𐜉𐜊𐜋𐜌𐜍𐜎𐜏𐜐𐜑𐜒𐜓𐜔𐜕𐜖𐜗𐜘𐜙𐜚𐜛𐜜𐜝𐜞𐜟𐜠𐜡𐜢𐜣𐜤𐜥𐜦𐜧𐜨𐜩𐜪𐜫𐜬𐜭𐜮𐜯𐜰𐜱𐜲𐜳𐜴𐜵𐜶𐜷𐜸𐜹𐜺𐜻𐜼𐜽𐜾𐜿𐝀𐝁𐝂𐝃𐝄𐝅𐝆𐝇𐝈𐝉𐝊𐝋𐝌𐝍𐝎𐝏𐝐𐝑𐝒𐝓𐝔𐝕𐝖𐝗𐝘𐝙𐝚𐝛𐝜𐝝𐝞𐝟𐝠𐝡𐝢𐝣𐝤𐝥𐝦𐝧𐝨𐝩𐝪𐝫𐝬𐝭𐝮𐝯𐝰𐝱𐝲𐝳𐝴𐝵𐝶𐝷𐝸𐝹𐝺𐝻𐝼𐝽𐝾𐝿𐞀𐞁𐞂𐞃𐞄𐞅𐞆𐞇𐞈𐞉𐞊𐞋𐞌𐞍𐞎𐞏𐞐𐞑𐞒𐞓𐞔𐞕𐞖𐞗𐞘𐞙𐞚𐞛𐞜𐞝𐞞𐞟𐞠𐞡𐞢𐞣𐞤𐞥𐞦𐞧𐞨𐞩𐞪𐞫𐞬𐞭𐞮𐞯𐞰𐞱𐞲𐞳𐞴𐞵𐞶𐞷𐞸𐞹𐞺𐞻𐞼𐞽𐞾𐞿𐟀𐟁𐟂𐟃𐟄𐟅𐟆𐟇𐟈𐟉𐟊𐟋𐟌𐟍𐟎𐟏𐟐𐟑𐟒𐟓𐟔𐟕𐟖𐟗𐟘𐟙𐟚𐟛𐟜𐟝𐟞𐟟𐟠𐟡𐟢𐟣𐟤𐟥𐟦𐟧𐟨𐟩𐟪𐟫𐟬𐟭𐟮𐟯𐟰𐟱𐟲𐟳𐟴𐟵𐟶𐟷𐟸𐟹𐟺𐟻𐟼𐟽𐟾𐟿𐠀𐠁𐠂𐠃𐠄𐠅𐠆𐠇𐠈𐠉𐠊𐠋𐠌𐠍𐠎𐠏𐠐𐠑𐠒𐠓𐠔𐠕𐠖𐠗𐠘𐠙𐠚𐠛𐠜𐠝𐠞𐠟𐠠𐠡𐠢𐠣𐠤𐠥𐠦𐠧𐠨𐠩𐠪𐠫𐠬𐠭𐠮𐠯𐠰𐠱𐠲𐠳𐠴𐠵𐠶𐠷𐠸𐠹𐠺𐠻𐠼𐠽𐠾𐠿𐡀𐡁𐡂𐡃𐡄𐡅𐡆𐡇𐡈𐡉𐡊𐡋𐡌𐡍𐡎𐡏𐡐𐡑𐡒𐡓𐡔𐡕𐡖𐡗𐡘𐡙𐡚𐡛𐡜𐡝𐡞𐡟𐡠𐡡𐡢𐡣𐡤𐡥𐡦𐡧𐡨𐡩𐡪𐡫𐡬𐡭𐡮𐡯𐡰𐡱𐡲𐡳𐡴𐡵𐡶𐡷𐡸𐡹𐡺𐡻𐡼𐡽𐡾𐡿𐢀𐢁𐢂𐢃𐢄𐢅𐢆𐢇𐢈𐢉𐢊𐢋𐢌𐢍𐢎𐢏𐢐𐢑𐢒𐢓𐢔𐢕𐢖𐢗𐢘𐢙𐢚𐢛𐢜𐢝𐢞𐢟𐢠𐢡𐢢𐢣𐢤𐢥𐢦𐢧𐢨𐢩𐢪𐢫𐢬𐢭𐢮𐢯𐢰𐢱𐢲𐢳𐢴𐢵𐢶𐢷𐢸𐢹𐢺𐢻𐢼𐢽𐢾𐢿𐣀𐣁𐣂𐣃𐣄𐣅𐣆𐣇𐣈𐣉𐣊𐣋𐣌𐣍𐣎𐣏𐣐𐣑𐣒𐣓𐣔𐣕𐣖𐣗𐣘𐣙𐣚𐣛𐣜𐣝𐣞𐣟𐣠𐣡𐣢𐣣𐣤𐣥𐣦𐣧𐣨𐣩𐣪𐣫𐣬𐣭𐣮𐣯𐣰𐣱𐣲𐣳𐣴𐣵𐣶𐣷𐣸𐣹𐣺𐣻𐣼𐣽𐣾𐣿𐤀𐤁𐤂𐤃𐤄𐤅𐤆𐤇𐤈𐤉𐤊𐤋𐤌𐤍𐤎𐤏𐤐𐤑𐤒𐤓𐤔𐤕𐤖𐤗𐤘𐤙𐤚𐤛𐤜𐤝𐤞𐤟𐤠𐤡𐤢𐤣𐤤𐤥𐤦𐤧𐤨𐤩𐤪𐤫𐤬𐤭𐤮𐤯𐤰𐤱𐤲𐤳𐤴𐤵𐤶𐤷𐤸𐤹𐤺𐤻𐤼𐤽𐤾𐤿𐥀𐥁𐥂𐥃𐥄𐥅𐥆𐥇𐥈𐥉𐥊𐥋𐥌𐥍𐥎𐥏𐥐𐥑𐥒𐥓𐥔𐥕𐥖𐥗𐥘𐥙𐥚𐥛𐥜𐥝𐥞𐥟𐥠𐥡𐥢𐥣𐥤𐥥𐥦𐥧𐥨𐥩𐥪𐥫𐥬𐥭𐥮𐥯𐥰𐥱𐥲𐥳𐥴𐥵𐥶𐥷𐥸𐥹𐥺𐥻𐥼𐥽𐥾𐥿𐦀𐦁𐦂𐦃𐦄𐦅𐦆𐦇𐦈𐦉𐦊𐦋𐦌𐦍𐦎𐦏𐦐𐦑𐦒𐦓𐦔𐦕𐦖𐦗𐦘𐦙𐦚𐦛𐦜𐦝𐦞𐦟𐦠𐦡𐦢𐦣𐦤𐦥𐦦𐦧𐦨𐦩𐦪𐦫𐦬𐦭𐦮𐦯𐦰𐦱𐦲𐦳𐦴𐦵𐦶𐦷𐦸𐦹𐦺𐦻𐦼𐦽𐦾𐦿𐧀𐧁𐧂𐧃𐧄𐧅𐧆𐧇𐧈𐧉𐧊𐧋𐧌𐧍𐧎𐧏𐧐𐧑𐧒𐧓𐧔𐧕𐧖𐧗𐧘𐧙𐧚𐧛𐧜𐧝𐧞𐧟𐧠𐧡𐧢𐧣𐧤𐧥𐧦𐧧𐧨𐧩𐧪𐧫𐧬𐧭𐧮𐧯𐧰𐧱𐧲𐧳𐧴𐧵𐧶𐧷𐧸𐧹𐧺𐧻𐧼𐧽𐧾𐧿𐨀𐨁𐨂𐨃𐨄𐨅𐨆𐨇𐨈𐨉𐨊𐨋𐨌𐨍𐨎𐨏𐨐𐨑𐨒𐨓𐨔𐨕𐨖𐨗𐨘𐨙𐨚𐨛𐨜𐨝𐨞𐨟𐨠𐨡𐨢𐨣𐨤𐨥𐨦𐨧𐨨𐨩𐨪𐨫𐨬𐨭𐨮𐨯𐨰𐨱𐨲𐨳𐨴𐨵𐨶𐨷𐨹𐨺𐨸𐨻𐨼𐨽𐨾𐨿𐩀𐩁𐩂𐩃𐩄𐩅𐩆𐩇𐩈𐩉𐩊𐩋𐩌𐩍𐩎𐩏𐩐𐩑𐩒𐩓𐩔𐩕𐩖𐩗𐩘𐩙𐩚𐩛𐩜𐩝𐩞𐩟𐩠𐩡𐩢𐩣𐩤𐩥𐩦𐩧𐩨𐩩𐩪𐩫𐩬𐩭𐩮𐩯𐩰𐩱𐩲𐩳𐩴𐩵𐩶𐩷𐩸𐩹𐩺𐩻𐩼𐩽𐩾𐩿𐪀𐪁𐪂𐪃𐪄𐪅𐪆𐪇𐪈𐪉𐪊𐪋𐪌𐪍𐪎𐪏𐪐𐪑𐪒𐪓𐪔𐪕𐪖𐪗𐪘𐪙𐪚𐪛𐪜𐪝𐪞𐪟𐪠𐪡𐪢𐪣𐪤𐪥𐪦𐪧𐪨𐪩𐪪𐪫𐪬𐪭𐪮𐪯𐪰𐪱𐪲𐪳𐪴𐪵𐪶𐪷𐪸𐪹𐪺𐪻𐪼𐪽𐪾𐪿𐫀𐫁𐫂𐫃𐫄𐫅𐫆𐫇𐫈𐫉𐫊𐫋𐫌𐫍𐫎𐫏𐫐𐫑𐫒𐫓𐫔𐫕𐫖𐫗𐫘𐫙𐫚𐫛𐫜𐫝𐫞𐫟𐫠𐫡𐫢𐫣𐫤𐫦𐫥𐫧𐫨𐫩𐫪𐫫𐫬𐫭𐫮𐫯𐫰𐫱𐫲𐫳𐫴𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺𐫻𐫼𐫽𐫾𐫿𐬀𐬁𐬂𐬃𐬄𐬅𐬆𐬇𐬈𐬉𐬊𐬋𐬌𐬍𐬎𐬏𐬐𐬑𐬒𐬓𐬔𐬕𐬖𐬗𐬘𐬙𐬚𐬛𐬜𐬝𐬞𐬟𐬠𐬡𐬢𐬣𐬤𐬥𐬦𐬧𐬨𐬩𐬪𐬫𐬬𐬭𐬮𐬯𐬰𐬱𐬲𐬳𐬴𐬵𐬶𐬷𐬸𐬹𐬺𐬻𐬼𐬽𐬾𐬿𐭀𐭁𐭂𐭃𐭄𐭅𐭆𐭇𐭈𐭉𐭊𐭋𐭌𐭍𐭎𐭏𐭐𐭑𐭒𐭓𐭔𐭕𐭖𐭗𐭘𐭙𐭚𐭛𐭜𐭝𐭞𐭟𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤𐭥𐭦𐭧𐭨𐭩𐭪𐭫𐭬𐭭𐭮𐭯𐭰𐭱𐭲𐭳𐭴𐭵𐭶𐭷𐭸𐭹𐭺𐭻𐭼𐭽𐭾𐭿𐮀𐮁𐮂𐮃𐮄𐮅𐮆𐮇𐮈𐮉𐮊𐮋𐮌𐮍𐮎𐮏𐮐𐮑𐮒𐮓𐮔𐮕𐮖𐮗𐮘𐮙𐮚𐮛𐮜𐮝𐮞𐮟𐮠𐮡𐮢𐮣𐮤𐮥𐮦𐮧𐮨𐮩𐮪𐮫𐮬𐮭𐮮𐮯𐮰𐮱𐮲𐮳𐮴𐮵𐮶𐮷𐮸𐮹𐮺𐮻𐮼𐮽𐮾𐮿𐯀𐯁𐯂𐯃𐯄𐯅𐯆𐯇𐯈𐯉𐯊𐯋𐯌𐯍𐯎𐯏𐯐𐯑𐯒𐯓𐯔𐯕𐯖𐯗𐯘𐯙𐯚𐯛𐯜𐯝𐯞𐯟𐯠𐯡𐯢𐯣𐯤𐯥𐯦𐯧𐯨𐯩𐯪𐯫𐯬𐯭𐯮𐯯𐯰𐯱𐯲𐯳𐯴𐯵𐯶𐯷𐯸𐯹𐯺𐯻𐯼𐯽𐯾𐯿𐰀𐰁𐰂𐰃𐰄𐰅𐰆𐰇𐰈𐰉𐰊𐰋𐰌𐰍𐰎𐰏𐰐𐰑𐰒𐰓𐰔𐰕𐰖𐰗𐰘𐰙𐰚𐰛𐰜𐰝𐰞𐰟𐰠𐰡𐰢𐰣𐰤𐰥𐰦𐰧𐰨𐰩𐰪𐰫𐰬𐰭𐰮𐰯𐰰𐰱𐰲𐰳𐰴𐰵𐰶𐰷𐰸𐰹𐰺𐰻𐰼𐰽𐰾𐰿𐱀𐱁𐱂𐱃𐱄𐱅𐱆𐱇𐱈𐱉𐱊𐱋𐱌𐱍𐱎𐱏𐱐𐱑𐱒𐱓𐱔𐱕𐱖𐱗𐱘𐱙𐱚𐱛𐱜𐱝𐱞𐱟𐱠𐱡𐱢𐱣𐱤𐱥𐱦𐱧𐱨𐱩𐱪𐱫𐱬𐱭𐱮𐱯𐱰𐱱𐱲𐱳𐱴𐱵𐱶𐱷𐱸𐱹𐱺𐱻𐱼𐱽𐱾𐱿𐲀𐲁𐲂𐲃𐲄𐲅𐲆𐲇𐲈𐲉𐲊𐲋𐲌𐲍𐲎𐲏𐲐𐲑𐲒𐲓𐲔𐲕𐲖𐲗𐲘𐲙𐲚𐲛𐲜𐲝𐲞𐲟𐲠𐲡𐲢𐲣𐲤𐲥𐲦𐲧𐲨𐲩𐲪𐲫𐲬𐲭𐲮𐲯𐲰𐲱𐲲𐲳𐲴𐲵𐲶𐲷𐲸𐲹𐲺𐲻𐲼𐲽𐲾𐲿𐳀𐳁𐳂𐳃𐳄𐳅𐳆𐳇𐳈𐳉𐳊𐳋𐳌𐳍𐳎𐳏𐳐𐳑𐳒𐳓𐳔𐳕𐳖𐳗𐳘𐳙𐳚𐳛𐳜𐳝𐳞𐳟𐳠𐳡𐳢𐳣𐳤𐳥𐳦𐳧𐳨𐳩𐳪𐳫𐳬𐳭𐳮𐳯𐳰𐳱

IN LITERARUM PALAEO-PERSICARUM

ENUNCIATIONE:

- P. II.
- 5 2 **Adde** annot. ad litteram $\gamma\text{<}$ $\gamma\text{<}$ nisi in Behistansibus Palaeo-Persicis inscriptionibus occurrit, in ceteris ubique scribitur $\gamma\text{<}$.
- 7 7 primas tres voces corrige, ut sit: (v) et $\gamma\text{<}$ (m), u post $\gamma\text{<}$ (k), $\gamma\text{<}$ (g) et $\gamma\text{<}$ (d) aliquoties scribendo praetereuntur, nempe in vocibus $\gamma\text{<}\gamma\text{<}\gamma\text{<}$ (Vistâspa), $\gamma\text{<}\gamma\text{<}\gamma\text{<}$ (Mitra), $\gamma\text{<}\gamma\text{<}\gamma\text{<}$ (Nabukudraçara), $\gamma\text{<}\gamma\text{<}\gamma\text{<}$ (Šuguda, si ultima vox non est etiam Šugda enuncianda: Graece Σόγδοι, Σογδιανή), $\gamma\text{<}\gamma\text{<}\gamma\text{<}$ (Kudurus), qualium consonantium cet.
- 9 2 §-i 15 Excusum: Suesensi; corrige: Suezensi.
- 10 — **Adde** ad calcem §-i 16: Conf. H. Rawlinson in The Journ. of the R. As. Soc. vol. X. pp. 173—174.
- 11 1 **Adde** post vocem Rawlinsonii: brevioribus, imagines explicantibus, inscriptionibus exceptis.
- 15 2 Šendici textus: Excusum: $\gamma\text{<}\gamma\text{<}\gamma\text{<}$; corrige, ad indicationem Justii: $\gamma\text{<}\gamma\text{<}$ (contr. ex $\gamma\text{<}\gamma\text{<}\gamma\text{<}$).
- 15 — transcript. Excusum: bavam; corrige: baom (bavēm).
- 15 — Sanscrititextus. Excus.: $\gamma\text{<}\gamma\text{<}\gamma\text{<}$; corrige: $\gamma\text{<}\gamma\text{<}\gamma\text{<}$.
- 15 4 Excusum: $\gamma\text{<}\gamma\text{<}\gamma\text{<}$; corrige: $\gamma\text{<}\gamma\text{<}\gamma\text{<}$.
- 19 5 Excusum: patiyâiša; lege: patiyâišan.

P. 11.

19 6 Excusum: Šaraka; lege Šaranka.

20 — Excusum: apriyāyan; lege: apariyāyan.

22 2 Tabulae II. Excusum: aśbâraibis; lege: aśabâraibis.

25 2 §-phi 10. Dele comma (,) post vocem manâ.

25 7 §-phi 11. Excusum: mâhyâ; lege: mâhyâ....

28 2 §-phi 7. Excusum aśbâraibis; lege: aśabâraibis.

29 4 §-phi 11. Excusum: aśbâraibis; lege: aśabâraibis.

29 — §-phi 7. Excusum: martiyâ; lege: martiyân.

30 7 §-phi 13. Excusum: vitiyâ; lege: vitiyân.

41 6 §-phi 3. Excusum: Suguda; lege: Śuguda.

41 11 Excusum: Pau(n)tiyâ; lege: Putiyâ.

41 5 §-phi 4. Excus.: adam taham; lege: adam ataham.

43 3 §-phi 1. <𐭪𐭩𐭫𐭮𐭩𐭥𐭩𐭮𐭩>, potest etiam, ad analogiam Graeci Ξέρης, 'Kśyârśâ legi; quare in hac voce, hic et alias, a post kś uncis include, ut sit 'Kś(a)yârśâ.

49 — in transcript. textu excusum: Ardakéasća, corrige: Ardakéasda.

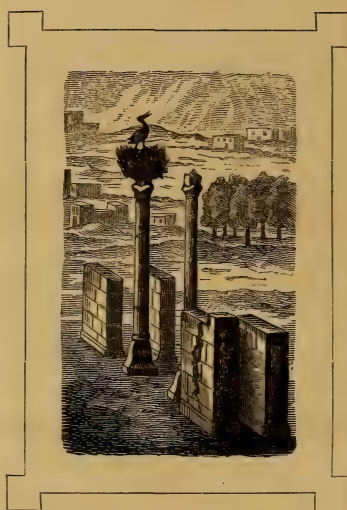
IN GLOSSARIO:

- P. 11.
- 3 8 **Adde** post vocem aita: $\overline{\text{m}} \overline{\text{m}} \geq \text{y} \overline{\text{m}} \text{y} \langle \rangle$ (âitiy), v. i.
- 7 7 Excusum: apatara; corrige: apa-tara.
- 7 12 Dele a ante vocem praepos.
- 7 18 **Adde** post vocem apadâna: acc. s. soloec. apa-dâna et apadânâ.
- 7 5 2-dae col. Post vocem api, adde: Şend. aipi.
- 8 In ultima l. vocis Ariyâramna, post gaudere, ad-jice comma (,).
- 11 5 2-dae col. Post ava corrige signum , in ꞌ, ibidem-que post neutr. adjice: s.
- 11 Excusum: Sanscr.; corrige: Sanscr.
- 12 13 Ad vocem patiyâvahaîy, adjice: s. patiyâ-vahiy.
- 12 6 ab imo 2-dae col.: **Adde** post vocem dux: Nota vocalis longitudinem in bâra, quum passivo sit sensu, et in eadem voce a breve (ut in takabara), quum est sensu activo. Vide supra Spiegelii annot. in addendis ad Beh., II, 1.
- 13 2 Excusum: ab aśpa; corrige: ab aśpa.*
- 14 5 **Adde** post Cum: praef. â praes. aitiy, venire, — fluere (Suez. 3); cum.
- 14 In ultima l. 2-dae col. Excusum: êô, lege: êõ.
- 15 8 ab imo. Excusum: όπερ; lege όπέρ.
- 16 4 Excusum: Qalaci; lege: Qala'i.
- 16 4 2-da col. superne. Excusum: e; lege: a.
- 18 7 ab imo. Post vocem (kamana), **adde**: nom. kamana-ma, amans me, fidus mihi.

- P. 11.
- 19 4 2-dae col. **Adde** post vocem Kuraus: Hebr. כּוּרָא.
- 20 19 Corrige nâ in não.
- 22 13 **Adde** comma (,) post vocem gâtum.
- 23 5 2-da col. inferne: **adde** punctum (.) post literam s.
- 24 1 Post vocem: (thagâvor): muta comma (,) in punctum et adde: De brevitate *a* vide supra ad vocem aśabâra in addendis.
- 25 2 Excusum: tar; corrige: târ.
- 25 4 Adjice post tar (tr): et târ (t̄r).
- 25 5 Excusum: taradaraya; lege: tara-daraya.
- 25 4 in annot. J. excusum: ului; lege: ulu.
- 28 11 ab imo. Excusum rubro colore ≡; corrige: ≡.
- 29 — **Adde** post vocem porrigens: sive potius: dextram porrectam habens (conf. vim longi *a* in voce aśabâra).
- 29 4 ab imo. **Adde** post v. provincia: (dah- scribitur etiam ideographice: ≡).
- 29 11 Adjice post voces (Suez. 6, 3): Huc forsân referri possunt fluviorum nomina: Tanais (Дона), Danubius (Дунай), et ipsum nomen fluminis Pā, quod Graece in ῥέω (fluere), Rossice vero (Волга) in влара (humor) idoneam, ni fallor, explicationem nanciscitur. Aegyptiacum Nili nomen appellative flumen significat cet. (Vide supra in addendis ad p. 66 Interpret.).
- 32 3 Muta comma (,) in punctum post vocem duvarayâ.
- 32 11 Exc.: ≡ ≡ ≡ ≡ ≡ ≡ ≡ ≡; corr.: ≡ ≡ ≡ ≡ ≡ ≡ ≡ ≡.
- 32 2 in 2-da col. **Adde** post vocem Neop.: نيو.
- 32 8 in 2-da col. Excusum: viré; corrige: viri.
- 32 7 in 2-da col. ab imo. Excusum: (nâmâ); lege: (nâma).
- 33 16 Exc.: ≡ ≡ ≡ ≡ ≡ ≡ ≡ ≡; corr.: ≡ ≡ ≡ ≡ ≡ ≡ ≡ ≡.

INDICES

PROPRIORUM, PERSONARUM & SCRIPTORUM ATQUE GEOGRAPHICORUM,

NOMINUM,

quæ in libro occurrunt,

a Wladimiro Golowin concinnati.

I.

INDEX

PROPRIORUM, PERSONARUM ET GEOGRAPHICORUM

NOMINUM,

QUÆ

in Inscriptionum Interpretatione et in Glossario occurrunt,

his adjectis

ibidem occurrentium aliquorum Palæo-Persicorum mensium denominationibus.

 Compendia: Beh. — Inscriptiones Behistani; Beh. Min. — Inscriptiones Behistani Minores; I, II, III, IV, V — Tabulæ Inscriptionum Behistani; Gl. — Glossarium. — NB. Numeri romani Inscriptionum sectiones, usitatores vero literæ et numeri ipsas inscriptiones et paginas designant.

Achaemenes: Inscr. Beh.
5, 6; Beh. Min. 55. Gl.
49 (Hakâmani).

Achaemenides: Beh. I, 3,
5, 6, 18; Beh. Min. 55;
O, 60; Inscr. Suez. a), 64;
b), 66; I, 72; B, 74; NR a),
76; D, 93; G, 95; Ea), Eb),
95; C a), C b), 97; A, 98;

F, 99; K, 101; S b), 111;
P, 109. Gl. 49 (Hakâma-
nişiya).

Adukanis (*mensis*): Beh. II.
36. Gl. 6.

Aegyptus: Beh. 7, 11;
Inscr. Suez. b), 66; O, 73;
NR a), 76. Gl. 42 (Mu-
drâya).

Anahita: S^b, 112.

Ainirus: Beh. 20.

Anamacus (*mensis*): Beh.
I, 24; II, 32, 34; III, 42.
Gl. 6.

Arabia: Beh. 7, 2; O, 73;
NRa), 76. Gl. 8.

Aracadris (mons): Beh.
12. Gl. 8.

Arachosia: Beh. I, 8; III,
41—42; O, 73; NRa), 76.
Gl. 50 (Harauvati).

Arakus: Beh. III, 43; IV,
45; Beh. Min. 56. Gl. 8.

Arbelae: Beh. II, 37. Gl. 9
(Arbira).

Ardumanis: Beh. IV, 53.
Gl. 9.

Aria: Beh. 7; O, 73; NRa),
75—76. Gl. 50 (Harai-
va, 'Apsia).

Ariaramnes: Beh. 5; Beh.
Min. 55. Gl. 8.

Armenia: Beh. I, 7; II, 29,
33—35; O, 73. Gl. 10 (Ar-
maniya).

Arsaces: 122. Gl. 11.

Arsâda (Castellum Aracho-
siae): Beh. III, 42. Gl. 11.

Arsamas: Beh. Min. 55;
P, 119. Gl. 11.

Artavardiyas: Beh. III,
40—41. Gl. 9.

Artaxerxes (I): Inscr. Ven.
104; S^b, 112; P, 119. Gl. 8
(Artakšatra), 9 (Arda-
kêasda). — Artaxerxes
(Mnemon): Sa, 100; S^b,
111; P, 119. — Artaxer-
xes (Ochus): P, 118—119.
Asagarta: Gl. 2. (V. Sa-
gartia).

Aspathines: NR e), 81.
Gl. 12 (Aspaçanâ).

Assyria: Beh. 7; II, 29,
34; I, 73; NRa), 66. Gl.
5 (Aturâ).

Atiyabusanus: Inscr. Ar-
sacis, 122.

Atrinus: Beh., 19—20; IV,
44; Beh. Min. 55. Gl. 5.

Atriyadis (*mensis*): Beh.,
23; III, 39. Gl. 5.

Auramaşdas: Beh. I, 6,
7—10, 14—15, 18, 22—
24; II, 29, 32—37; III,
38, 39, 41—43; IV, 44—
50, 52—53; O, 58; Suez.
b), 65; H, 70, 72; I, 72;
NRa), 76, 78—81; D, G,
Ea), Eb), Ca), Cb), A,
E, K. pp. 93—101; S^b,
112; P, 118, 120. Gl. 3
(Auramaşdâ).

Autiyâra (regio Armeniae):
Beh. II, 35. Gl. 3.

Babylon: Beh. 20, 23, 29;
II, 36; III, 43.

Babylonia: Beh. 7, 20;
III, 43—45; Beh. Min.
56; I, 73; NRa), 76. Gl.
39 (Bâbiru).

Babylonii: Beh. III, 43.

Bactriana: Beh. 7; III, 39;
I, 73; NRa), 76. Gl. 39.

Bagabignus: Beh. IV, 53.
Gl. 38.

Bagayâdi (*mensis*): Gl. 39.

Bardiya (V. Smerdis).

Cambyses: Beh. 10—13.
Gl. 18 (Kambuġiya).

Cappadocia: Beh. 7; NRa),
76. Gl. 18 (Kat(a)patu-
ka).

Chorasmia: Beh. 7; I, 73;
NRa), 76. Gl. 16—17
(Huvâraşmi, Huvâraş-
miya).

Ćiċikri, Gl. 22.

Ćitratakmas: Beh. II, 36-
37; IV, 45; Beh. Min. 56.
Gl. 23.

Colchi: NRa), 76. Gl. 19
(Karka).

Cometes (Magus); Beh.
12—16, 18—19; IV, 44—
53; Beh. Min. 55. Gl. 21
(Gaumâta).

Cossaci (Kuşiya): NRa) 76.

Cyaxares: Beh. II, 30—36.
IV, 45; Beh. Min. 56.
Gl. 15 (Huvakšatara)

Cyrus: Beh. 3, 10, 12, 14,
18; III, 39; IV, 44, 45;
Beh. Min. 55, 56. Gl. 19
(Kuru).

Dadahus: Beh. IV, 53. Gl.
29.

Dadarsis: Beh. II, 33—34;
III, 39. Gl. 39.

Darius (Hystaspi): Beh.
5—8, 10, 12—13, 15, 19—
20, 23; II, 29—31, 33,
37; III, 38—43; IV, 44—
53; V, 54; Beh. Min. 55.
O, 59—60; Inscr. Suez. a),
b), 64—66; Na), 69; H, I,
B, 71—74; NRa-d), 76,
78, 80—81; D, 93; Ea),
Eb), 95; Ca), Cb), 97; A,
98; F, 99; K, 101; Sb),
111—112; P, 119. Gl. 29
(Dârayavus).

Darius (II): S, 108; Sa),
110, Sb), 111; P, 119.

Drangiana: Beh. 7; I, 73;
NRa), 76. Gl. 48 (Şa-
ranka).

Dubana (regio): Beh. III,
43. Gl. 31.

- Ecbatanae: Beh. II, 36; Gl. 49 (Hangmatâna).
 Euphrates: Beh. 23. Gl. 15 (Ufrâtu).
- Gandari(i): Beh. 8; I, 73; NRa), 76. Gl. 2 (Gandara, regio propè Indum).
 Gandutava (regio Arachosiae): Beh. III, 42. Gl. 21.
 Garmapadis (*mensis*): Beh. 12; III, 38, 41.
 Gaumâtes (Magus): Beh. III, 39.
 Gobryas: Beh. IV, 53; V, 54; NRa), 81. Gl. 21 (Gaubaruva).
- Handita (nomen cujusdam Babylonii), Gl. 49.
 Huvâdaïdaya (oppidum Persiae): Beh. III, 41. Gl. 16 (Uvâdaïdaya).
 Hyanes: Beh. III, 41—42. Gl. 45 (Vivâna).
 Hydarnes: Beh. II, 31—32; IV, 45. Gl. 45. (Vidarna).
 Hyrcanii: Beh. II, 37. Gl. 44 (Varcana, Hyrcania).
 Hystaspes: Beh. 5; II, 37; III, 38; Beh. Min. 55; O,
- 60; Suez. a), 64; b), 66; I, 72; B, 74; NRa), 76; Sb, 111; P, 119. Gl. 46 (Vištâšpa).
- Imanis: Beh. II, 30; IV, 45. Beh. Min. 56. Gl. 14.
 Indi: NRa), 76.
 India: I, 73; Gl. 51 (Hindu).
 Intaphernes: Beh. IV, 53. Gl. 45 (Vindafrana).
 Intaphres: Beh. III, 43. Gl. 45 (Vindafrâ).
 Ionia: Beh. 7; NRa), 76. Gl. 42 (Yauna).
 Ionii: I, 73; NRa), 76 (Iones continentes, maritimi et comiferi).
- Kampada (regio Mediae), Beh. II, 32.
 Kapisakanis (castellum): Beh. III, 42. Gl. 19.
 Kšatrites: Beh. II, 30; IV, 45; Beh. Min. 56.
 Kudurus (oppidum Mediae): Beh. II, 36. Gl. 19.
 Kuganaka (oppidum Persiae). Beh. II, 30. Gl. 19.
- Macae: Beh. 8; I, 73; Gl. 40 (Mačiya).
 Mačii: NRa), 78. Gl. 40.
 Mačiyas: NRc), 81.

- Mardonius: Beh. IV, 53. Gl. 41 (Marduniya).
 Margiana (regio): Beh. II, 29; III, 39; IV, 45. Beh. Min. 56. Gl. 41, 42 (Margu).
 Margiani: Beh. III, 39.
 Martiyas: Beh. II, 29; IV, 45; Beh. Min. 56.
 Marus (oppidum Mediae): Beh. II, 32.
 Mithras: Sb, 112; P, 120. Gl. 42.
 Medi: Beh. II, 30—32; III, 40.
 Media: Beh. 7, 11, 13, 15, 17; II, 29, 30, 32, 34—37; III, 40, 42; IV, 45; I, 73; NRa), 76. Gl. 41 (Mâda).
 Megabyzus: Beh. IV, 53. Gl. 38 (Bagabukša).
 Mudraya: Gl. 42 (V. Aegyptus).
 Nabuchodonosor: Beh. 20, 23; III, 43; IV, 44—45; Beh. Min. 56. Gl. 32. (Nabukudračara).
 Nabunitus: Beh. 20; III, 43; IV, 44. Beh. Min. 56.
 Naditabelus: Beh. 20, 23—24; II, 29; IV, 44. Beh. Min. 56. Gl. 32 (Naditabira).
 Nilus: Inscr. Suez. b, 66. (Gl. Piru).
 Nisaya (regio Mediae): Beh. 15. Gl. 33.
 Omises: Beh. II, 34—35. Gl. 44 (Vaumiša).
 Otanes: Beh. IV, 53. Gl. 15 (Utana).
 Paraga (mons): Beh. III, 41. Gl. 35.
 Parthi: Beh. II, 37; III, 38; I, 37.
 Parthia: Beh. 7; II, 29; III, 38; NRa), 76. Gl. 35 (Partava).
 Patigrabana (oppid. Parthiae): Beh. III, 38. Gl. 34.
 Patisuvarinus: NRc), 81. Gl. 37.
 Phraates: Beh. III, 39; IV, 45; Beh. Min. 56.
 Phraortes: Beh. II, 30, 36, 37; III, 38; IV, 45; Beh. Min. 56. Gl. 38 (Fravarti).
 Persae: Beh. II, 31; III, 39—40; D, 94.
 Persia, Persis, Persida:

- Beh. 7, 11, 13, 17; II, 29; III, 39—42; IV, 44—45.
Beh. Min. 55. Inscr. Suz. b), 66; H, 71; NR a), 76, 80. Gl. 37 (Pârsâ).
Pisiyâuvadâ: Beh. 12. Gl. 37.
Pontici: NR a), 76. Gl. 37 (Putiya; v. in Addendis pp. 8—9).
Râga: Beh. III, 38. Gl. 43.
Râka (oppidum Persiae): Beh. III, 40—41. Gl. 43.
Sacae: Beh. 8; II, 29; V, 54; Beh. Min. 56; I, 73; NR a), 76 (Sacae Amyrgii), 76 (Sacae Sagittarii), 78 (Sacae transmarini). Gl. 25 (taradaraya); 26 (tigra-kuda); 46, 51 (Humavarka).
Sagartia, Sagartis: Beh. II, 36; IV, 45; Beh. Min. 56; I, 73.
Šakukas: Beh. V, 54. Beh. Min. 56. Gl. 36.
Šaratustra (propheta): NR a), 81.
Sattagydae: Beh. 8; II, 29; I, 73; NR a), 76. Gl. 29 (Tatagus).
Sisikris: Beh. II, 30. Gl. 22 (Čičikri).
Šikatauvatis (castellum): Beh. 15. Gl. 46.
Škudri: NR a), 76. Gl. 47.
Smerdis: Beh. 10, 12—14; III, 39, 41; IV, 44—46. Beh. Min. 55—56. Gl. 39 (Bardiya, Σμέρδης).
Sogdiana: Beh. 8; I, 73; NR a), 76. Gl. 46 (Šuguda et Suguda, p. 48).
Šparda: Beh. 7; I, 73; NR a), 77. Gl. 47.
Susiana: Beh. 7, 19, 20; II, 29—30; IV, 44—45; V, 54; Beh. Min. 55—56; I, 73; NR a), 76. Gl. 15 (Huvağa).
Tâigaréis (*mensis*): Beh. II, 34. Gl. 27.
Takmašpâdas: Beh. II, 36—37. Gl. 24.
Târavâ (oppidum): Beh. III, 39. Gl. 25.
Teispis: Beh. 5; Beh. Min. 55, Gl. 22 (Čaispis).
Tigris: Beh. 20, 23; Gl. 25 (Tigra).
Tigra (castellum in Armenia): Beh. II, 33. Gl. 25.

Ťukrus: Beh. IV, 53. Gl. 27 (Ťukra).

Ťuravâhara (*mensis*): Beh. II, 33, 35; III, 41.

Uhyâma (castellum Armeniae): Beh. II, 34. Gl. 17.

Upadarmes: Beh. 19. Gl. 15.

Vahucus: Beh. IV, 53. Gl. 45. (Vahuka).

Vahyaşdâtes: Beh. III, 39—42; IV, 45; Beh. Min. 56; Gl. 45.

Vaumiša (nomen Persae, v. Omises). Gl. 44.

Vayaşparus: Beh. IV, 53.

Vivana (nomen Persae): Gl. 45 (V. Hyanes).

Viyakna (*mensis*): Beh. 12; III, 42.

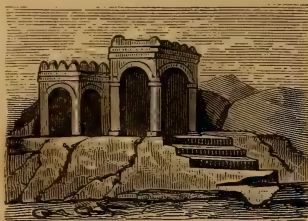
Xerxes: Inscr. D. 4; Ea), Eb), Ca), Cb), A, F, K, pp. 93—101; Qa), 103; Sb), 111; P, 119. Gl. 20 (Kś(a)yârśa).

Yutii (regio Persiae): Beh. III, 39. Gl. 43.

Zaracae: I, 73; NR a), 76. Gl. 48 (Şaranka).

Zazâna (oppidum Babylo-niae): Bh. 23. Gl. 48.

II.

INDEX

ANTIQUORUM ET RECENTIORUM SCRIPTORUM,

QUORUM

NOMINA

in Commentariis, in sectione de Palæo-Persicarum literarum
Enunciatione, in Glossario nec non in Addendis & Corrigen-
dis laudantur.

Compendia: Bh. — Inscriptiones Behistani; Bh. Min. — Inscriptiones Behistani Minores;
En. — Literarum Palæo-Persicarum Enunciatio; Gl. — Glossarium; Add. — Addenda &
Corrigenda. — NB. Paginae absque sectionis operis designatione ad Commentarios refe-
runtur.

Ammianus Marcellinus: Gl. 36.

Aristobulus: Bh. 3.

Arrianus: Bh. 3; Gl. 33, 48.

Benfey(us): Bh. 6, 9, 15, 17, 18,
22; II, 29—30; III, 40; IV,
44, 47, 52—53; O, 59—60; I,
72—73; NR a), 76.

Berezin(ius): L, 108, 109.

Baeri(us): Bh. 5; IV, 51; Inscr.
Suez. b), 68; Inscr. Ven., 105;
S. b, 116.

Boppi(us): En. 13.

Biczurin (PATER HYACINTHUS):
Add. 9.

Bode(us): S b, 117.

Bollensen(ius): K, 101.

Boré: K, 101.

**Cama (KHURSEJI RUSTAMJI, eru-
ditus Parsus):** NR a-e), 82;
Gl. 51.

Casaubonas: Gl. 43.

Ctesias: Bh. 11, 12.

Damascenus (NICOLAUS): Gl. 10.

Diodorus Sic.: Gl. 33.

Dionysius Periegetes: Gl. 26.

Esdras: 4; NR a-e), 91; Inscr. Ven. 105.

Eustathius: Gl. 26.

Fergusson(ius): Bh. 93.

Firdosi: Gl. 9.

Firkowicz: Bh. 7.

Flandin(ius): O, 60; L, 108; S b), 117. Add. 8.

Fürst: Gl. 9.

Grigoryew: Gl. 25, 37; Add. 8, 9.

Grotefend: N a), 69.

Harkavy: Add. 7.

Herodotus: 5, 11, 12, 26; IV, 46, 51; Inscr. Suez. a); 67—68; H, 71; NR a), 77, 78; NR a-e), 91; Inscr. Ven. 105; S. b, 117; Gl. 9, 12, 27, 30, 42, 48, 51. Add. 4, 10.

Homerus: IV, 48; NR a), 78. Gl. 5, 13, 14, 24, 34.

Jeremias: Gl. 10.

Josephus: Gl. 10.

Julien(ius): Add. 9.

Justi(us): 7, 8; NR a) 77—78. En. 13. Gl. 3, 5, 7, 9, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 25—26, 28, 31, 33, 35, 37, 41—43, 46—48, 50—51. Add. 5, 7.

Kern(ius): Bh. 8—11, 13—17, 19—24; IV, 52; NR a), 76, 78, 80—81. Gl. 13, 26, 28, 31—32, 30.

Ker Porter(us): NR a-e), 84—90; E a), E b), 96.

Klaproth: Add. 9.

Kuhn: Add. 7.

Lassen(ius): 8; O, 59, 60, 63; Na), 69; I, 72—73; NR a), 77, 78; P, 121; En. 10.

Lerch(ius): Inscr. Ven. 105.

Loftus(ius): Q a), 103; Inscr. Ven., 105; S a), 110, 113—115, 117.

Longpérier: Inscr. Ven. 105, 107.

Matuanlinius: Add. 9.

Ménant(ius): O, 59—60; En. 10.

Moses: Gl. 25.

Müller: Gl. 16.

Niebuhr(ius): NR a), 78; En. 11. Add. 8.

Norris(ius): Bh. 11; II, 29, 30, 34, 35, 37; III, 43; IV, 51. Bh. Min., 57; O, 59; NR a), 81; L, 108; S b), 112.

Onesicritus: Bh. 4.

Oppert(ius): Bh. 6, 8—10, 12—15, 17—20, 23—24, 27, 29; II, 29, 30, 33—37; III, 38—39; IV, 44, 46, 48, 51—53; O, 59—60; Inscr. Suez. a), 64—68; I, 72—76; NR a), 78, 80, 81; D, 93; Ea), Eb), 96; K, 101; S b, 112; P, 121. Gl. 5, 9, 19, 24, 29, 43, 51. Add. 7.

Ouseley(us): L, 108.

Patkanof: Gl. 10.

Plinius: Gl. 36.

Porphyrius (Philosophus): NR a-e), 91.

Ptolemaeus: Bh. 8; Gl. 9, 10, 17, 25, 43, 47.

Raverti: Add. 8.

Rawlinson(ius) [H. C.]: Bh. 6, 8—10, 12, 15, 18—19, 21—23; II, 29—31, 33; III, 40; IV, 44, 47, 51—53; V, 54; Bh. Min. 57; O, 60; I, 73; NR a), 76, 78; D, 93—94; K, 101; L, 108; En. 11; Gl. 3, 8, 10, 15, 18, 21, 25, 29, 36, 43, Add. 13.

Rawlinson(ius) [G.]: N a), 69, 70; P, 120, 121. Gl. 48, 52.

Rich(ius): G, 95; P, 118.

Schulz(ius): K, 100; En. 10.

St.-Martin: Gl. 10.

Spiegel(ius): Bh. 4—9, 12—15, 17—28, 21, 23—24; II, 29; III, 40; IV, 44, 45, 51—52; V, 54; O, 59—60, 63; Inscr. Suez. a), 65; I, 72, 74, 76, 77; NR a), 78—80; D, 94; R, 101—

102; Inscr. Ven., 104; L, 109; P, 118, 120—121; En. 10, 13, Gl. 4, 5, 7, 8, 10, 11, 13, 15—17, 19, 20, 22, 24, 26—28, 30, 31, 33, 34, 40—44, 49. Add. 4—8, 10, 13.

Sprenger: Gl. 51.

Stephanus Bysantinus: Bh. 8.

Strabo: Bh. 3, 4; Inscr. Suez. b), 67—68; NR a-e), 91; Gl. 37, 43.

Valentinelli: Inscr. Ven. 105.

Westergaard(ius): NR a), 78; NR a-e), 90; L, 108; En. 10; Add. 8, 11.

Windischmann: Bh. 7; Gl. 9.

Xenophon: Bh. 10, 26; II, 31; IV, 46; H, 71; NR a), 79—80.

Yaqt (scriptor Arabicus): Gl. 43.

INDEX COLLATIVUS
RERUM & IMAGINUM,

NEC NON

INITIALIUM, FINALIUM, VARIORUMQUE MINUTIORUM ORNAMENTORUM.

quæ itidem ad monumenta descripta sunt,

COMPOSITUS A W. GOLOWIN.

Index comparativus, textus operis repertorium exhibens.

	PAGINAE libri.	PAGINAE COLLATIVAE:		
		Interpre- tatio et Com- mentarii.	Trans- criptio.	Addenda et Cor- rigenda.
Præfatio	I—XXXII	—	—	—
Archetypa	1—136	1—122	17-52	3
I. Inscriptio Cyri	5	2—4	17	—
II. Inscriptiones Darii Hystaspi	7—80	5—92	18—42	—
» Behistani	11—48	5—58	18—37	—
Inscriptio Alvandensis	49	59—63	37	—
Inscriptiones Suezenses	52—53	64—68	38	—
Inscriptio Londinensis	57	69—70	39	—
Inscriptiones Persepolitanae	62—65	71—75	39—40	—
Naq̄si-Rustami	76—80	76—92	41—42	—
III. Inscriptiones Xerxis	93—112	93—103	43—48	—
» Persepolitanae	93—103	93—98	43—46	—
Inscriptio Alvandensis	105	99	46	—
» Vanensis	109-110	100-102	47	—
» super vaso comitis				
Caylus	112	103	48	—
IV. Inscriptio Artaxerxis I (Ve- neta)	115	104-107	49	—
V. Inscriptio Darii II (Perse- politana)	119	108-109	50	—
VI. Inscriptiones Artaxerxis				
(II) Mnemonis (Susianæ)	126-127	110-117	50—51	—
VII. Inscriptio Artaxerxis (III)				
Ochi (Persepolitana)	132-133	118-121	51—52	—
VIII. Inscriptio Arsacis	136	122	52	—

	PAGINAE libri.	PAGINAE COLLATIVAE:		
		Interpre- tatio et Com- mentarii.	Trans- criptio.	Addenda et Cor- rigenda.
Interpretatio & Commentarii	1—122	—	—	4-12
Literarum Palæo-Persica- rum Enunciatio & In- scriptionum Transcriptio	1—52	—	—	—
Literarum Palæo-Persica- rum Enunciatio	3—16	—	—	13—14
Inscriptionum Transcriptio	17—52	—	—	—
Glossarium Palæo-Persi- cum	1—52	—	—	15-17
Addenda & Corrigenda . .	1—17	—	—	—
Indices propriorum, perso- narum & scriptorum, at- que geographicorum no- minum, quae in libro oc- currunt	1—14	—	—	—
Index propriorum, perso- narum & geographicorum nominum	3—11	—	—	—
Index antiquorum & recen- tiorum scriptorum . . .	12—14	—	—	—
Index collativus rerum & imaginum	1—39	—	—	—
Index comparativus, textus operis repertorium exhi- bens	2—3	—	—	—
Index operis textus & ima- ginum collativus . . .	4—39	—	—	—

(Vide p. versa).

Index Rerum.

PAGINAE libri.	OPERIS CONTEXTUS INDEX.
	INVOLUCRUM:
	α) pars anterior . . . . .
	β) dorsum libri . . . . .
	γ) pars posterior . . . . .

Index imaginum, initialium, finalium, variorumque ornamentorum.

Imagines, initialia, finalia et cetera minutiora ornamenta.		Operum, unde hae sunt desumptae, designatio.
N.º	RERUM DESIGNATIO.	

INVOLUCRUM.

1. Libri frons: a) e Persepolitano N.º 3 palatio atque b) regii Persepolitani sepulchri propylaeo nec non c) trilingui Darii II in fenestrarum palatii N.º 2 postibus inscriptione concinnata.

2. Columna e magna columnarum Persepolitani N.º 2 palatii serie.

3. Imago collectiva e propylaeo et columna palatii Persepolitani N.º 5 cum scalarum crepidine palatii N.º 2.

a) Bruins, pl. 129 (poortael); Fland., III, pl. 114; b) Texierii, t. II (1852), pl. 123; c) Fland. III, pl. 128.

Flandinii II, pl. 92.

Texierii II, pl. 92; Fland. II, pl. 94.

PAGINAE libri.	OPERIS CONTEXTUS INDEX.
	TITULI ET DEDICATIO.
	a) Titulus minor . . . . .
	b) Titulus major . . . . .
	c) MEMORIAE IMPERATORIS PETRI MAGNI DE- DICATIO.
	d { Duplex titulus pleniorē inscriptionem exhi- bens, personarum nominibus, quae lineamentis, e { sculptura generatimque typographica, in libro adornando, arte operam navarunt, instructus.
	
I-XXXII	PRAEFATIO.
III-XVIII	Orationis auctoris contextus . . . . .
XVIII-XXVI	W. GOLOWIN relatus . . . . .
XXVI-XXXII	Orationis auctoris receptio et finis . . . . .

Imagines, initialia, finalia et cetera minutiora ornamenta.		Operum, unde hae sunt desump- tae, designatio.
Nº	RERUM DESIGNATIO.	

TITULI ET DEDICATIO.

4. Arbor cupressi . . . . . 5 a) Lemniscus, coloribus antiquis Persis adamatis confectus . . b) Caput leonis e caelatura pala- tii Nº 2. c) Sepulchrum Cyri . . . . . 6. Imago collectiva ex antiquitatibus Persepolitanis aliisque, partim Per- siccis, partim Graecis, concinnata.	Fland. II, pl. 98 (Cf. Indicis imaginum p. 37, Nº 142). L. ESTHER I, 5—7. Flandinii II, pl. 102. Texierii II, pl. 81. Flandinius, Texierius, Boré, atque etiam Gerhardtii «Ar- chaeologische Zeitung».

PRAEFATIO.

Initiale

7. Fauces montium Pir-à-Zan (sive Pirisen) in Farsistano.	Flandinii Perse Moderne, v. V, pl. 96. (Cf. G. Rawlin- sonii v. IV, p. 8).

Initiale

8 a) Xerxis Nº 5 palatium reffectum cum b) litera Q colorata e literis cuneatis, caelatura variisque minu- tioribus Palæo-Persicorum monu- mentorum ornamentis confecta.	a) Fergusson, pl. Nº 18. ad p. 170 (Restoration of hall of Xerxes); b) Fland. II, pl. 77 et cet. c) G. Raw- linson. IV, 267.

9. Tabula geographica: <i>Persepolis</i> & loca adjacentia.	KerPorteri tabula geographica in init. vol. I.

10. Hypogeum Canusinum (ubi am- phora Darium Hystaspi consul- tantem exhibens est inventa).	«Archaeologische Zeitung» Gerhardtii. 1857. Nº 103, 104, S. 55. (Gräber zu Ca- nosa), Taf. CIV.

11—12. Magna amphora Darii Hy- staspi Neapolitana (s. amphora Canusina).	Ibidem. S. 50—55, 59 et «Illustrated London News» 14 Febr. 1857, pp. 138— 139.

Finale

13. Propylaeum regii sepulchri Per- sepoli.	Fland. III, pl. 166; G. Raw- linsonii, IV, p. 299.

PAGINAE libri.	OPERIS CONTEXTUS INDEX.
	SITUS
I—VII	Persicarum hucusque repertarum inscriptionum, aliarumque antiquitatum, praecipue Sassanidarum temporis, adumbratione nec non locorum, ubi hae inveniuntur, ichnographiis adjectis, in tabula depictus.
I	Tabularum index.
II	I. Scala comparativa numeralis unius geographici milliarii.—Colorum, scripturae et abbreviationum explicatio (ad tabulam Palæo-Persicarum Inscriptionum).
	Index Ichnographicus:
	II. Ager Murghabi et Pasargadarum . . . . .
	III. Behistanum . . . . .
	IV. Alvandum & Hamadanum . . . . .
	V. Ichnographia Persepolis . . . . .
	VI. Planities Persepolitana . . . . .
	VII. Iter a Persepoli ad Pasargadas . . . . .
ad p. II, p. III—IV	Topographica dinumeratio in tabula exhibitorum locorum, ubi literæ cuneatae, nec non Sassanidarum aliæque antiquitates inveniuntur, ad fidem praecipue Flandinii peregrinationis turmatim concinnata.
	Turma I. Antiquitates Palæo-Persicae cum inscriptionibus cuneatis.
	Turma II. Loca, ubi Palæo-Persicis antiquitatibus nec non cuneatis inscriptionibus junctæ sunt antiquitates Sassanidarum.
	Turma III. Loca, ubi Palæo-Persicarum antiquitatum reliquiae absque inscriptionibus supersunt.
	Turma IV. Antiquitates Sassanidarum.
	Turma V. Antiquitates Assyricæ, Graecæ, Parthicae cet.

Imagines, initialia, finalia et cetera minutiora ornamenta.		Operum, unde hae sunt desumptae, designatio.
N ^o	RERUM DESIGNATIO.	

SITUS

Persicarum hucusque repertarum inscriptionum, aliarumque antiquitatum, praecipue Sassanidarum temporis, adumbratione nec non locorum, ubi hae inveniuntur, ichnographiis adjectis, in tabula depictus.

—	14. (I) <i>Tabula Palæo-Persicarum inscriptionum.</i>	Tabulae geographicæ ad opera Ker Porteri [VI] Flandinii [IV], Fergussonii, G. Rawlinsonii, Loftusii, Kiepertii et cet.
—	15. TABULAE ICHNOGRAPHICAE:	
	II. Ager Murghabi et Pasargadarum.	Flandinii IV, pl. 194.
	III. Behistanum	» I, pl. 15.
	IV. Alvandum et Hamadanum .	» I, pl. 24.
	V. Ichnographia Persepolis . .	» II, pl. 64 (Plan général des antiquités).
	VI. Planities Persepolitana . .	Flandinii II, pl. 65 (Plan du plateau et des environs).
	VII. Iter a Persepoli ad Pasargadas.	Flandinii II, pl. 57 (Persepolis & Pasargades: plan itinéraire).
—	16. Tabula geographica: <i>Persepolis, Shirazum locaque adjacentia.</i>	H. Kiepert: Atlas von Asien zu C. Ritter's allgemeine Erdkunde. Dritte Lieferung, Berlin, 1852. «West-Persien».

PAGINAE libri.	OPERIS CONTEXTUS INDEX.
V a.	
V b.	VIII. Index comparativus ad Persepolis tabulam ichnographicam.
VI a-b.	IX. Indices comparativi ad palatiorum Persepoli- tanorum et sepulchrorum Naqši-Rustami tabu- las ichnographicas.
VI a.	a—b. Palatia №№ 2 et 3 . . . . .
	c—d. Palatia №№ 4 et 5 . . . . .
VI b.	e—f. Palatia №№ 6 et 7. . . . .
	g—h. Palatium № 8 et Naqsirustamensia sepulchra. . .
VII	X. Indices explicativi ad Vani et Suzorum tabu- las ichnographicas.

Imagines, initialia, finalia et cetera minutiora ornamenta.		Operum, unde hae sunt desump- tae, designatio.
Nº	RERUM DESIGNATIO.	
—	17. (VIII) Persepolis tabula topo- graphica.	Flandinii II, pl. 67. [Cf. Kaempferi p. 329; Niebuhr II tab. XVIII (Grondtekening van het Paleis te Persepolis); Ker Porteri pl. 30, Texierii II, pl. 93—94; Fergussonii plat. I ad p. 94 (Plan of Persepolis) et G. Rawlinsonii IV, p. 241].
—	18. (IX). a. Palatium Nº 2	Flandinii II, pl. 90. (Cf. Fergussonii, p. 144; G. Rawlinsonii IV, p. 281).
	b. » Nº 3	Flandinii III, pl. 113 (Cf. Texierii II, pl. 95; Fergussonii p. 116; G. Rawlinsonii IV, p. 256).
—	c. » Nº 4	Flandinii III, pl. 129.
	d. » Nº 5	» III, pl. 131 (Cf. Texierii II, pl. 96; Fergussonii p. 140).
—	e. » Nº 6	Flandinii III, pl. 142.
—	f. » Nº 7	» III, pl. 145.
	g. » Nº 8	» III, pl. 149 (Cf. Texierii II, pl. 100).
	h. Naqsirustamensia sepulchra.	Flandinii IV, pl. 169. (Cf. G. Rawlinsonii IV, p. 299, «ground-plans of tombs»).
—	19. (X) A. Tabula topographica urbis Vani.	Texierii I, pl. 35.
	B. Tabula topographica Sursorum.	Loftusii ad p. 340 (Plan of the most remarkable Mounds of Shúsh [ancient Susa]).

PAGINAE
libri.

OPERIS CONTEXTUS INDEX.

1—136

ARCHETYPÆ.

4

5

6

I. Inscriptio Cyri. (Inscriptio Murghabi) . .

7—80

II. Inscriptiones Darii Hystaspi.

8

9

10

11—48

Inscriptiones Behistani.

11—20

Tabula I.

17

20—28

» II.

29—36

» III.

36—43

» IV.

43—44

» V.

45—48

Inscriptiones Behistani Minores: A—K.

46

47

48

49—51

Inscriptio Alvandensis O. . . . .

50

Imagines, initialia, finalia et cetera minutiora
ornamenta.Operum, unde hae sunt desump-
tae, designatio.N^o

RERUM DESIGNATIO.

ARCHETYPÆ.

1	20. Pilastrum Cyri, ad f. Flandini .	Flandinii IV, pl. 198.
2	21. Sepulchrum Cyri	» V, pl. 83.
3	22. Pilastrum Cyri, ad f. Ker Porteri	Ker Porteri I, p. 492. (Cf. Ménant, p. 109).
		
4	23. Mons Behistani, ad f. Ker Per- teri.	II, p. 150.
5	24. Altera facies Behistani, ad f. Flandinii.	I, pl. 16.
6	25. Montis Behistani facies, inscrip- tiones portans.	Flandinii I, pl. 16.
7	26. Altaria Ignicola	» IV, pl. 180.
8	27. Imagines Behistanensis montis, ad f. Rawlinsonii.	H. C. Rawlinsonii tabula litho- graphica: «General View of the sculptures at Behistun, taken from the foot of the Boek».
9	28. Imagines Behistanenses, ad f. Flandinii.	I, pl. 18.
Finale	29. Capitulum columnae Persepoli- tanae cum boum sculpturata ima- gine.	Flandinii II, pl. 93.
Initiale	30. Ahuramasdae effigies	E Persepolitanis thronis.
Finale	31. Capitulum columnae Istakhrensis cum unicorni.	Flandinii II, pl. 61.
10	32. Fauces Alvandenses, ad f. Flan- dinii.	V, pl. 70.

PAGINAE libri.	OPERIS CONTEXTUS INDEX.
51	
52—56	Inscriptiones Suezenses: a, b. . . . .
54	
55	
56	
57	Inscriptio Londinensis . . . . .
58—65	Inscriptiones Persepolitanae.
58—59	Contractior Persepolis ichnographiæ descriptio . . .
60	
61	
62	
—	
—	Inscriptio H.
63	» I.
64	» B.
65	
—	
66—80	Inscriptiones Naqši-Rustami.
66—67	

Imagines, initialia, finalia et cetera minutiora ornamenta.		Operum, unde hae sunt desump- tae, designatio.
Nº	RERUM DESIGNATIO.	
11 Initiale	33. Saxum Alvandense	Flandinii I, pl. 24.
	34. Ahuramasdae imago	E caelaturis Naqsi-rustamen- sis sepulchri.
Finale	35. Capitulum columnae Persepoli- tanae porticus.	Flandinii II, pl. 75.
12	36. Literae cuneatae Suezenses ad edit. Pancouckii	} Descript. de l'Egypte, T. 5, p. 29.
13	37. Imago Suezensis ad edit. Pan- couckii	
14	38. Altera imago monumenti Sue- zensis ad edit. Denonii.	Voyage en Egypte, p. 124.
Initiale	Imago Nº 30 repetita.	
15	39. Imago cylindri Londinensis ad f. G. Rawlinsonii.	G. Rawlinsonii IV, p. 182.
Finale	40. Columna media ex Istakhri ruinis.	Flandinii II, pl. 61.
16	41. Persepolis. prospectus ichnogra- phia (ab occidente), ad auctorit. Flandinii.	» II, pl. 66.
17	42. Muri, Persepolis palatia praecin- gentis, prospectus.	» II, pl. 71.
18	43. Palatium Darii H. (Nº 3), ubi sunt postes, inscriptione B ornati.	» III, pl. 114.
Initiale	Imago Nº 34 repetita.	
19	44. Pars muri, Persepolis palatia praecingentis, ubi sunt inscrip- tiones Darii Hystaspi H et I.	» II, pl. 69.
20	45. Ipsi postes, ubi est Darii H. inscriptio B.	» III, pl. 128.
Finale	46. Basis columnae e ruinis Istakh- rensis palatii.	» II, pl. 61.
21	47. Sepulchra Naqsi-Rustami. . . .	» IV, pl. 172. (Cf. Char- dini IX, Nº LXXIV; Kaem- pferi, ad p. 307; Bruins, p. 166: «grafsteden te Naxi- rustan»; Ker Porteri I, pl. 16; Texierii II, pl. 127).

PAGINAE
libri.

OPERIS CONTEXTUS INDEX.

68
69

70
71

72

73
74
75

76—79

79

80

Inscriptio NR a) . . . . .

Inscriptiones NR b), NR c).

» NR d), NR e). . . . .

81—112

82—83

III. Inscriptiones Xerxis.

Annotatio ad Persepolis prospectus ichnographiam . .

84

85

86

87

88

Imagines, initialia, finalia et cetera minutiora ornamenta.		Operum, unde hae sunt desumptae, designatio.
N.º	RERUM DESIGNATIO.	
22	48. Sepulchrum Darii Hystaspi . .	Flandinii IV, pl. 174.
23	49. Aedificii Centralis (N.º 7) prospectus, ubi throni effigies reperitur.	» III, pl. 144.
24	50. Thronus aedificii Centralis . .	» III, pl. 146.
25	51. Palatium magnum (N.º 8), ubi ceteri tres throni reperiuntur.	» III, pl. 148.
26	52. Thronus meridionalis palatii magni.	» III, pl. 156.
27	53. Alter thronus meridionalis . .	» III, pl. 155.
28	54. Thronus septentrionalis . . .	» III, pl. 154.
29	55. Altera palatii magni facies, eadem thronorum effigies continens.	» III, pl. 148 (bis).
Initiale	Imago N.º 30 repetita.	
Finale	56. Persepolitanae columnae, e magna columnarum serie, summa pars, capitulum loco motum exhibens.	Flandinii II, pl. 89 (Cf. Niebuhrii II, p. 110).
		
30	57. Persepolis prospectus ichnographia ab oriente, secundum Niebuhrium.	Voyage en Arabie & cet. II. Tab. XIX. («Gezigt der overblyszels van Persepolis», «Vue des ruines de Persepolis»).
31	58. Porticus Xerxis inter septemtriones et occasum solis spectans (inscriptio D).	Flandinii II, pl. 78.
32	59. Porticus Xerxis inter septemtriones et orientem solem spectans (inscriptio D).	» II, pl. 77.
33	60. Ruinarum Persepolitanarum pars inter meridiem et ortum solis spectans, auct. Chardinio.	Chardinii IX, pl. 53.
34	61. Palatium Xerxis (N.º 5), auctore Corn. de Bruinio.	Bruins, pl. 150 («Vervalle Trap»).
35	62. Occidentalis facies palatii Xerxis (N.º 5), ubi est inscriptio G.	Flandinii III, pl. 132.

PAGINAE libri.	OPERIS CONTEXTUS INDEX.
89	
90	
91	
92	
93—103	Inscriptiones Persepolitanae.
93—96	Inscriptio D . . . . .
96	Inscriptio G . . . . .
97—98	Inscriptiones E a) et E b) . . . . .
99—100	» C a) et C b) . . . . .
101—103	Inscriptio A . . . . .
103	
104—105	Inscriptio Alvandensis F . . . . .
105	
106—110	Inscriptio Vanensis K . . . . .
106	
107	
108	
109	

Imagines, initialia, finalia et cetera minutiora ornamenta.		Operum, unde hae sunt desumptae, designatio.
N.º	RERUM DESIGNATIO.	
36	63. Paries in medio scalarum palatii (N.º 5), ubi est inscriptio Ea .	Flandinii III, pl. 137.
37	64. Scalae occidentales palatii Xerxis (N.º 5), inscriptione Eb ornatae.	» III, pl. 136.
38—39	65—66. 65 (38) Scalae meridionales et 66 (39) pila palatii Darii H. (N.º 3), Xerxis Ca et Cb inscriptionibus instructae.	» III, pl. 115. » III, pl. 117.
40	67. Palatium Xerxis (N.º 2) cum scalis, ubi est inscriptio A .	» II, pl. 88.
41	68. Ipsae pilae propylaeorum, ubi est inscriptio D .	» II, pl. 74.
42	69. Ipsi postes, ubi est Xerxis inscriptio G .	» III, pl. 138.
43	70. I. Magnae scalae palatii Xerxis (N.º 2), ubi in pariete, caelato opere instructo, inscriptio A , bis repetita, conspicitur (ab oriente ordiundo), p. 97—99. II. Magnarum scalarum media pars, p. 100—101; III. Magnarum scalarum exitus (ab occidente), pp. 102—103.	» II, pl. 90—91. (Cf. Flandinii II, pl. 95—110; Chardinii IX, pl. XVIII (I—II); Kämpferi p. 341; Bruins, pl. 126: «de beelden met de karakteren nevens den trap, ter west syde»; pl. 127: «—ter oost syde»; Niebuhrii: Tabl. XXI—XXIII; Ker Porteri I, pl. 34 («Ornamented stairs at Persepolis»).
Finale	71. Bovis pars anterior e capitulis Persepolitanarum columnarum.	Flandinii III, pl. 161.
44	72. Saxum Alvandense ad f. Texierii. Imago N.º 34 repetita.	Texierii I (an. 1842), pl. 60 (Hamadan).
Initiale		
Finale	73. Caelatura palatii N.º 8: rex, pugnans cum grypho, capite aquilae praedito.	Texierii II, pl. 112.
45	74. Urbs Vanum. — Orta-Kapu, ad f. Texierii.	Texierii I, 36 (Cf. Armenicum librum, p. 51).
46	75. Urbs Vanum. — Iskélé-Kapu, ad f. Texierii.	Texierii I, 38 (Cf. Armenicum librum, p. 50).
47	76. Urbs Vanum. — Semiramidis castellum, ad f. Boré.	L'Univers. 1838. Armenie pl. 4.
Initiale	Imago N.º 30 repetita.	

PAGINAE libri.	OPERIS CONTEXTUS INDEX.
110	
111—112	Inscriptio super vaso comitis Caylus Qa) . .
112	
	
113—116	IV. Inscriptio Artaxerxis I . . . . .
115	(Inscriptio Veneta Q) . . . . .
116	
	
117—120	V. Inscriptio Darii II.
118	
119	(Inscriptio Persepolitana D) . . . . .
120	
	
121—128	VI. Inscriptiones Artaxerxis Mnemonis.
122	
123	

Imagines, initialia, finalia et cetera minutiora ornamenta.		Operum, unde hae sunt desumptae, designatio.
N ^o .	RERUM DESIGNATIO.	
Finale	77. Caelatura palatii N ^o 3: rex cum grypho, serpentis cauda praedito, pugnans.	Texierii II, pl. 102 (Cf. Flandinii III, pl. 123).
48	78. Vasum comitis Caylus, ad f. Newtonii.	Discoveries at Halicarnassus & cet. Atlas, Plat. 7.
Initiale	Imago N ^o 34 repetita.	
Finale	79. Caelatura palatii N ^o 8: rex, pugnans cum leone.	Texierii II, pl. 101.
		
49	80. Inscriptiones super vaso Artaxerxis I.	S. Martin, Mém. de l'Inst. R. de France, t. XII, 1839 (Cf. Longpérier, Rev. Arch. 1844, I, 446):
Finale	81. Caelatura palatii N ^o 8: rex, pugnans cum tauro.	Texierii II, pl. 110.
Finale	82. Ruinae altarium ignicolorum in Pasargadis.	» II, pl. 85 (ruines d'un pyrée).
		
50	83. Palatium Darii H. (N ^o 3), auctore de Bruinio.	Bruins, 128 («Portalen van Agteren»).
Finale	84. Caelatura palatii N ^o 3: rex, pugnans cum leone eumque suffocans.	Texierii II, pl. 98.
Finale	85. Urbs Hamadanum	Flandinii V, pl. LXVIII.
		
51	86. Susa. — Sepulchrum prophetae Danielis.	Flandinii V, pl. C. (Cf. Loftusii, ad p. 322).
52	87. Susa. — Saxum nigrum, auct. Monteith, ad f. Loftusii.	Loftusii, p. 419 (Cf. Ker Porteri II, p. 415).

PAGINAE
libri.

OPERIS CONTEXTUS INDEX.

124

125

126—127

(Inscriptiones Susianæ **a, b**) . . . . .

128

129—134

VII. Inscriptio Artaxerxis Ochi.

130

131

132—133

(Inscriptio Persepolitana **P**) . . . . .

134

135—136

VIII. Inscriptio Arsacis.

136

Imagines, initialia, finalia et cetera minutiora ornamenta.		Operum, unde hae sunt desump- tae, designatio.
N ^o	RERUM DESIGNATIO.	
53	88. Capitulum et basis columnae Susianae, auctore Loftusio.	Loftusii, p. 369.
54	89. Saxum Shusteri cum reliquiis inscriptionum, ad f. Bode.	Flandinii IV, pl. 226.
Finale	90. Caelaturae palatiorum N ^o 3 et 5 personas sudarium, urnam et pyxida gerentes exhibentes.	Texierii II, 98 (Cf. Flandinii III, 135 (bis)).
Finale	91. Montes Istakhri	Flandinii II, pl. 62.
		
55	92. Scalae palatii Darii H. (N ^o 3) cum inscr. Persepol. Artaxerxis Ochi (P).	Flandinii III, pl. 120.
56—57	93. (56) Prospectus et	» III, pl. 129.
	94. (57) Caelatura palatii Artaxerxis Ochi (N ^o 4) cum eadem inscrip- tione (P).	» III, pl. 130.
Finale	95. Caelatura palatii N ^o 8, regem scipionem et loti florem geren- tem exhibens. A tergo duo mini- stri, quorum unus umbellam, alter muscarium et sudarium tenet.	Texierii II, pl. 111 (Djemschid et ses porte-parasol).
Finale	96. Sepulchrum regale Persepolita- num.	Flandinii III, pl. 166 («Façade de la tombe royale au nord- est du plateau»).
		
58	97. Sigillum Arsacis	H. Layard: «Discoveries in the ruins of Niniveh & cet., p. 607.
Finale	98. Palatium (N ^o 6) Persepolitanum	Flandinii III, pl. 143.
		

PAGINAE libri.	OPERIS CONTEXTUS INDEX.
1—122	INTERPRETATIO & COMMENTARIUM.
1—4	I. Inscriptio Cyri M. (Inscriptio Murghabi).
3	
4	
	
5—92	II. Inscriptiones Darii Hystaspi.
5—58	Inscriptiones Behistani:
5—29	Tabula I.
29—38	» II.
38—43	» III.
44—53	» IV.
54—55	» V.
55—58	Inscriptiones Behistani Minores.
55	Inscriptiones A, B, C.
56	» D, E, F, G, H, I, J.
57	Inscriptio K.
58	
59—63	Inscriptio Alvandensis O. . . . . .
63	
64—68	Inscriptiones Suezenses . . . . .
64	Inscriptio a.
65	» b.
68	
60—70	Inscriptio Londinensis Na) . . . . .
70	
71—75	Inscriptiones Persepolitanae . . . . .
71	Inscriptio H.
72	» I.
74	» B.
75	

Images, initialia, finalia et cetera minutiora ornamenta.		Operum, unde hae sunt desump- tae, designatio.
Nº	RERUM DESIGNATIO.	

INTERPRETATIO & COMMENTARII.

Initiale	99. Takht-i-Bostanensis arcuata con- cameratio e Sassanidaram tem- pore.	Flandinii I, pl. 7 (Cf. pl. 3 et Ker Porteri II, p. 170).
Finale	100. Caelatura scalae palatii Nº 2: leo taurum unicornem trucidans.	Flandinii II, pl. 102.

Finale	Imago Nº 29 repetita.	
Initiale	» Nº 30	»
Finale	» Nº 31	»
Initiale	» Nº 34	»
Finale	» Nº 35	
Initiale	» Nº 30	
Finale	» Nº 40	»
Initiale	» Nº 34	
Finale	» Nº 40	»

PAGINAE libri.	OPERIS CONTEXTUS INDEX.
76—92	Inscriptiones Sepulchrales Naq̄ši-Rustami.
76	Inscriptio NR a).
81	Inscriptiones NR c), NR d), NR e).
92	
	
93—103	III. Inscriptiones Xerxis.
93—98	Inscriptiones Persepolitanae.
93—95	Inscriptio D .
95	» G .
95—96	Inscriptiones E a) et E b).
97	» C a) et C b).
97—98	» A .
99	Inscriptio Alvandensis F . . . . .
—	
100—102	Inscriptio Vanensis K . . . . .
102	
103	Inscriptio super vaso Comitum Caylus . . . .
—	
	
104—107	IV. Inscriptio Artaxerxis I (Veneta).
106	
107	
	

Imagines, initialia, finalia et cetera minutiora ornamenta.		Operum, unde hae sunt desump- tae, designatio.
N.º	RERUM DESIGNATIO.	
Initiale	Imago N.º 30 repetita.	
Finale	» N.º 56 »	
		
Finale	Imago N.º 71 repetita.	
Initiale	» N.º 34 »	
Finale	» N.º 73 »	
Initiale	» N.º 30 »	
Finale	» N.º 77 »	
Initiale	» N.º 34 »	
Finale	» N.º 79 »	
		
1	101. Imago Vasi Artaxerxis, nunc pri- mum edita.	Ad fidem Regiae Bibliothecae Marcianae Bibliothecarii Jo- sephi Valentinelli.
Finale	Imago N.º 81 repetita.	
		

PAGINAE libri.	OPERIS CONTEXTUS INDEX.
108—109	V. Inscriptio Darii II Persepolitana (L) . . . .
	
110—117	VI. Inscriptiones Artaxerxis Mnemonis (Susianæ)
110	Inscriptio a.
111	» b.
113	
116	
117	
	
118—121	VII. Inscriptio Artaxerxis Ochi Persepolitana (P)
120	
121	
	
122	VIII. Inscriptio Arsacis (in sigillo Grotefendi) .
	

Imagines, initialia, finalia et cetera minutiora
ornamenta.

Operum, unde hae sunt desump-
tae, designatio.

Nº

RERUM DESIGNATIO.

Finale

Imago Nº 84 repetita.

2

102. Susianarum columnarum ichno-
graphia.

Loftusii p. 366.

3

103. Antiqua Susorum Ninivensis
delineatio.

» p. 428.

Finale

Imago Nº 90 repetita.

4

104. Persepolis murorum structurae
specimen.

G. Rawlinsonii IV, p. 240.

Finale

Imago Nº 95 repetita.

Finale

105. Ruinae Hamadanenses . . . | Flandinii I, pl. 25.

PAGINAE libri.	OPERIS CONTEXTUS INDEX.
1—52	LITERARUM PALÆO-PERSICARUM ENUNCIATIO & INSCRIPTIONUM TRANSCRIPTIO.
1—16	Literarum Palæo-Persicarum Enunciatio.
3	
16	
17—52	Transcriptio.
17	I. Inscriptio Cyri . . . . .
18—42	II. Inscriptiones Darii Hystaspi . . . . .
18—37	Inscriptiones Behistani.
18—22	Tabula I.
22—27	» II.
27—30	» III.
30—34	» IV.
34—35	» V.
35—37	Inscriptiones Behistani Minores:
35	Inscriptiones A, B.
36	» C, D, E, F, G, H, I.
37	» J, K. . . . . .
—	Inscriptio Alvandensis O . . . . .
38	Inscriptiones Suezenses:
	Inscriptio a . . . . .
	» b . . . . .

Imagines, initialia, finalia et cetera minutiora ornamenta.		Operum, unde hae sunt desumptae, designatio.
Nº	RERUM DESIGNATIO.	
LITERARUM PALŒO-PERSICARUM ENUNCIATIO & INSCRIPTIONUM TRANSCRIPTIO.		
Initiale	106. Monumentum Takht-i-Ghero ad pedem montis Zagros.	Flandinii IV, pl. 214.
Finale	107. Capitulum Sassanidarum columnae Ispahanensis.	» I, pl. 27, bis.
Initiale	108. Ornamenta sculpturata Takht-i-Bostanensis monumenti (e tempore Sassanidarum).	» I, pl. 3, 5.
Initiale	Imago Nº 30 repetita.	
Finale	109. Imago unicornis e caelaturis Persepolitanorum thronorum.	
Initiale	Imago Nº 34 repetita.	
Finale	110. Imagines leonum e caelaturis Persepolitanorum thronorum et sepulchrorum desumpta.	
Initiale	Imago Nº 109 repetita.	
Finale	111. Caelatura onagri e scalis palatii Nº 2.	G. Rawlinsonii IV, p. 317.
Initiale	112. Caelatura duorum arietum ex iisdem scalis.	» IV, p. 317.
Finale	113. Caelatura hominis agnum gerentis.	» IV, p. 316.

PAGINAE libri.	OPERIS CONTEXTUS INDEX.
39	Inscriptio Londinensis . . . . .
39—40	Inscriptiones Persepolitanae . . . . .
39	Inscriptio H .
40	» I .
—	» B . . . . .
41—42	Inscriptiones Naq̄ši-Rustami . . . . .
41	Inscriptio NR a).
42	Inscriptiones NR b), NR c), NR d), NR e) . . .
43—48	III. Inscriptiones Xerxis . . . . .
43—46	Inscriptiones Persepolitanae.
43	Inscriptio D .
44	Inscriptiones G , E a), E b).
45	» C a), C b), A . . . . .
46	Inscriptio Alvandensis F . . . . .
47	Inscriptio Vanensis K . . . . .
48	Super vaso Comit̄is Caylus (Q a) . . . . .
49—52	IV. Persarum regum inscriptiones post Xerxem.
49	ARTAXERXES I: Inscriptio Veneta Q . . . . .

Imagines, initialia, finalia et cetera minutiora ornamenta.		Operum, unde hae sunt desump- tae, designatio.	
N ^o	RERUM DESIGNATIO.		
Initiale	114. Effigies Persici regis super moneta.	G. Rawlinsonii IV, p. 155.	
Finale	115. Effigies Persiae regum super cylindris.	» IV, p. 156.	
Initiale	116. Effigies Persae super gemma.	» IV, p. 323.	
Finale	117. Persicae monetae	» IV, p. 324.	
Initiale	118. Moneta Persica	» IV, p. 324.	
Finale	119. Rex super dario (στατήρ) . .	» IV, p. 160.	
Initiale	Imago N ^o 30 repetita.		
Finale	120. Persicae monetae	» IV, p. 324.	
Initiale	121. Portentum (genius mali) . .	» IV, p. 338.	
Finale	122. Persicus venator verrem occidens	» IV, p. 200.	
Initiale	123. } Portenta (e gemma & cylin-	» IV, p. 338.	
Finale	124. } dris).	» IV, p. 338.	
Initiale	125. Persicus venator, τὸν ἀνθλόπα (antilopam) persequens (e gemma).	» IV, p. 199.	
Finale	126. Capitulum Sassanidarum temporis columnae e Takht-i-Bostano.	Flandinii I, pl. 6.	
			
Initiale	127. Effigies Auramasdae tribus capitibus instructi.	G. Rawlinsonii IV, p. 333.	
Initiale	128. Persicus lembus (e moneta).	» IV, p. 145.	
Finale	129. Regis a duobus geniis mali obsessi imago (super gemma onychina).	A. H. Layard, p. 607.	

PAGINAE libri.	OPERIS CONTEXTUS INDEX.
50	DARIUS II: Inscriptio Persepolitana L . . . . .
—	ARTAXERXES MNEMON. Inscriptiones Susianæ S . Inscriptio a. » b. . . . .
51—52	ARTAXERXES OCHUS: Inscriptio Persepolitana P .
52	
—	ARSACES: Inscriptio in sigillo Grotefendi . . . . .
	
1—52	GLOSSARIUM PALÆO-PERSICUM.
2	
2—52	
52	

Imagines, initialia, finalia et cetera minutiora ornamenta.		Operum, unde hae sunt desumptae, designatio.
№№	RERUM DESIGNATIO.	
Initiale	130. Auramasdas duobus geniis alatis insidens, qui hunc et regis imaginem portant. E cylindro crystallino.	A. H. Layard, p. 607 (Cf. G. Rawlinsonii, p. 337).
Finale	131. Rex venator. E simili cylindro.	G. Rawlinsonii, p. 321.
Initiale	132. Auramasdae symbolum cum regis effigie et grypho, quem Sacas a dextra sagitta occidere tendit. E cylindro chalcedonio.	Layard, p. 607.
Finale	133. Auramasdae symbolum, quod duo centauri portant, sagittarum acervum protegens. A dextra una persona sacrificium affert, a sinistra altera summum numen adorant. Pone hanc, sub stella et luna, Pehlevicae literae (e simili cylindro).	Layard, p. 606 (Cf. G. Rawlinsonii IV, p. 337).
Initiale	134. Rex leonem sive portentum occidens (super gemma ex albo chalcedonio lapide).	Flandinii III, pl. 118.
Finale	135. Duo hostes, sub Auramasdae symbolo, pacem constituunt (e cylindro).	G. Rawlinsonii IV, p. 321.
Initiale	136. Persa taurum opprimens.	» IV, 115 (Persiae Stabbing a Bull).
Finale	137. Fragmenta architectonicarum ornamentorum e Parthicis ruinis Varcae.	Loftusius ad p. 225.

GLOSSARIUM PALÆO-PERSICUM.

Initiale	138. Meidam-i-Shah (regia platea Ispahani).	Flandinii V, pl. 54.
	139. Duæ fasciæ e Palæo-Persicis architectonicis ornamentis, gemmis cet. compositae, columnis Glossarii dividendis destinatae.	
Finale	140. Sepulchrum poetæ Saadii.	Flandinii V, pl. 87.

PAGINAE
libri.

OPERIS CONTEXTUS INDEX.

1—17

ADDENDA & CORRIGENDA.

3

In Archetypo . . . . .

4—12

In Interpretatione . . . . .

13—14

In literarum Palæo-Persicarum Enunciatione

15—17

In Glossario . . . . .

18

INDICES

1—12

propriorum, personarum et scriptorum atque geographi-
corum, nominum, quæ in libro occurrunt.

3—9

Index propriorum, personarum et geographicorum
nominum . . . . .

3—9

10—12

Index antiquorum et recentiorum scriptorum, quo-
rum nomina in Commentariis et cet. laudantur.

12

Imagines, initialia, finalia et cetera minutiora ornamenta.		Operum, unde hae sunt desumptae, designatio.
N ^o .N ^o	RERUM DESIGNATIO.	

ADDENDA & CORRIGENDA.

Initiale	Imago N ^o 30 repetita.	
Finale	141. Loti flos e caelaturis Persepolitanarum scararum.	Flandinii II, pl. 98.
Initiale	Imago N ^o 34 repetita.	
Finale	142. Arbor cupressi itidem e caelaturis Persepolitanarum scararum.	Fland. II, pl. 98 (Cf. Ker Porteri II, pl. 38; Bruins, pl. 126; Niebuhrii tab. XXII).
Initiale	Imago N ^o 30 repetita.	
Finale	» N ^o 141 »	
Initiale	» N ^o 34 »	
Finale	» N ^o 142 »	
Finale	143. Persica porticus (N ^o 1) secundum Kämpferum (imago ad Kämpferi modum et genium delineata et excusa).	Kämpferi, p. 334.

INDICES

propriorum, personarum et scriptorum atque geographicorum, nominum, quæ in libro occurrunt.

Initiale	144. Altare igniarium cum igne accenso (e caelaturis Naq̄sirustamensium sepulchrorum).	Flandinii IV, pl. 177.
	Fascia collectiva N ^o 139 repetita.	
Finale	145. Bigarum Persepolitanarum fragmentum.	G. Rawlinsonii IV, p. 192.
Initiale	146. Altaria igniaria secundum Bruiniam.	Bruins, pl. 171 (Twee kleene Gebouwen).
Finale	147. Currus Persicus Persepolitanus.	G. Rawlinsonii IV, p. 123.

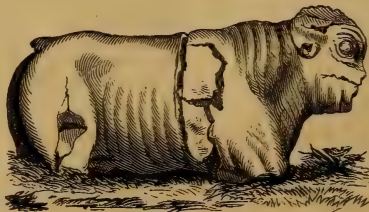
PAGINAE
libri.

OPERIS CONTEXTUS INDEX.

INDEX COLLATIVUS

1—39	rerum et imaginum, initialium, finalium variorumque minutiorum ornamentorum, quæ itidem ad monumenta descripta sunt.
2—3	Index comparativus, textus operis repertorium exhibens . . . . .
4—39	Index collativus rerum & imaginum . . . . .
5	
38	
39	
(40—41)	Addendorum et corrigendorum supplementum. .

■ **Libri paginarum computatio:** Tituli cum Dedicatione occupant paginas 10; Praefatio — 32; Situs Persicarum hucusque repertarum inscriptionum & cet. — 7; Archetypa — 136; Interpretatio et Commentarii — 122; Literarum Palæo-Persicarum Enunciatio et inscriptionum Transcriptio — 52; Glossarium Palæo-Persicum — 52; Addenda & Corrigenda — 18; Indices propriorum, personarum et scriptorum atque geographicorum, nominum — 12; Index collativus rerum & imaginum — 39; Addendorum et corrigendorum supplementum — 2: In summa paginae 482.

Imagines, initialia, finalia et cetera minutiora
ornamenta.

Operum, unde hae sunt desump-
tae, designatio.

N^o

RERUM DESIGNATIO.

INDEX COLLECTIVUS

rerum et imaginum, initialium, finalium variorumque
minutiorum ornamentorum, quæ itidem ad monumenta
descripta sunt.

Initiale	Imago N ^o 34 repetita.	
Initiale	148. Ruinae Istakhri.	Flandinii II, pl. 58.
Initiale	Imago N ^o 30 repetita.	
Initiale	149. Ruinae Darab-Djerd cum magna cælatura Sassanidarum.	» I, pl. 31 (bis).
Initiale	Imago N ^o 34 repetita.	
Finale	150. Taurus marmoreus mutilatus e Persepolitano palatio N ^o 5.	» III, pl. 130.
Finale	151. Leo marmoreus mutilatus ex Hamadano.	» I, pl. 83.

Imaginum et ornamentorum computatio: Imagines, ichnographiae, initialia et finalia ornamenta nec non lineamenta ornativa 161. — His vero singularibus ichnographiis, quæ sub N°s 14, 18 et 19 generatim sunt indicatae, et initialibus atque finalibus ornamentis, quæ 41 in variis libri locis sunt repetita, additis, multis autem minutioribus e monumentis desumptis ornamentis, ut diversis Oromazis alis, unicornibus, leonibus, rosis, quæ diversas libri sectiones partim incipiunt, partim distinguunt, computando praetermissis, in summa majores et minores imagines sunt in libro 205.

Addendorum et corrigendorum supplementum.

IN TITULIS:

In titulo priore, dele que post vocem glossarium.
In altero, excusum: officinam; corrige: officina.

P. II. IN PRAEFATIONE:

- XI 14 ab imo, excusum: Diod. Sic; corrige: Diod. Sic.
 XII 18 Excusum: Behist; corrige: Behist.
 XV Insere ante 5-am l. ab imo: His adde duas commentationes A. D. Mordtmanni, Behistanensis et Susianæ inscriptionum Scythicam versionem explanantes:
 a) Erklärung der Keilinschriften zweiter Gattung von Dr. A. D. Mordtmann (Zeitschrift der Deutschen morgenländischen Gesellschaft. XVI Band, 1862, pp. 1—126).
 β) Ueber die Keilinschriften zweiter Gattung (ibidem, XXIV B., 1870, pp. 1—84).
 XXI 3 superne, excusum: libri involucri decorante; corrige: titulum libri decorante.
 XXV 2 annot. Adde post vocem Turciei: imperii.

IN ARCHETYPIS:

- 76 1 Excusum: >|≡|>|≡|<; corrige: >|≡|>|≡||>|
102 7 Exc.: <<|≡|>|≡|<|≡|>|≡|>; corr.: <<|≡|>|≡|<|≡|>|≡|>|≡|>|

IN INTERPRETATION:

- 10 — **Addē** sub finem annot. post votem Gesetz: Voces tyanā
manā dātā apariyāyan nunc eidem, a clariss. Justio mihi
etymologiae suggestae, inuitendo, vertissim ad litteram: qua
mea lege circumibant, i. e. ad legis meae normam ver-
sabantur, debebant, vitam debebant legi meae obtemperando.
- 13 6 **Excusum:** hic possessor dominatus factus est, corrige: hic
raptor dominatum exercebat, i. e. exercebat dominationem,
postquam hanc rapuisset. — **Transitivus** sensus mediae
formae r. kar alias occurrens (akunavātā, Behist. III, 3 et
NR a) 4 persuadet me hic etiam aoristum s. imperf. m. ean-
dem significationem tueri. Significatio vocis āyāstā etiam
Behist. III, 1 et 7 comprobari videtur.
- 50 annot. 1-mae l. 19. **Exc.:** interpretantur; lege: intelliguntur.

P. II.

IN GLOSSARIO:

- 16 9 Excusum: *խուճաստան*; corrige: *խուճաստան*
 19 16 Excusum: *զան*; corrige: *շան*
 19 26 Excusum: *շալապ*; corrige: *շահապ*
 24 8 Excusum: *տուժ*; corrige: *տոժ*
 26 22 Adde: Arm. տիգ, gen. տիգի, tîg, tigi -- hasta.
 29 28 Excusum: *ղեհ*; corrige: *ղեհ*
 30 3 Excusum: *ղկտեղ*; corrige: *ղկտեղ*
 31 2 Excusum: *դրուժ*; corrige: *դրուժ*
 39 21 Excusum: *բաժ*; corrige: *բաժ*
 40 6 Excusum: *՝ԿԿԿԿ՝ ԿԿ ԿԿ ԿԿ*; corrige: *՝ԿԿԿԿԿԿ ԿԿ ԿԿ ԿԿ*
 43 20 Excusum: *ժահ*; corrige: *ժահ*
 44 31 Adde: Arm. վերտ (vert), in Comp. լաստիվերտ (Lastivert).
 47 31 Excusum: *վան*; corrige: *տան*
 14 16—17 Excusum: obire, venerari; corrige: versari, vitam degere.
 18 13—14 ab imo, 2-da col. Excusum: sensu passivi; corrige: imperf. s. aor.

IN ADDENDIS:

Dèle annotationem ad p. 180, hancque sequenti muta: p. 109, Adde annotationem post voces effecta fuerit: Quod ad formam vocis a'tangaina s. a'tangina, hanc per տ palatii reddendo, pro genitivo accepi. Si est nominativus potest ad saxeum (i. e. saxi constructum) palatium pertinens significare, quod redit ad idem.

IN INDICE RERUM ET IMAGINUM:

- 10 ab imo, excusum: Suzorum; corrige: Susorum.
 13 № 23, col. 2-da. Excusum: Ker Per-; corrige: Ker Por-.
 21 № 80, col. 2-da. Excusum: Rew.; corrige: Revue.

SITUS

Palæo-Persicarum hucusque repertarum inscriptionum, aliarum antiquitatum, præcipue Sassanidarum temporis, adumbratione nec non locorum ubi hae inveniuntur ichnographiis adjectis, in tabula depictus.

TABULARUM INDEX. I. *Persicarum antiquitatum tabula* ad auctoritatem Ker Porteri, Flandinii, Fergussonii, G. Rawlinsonii, Texierii, Loftusii, Kiepertii cet. descripta. II. Ex iisdem fontibus desumptae *ichnographiae locorum Persarum antiquitatibus illustrium*, nempe: 1) agrorum Murghabi & Pasargadarum, 2) Behistani, 3) Alvandi, 4) Persepolitanarum antiquitatum, 5) planitiei locorumque circumjacentium, 6) ipsius Persépolis, 7) palatiorum nec non sepulchrorum Naqši-Rustami prospectus, itemque 8) Vani & Susorum ichnographia.

Tabulam geographicam archæologicam concinnavit, topographias subjunxit hisque rerum explicationi destinatos indices adjecit

W. GOLOWIN.

(Ad librum Prof. G. Kossowicz: «Inscriptiones Palæo-Persicæ Achæmenidarum»).

PETROPOLI.

IN TYPOGRAPHICO

GOLOWINIANSKY

(VIA WŁADIMIRSKAJA, № 15).

MDCCCLXXIII.

brac
8 (— 4
8 (—
agenie
ntallib
308 i
angae
nll.).
I equi
angle
33 m
galle,
95°
NDIA
CORRUS
ar-ll),
809 8
H. Mc
ONTA
400 p
704 s
a:hmi
). — G
1,338
DO ed
hibratl
radium
arin(6
lll. (m

Colorum et abbreviationum explicatio.

COLORES:

- Antiquitates Palæo-Persicæ cum inscriptionibus cuneatis.
- Loca, ubi Palæo-Persicis antiquitatibus nec non cuneatis inscriptionibus junctæ sunt antiquitates Sassanidarum.
- * Loca, ubi Palæo-Persicarum antiquitatum reliquiae absque inscriptionibus supersunt.
- Antiquitates Sassanidarum.
- Antiquitates Assyricæ, Græcæ, Particæ cet.

ABBREVIATIONES:

C. circiter, F. fluvius, geogr. geographicus, gr. gradus, L. lacus, M. meridies, m. metra, mil. milliarii — iis, Oc. occasus, Or. oriens, pd. pedes, R. ruinae, rudera, r. rivus, S. septentrio, s. sive, t. toisii.

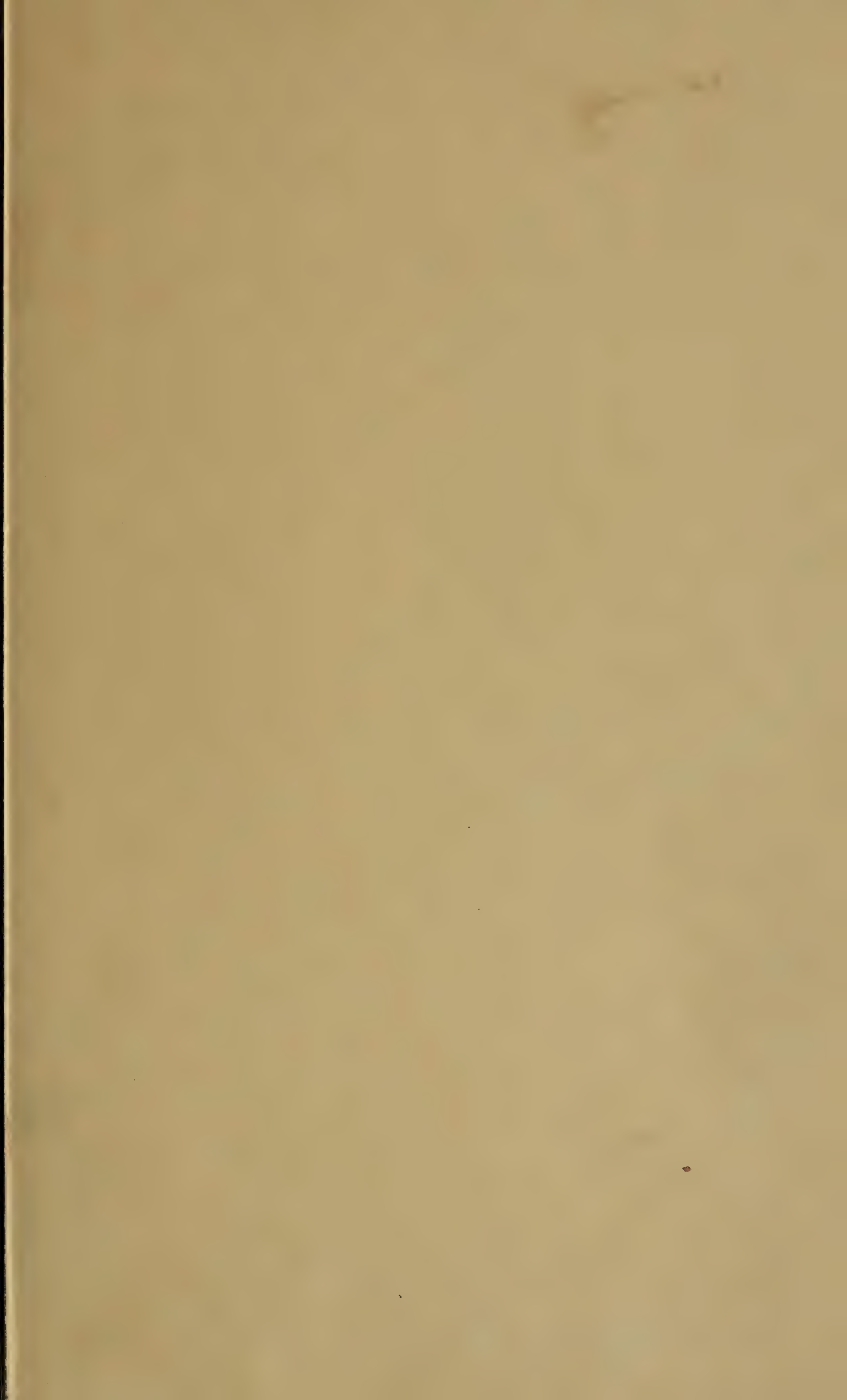
0,992 agajis
(1,321 para-
rici ghyazi,
1,483
(3 berrae,
X 3). —
Bengalicis
2,000 Anglici
tongis,
(100 sem).
BABY-
MEDIÆ,
khebeli);
eli), 0,352
10 khebe-
EGYPTI,
στάδιον =
e, 41,333
rath = 1
us sabba-
AE, 5,031
passus).

This is a detailed topographical map of the archaeological site of Persepolis. The map shows the city layout, including the main palace complex (labeled 'Palace of Darius') and various other structures. The terrain is depicted with contour lines and shaded areas. Various areas are labeled with letters (A through S) and numbers (1 through 10). A scale bar at the bottom left indicates a distance of 100 meters. A compass rose at the bottom right shows the orientation, with North pointing towards the top right.

MENSURA TAB. GENER. 0 1 2 3 4 5 10 15 20 mill. geogr. = 49 millim.

TOPOGRAPHICA DINUMERATIO

in tabula exhibitorum locorum,

ubi litterae cuneatae, nec non Sassanidarum aliæque antiquitates inveniuntur, ad fidem praecipue Flandinii peregrinationis turmatim concinnata.

■ Signum * indicat loca quae in Flandinii peregrinatione non nuncupantur.

TURMA I.

Antiquitates Palæo-Persicae cum inscriptionibus cuneatis.

1. ALVANDUM, saxum et vallis Abbas-Abad prope Hamadanum. *Inscriptiones O et F.*
2. PASARGADAE, in agro Murghabi (Fassa-Guerd). — Mausoleum Maderi-Soleiman (Salomon, Betzabe). — Tres parastatae et columnae. — Parastastans. — Parastas monolitha cum Cyri effigie et *inscriptione cuneata M.* Duplicita altaria igniaria. — Tumulorum terreorum copia (*tepèhs*) in locis adjacentibus.
3. *SUEZ (secundum Pancouckium et Denonum). *Inscriptiones cuneatae a) et b).*
4. *VANUM (secundum Texierium). *Inscriptio cuneata K.*
5. *SUSA (secundum Ker Porterum, Monteithum et Loftusium). Sepulchrum prophetae Danielis. Saxum nigrum. *Litterae cuneatae Sa) et Sb).*

TURMA II.

Loca, ubi Palæo-Persicis antiquitatibus nec non cuneatis inscriptionibus junctae sunt antiquitates Sassanidarum.

6. MONS BEHISTANUM (Bi-sutun, «Absque columnis») ad rivum Gamasiâh. *Inscriptiones Behistanenses Darii H. tab. I—V. Inscriptiones Behistanenses minores: A—K.* — Caelaturae temporis Sassanidarum. — Inscriptiones Kuphicae. — Columnarum et capitulorum fragmenta e roseo et albo marmore. — Locus «Takht-i-Chirin» (thronus [reginae] Chirin). — Pars dolati et expoliti saxi inscriptioni recipiendae destinata.

7. PERSEPOLIS: A. *Istakhr*. Ruinae Palæo-Persicae urbis. — B. *Montes Istakhri* (montes solitarii). Ruinae castelli *Khâlêh-Serb* (castellum cupressorum sive cedrorum). — C. *Takht-i-Rustam*. Rudera igniariorum altarium et columnarum. — D. *Takht-i-Djemchid*. Ruinae Persepolitanoꝝ palatiorum. *Litterae cuneatae: H, I, B, D, G, Ea, Eb, Ga, Gb, A, L, P.*

8. NAQŠH-I-RUSTAM («Imagines Rustami»). Sepulchra regum Persiae (Kabrestân-Karoûn, sepulcretum Guebrorum). — *Litterae cuneatae: NBa, NBb, NBc, NRd et NRe.* — Caelaturae Sassanidarum temporis Shapuri. — Duplicita altaria igniaria.

TURMA III.

Loca, ubi Palæo-Persicarum antiquitatum reliquiae absque inscriptionibus supersunt.

9. SAHNEH, rus inter Behistanum et Kingavarum, cum sepulcrali caverna, quae regiis Petropolitans sepulcris, descriptione sua, similis esse videtur.

10. HAMADANUM (antiqua Ecbatana). Reliquiae antiquitatum Mediae et Persiae. — Columnae. — Marmoreus leo mutilatus. — Sepulchrum Estheris et Mardochei. — Clivus *Mussala* cum antiqua turri (forsan reliquiae palatii Dejoicis) et aggere «Takht-i-Ardeshir» (thronus Artaxerxis).

11. ISPAHANUM (Aspadana). Fundamenta antiquae constructionis cum vestigiis literarum, quae cuneatae forsân fuerunt, et Sassanidarum temporis columnarum reliquiae.

12. SARBISTANUM, ad meridiem a Shirazo («Cypressorum locus»). — Reliquiae altarium igniariorum. — Rudera Sassanidarum palatii.

13. DARAB-DJERD (Guerd), «urbs Darii». — Ad meridiem: *Khâlêh-Darab* («Castellum Darii»). — Aquae ductus subterraneos Achæmenidarum rivos in mentem vocantes. — Inter septemtriones et orientem solem, ingentis magnitudinis caelatura victoriam Shapuri a Valeriano reportatam exhibens.

14. FIROUZ-ABADUM («Sedes Firuzi») flumini Sila-Redjan, prope rus *Keûchh*, appositum. — Altare igniarium (atech-gâh). — Ad septemtriones ruinae magni palatii Sassanidarum temporis prope rus *Khevit*. — Adjacent ruinae castelli «*Khaleh-Doukhtar*» («Castellum Filiae»). — *Khaleh-Richer*, prope Bender-Bushri (urnae sepulcrales).

15. SHIRAZUM, Chirásis. — Takht (Matchit)-Mader-Soleiman («Thronus s. Aedes sacra matris Soleimani»). — Palæo-Persicae ruinae cum effigie duorum nobilium puerorum ex regia cohorte. — Subsunt Sassanidarum temporis cælaturae.

16. SAHNAH, specus in itinere ad Kermanshachum, inter meridiem et ortum solis a Holvano. — Cælatura magum, vestitu aliquas Persepolitanas figuras referentem exhibens, sepulcralem cavernam ornans, quae Persepolitana sepulchra in mentem revocat. Nota est apud incolas sub nomine «Dukan-Dahad».

TURMA IV.

Antiquitates Sassanidarum.

17. TAK-I-BOSTAN (Takht-i-Roustam), circa oppidum Kermanshach, ad flumen Kara-Su («Aqua Nigra»). — Tak-i-Bostan = «Concameratio Horti». — Duæ specus diversae mensurae cum arcu (concameratione) cælaturis ornato. — Integrae parietes multas adhuc cælaturas temporis regum Shapuri II et Barami portant.

18. SHAPURUM, ad septemtriones a Kazeruno, sedes et quasi domicilium ruinarum e Sassanidarum tempore. — Ruinae et saxa cum multis cælaturis, res gestas Shapuri, atque imprimis certamen ejus cum Cæsare Valeriano exhibentibus. — Imitationes informes Persepolitano- rum boum. — Statua immanis magnitudinis collapsa prope ruens per saxa flumen Shapur.

19. NAQSH-I-REDJAB. Cælaturae temporis Sassanidarum. — Inscriptiones Graecae et Pehlevicae.

20. CHEIKH-ALI, specus ab ipsa natura effecti prope Hadji-Abadam cum 5 inscriptionum Pehlevicarum tabulis. — Aliter: «Zendân-Djemshid» («Carcer Djemshidi»).

21. SELMAS, prope Tabrizum, ad ripas lacus Ourmyâh. — Saxa cum opere cælato e Sassanidarum tempore.

22. SERPOUL-I-ZOHAB, in Bagdadensi Pashalyko, prope Kermanshachum, in occidentali clivo montis Zagros (Holvan, antiqua Zagropolis) prope flumen Holvan. — Reliquiae murorum et arcuum. — Fragmenta marmoreae columnae. — Kuphicae inscriptiones. — Cælaturae e tempore Sassanidarum secundum flumen Holvan, quae Behistanicas in mentem vocant.

23. TAK-I-GHERO («Concameratio Ghero») in occidentali clivo montis Zagros, prope Zergulum. — Arcus saxis adstructus. — Aliter *Takht-i-Ghero* («Thronus Ghero, Khosróis»). — Gherro est denominatio locorum montis («Concameratio montium Ghero sive Gherro»).

24. CTESIPHON (prope antiquam Seleuciam). — Ruinae Sassanidarum urbis conditae a Khosroe Magno s. Nushirvano (Justo). — Magna rudera «Takht-i-Khersâ» [Khosró], («Thronus Khosrois s. arcus Nushirvani»). — Ingentis magnitudinis concameratio in medio portu. — Reliquiae argillaceorum tuborum per totum concamerationis spatium. — Ruinae palatii quae Firuzabadense in mentem vocant, quodque materiam constructionibus Bagdadensibus præbuit.

25. ALTOUN-KEUPRI, prope Arbilum (antiqua Arbela), circa fluvium *Altoun-Sou* («Fluvius Aureus», parvus Zab). — Altoun-Keupri («Aureus Pons») cum arcu e Sassanidarum tempore. — Caelaturae regionis Shuster ad relatum Flandinio a libero Barone Bode factum.

26. TENGH-I-SAOULEK, prope Bebaganum, in montibus gentis *Bahmei*. — Tres caelaturae, quarum duae super lapide nigro: equites pugnantes cum fera.

27. TCHIKAFILI-SALMON, ibidem in valle Mal-Amir. — Lapis duabus caelaturarum columnis distinctus, quarum figurae vestitu ab Achæmenidarum et Sassanidarum temporis differunt. — Literae cuneatae in inferiore parte vestitus unius figurae.

28. NURABAD, inter oppidum Bebaganum et Caserunum, in ripis fluvii *Behram*. — Inde dimidiato parasanga, in saxo magna e Sassanidarum tempore caelatura, Naqshirustamensem Shapuri caelaturam in mentem vocans.

TURMA V.

Antiquitates Assyricae, Græcae, Parthicae cet.

29. KINGAVAR (Konkabar). — Celeberrimae ruinae aedium Dianae, Solis templum Palmyrae, ad auctoritatem Costii, in mentem vocans.

30. FESSA, prope Shirazum (Fasa, Phessa, Pessa, Passa, Baçâ), ubi a nonnullis Pasargadarum ruinae quærebantur. — Antiquitates incerti temporis.

31. KHALA-I-BOLAK (Boulak, «Fons») non adeo longe a Zergulo. — Ruinae duorum atriorum cum concamerationibus.

32. KHALA-I-KHUNA & KHUNA-KHALA. Itidem prope Zergulum. — Vestigia antiqui castelli et xenodochii.

33. BABYLON, in loco nunc Arabici vici *Hellah*. — Collis *Babel* sive *Mudjelibeh* («Dirutus ex omni parte»). — *Babel* — templum Beli. — Pons *Mâhahouil*. — Collis *Amrân-Ebn-Ali*. — In opposita Euphratis ripa — *Birs-Nimroud*, ingens terrae atque saxorum accumulatio.

34. *MOSUL (ad Tigrim). — Ruinae Ninives.

35. *KHORSABAD ad fidem Fergussonii, ad septemtriones a Ninive. — Rudera Assyrici palatii.

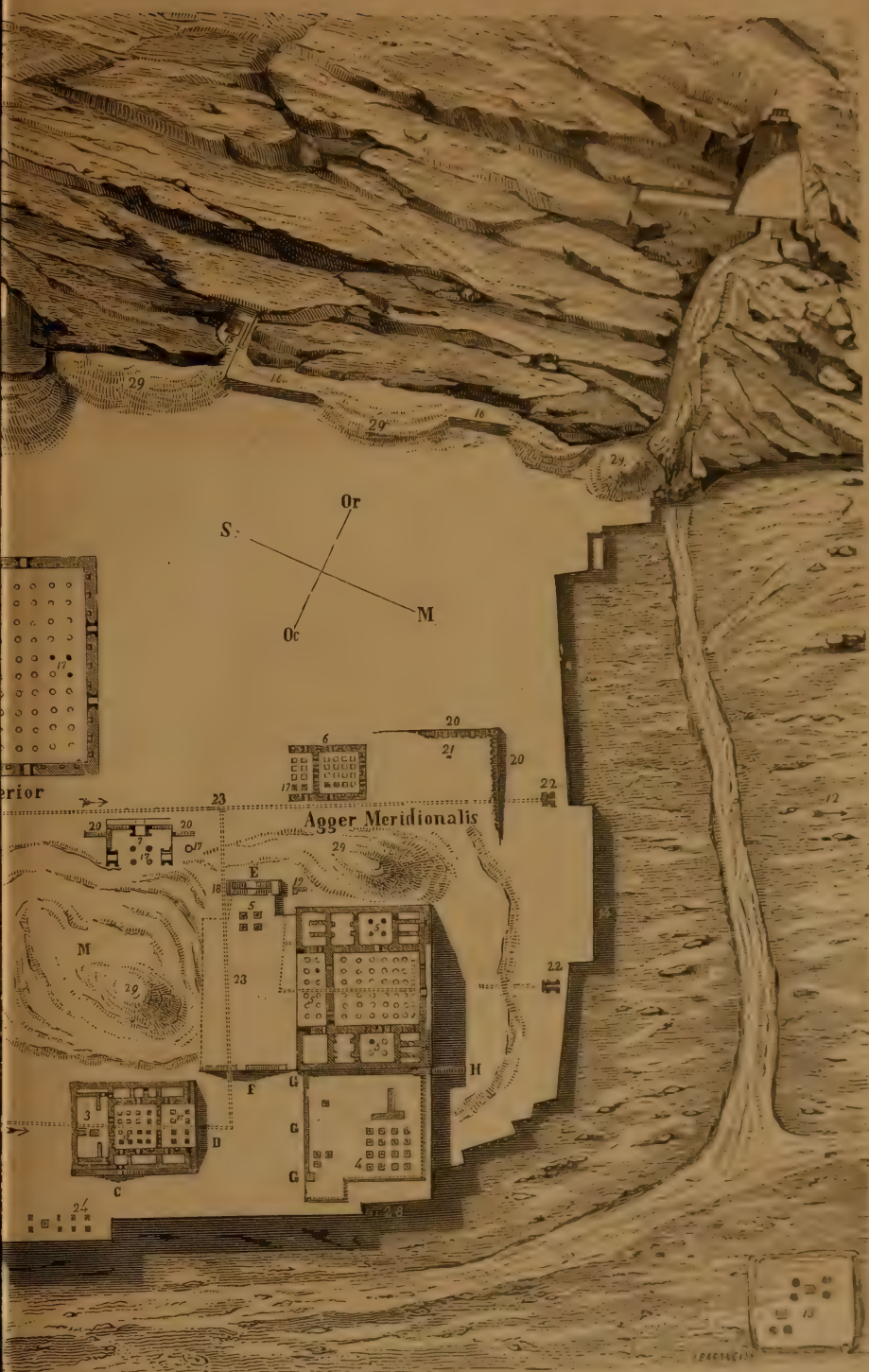
36. *WARKA, ad auctoritatem Loftusii, antiquum «*Erech*», ad orientem ab Euphrate et ad meridiem a ruinis Babylonis. — Reliquiae Græcorum atque Parthorum antiquitatum.

INDEX COMPARATIVUS

تخت جمشید   ad   چهل منار
 Takti-Djemischid.   **PERSEPOLIS**   Tchilminar.
 (DJEMSCHIDI THRONUS).   (QUADRAGINTA COLUMNAE).

TABULAM TOPOGRAPHICAM.

SCRIPTURUM NOMINUM PROPRIOBUM, QUÆ IN INDICE INTER SE, AD NORMAM FLANDINI ICHNOGRAPHIÆ NUMERORUM, COMPARANTUR, COMPENDIA: **B** — C. de Bruinius, **F** — J. Fergussonius, **K** — E. Kempferus, **Kp** — Ker Porterus, **N** — C. Niebuhrus, **R** — G. Rawlinsonius & **T** — C. Texierus. — **B** Numeri continuo post signum || **Flandini** tabulae numeros, literae vero (initialis **A** et ceterae post idem signum |), ex aliorum (oriundo a Bruinio usque ad G. Rawlinsonium) topographicis tabulis desumptae, locos, apud Flandinium non annotatos, designant.

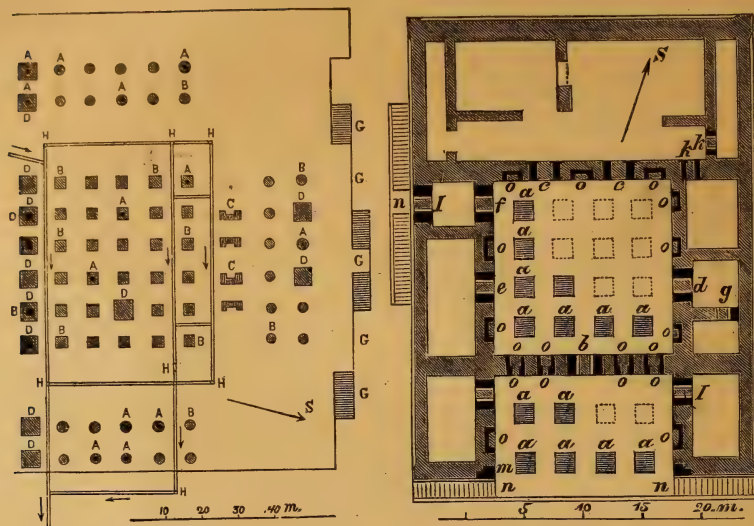
A. Magnae scalae e planitie ad palatia ducentes: **B** (*Eerste gesigt van Persepolis*), **R**; **Kp** — **B**, **T** — grand escalier. || **1.** Prima porticus (propylaea Xerxis): **B** (*eerste &c.*) — **B**, **F** — **B**, **K** — *structur I*, **Kp** — **C**, **D**, **E**; **N** — **A**, **Æ**. || **B.** Scalae caelato opere ornatae Xerxis atrii: **F**, **R**; **Kp** — **F**, **N** — **b**. || **2.** Magna columnarum series: **B** — **G**, **F**, **D**, **E** (*eerste &c.*); **F**, **R** — hall of Xerxes (Xerxis super aquae ductibus aula); **K** — *structur II*, **Kp** — **G**, **H**, **I**; **N** — **B**, **C**, **D**, **E**; **T** — salle hypostyle. || **C—D.** Scalae palatii Darii: **F**, **R** — **e**, **f**; **Kp** — **a**, **b**; **N** — **f**, **i**, **h**. || **3.** Primum regale, habitationi destinatum, ædificium: **B** — **H** (*eerste &c.*), **D** (*derde gesigt van Persepolis*); **F**, **R** — palatium Darii; **K** — *structur IV*; **Kp** — **K**, **N** — **G**; **T** — gynæceum, le harem. || **E—F.** Scalae palatii Xerxis: **F**, **R** — **e**, **d**; **Kp** — **e**, **d**, **p**; **N** — **N**, **N**. || **G.** Scalae palatii Artaxerxis Ochi: **F**, **R**; **N** — **q**, **r**. || **h.** Gradus, in saxo excisi: **F**, **R**; **Kp** — **n**, **N** — **f**. || **4.** Secundum regale ædificium: **B** — **I** (*eerste &c.*); **F** — ædificium inter meridiem et hibernum occidentem spectans, «south west edifice»; **Kp** — **L**, **M**; **N** — **H**; **K** — palatium Artaxerxis Ochi. || **5.** Tertium regale ædificium: **B** — **E**, **F** (*derde gesigt*); **F** — palatium Xerxis; **K** — *structur VI*; **Kp** — **N**, **N** — **I**, **T** — balnea, «les bains». || **6.** Parvum palatium: **B** — **G** (*derde &c.*); **F** — inter ortum brumalem et meridiem spectans ædificium, «south-east-edifice»; **K** — *structur VII*; **Kp** — **O**, **N** — **M**; **T** — atrium dirutum, «salle détruite». || **7.** Porticus secunda: **F** — ædificium centrale, «central edifice»; **K** — *structur V*; **Kp** — **O**, **N** — **M**; **T** — atrium dirutum, «salle détruite». || **8.** Palatium Magnum: **B** — **A** (*derde &c.*); **F** — atrium 100 colum-

narum, «Hall of 100 columns»; **K** — *structur III*; **Kp** — **Q**, **N** — **L**; **T** — atrium thronorum, «salle de thrônes». || **9**. Porticus tertia: **F**, **H** — propylæa in orientem spectantia, «eastern propylæa»; **Kp** — **R**, **S**; **N** — **O**. || **10**. Primum regium sepulchrum: **H** — **G** (*eerste &c.*); **Kp** — **X**, **N** — **P**. || **11**. Secundum regium sepulchrum: **Kp** — **W**, **N** — **Q**. || **12**. Tertium sepulchrum regium, ad meridiem Persepolitanae planitiae spectans, «au sud du plateau». || **13**. Ruinae. || **14**. Inscriptiones super externo muro, aggerem præcingente (*Inscriptiones Darii H.*): **F**, **H** — **I**. || **15**. Receptaculum 4 metra profundum, saxo excisum, «réservoir taillé dans le rocher de 4 mètres de profondeur». || **16**. Muri Persepolitani dorsum statuminantes, saxis cyclopiis exstructi, «murs de soutènement en pierres irrégulières (cyclopéens)». || **17**. Columnarum spirae et lapidum summi ordines, effossionis ope detecti, «bases et assises d'arases des colonnes, découvertes par les fouilles». || **18**. Fragmentum bovis cælati e terra effossi, «fragment du taureau en ronde bosse, trouvé par les fouilles». || **19**. Fragmenta crepidinum, fragments de socles». || **20**. Murorum in lapidum summis ordinibus fragmenta, «fragments de murs par assises de pierre». **T** — Vestibule de la salle. || **21**. Baseos fragmentum, «fragment d'une base». || **22**. Aquae ductuum subterraneorum, summis lapidum ordinibus constructorum, exitus, «sorties des aqueducs souterrains construits par assises de pierre»: **N** — **R**, **R**. || **23**. Opera subterranea fluviali aquae recipiendae destinata; «aqueducs souterrains pour recevoir les eaux pluviales»: **F** — drains, aqueduct, **H** — drain. || **24**. Lapidum summorum fundamenti ordines, assises d'arases en fondations»: **N** — **F**. || **25**. Piscina saxo in projecturae modum excisa; «bassin taillé dans le rocher en saillie au dessus du sol»: **Kp** — **Y**, **N** — **a**. || **26**. Fragmentum columnae. || **27**. Lapidinae antiquae. || **28**. Coronae fragmentum, ad muri imum aggerem Persepolis præcingentis repertum, «fragment de corniche, trouvé au pied du mur du plateau». || **29**. Tumuli terrei: **Kp** — **V**, **R** — magnus agger, «Great Mound [**M**]. = **PS**. Aggeres secundum ichnographias *Persepolis* & *G. Rawlinson*: **α**) agger septentrionalis, «Northern Terrace», **β**) agger superior, «Upper Terrace» & **γ**) agger meridionalis, «Southern Terrace».

IX. Palatiorum Persepolitinarum nec non

a. PALATIUM № 2.

b. PALATIUM № 3.

Indices comparativa ad palatiorum Persepolitinarum et

a. PALATIUM № 2. A. ● ■ columnae stantes [13 columnae]; B — in opere Bruinii indicium nullum; in ichnographiis columnae 17; in una Chardinii ichnographia 19, in altera 18; ad operis indicium: 13 columnae integrae, 7 dirutae et 23 bases; K — ad operis et ichnographiae indicium columnae 17; N — ad ichnographiae et operis indicium col. 17; Kp — 15; T — ad operis indicium 4 col. lateralis sinistrae porticus, 4 col. lateralis dextrae porticus, 1 col. frontium et 4 columnae atrii = 14; in ichnographia tamen notatae sunt col. 15. — B. ■ ■ bases columnarum maximam partem dirutae. — C. Murorum parietes. — D. ■ ● Fundamenta antiqui soli fastigium exhibentes, ubi columnarum bases exstant. — G. Scalae opere caelato ornatae; N — v, β, b, c, α, δ. — G. Aquae ductuum fenestrae.

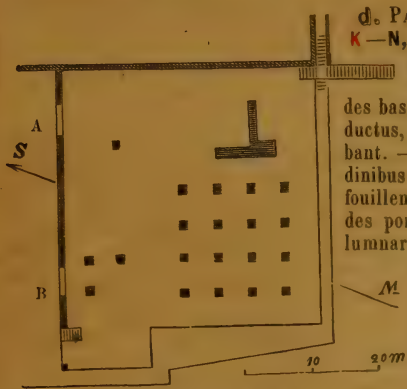
b. PALATIUM № 3. a. Columnarum fundamenta (assises en fondation), fossione detecta. b. Calaturae regem, dextra manu scipionem, sinistra loti florem tenentem exhibentes. A tergo sequuntur duo ministri, quorum unus umbella, alter sudario et muscario est instructus. Supra umbellam Palaeo-Persica inscriptio ejusque versiones; N — l; Kp — h. — c. Opus caelatum: Rex scipionem et loti florem tenens. Sequuntur duo ministri, quorum alter muscario et sudario, alter aliqua re, quae nunc discerni non potest, est instructus; T — s & «chasse-mouche». — d. Calaturae: Rex cum leone pugnans. — e. Calaturae: Rex cum grypho, serpentis cauda praedito, pugnans; T — «Combat avec la chimère»; N — m, Kp — f. — f. Calaturae: Rex pugnans cum tauro; N — n; Kp — t; T — «Combat avec la licorne». — g. Calaturae: Rex pugnans cum leone eumque suffocans. — k. Calaturae: personas sudarium, urnam et pyxida gerentes exhibentes; N — g, Kp — d. — l. Calatura: Doryphori; N — k, Kp — d; T — «deux soldats». — m. Inscriptiones ad summum antae. — n. Inscriptiones super parietibus duarum scalarum. — o. Inscriptiones super fenestrarum postibus.

sepulchrorum Naqsi-Rustami prospectus.

d. PALATIUM № 5.

sepulchrorum Naq̄si-Rustami tabulas ichnographicas.

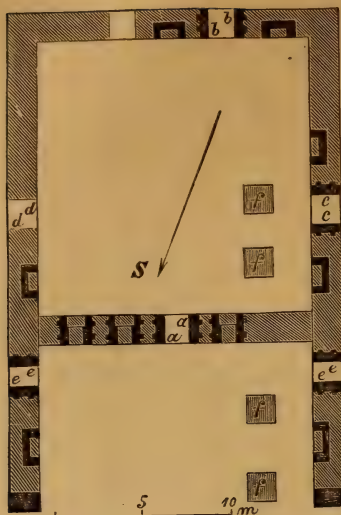

С. PALATIUM № 4.

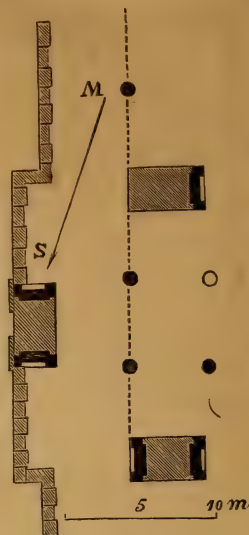
d. PALATIUM № 5 (N — o, u, t; K — N, t, g, h, i, k, m, o). — a. Vestigia super saxo columnarum basium (saillies sur le rocher des bases des colonnes). — b. Aqueductus, quae fluviales aquas excipiant. — c. Foramina portarum cardinibus recipiendis destinata (refouillements pour recevoir les pivots des portes). — d. Fragmenta columnarum basium. — e. Fundamenta, ubi diametri columnarum basium excavatione signatae sunt (assises en fondation sur lesquelles sont tracées des bases des colonnes). — f. *Celatura*: Doryphori. — g. *Celatura*:

Personae sudarium, urnam et pyxida gerentes. — **h.** *Caelaturae* regem, dextra manu scipionem, sinistra loti florem tenentem exhibentes. Sequuntur duo ministri, alter umbellam, alter muscarium et sudarium gerens. In vestis regis plicaturis extant *inscriptionis G* reliquiae repetitae. Ejusdem inscriptionis versiones in plicaturis vestis ministri umbellam gerentis conspiciuntur. Supra umbellam est *inscriptio G*. — **k.** *Caelaturae* personas' dona afferentes exhibentes. — **l.** *Inscriptio* in anta superne. — **m.** *Inscriptio* in externa pariete scalarum. — **n.** *Inscriptio* ibid.

IX. Palatiorum Persepolitinarum nec non

e. PALATIUM № 6.

f. PALATIUM № 7.

Indices comparativa ad palatiorum Persepolitinarum et

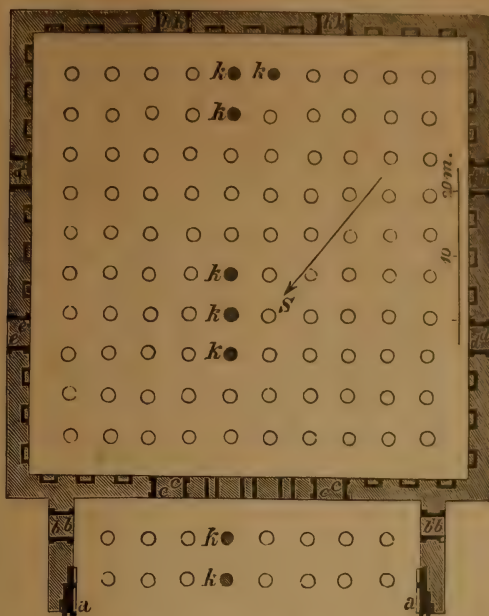
e. PALATIUM № 4. a. *Inscriptio*. — b. *Versio Scythica*. (Lapidum interiorumque parietum dispositione, ut apud Flandinium est exhibitā, multum a Niebuhrio, Ker Portero, Fergussonio, Rawlinsonio discrepat, qui inter se itidem differunt).

e. PALATIUM № 6 (N — o, v; Kp — a, b). a. *Calaturae* regem scipionem et loti florem gerentem exhibentes. A tergo duo ministri, quorum unus umbellam, alter muscarium et sudarium tenet. b. *Calaturae*: Rex scipionem et loti florem tenens. Sequuntur duo ministri, alter muscarium et sudarium, alter urnam portans. — c. *Calatura*: Rex cum leone pugnans. — d. *Calatura*: Rex pugnans cum grypho. e. *Calatura*: Doryphori. — f. Columnarum fundamenta (assises en fondation des colonnes), fossione detecta.

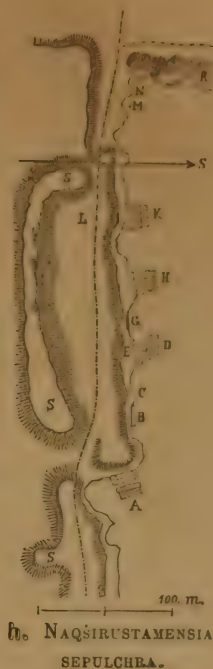
f. PALATIUM № 7. Aedificium centrale (Kp — a, b, c).

sepulchrorum Naq̄si-Rustami prospectus.

g. PALATIUM № 8.

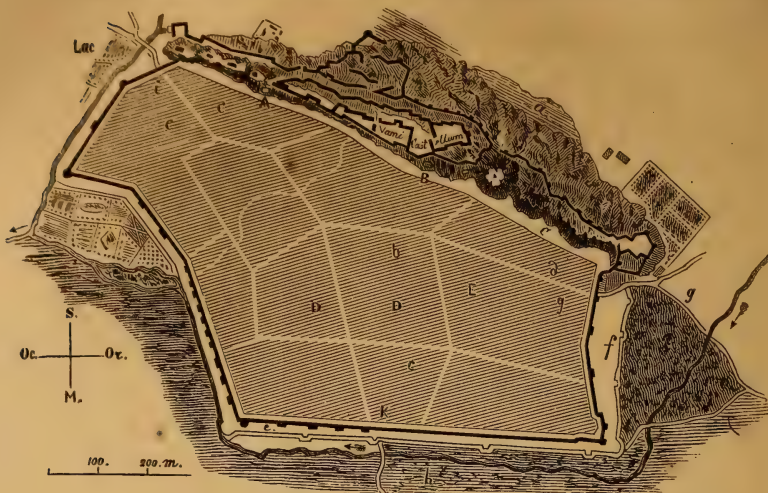

sepulchrorum Naq̄si-Rustami tabulas ichnographicas.

g. PALATIUM № 8. a. Tauri in portarum angulis; **N** — cc; **Kp** — a, a. — b. *Calatura*: Doryphori; **Kp** — d, d; **T** — «Deux archers entrent». c. *Calatura*: Rex throno, a quinque personarum seriebus sustentato, insidens; **N** — w, w; **Kp** — c, c. — d. *Calaturae*: Rex pugnans cum grypho, capite chimærae caudaque serpentis prædito; **N** — y; **Kp** — f; **T** — «Combat de la licorne». — e. *Calaturae*: Rex pugnans cum grypho capite aquilæ prædito; **N** — aa; **Kp** — f. — f. *Calaturae*: Rex pugnans cum leone; **N** — z, **Kp** — f. — g. *Calatura*: Rex pugnans cum tauro; **N** — q; **Kp** — f. — h. *Calaturae*: Rex throno, ternis personarum seriebus sustentato, insidens; **N** — x, **Kp** — e. — k. Bases, fossione detectae.

h. NAQ̄SIRUSTAMENSIA SEPULCHRA. A. Sepulchrum № 1. — B. Saxi facies *calaturae* recipiendae præparata. — C. *Calatura* prima. — D. Sepulchrum № 2 (Darii H.), inscriptionibus instructum. — E. *Calaturae* secunda & tertia. — G. *Calatura* triumphum Chapuri exhibens, inscriptione Pehlevica instructa. — H. Sepulchrum № 3. — I. *Calatura* quinta. — K. *Calatura* № 4. — L. Monumentum sepulchrale. — M. Fragmentum columnæ. — N. *Calatura* sexta. — O. *Calatura* septima, Græca et Pehlevica inscriptionibus instructa. — R. Antiquæ lapicidinae. — S. Tumuli terrei.

X. Tabulae topographicae urbium Vani et Susorum.

A. TABULA TOPOGRAPHICA VANI.

A. Gurab. — B. *Inscriptio*. — C. *Inscriptio*. — a. Spatium terrae aqua obrutum. — b. Aedes sacra Moslemorum. — c. Xenodochium. — d. Mercium tabernae. — e. Fossa palustris. — f. Fossa sicca. — g. Tabriz-Capu. — h. Sepulchretum. — i. Iskele-Capu. — k. Orta-Capu. — C-C. Vicus Kurdorum. — D-D. Vicus Moslemorum. — E. Vicus Armeniorum.

B. TABULA TOPOGRAPHICA SUSORUM.

A. Arx. — B. Ruinae palatii (*Shushan the Palace* sec. Loftusium). — C. Magnus agger (*Great Platform* sec. Loftusium). — D. Ruinae urbis. — E. Fluvius Shaor. — F. Sepulchrum prophetae Danielis (saxum nigrum). — — Effossiones Williamsii. .... Effossiones Loftusii.

ММ

FEB - 0 1962

LIBRARY OF CONGRESS

0 003 031 696 4